

**ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ**

**Α Π Α Ν Τ Α
ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ**

Ἐπιμέλεια
ΠΑΝ. Κ. ΧΡΗΣΤΟΥ—ΣΤΕΡ. Ν. ΣΑΚΚΟΥ
Καθηγητῶν Πανεπιστημίου

Ἐπιμέλεια
ΒΑΣ. Σ. ΦΕΥΤΟΥΚΑ—ΘΕΟΔ. Ν. ΖΗΣΗ
Διδασκῶν τῆς Θεολογίας

**ΙΩΑΝΝΟΥ
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
ἜΡΓΑ**

ΤΟΜΟΣ 7

ΚΑΤΗΧΗΣΕΙΣ

Α'—Η'

Ἐισαγωγή—Μετὰφρασις—Σχόλια

ΠΑΝ. Γ. ΣΤΑΜΟΥ

Ἐπιτίμου Γυμνασιάρχου

Κείμενον: A. Wenger

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κατὰ τὸς πρώτους τοῦ Χριστιανικοῦ αἰῶνος ἡ Ἐκκλησία ἔνευε πολλῶν καὶ ποικίλων λόγων μετὰ πολλῆς προσοχῆς καὶ ἐξετάσεως εἰς τὸς τοὺς προσηγομένους νὰ συναριθμηθῶσι μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς καὶ λάβωσι τὸ λίαν ὀφρῆν τοῦ Χριστιανοῦ ἔθους. Ὡς τὸς ἐδημιουργήθη ἑνωρὶς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἴδια τάξις, ἡ τῶν κατηχομένων, τοῦτοι: τῶν ἐν δοκιμασίᾳ διατελούντων καὶ παρασκευαζομένων νὰ δεχθῶσι τὸ ἅγιον Βάπτισμα καὶ οὕτω νὰ εἰσέλθωσι εἰς τὸ θεόμητον τοῦτο σκυδιόμα, «ἥτις ἐστὶν Ἐκκλησία Θεοῦ ζῶντος σπύλος καὶ ἑρασίμα τῆς ἀληθείας» (Α' Τιμ. 3, 15) καὶ «ἐκ πάντας τοὺς ἀνθρώπους πάντων τῶν αἰῶνων ἢ μὴν κτιστῶς τῆς σικτρίας».

Οἱ κατηχομένοι, εἰς ἴσον κατέλογον ἀναγραφόμενοι, ἐγένοντο δεκτοὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐκ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν, κατὰ τὸν 18^{ον} κανόνα τῆς ἐν Ἐλβέρῳ συνόδου. Ἐθεωροῦντο οὕτως ἀπὸ τῆς οὐχὶ ἕως καὶ πιστῆ τέκνα, καὶ ἤδυναντο νὰ συμμετέχωσι τῆς λειτουργίας καὶ περιστάσει εἰς τὴν λειτουργίαν τῶν κατηχομένων.

Ἡ ἐν τῇ τάξει τῶν κατηχομένων περιουσίᾳ ἦτο διαρκείας δύο μέχρι τριῶν ἔτων.¹ Κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα κατηχοῦντο, κατὰ τὴν ἰδιότητα τοῦτο καὶ τὸν τρόπον τοῦτο τῆς Ἐκκλησίας προσώπων, μὴ ἀποκλεισμένων καὶ τῶν κατὰ τὴν ἰδιότητα χριστιανικῆς ἀληθείας, ἀποσκοποῦσας «εἰς τὸ νὰ σιγήσῃσι μὲν τοὺς κατηχομένους εἰς τὴν πίστιν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, ἀποσκοποῦσας δὲ αὐτοὺς ἐπιστεῖλαι τῶν βλασφημιῶν καὶ προλήψεων τῆς εἰδωλολατρικῆς πλάνης».

Ἡ κατηχητικὴ αὐτῆ διδασκαλία ἐνεταίετο κατὰ τὴν Μεγάλην Τεσσαρακοστήν εἰς τοὺς ἐκ τῶν κατηχομένων «πρὸς τὸ ἔπισημα εὐφρατισμένων», ἦτοι μέλλοντας νὰ βαπτισθῶσι, «φωτισθῶσι».

1. Χ. Ἀπόστολος, δογματικὴ τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, Ἀθήναι 1907, σελ. 266.
2. Ἀποστολικὴ Διαταγὴ Η', 89, BEd, Ἐλίφων Πατέρων, Ἐκδοσίς Ἀποστολ. Διακονίας, Ἀθήναι 1956, τ. 2, σελ. 164, Γρηγορίου Θεολόγου, Λόγος 40, PG 26, 400.
3. Τερτυλλιανὸς De idololatria II. De praescriptione haereticorum. «Ὁ διδάσκων εἰ καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν δὲ τοῦ λόγου καὶ τῶν τῶν σιμῶν διδασκῶν» Ἀποστολικὴ Διαταγὴ, ἐκθ. ἄνωγ.
4. Π. Τερτυλλιαν. Κατηχητικὴ ἢ Ἱστορία καὶ θεωρία τῆς Κατηχέσεως, Ἀθήναι 1881, σελ. 82.

Γραμματεὺς Συνάξεως
Τερτυλίου ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΔΙΟΤΗΣ
Ἐφημέριος Ἰ. Ν. Ἀγ. Παντελεήμονος Ἀχαρνῶν

α), επειδή τὸ δόγμα τῶν κατηγορημένων εἶς θεός· ἐπαίεται τὸ πλείονα κατὰ τὴν νόσον τοῦ Μ. Σαβδίου πρὸς τὴν Κοροακίαν τοῦ Πάσχα, διὰ τὸ ἔργον Πάσχα τότε «ἦτο ὁ κυρίως καρπὸς τοῦ βαπτίσματος, εἰς ὃν προστέθησαν καὶ τὰ θεοφάνεια καὶ ἡ πενήτη κοστή»⁵.

Οἱ ἐπιθιμόντες λοιπὸν νὰ βαπτισθῶσαν ἐβόησαν τὸ ὄνομα αὐτῶν εἰς τὸν ἐπὶ τοῦτο κειμένον πρεσβύτερον, ὅστις κατέγραψεν αὐτὸ ἐν βιβλίῳ κηρυκτῶν, καὶ κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς ἀγγέλλοντο εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν πρὸ τοῦ ἐπισκόπου τῆ συνοδείας εὐσεβησάντων προσώπων· ἐγγυημένων περὶ τῆς εὐλοκηνείας καὶ ἀγαθῆς διαδίκου αὐτῶν.⁶ Ἐάν δ' ἐπισκόπος ἐκ τῆς κρήνης, εἰς ἣν προβαίνειν, ἐπιπέτο περὶ τῆς εὐλοκηνείας τῶν διαδίκων τοῦ ὁπιήριου, κατέγραψεν τούτων ἰστορήσεις εἰς τὸν ἀριστὸν κατάλογον τῶν ἐμελλόντων φωτισθῆσαι.⁷

Οὗτοι καθ' ἑλὴν τὴν Μ. Τεσσαρακοστὴν ἤκουοντο κατηγορητικῆς διδασκαλίας συμπληρωματικῆς τῆς πρώτης, παρεχομένης κυρίως ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου ἢ τῶν ὑπὸ τούτου τεταγμένων κληρικῶν, ἐναγικῶς ἴδις κατὰ τὴν Μ. Ἐβδομάδα. Οὗτος εὐχριστόνως εἰς τὴν ἐπιγραψὴν τοῦ θεοῦ (Κολ. 1, 10) καὶ περὶ τῶν αὐτῶν τοῦ ὁπιήριου τῆς καρδίας (Ἐφ. 1, 18), προσήρχοντο εἰς τὸ ἅγιον Βάπτισμα τὴν νόσον τοῦ ἁγίου Πάσχα πρὸ τῆς θείας λειτουργίας τῆς Ἀναστάσεως, ἥς τὴν λαμπρότητα ἐπέτεκεν ἡ συμπλοκή τῶν νεοφωτιστῶν λευκηνούνων, κρατούντων λαμπρὰς ἀσημένιας καὶ κρῖνον προσεχρῆμον εἰς τὴν θέσαν Κοινωνίας.⁸

Καθ' ἑλὴν τὴν Διακαινήθησαν Ἐβδομάδα ἔγινοντο εἰς τοὺς νεοφωτιστοὺς ἡ νεοφώτους, εὐναις καθημερινῶς προσήρχοντο εἰς

5. «Ἐν τῷ Μαγίλι Σαβδίου εἰς θεός ἡ Ἐκκλησία ποιῶν βαπτίσματα παραλείπει, εἰς τὸ δόγμα τῆς κατῆς καὶ τῆς ἀνοστήσεως τοῦ Κυρίου τόσον ὅσοι τὸ δὲ Σαβδίον ἔκρινον μόνον ἐκ τῆς κατῆς καὶ τῆς ἀνοστήσεως» (Βαλοκρινῶν) Σύνταγμα Ἱ. Κωνσταντ. Πόλ. τ. 6, σελ. 218. Πρὸς. Ἀποστ. Δικταγμ. 19. Βιβλ. Ἐλλήνων Πατέρων... τμ. 2, σελ. 90.

6. Ὁμοιωσάντων Ἰσίδωρος παρὰ Κ. Καλλινίου, Ὁ Κωνσταντῆς Ναός, Ἀλεξάνδρεια 1921, σελ. 484. Κατὰ τὴν Μ. Βασιλικὴν τῆς κρήνης εἶναι κατάλληλος εἰς τὸ ἅγιον Βάπτισμα κένυ νόσον εὐναις, κέν ἡμέραν, κέν ἄραν, κέν στιγμὴν, κέν τὸ βραχύνοντο. PG 31, 424.

7. A. Wenger. Jean Chrysostome huit Catéchèses baptismales, Paris 1861, σελ. 74. Πρὸς. καὶ Κ. Καλλινίου, ἐνθ. ἀνωτ., σελ. 488, 498.

8. Π. Τραπέζης, Ἡ τελετουργία τοῦ Βαπτίσματος πάλαι τε καὶ νῦν, Ἀθήναι 1925, σελ. 68.

9. «Δεῖ ἀκούειν τὰ περὶ Θεοῦ ἔντος» δεῖ ἀκούειν τὰ περὶ κρῖνου» δεῖ ἀκούειν τὰ περὶ Χριστοῦ» δεῖ ἀκούειν τὰ περὶ ἀνοστήσεως. (Κοιτίλου Ἱεροσολίμων, Πρωτοκλήριος, § 5, 6). 188 καὶ Π. Τραπέζης, Κατηχητικῶν... σελ. 55.

τὴν Ἐκκλησίαν φέροντας τὴν ἐμφρόνην ἐσθήτην⁹ καὶ ἴσταντο ἐν βίβῳ τόποι, κατηχητικὰ βιβλία, καλούμενα μυσταγωγικά, ἃ ἐν ἐμοσύνῳ ὄσον εἰς τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας,¹⁰ περὶ ὧν προηγουμένως ἐν ἐρίνοιο λόγῳ, εἶτα τῆς περὶ τούτων διδασκαλίας ὀδῆς σταρεῖς τρώφης.

Ἡ κατηχητικὴ τῶν νεοφωτιστῶν ἑπερατοσὸ τὴν Κυριακὴν τοῦ Θεοῦ, καθ' ἣν ὄσοι ἀπέθετον τὴν λακίην ἐμφρόνητον ἐσθήτην, εἰς τὸ καὶ ἀνοστήθη εἶπεν ἐν τῇ Δύσει Dominica in albis ἢ in albis depositis. Οὗτος ἰδρυματώδητος αἰ περιόχηται κατηχητικὰ βιβλία τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ὡς τοῦ Κυρίλλου Ἱεροσολίμων ἐπισημασθέντων μνησίων ἀρχαίας κατηχητικῆς καὶ ἀρχαίας ταύτης τῆς Ἐκκλησίας,¹¹ τοῦ Θεοδοῦρου Μοδουσιᾶς, τοῦ Χρυσόστομου, τοῦ Γρηγορίου Νύσσης, τοῦ Αἰγυστινίου, τοῦ Πρόκλου Κωνσταντινουπόλεως¹² καὶ ἄλλων.

Ὁ ἱερός Χρυσόστομος, ὅστις εἶπε τις καὶ ἄλλος ἐμοχθήσει νὰ εἰσαγάγῃ πολλοὺς, καὶ εἰσήγγωνε, εἰς τοὺς Κυρίους τῶν νεοφώτων, ἀναμφιδόλους πολλὰς κατηχητικὰς βιβλίας θὰ ἐξερῶντας.

Ἐκ τούτων ἀρχαίως ἦσαν γνωστοὶ εἰς θείας μόνον εἰς, αἰ ὑπὸ τοῦ Montfaucon ἐκδοθένται καὶ εἰς τὴν Pat. Gr. Migne, τ. 49, στ. 223-240 περιληφθένται. Βραδύταρον ἐν εἰαι 1909 ὁ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Πετρούπολεως ἀργητήτης τῆς νεοελληνικῆς γλώσσας καὶ φιλολογίας Παπαδόπουλος Καραμῆς ἀνεύρεν ἐν Ἑλληνικῇ χειρογράφῳ τοῦ 10ου αἰῶνος τῆς Συνοδικῆς Βιβλιοθήκης τῆς Μόσχας τρεῖς κατηχητικὰς βιβλίας τοῦ ἁγίου Χρυσόστομου, εἰς καὶ ἐδημοσίωσαν ἐν τῷ βιβλίῳ αὐτοῦ, Varia Graeca Sacra, Petersburg 1908, σελ. 155-186.¹³

Πρὸ τετραετίας ὁ Ἀσιολογιστῆς πατήρ Antoine Wenger κατηγητήτης τῆς ἐν Λυδῶν τῆς Γαλλίας Θεολογικῆς Σχολῆς ἐρευνητῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τῶν ἱερῶν Μονῶν τοῦ ἁγίου πρὸς ἀνεύρεσιν ἔργων τοῦ Σαυηρικῶν Γαββίλων, ἀνεύρεν εἰς τὸν ὅτι ἀπὸ 6 κώδικα τῆς ἱερᾶς Μονῆς Στουρονικήτης χειρογράφου τοῦ

10. «Ἦσθὸ δὲ ἡ ἐμφρόνητος ἐσθήτης, ἡ λαμπρηνόνηματι; Τριτοῦτος Θεολογίου, Λόγος 40, 25, PG 36, 393.

11. Π. Ρομπότου, Ἀιστωρητικῆς, Ἀθήναι 1869, σελ. 122. 124 καὶ A. Wenger, μν. ἔργ., σελ. 101.

12. Π. Τραπέζης, Κατηχητικῶν... σελ. 26.

13. Π. Ρομπότου, μν. ἔργ., σελ. 128.

14. Τοῦ Πρόκλου Κωνσταντινουπόλεως ἀνοστήσεως Κατηχητικῆς ἔχει σελῆσαι ὁ A. Wenger, εἰς μέλλειν νὰ ἐκδοθῆ. 128 μν. ἔργον αὐτοῦ, σελ. 81 ὅσοσσι. 2.

15. Ἐκτενή περὶ τούτων ποιήσεται λόγον ὁ A. Wenger (μν. ἔργ., σελ. 26-30), ἀναφέρει δὲ καὶ τοὺς ὅσοι τῆς γνησιότητος αὐτῶν συντηροῦντας λόγους.

11ου αιώνος, περίγον όπόσ καταχρήσεις τού Ιεροσ Χρυσόστομου, όν αι όπίτά τελείως άγνωστοί, ός έδημοσίωσαν εις κριτικόν έκδοσιν εις τόν 50όν τόμον τής έκδόσεως Sources Chrétiennes" όπό τόν τίτλον Jean Chrysostome huit Catéchèses baptismales, inédites, Paris 1957, προέκασον μακράν εισαγωγήν (σελ. 7 - 107).

Όπως ήδη έχομεν βύδασκα Κατηχησίας τού άγιου Χρυσόστομου. Καί αι μόν έν τή P.G. τού Migne κωδικομένηαι, τό πρότον βέ έκδόσεσιν όπό τού Βαναυκτικόν Bernard de Montfaucon (1655 - 1741), κατηχησίας πρώτη και δευτέρα, όν άνήρσασιν εις τόν αότίν κύκλον. Αφώστειραι έφερονήθησαν έν Άντιοχείαι, ή μόν κωλομένη πρώτη τρώσαστα ήμέρας πρό τού Πάσχα, ή δά δευτέρα βέκα ήμέρας" μετά τήν προηγουμένην αότεια, ήν ανα άγνωστέαν.

Επειδή εις τήν πρώτην δ Χρυσόστομος άρχαίεται με τό περι έρκου θέμα, με τό όποσον ήτοιόληθ ήά μακρόν εις τās περι άνθράκτων ήμιλλας αότεις, ό Montfaucon προσεί ότι αότη έφερονήθη μετά τās ήμιλλας έκείνας, ήτοι έν έτει 387, όσαρ άποκρούσαι δ Tillemont (1677 - 1698). Διά τούτο και εις τήν έκδοσιν Migne αότεια μετά τās περι άνθράκτων ήμιλλας. Η άνωμασίση δευτέρα έφερονήθη μετά τό 387, ήτοι ποσάσαι μισόν " κατά τό έτος τούτο έφερονήθησαν ήμιλλών εις τούς άνθράκτους. Οόδεύτερα τούτων άποτελεί κυρίως κατηχητικόν βεδασκαλίον, ήλλ' είναι άμφότεραι εξ έλοκλήρου βεδασκαλικαι και παρηναιτικαι ήμιλλαι."

Τού αότου χαρακτέρως είναι και αι όπί τού Παπαδοπούλου Καραμώσις έκδόσεσιν τρεις κατηχησίας όπ' άριθμόν 3, 4, 5. Αποτελοσύν κύκλον ήμιλλών, όν ή πρώτη άγνωστοί, και θεωρούσασιν έφερονήθησαι έν Άντιοχείαι έν έτει 388."

16. Αι λίαν άσφάλισαι κείσαι έκδόσεσι θεωρούσασιν όπό άπύροσπεί ήν τριών άπύρανών καθολικών πανεπιστημιασών καθηγητών, φιλολόγων και φιλοσοφών, τών κ.κ. H. de Lubac, Jean Daniélou και C. Mondésert, όστις τυγχάνει και γενικού Πρωματός αότεις.

17. "Αλλά ήτι τρώσαστα ήμέραι και άποκακώσαστα ήμέραι αόχι Θεοσού, ήλλ' δ τών αόρανών βουλήσας, εις τήν ένω παρθενα, εις τήν έλεοςέραν Τερονιστήν" (P.G. 49, 228).

18. "Και μεθ θωμάρσασιν ει βέκα ήμερών διαγωνισίων μόνον τούς κωρσούς ήλθονσιν άπαικίονστας τών σερματίων" (P.G. 49, 231).

19. H. Τρωματίου, Κατηχητικόν, σελ. 24.

20. A. Wenger, μν. έργ., σελ. 27, 56. Τούτο ειςάεταί ήκ τού κωρσού τής 38ης ήμιλλας εις τήν Γένεσιν τού Χρυσόστομου: και τών Πρώξεν τών Άποστολικών ήμιλλασόμενον... πολλήν τήν παρέντασιν καί έκδοσιν προς τούς κωρσούς τής άότεις αόδεωδέντας ποιούσασιν" (P.G. 55, 366). Αι ήμιλλαι εις τήν Γένεσιν άγέονσιν τού 388. Αίαν ήμιασ πιδόσιν αι Κατηχησίας αόται νά έλέγθησαν τού 387. Εις τήν άρχήν τής 18' ήμιλλας προς τούς άνθράκτους ό Χρυσόστομος άναφείται, ότι εις τήν προηγουμένην ήμιλλαι έκαμια λόγον περι τής κεφαλής Ιωάννου τού Βαπτιστού, τής άποκωθήσεσιν εξ αότίας τών όρκων. Τούτοσιν όμιασ βέ άναφείσαι εις τήν

Αι όπί τού A. Wenger εκ χαρογράφου τής Ιερής Μονής Στωρονικήται έκδόσεσιν όπίαι Κατηχητικαι ήμιλλαι άποτελοσύν πλήρη κύκλον κατηχητικών ήμιλλών έρκουσών όργανικην ένότεια. Έχομεν μεγάλην όμοσότητα αι τρεις πρώται με τās όπί τού Παπαδοπούλου Καραμώσις έκδόσεσιν. Η τρίτη μέλιστα είναι ή όπ' άριθ. 4 (τρίτη) εις τήν έκδοσιν τού Παπαδοπούλου Καραμώσις, τυγχάνει εξ γνωστέ και εξ άρχαίας λατικνής μεταφράσεσιν."

Και αι ήμιλλαι αόται έφερονήθησαν έν Άντιοχείαι μεταφύ τών έτών 389 - 398. Αι όπ' άριθ. 4 - 8 είναι μυσταγωγικαι και έλέγθησαν ή 3' τήν Κυριακήν τού Πάσχα ή, τήν Δευτέρα τής Διακωνησίσημ, ή ε' τήν τρίτην, ή σ' τήν Τετάρτην, ή ζ' τήν Παρασκευήν και ή η' τού Σάββατου, ότε έλάμβονσιν πέρας αι μετά τού βόσπασμα έορσαι τών νεοκωτιστών, αότως έν Άντιοχείαι διήρκουσαν έπίτά ήμέρας."

Παρι τής γνωστέστας τών ήμιλλών τούτων ήμιλλαι ήτι μακράν ό άνωρδέστασ περι τών Χρυσόστομον κ. Α. Wenger προβέλλων ισχυρά επιχειρήματα, κυρίως έπισκοπικά, άπονα αόδεμασιν άμφεβολικω καταλείπουσιν, ότι έχομεν πρό ήμίν έν έργι άγνωστον έργον τού μεγάλου τούτου τής Έκκλησίας πατρός. Η άνώγνωσιν τούτων θα πείσθ και τόν άσκαρ βεσπύλλω αφώρμενον τών ζωοφρόνων χρυσόστομικων μυστίων, ότι αόται έξήλθον εκ τού στήματος έκείνου, αότως ή γάρ, κατά τόν όμνησθέν, καθέσκαρ παρούς εκλάμψασ, τήν αόκαμένην έρώσεια.

Τās ήμιλλας αότεις ό A. Wenger, μεγάλως ήν τής άνωρδέστασ αότεις ενθεωσασθείς, χαρακτηρίζαι ός τήν μέλλου άξίολογον σερβολών εις τό φιλολογικόν έργον τού Χρυσόστομου όπό τής εκοχής τού Montfaucon μέχρι σήμερον. ήτοι: έπί δύο και πλέον πιδόσιν."

Ό δέ εκ τών κωρσικων άπύροσπασιν τής Όρθόδοξου Θεολογικής έπιστήμης, καθηγητής τού Αθήναις Πανεπιστημίου και Άντιπρόδρου τής Ακαδημίας Αθηνών κ. Παν. Ηπταρσίσησ Θε-

προηγουμένην εν" περι άνθράκτων, ήλλ' εις τήν όπ' άριθ. 3 Κατηχησιν τής αότεις Παπαδοπούλου Καραμώσις ή 10 εν καταλήξει. Ός γνωστέ αι εις τούς άνθράκτους ήμιλλαι έφερονήθησαν τήν Μεγάλην Τεσσαρακοστήν τού 387.

21. A. Wenger μν. έργ., σελ. 30 και 188.

22. Τα Κατηχητικα ΣΤ', 24 και Α. Wenger, μν. έργ., σελ. 101.

23. A. Wenger, μν. έργ., σελ. 48 - 59.

24. A. Wenger, μν. έργ., σελ. 106. Τό περιόδιον La Documentation Catholique, τ. LV 30 - 3, 1958. No 1274 P. 439 κ. λ. Χαρακτηρίζαι αότεις ός πολύτιμον άνωρδέσιν διά τήν Πατρολογία, τήν Εκκλησιαστικην Ιστορίαν, τήν Κατηχησιν και Λειτουργικήν.

ωρεῖ «λίαν ἐνδιαφερόσους καὶ σπουδαίους».²⁵ Ἄρα, ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ Κατηχήσεις τοῦ Χρυσοστόμου, διαφέρουσι τῶν τοῦ Κυρίλλου Ἱεροσολύμων καὶ δύνανται νὰ χαρακτηρισθῶσι ὡς Κατηχήσεις ὑπὸ τὴν εὐρύτεραν τῆς λέξεως σημασίαν. Ἐν αὐταῖς, ἰδίᾳ ταῖς μυσταγωγικαῖς, ὁ ἀπαράμιλλος κήρυξ τῶν θεῶν διηγεῖται «ὅταν ἐμφανίζῃται πλέον ὡς μυσταγωγός, ἀλλ' ὡς αὐστηρὸς ἠθικολόγος καὶ διδάσκαλος τῆς πνευματικῆς ζωῆς».²⁶

Διὰ τοῦτο ἐκτὸς τῆς σπουδαιότητος, ἣν κέντηται ἀπὸ λειτουργικῆς ἀπόψεως, ἐνέχουσι καὶ μεγάλην σημασίαν ἀπὸ ἀπόψεως πνευματικῆς κατασκευῆς καὶ οἰκοδομῆς ἐν Χριστῷ πάντων ἡμῶν, τῶν ἀξιοθέτων νὰ λάβωμεν τὸ λίαν τιμητικόν, ὑψηλόν, ἀλλὰ καὶ ἀειθέρον τοῦ Χριστιανοῦ ἀξίωμα, ὅπερ πολλαχρῶς ἐν αὐταῖς τοῖς βίβλ. Ἐἰς τὴν παρόντα εὐχὴν ἐκδίδονται αἱ δὲ καὶ Κατηχήσεις ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ καμένου τῆς ἀνθίστους Sources Chrétiennes (τμή. 50).

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Γ. ΣΤΑΜΟΣ
Γραμματέαρχος

25. ΘΕΟΛΟΓΙΑ, 99 (1956) 158. ΕΚΚΛΗΣΙΑ 26 (1958) 182. Op. Nouvelles du Mont Orhod. 27-28 (1958).

26. A. Wenger, op. cit., σελ. 101. Πρωτ. καὶ Les Etudes Avril 1958 F. 115.

27. Κατήχ. Α', 44, Β', 22 κ. α.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΟΜΙΛΙΑΙ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ ΝΑ ΒΑΠΤΙΣΘΩΣΙ
ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΕΟΒΑΠΤΙΣΘΕΝΤΑΣ
ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΑΦΗΝ ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

Κ Α Τ Η Χ Η Σ Ι Ε Π Ρ Ω Τ Η

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ ΝΑ ΒΑΠΤΙΣΘΩΣΙ

1. Εἰς καιρὸν καρῆς καὶ εὐφροσύνης πνευματικῆς τώρα εὐροσκόμμεθα. Ἴδου μὲν ἤλθαν αἱ πολυπόθητοι καὶ ἀξιογάθητοι ἡμέραι τῶν πνευματικῶν γάμων. Πράγματι, δὲν θὰ ἐσφαλῆ τις, ἐάν ἠνθόμεζε γάμον τὰ ὅσα τώρα γίνονται καὶ ὅσα μόνον γάμον, ἀλλὰ καὶ στρατολογίον, θαυμαστήν καὶ παροδοσίον. Καὶ ὡς μὴ νομίη τις, ὅτι ἀντίθετα εἶναι ὅσα εἶπα, ἀλλ' ὡς ἀκούῃ τὸν μακρόν Παῦλον τὸν διδάσκαλον τῆς αἰκουμένης, ὁ ὁποῖος καὶ τὰς δύο αὐτὰς εἰκόνας μεταχειρίζεται. Καὶ ἐδῶ μὲν λέγει «Ἠρμούσμεν ὑμᾶς ἐνὶ ἄνδρὶ παρόντι ἀγνὴν ποικίτησαν τῷ Χριστῷ» (Β' Κορ. 11, 2), εἰς ἄλλο δὲ μέρος, ὡς νὰ ἀπλῆ στρατιώτας, μέλλοντας νὰ ὑπάγουν εἰς πόλεμον, λέγει πάλιν «Ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς στήναι πρὸς τὰς μεθοδεῖας τοῦ διαβόλου» (Ἐφ. 6, 11).

2. Σήμερον καρῶ, πράγματι, γίνεται εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Δοκίμῃ ἐν δὲ ἓνα ἁμαρτωλῶν μετανοοῦντα γίνεται τὴση καρῶ (Λουκ. 13, 7), ὅσα πλῆθος τόσον πολλῶ, τὸ ὅποσον μὲ μίαν ὀρμὴν τὰς παγίδας τοῦ διαβόλου ἐπεριφρόνησεν, εἰς δὲ τὴν ποιήν τῷ Χριστῷ ἔσπευσε νὰ ἐγγρασθῆ, πολὺ μεγαλυτέρα καρῶ γίνεται εἰς τοὺς ἀγγέλους καὶ τοὺς ἀρχαγγέλους καὶ εἰς ὅλας τὰς ἀνα δυνάμεις καὶ εἰς ὅλα τὰ ἐπὶ τῆς γῆς δημιουργήματα.

3. Ἄς οὖς ἀμολήσωμεν λοιπὸν ὡς εἰς νόμον, μέλλουσαν νὰ εἰσέλθῃ εἰς νυμφικὸν θέλημα. Καὶ εἰς οὖς μὲν ὡς γνωρίζομεν τοῦ νυμφίου τὸν μέγαν πλοῦτον καὶ τὴν ἔσπευτον φιλανθρωπίαν, τὴν ὅποσον δι' αὐτὴν δεκνόμεν, εἰς αὐτὴν δὲ ἀπὸ ποῦα κακὰ ἀπαλλάσσομεν καὶ ποῦα ἀγαθὰ μέλλει νὰ ἀπαλαίσῃ. Καὶ ἢν θέλετε, πρῶτον νὰ φανερώσωμεν πᾶν τὸ ἀπορῶν εἰς αὐτὴν καὶ νὰ ἴδωμεν ποῦ αὐτὴ εἶναι καὶ εἰς ποῦαν

κατάστασιν εὐρίσκεται, όταν ὁ νυμφίος τὴν δέχεται, ἐπειδὴ διὰ τοῦ τρόπου τούτου καλύτερα θὰ φανῆ τοῦ κοινουῦ τῶν ὄλων θεοπότης ἢ ἄπειρος φιλανθρωπία. Διότι δὲν τὴν ἐδέχθη σαγηνευθεὶς ἀπὸ τὴν ὑπαρξιά της, οὐτε ἀπὸ τὸ κάλλος της, οὐτε ἀπὸ τὴν ἀκμὴν τοῦ σώματος αὐτῆς, ἀλλ' ἐνῶ ἦτο ἄσκημος καὶ χωρὶς ὡραίας μορφῆν καὶ υπερβολικῶς αἰσχροῦ καὶ ἐξ ὀλοκλήρου ρυπαρὰ, καὶ διὰ τὴν μεταχειρισθῆσιν τὴν ἔκφρασιν, ἐνῶ ἐκυλιέτο εἰς αὐτὸν τὸν ὄρβυρον τῶν φαρμακῶν. Καὶ ἐνῶ ἦτο εἰς τιασὶν κατάστασιν, εἰς τὴν νυμφῶνα τὴν εἰσῆγαγε.

4. Ἀλλὰ κανεὶς ἀκούσων ταῦτα ἀπὸ ἡμῶν, ὅς μὴ τὰ ἐκλάθῃ ὑπὸ σαρκικῆν ἀπογῶν· διότι περὶ τῆς ψυχῆς οὐδ' ἀμιλοῦμεν καὶ τῆς σαρκῆς αὐτῆς. Διότι οὐτε ἡ οὐρανομήκης ἐκείνη ψυχὴ, ὁ μακάριος Παῦλος, ὅταν ἔλεγεν· «Ἠρροσμένη ὑμῶν ἐνὶ ἀνδρὶ παρθένου ἀγγὴν παρσίθηα τῷ Χριστῷ» (Β' Κορ. 11, 2) δὲν ἐννοοῦσεν ἄλλο τι, ἐπεὶ διὰ τῆς ψυχῆς ἐκεῖνος, ποῦ προσήλθεν εἰς τὸν Χριστιανισμὸν ὡς παρθένου ἀγγὴν τὰς ἦνωσε μὲ τὸν Χριστόν.

5. Τὴν ἐκρήβη λοιπὸν ἔγνωσαν τῶν λόγων τούτων γνωρίζοντες τώρα, ὅς μόνον καθαρὰ τὴν προηγουμένην αὐτῆς ἀσκημίαν, διὰ τὴν θαυμάσιον τοῦ Κυρίου τὴν φιλανθρωπίαν. Πι, πράγματα, δύνανται νὰ εἶναι τὰ ἀσκημῶν ἀπὸ τὴν ψυχῆν, ἢ ὅποια τὴν πνευματικὴν θέσιν της ἀφοῦ ἐγκατέλιπε, καὶ τὴν ὄντως εὐγένειαν ἀφοῦ ἐληρώνησε, λίθος, ἔβλα, ἀλογα ζῶα καὶ τὰ εὐτελέστερα ἀπ' αὐτὰ ἐπίμα καὶ ἀπὸ τὴν κνίσσαν καὶ τοὺς θρόμβους τοῦ αἵματος καὶ τοὺς κληνοὺς τῶν θυσῶν τῆς εἰδωλαλατρίας ἐπέτεινε τὴν ἀσκημίαν της; Διότι ἂν αὐτὸ προήλασε τὸ πλῆθος τῶν διαφόρων φαρμάκων ἡδονῶν, τὰ ὄσμενα συμπτώματα, τὰ μεθύσια, αἱ ἀκολασαὶ καὶ ἅλα τὰ αἰσχροῦ ἔργα, διὰ τὰ ὅποια καὶ οἱ ὄν' αὐτῶν τιμῶμενοι δαίμονες καίρου.

6. Ἀλλὰ ταύτην εἰς τιασὶν κατάστασιν εὐρισκομένην καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ὄψουσιν τῆς κακίας κρημνωθεῖσαν, ἰδὼν ὁ καλὸς μας Κύριος νὰ εἶναι γυμνὴ ἀρετῶν καὶ νὰ ἀσκημονί, δὲν ἐλογάριασεν οὐτε τὴν ἀσκημίαν αὐτῆς, οὐτε τὴν υπερβολικῆν της πικερίαν, οὐτε τὸ μέγεθος τῶν κακῶν καὶ φανεράνων τὴν υπερβάλλουσιν αὐτοῦ φιλανθρωπίαν τὴν ἐδέχθη εὐκαρίστως. Ἐκδηλώνων δὲ διὰ τοῦ προφήτου τὴν τοιαύτην αὐτοῦ διάθεσιν λέγει· «Ἄκουσον θύγατερ, καὶ ἴδε καὶ κλῖνον τὸ οὖς σου· καὶ ἐπιλάθου τοῦ λαοῦ σου καὶ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς σου καὶ ἐπιθήσεις τὸ βασίλειός τοῦ κάλλους σου» (Ψαλμ. 44, 11).

7. Πρόσεξε ὅτι ἀπὸ τὴν ἄρχην ἀκόμη φανεραίνει τὴν ἀγαθότητά του, διότι κατεδέχθη νὰ ἀνομήσῃ θυγατέρα αὐτῆν,

ποῦ τόσοσ ἀπεοκρίτηεν ἀπ' αὐτοῦ καὶ εἰς τοὺς ἀκαθάρτους δαίμονας τὸν αὐτὸν της παρέδωκε. Καὶ οὐ μόνον τοῦτο λάβε ὅπ' ἔσταν σου, ἀλλὰ καὶ ὅτι οὐτε εὐθύνος ἤρτει παρ' αὐτῆς διὰ τὸ ἀμαρτωμά της, οὐτε τιμωρίαν ἐπαβάλλει, ἀλλὰ μόνον συμβουλεύει καὶ προτρέπει νὰ ἀκούσῃ καὶ νὰ δεχθῆ τὴν παραίνεσιν καὶ τὴν συμβουλήν του, ὑποσκάμενος νὰ ληρωμένην τὰ ὅσα ἔπραξε.

8. Εἶδες τὴν ἀνεσφορσίαν τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν; Εἶδες τὴν υπερβολικὴν αὐτοῦ κηδεμονίαν; Τοὺς λόγους δηλαδὴ τούτους ὁ μακάριος Δαυὶδ ἰδὼν νὰ τοὺς ἀπηύθυνεν εἰς ἄλλην τὴν αἰκουμένην, ἢ ὅποια τότε εὐρίσκατο εἰς κακὴν κατάστασιν. Καὶ ἡμεῖς δὲ τώρα εἶναι εὐκαιρία πρὸς ἐκεῖνους, ποῦ μὲ πόθον ἐπισθῆσαν τὸν ζυγὸν τοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς τὴν πνευματικῆν ταύτην στρατολογίαν ἔτρεξαν, τοὺς λόγους τούτους μεγαλοφώνως νὰ ἀπευθύνωμεν εἰς ἕκαστον τῶν ἐδῶ εὐρισκομένων ἀφοῦ μεταβάλλωμεν ἄλιγον τὴν προσηρικὸν λόγον· «Ληρωθήσατε οἱ νεοὶ τοῦ Χριστοῦ στρατιῶται ὀλόκληρον τὸ παρελθὸν σας, ληρωθήσατε τὰς ἐπιμαρτίους συνήθειάς ποῦ εἴκατε ἀκούσατε καὶ κλῖνατε τὸ αὐτί σας καὶ δεχθήτε τὴν ἐρίστην αὐτῆν νουθεσίαν». «Ἄκουσον, λέγει ὁ προφήτης, θύγατερ καὶ ἴδε καὶ κλῖνον τὸ οὖς σου καὶ ἐπιλάθου τοῦ λαοῦ σου καὶ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς σου» (Ψαλμ. 44, 11).

9. Βλέπεις ὅτι τὴν ἰδίαν παραίνεσιν τὴν ὅποια ὁ προφήτης ἀπηύθυνεν πρὸς ἄλλην τὴν αἰκουμένην, ἀπευθύνωμεν καὶ ἡμεῖς σήμερον εἰς τὴν ἀγίασιν σας. Διότι διὰ τῶν λόγων ἐπιλάθου τοῦ λαοῦ σου» τὴν εἰδωλαλατριαν καὶ τὴν πλάνην αἰνεματωδῶς ἐδέχθησθε καὶ τὴν λατρίαν τῶν βασιλῶν· καὶ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς σου», δηλαδὴ ληρωθήσατε τὴν προηγουμένην διαγωγὴν σου, ἢ ὅποια σὲ ὠδήγησεν εἰς αὐτὸ τὸ ἀρεπῆς καὶ ἀσκημῶν κατάντημα. Ληρωθήσατε ἅλα ἐκεῖνα καὶ ἄλλην ἐκείνην τὴν νοστορίαν ἡγάγε ἀπὸ τὴν διάνοιά σου. Διότι ἐάν τοῦτο μόνον κἀμῃ καὶ ἀπομαρυνθῆς ἀπὸ τὸν λαόν σου καὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς σου, δηλαδὴ ἀπὸ τῆς παλαιᾶς ζώμης καὶ τῆς κακίας, εἰς τὴν ἀρετὴν κατεδραστηθήσῃς καὶ κατηνάλωσῃς τὴν ἀκμὴν καὶ ζωπικότητα τῆς ψυχῆς σου καὶ τοῦ σώματος σου, θὰ ἐπισθῆσῃς ὁ βασιλεὺς τὴν καλλονὴν σου.

10. Βλέπεις, ἀγαπητέ, ὅτι οἱ λόγοι οὗτοι ἀναφέρονται εἰς τὴν ψυχὴν; Διότι ἡ φυσικὴ ἀσκημία τοῦ σώματος ποτὲ δὲν δύναται νὰ μεταβληθῆ εἰς ὡραότητα, ἐπειδὴ τὰ τῆς φύσεως ἔργα ἀκίνητα καὶ ἀμεταβλήτα διέταξεν ὁ δημιουργὸς νὰ εἶναι. Εἰς τὴν ψυχὴν ὅμως ἡ μεταβολὴ αὐτῆ καὶ εὐκολος εἶναι καὶ μὲ πολὺ μεγάλην εὐκέρειαν κατορθοῦται. Διὰ ποῖον λόγον καὶ πῶς συμβαίνει τοῦτο; Ἐπειδὴ τὸ πᾶν ἐδῶ εἶναι

ἔργον τῆς θελήσεως καὶ οὐκ τῆς φύσεως. Διὰ τοῦτο εἶναι δυνατὸν εἰς μίαν ψυχὴν, ποῦ δὲν ἔχει ἀφοσίαν μορφήν καὶ εἶναι πάρα πολὺ ἄσκητος, ἐὰν θελήσῃ, ἀμέσως καὶ μετοβληθῆ καὶ εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν ὑπαιθέτης καὶ φθόσης καὶ ἀρεῖας πάλιν καὶ γίνῃ καὶ εὐφρόσυνος· καὶ εἶναι ἐπίσης δυνατὸν, ἐὰν ἐπιέλῃ, πάλιν εἰς τὴν ἐσθλάτην ἀσκησίαν καὶ καταπέσει. «Ὅτε ἐπιθυμήσῃ λοιπὸν ὁ βασιλεὺς τὴν καλλονήν σου», ἐὰν σὺ λησμονήσῃς τὸ παρελθόν σου, ἢ καθὼς λέγει ὁ προφήτης, «τὸν λαόν σου καὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς σου».

11. Εἶδες τὴν ἀγαθότητα τοῦ Κυρίου; Διὰ τοῦτο λαλοῦν διὰ ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε εἰς τὴν ἀρετὴν τοῦ λόγου γάμον πνευματικῶν ἐκάλεσε τὰ δύο γυναῖκα. Διότι καὶ ἐπὶ τοῦ γάμου τούτου τοῦ σαρκικοῦ δὲν εἶναι δυνατὸν ἡ νεαρὰ κόρη καὶ ἐνωθῆ μετὰ τοῦ ἀνδρός, ἂν δὲν λησμονήσῃ ἐκείνους, ποῦ τὴν ἐγέννησαν καὶ ἀνέθρεψαν, καὶ δὲν μεταφέρῃ ὁλοκλήρως τὴν σκέψιν αὐτῆς πρὸς τὸν μέλλοντα καὶ τὴν συζευκθῆ νυμφίον. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ μακάριος Παῦλος, διὰ τὸν ὁ λόγος τὸν ἔβρερεν εἰς τὸ θέμα τοῦτο, μυστήριον τὸ πρῆγμα ἐκάλεσε. Ἄριστ' εἶπε: «Ἄντ' αὐτοῦ καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν» (Ἐφ. 5, 31-32) ἐνόησε τὴν δύναμιν τοῦ γινόμενου καὶ ἐκπλαγεὶς ἐφώνησε: «Τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστὶ» (αὐτόθι).

12. Καὶ πράγματι εἶναι μέγα· διότι ποία ἀνθρωπίνη δύναμις δύναται καὶ ἐννοήσῃ τὴν φύσιν τοῦ συντελουμένου γεγονότος, διὰν λησθῆ ὑπ' ἑαυτῆς, ὅτι ἡ μοσχαναθερμύμενη καὶ ἐντὸς τοῦ οἴκου παραμένουσα κόρη καὶ τῆς φροντίδος καὶ ἀνατροφῆς ὀκνηθεῖσα παρὰ τῶν γονέων τῆς, διὰν ἔλθῃ ἡ ἡμέρα τοῦ γάμου, ἀμέσως καὶ σὲ μίαν στιγμὴν, λησμονεῖ τὰς μητρικὰς ὁδοὺς, ὅλας τὰς περιστάσεις, τὰς οικογενειακὰς συνηθείας, τὸν δεσμὸν τῆς ἀγάπης, γενικῶς ὅλα καὶ ὅλην αὐτῆς τὴν σκέψιν μεταφέρει πρὸς ἐκείνον, τὸν ὁποῖον οὐδέποτε ἄλλοτε εἶδε, παρὰ ἐκείνην τὴν ἐσπέραν τοῦ γάμου. Τόσον δὲ πολὺ μεταβάλλεται, ὥστε ἐκείνον θεωρεῖ ὅτι εἶναι δι' αὐτὴν τὸν πᾶν, καὶ αὐτὸν νομίζει καὶ πατέρα καὶ μητέρα καὶ νυμφίον καὶ ὅτι δύναται καὶ φαντασθῆ τας, καθόλου δὲ πλέον δὲν ἐπιθυμεῖται ἐκείνους ποῦ ἐπὶ τόσῳ ἔτη τὴν ἀνέθρεψαν. Τόσον δὲ στενοὶ εἶναι ἡνωμένοι οἱ δύο σύζυγοι, ὥστε δὲν εἶναι πλέον δύο ἀλλὰ ἓνα ὄντιον.

13. Τοῦτο προέβλεπον καὶ τὰ προφητικά του μάτι οὐκ ἀπολάσσεις ἔλεγε: «Ἄδτη κληθήσεται γυνὴ δι' ἐκ τοῦ ἀνδρός· αὐτῆς ἐλήφθη αὕτη· ἀντὶ τούτου καταλείπει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν»

(Γεν. 2, 23-24). Τὸ αὐτὸ δύναται τις καὶ εἰπεῖν καὶ διὰ τὸν ἄνδρα, διότι καὶ ἐκεῖνος λησμονεῖ τὸς γεννήσαντας αὐτὸν καὶ τὸν πατρικὸν τοῦ οἴκου, ἐνώσεται καὶ προσκολλάται εἰς αὐτὴν, ποῦ συνάπτεται μετ' αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην τοῦ γάμου. Καὶ διὰ τὸ ἐλεῖν εἰς ἡμᾶς ἡ θεία Γραφή τὸν μέγαν τοῦ γάμου συνεκτικὸν δεσμὸν, δὲν εἶπεν ὅτι θὰ ἐνωθῆ μετὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ θὰ προσκολληθῆ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. Καὶ οὐτε καὶ εἰς τοῦτο ἠρκέσθη, ἀλλὰ προσέθεσε: «Καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν». Τὴν μαρτυρίαν ταύτην τῆς Γραφῆς ἀναφέρων καὶ ὁ Χριστὸς ἔλεγεν: «Ποτε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σάρκα μίαν» (Ματθ. 19, 6). Τόσον στενὴ, λέγει διὰ τὸν λόγον τούτων, γίνεται ἡ ἔνωσις καὶ ἡ συνάφεια, ὥστε οἱ δύο ἀποτελοῦν ἓνα σῶμα. Λέγε μου, ποία ἀνθρωπίνη σκέψις δύναται τοῦτο καὶ φαντασθῆ καὶ ποία δύναμις καὶ κατανοήσῃ; Καλῶς λοιπὸν δὲν ἔλεγεν ὁ μακάριος οὗτος διδασκαλὸς τῆς αἰκουμένης, ὅτι μυστήριον ὁ γάμος εἶναι; Καὶ δὲν εἶπεν ἀπλῶς μυστήριον, ἀλλὰ: «Τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστὶ» (Ἐφ. 5, 32).

14. Ἐὰν λοιπὸν, προκειμένου περὶ αἰσθητῶν πραγμάτων, ὁ γάμος εἶναι μυστήριον καὶ μάλιστα μέγα μυστήριον, ποῖον χαρακτηρισμὸν ἀντάξιον τοῦ πνευματικοῦ τούτου γάμου δύναται τις καὶ εἰπεῖν; Πρόσεξε λοιπὸν καὶ Ἰωάν, ὅτι, ἐπειδὴ εἰς τὸν πνευματικὸν τούτων γάμον ὅλα εἶναι πνευματικά, εἶναι ἀντίθετα μετ' ἐκεῖνα ποῦ γίνονται εἰς τὸν αἰσθητὸν γάμον. Διότι εἰς μὲν τὸν αἰσθητὸν γάμον κανεὶς ποτὲ δὲν θὰ ἐδέχτο καὶ λάβῃ γυναῖκα χωρὶς προγουμένως τὴν ἀρεσότητα τῆς καὶ τὴν σωματικὴν τῆς χάριν μετ' ἀκριβείαν καὶ δεξιότητα καὶ οὐκ μόνον ταῦτα, ἀλλὰ καὶ πρῶτα ἐπ' αὐτὰ τὴν οικονομίαν τῆς κατάστασιν.

15. Ἐδῶ ἔμας τίποτε ἐπ' αὐτὰ. Διότι: Ἐπειδὴ πνευματικὰ εἶναι ὅσα γίνονται καὶ ὁ νυμφίος ὁ ἱδικός μας, ἀπὸ φιλανθρωπιῶν κινούμενος, τρέχει εἰς ἡμᾶς πρὸς ασπρίαν τῶν ψυχῶν μας. Καὶ ἂν ἓνας δὲν ἔχη ἀρεσίαν ὄντιον, καὶ ἂν ἔχη ἀσκητικὸν ἐμφρόνισιν, καὶ ἂν εὐσκόπειται εἰς ἐσθλάτην πενίαν, καὶ ἂν δὲν ἔχη εὐγενῆ καταγωγήν, καὶ ἂν εἶναι δοῦλος, καὶ ἂν εἶναι παραπιπταμένος, καὶ ἂν εἶναι ἀνάσκητος, καὶ ἂν εἶναι θεβερημένος μετ' φορτίᾳ ἀμαρτημάτων, καμμίαν ἀκριβολόγων ἐλέτησιν δὲν κάνει, οὔτε πληροφορίας ζητεῖ, οὔτε εὐθύναι ἀπατεῖ. Ἐδῶ δηλαδὴ ὑπάρχει διαρεὰ, γενναιοσύνη, χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ὁ ὁποῖος δὲν ζητεῖ ἀπὸ ἡμᾶς τίποτε ἄλλο, παρὰ μόνον τὸ καὶ λησμονήσωμεν τὰ παρελθόντα καὶ εὐγνώμονας καὶ εὐσεβεῖς διαβέσσει καὶ ἔχωμεν εἰς τὸ μέλλον.

16. Ἰδοὺ χάριτος ὑπερβολῆ! Ἰδοὺ μετ' ὅσον νυμφίον ἐνώσονται οἱ ψυχαὶ ποῦ ὁπακοῦσιν εἰς τὴν κλῆσιν αὐτῶν!

“Ας ίδωμεν τώρα, ἂν θέλετε, καὶ τὰ ἐπιπλοῦθα τοῦ γάμου τοῦτου τοῦ πνευματικοῦ. Ἄφου εἰς τοὺς αἰσθητοὺς γάμους πρόχεις προσφέρονται καὶ δῶρα, καὶ τὸ μὲν δῶρα προσφέρει ὁ ἄνδρας, τὴν δὲ πρόχεια ἢ μέλλουσα αὐτοῦ σύζυγος, εἶναι ἐπιμένον καὶ εἰς τὸν πνευματικὸν γάμον κατὰ ἀνάλογον πρὸς αὐτὸ νὰ γίνεται. Διότι πρέπει ἀπὸ τὰ σωρατικά εἰς τὰ θεϊότερα καὶ πνευματικά νὰ ὀδηγήσωμεν τὴν διάνοιάν σας. Ποία λοιπὸν εἶναι ἐδῶ ἢ πρόχεια; Τὴν ἄλλα παρὰ ἢ ὑπακοή καὶ αἱ μέλλουσα πρὸς τὸν σύζυγον ὑποκρέσεις; Καὶ ποια τὰ δῶρα παρὰ ὁ νυμφίος πρὸ τοῦ γάμου προσφέρει; Ἄκουσε τὸν μακάριον Παῦλον, ὁ ὁποῖος μᾶς τὸ ὑποδεικνύει διὰ τῶν ἐξῆς λόγων του: «Οἱ ἄνδρες ἀγαπάτε τὰς γυναῖκας, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ καθαρίσας τῇ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι. ἵνα παραστήσῃ αὐτὴν ἑαυτῷ ἑνδοξὸν τὴν ἑαυτοῦ ἑκκλησίαν μὴ ἔχουσαν σκῆλον ἢ ρυτίδα ἢ τι τῶν τοιούτων» (Ἐφ. 5, 25-27).

17. Εἶδες μέγεθος δῶρον; Εἶδες ἀνεκφραστον ὑπερβολὴν ἀγάπης; «Καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς. Τοῦτο ποτὲ ἄνθρωπος δὲν θὰ ἐδέχτο νὰ κέρη, νὰ κόψῃ δηλαδὴ τὸ αἷμα τοῦ ὑπὲρ τῆς μελλούσης νὰ ἐνωθῇ μετ’ αὐτοῦ σύζυγου. Ὁ φιλόδημος ἦμας Κύριος, ἐνεργῶν σύμφωνα μετὰ τὴν ἀγαθότητά του, κατεδέχθη νὰ ὑποστῇ τὸ μέγα τοῦτο καὶ παρόδοξον νόημα χάριν τῆς πρὸς αὐτὴν κηρυξίας, διὰ νὰ τὴν ἁγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος καὶ ὁμοῦ τὴν καθαρῶς διὰ τοῦ λουτροῦ τοῦ βαπτίσματος, νὰ τὴν στήσῃ πληροῦν τοῦ ἑνδοξοῦ. Διὰ τοῦτο τὸ αἷμα τοῦ ἔκτισε καὶ στυρόν ὑπέριψε, ἵνα καὶ εἰς ἡμᾶς δι’ αὐτοῦ τὸν ἀγαθὸν καρπὸν καὶ καθάρτη διὰ τῆς τοῦ λουτροῦ ἀναγεννήσεως καὶ αἰσῶς πρὸς προηγουμένους ἦσαν ἐσπερημένοι τιμῆς καὶ δὲν ἔκον καρμὶαν ἄξιαν καὶ παρησίαν, νὰ τοὺς τοποθετήσῃ εἰς τὸ πλεῦρον τοῦ ἑνδοξοῦ, κωμῆ νὰ ἔκον κηλίδα ἢ ρυτίδα ἢ κάτι ἐκ τῶν τοιούτων.

18. Βλέπετε πῶς μὲ τὸ νὰ εἶπῃ ἐκκαθάρσει καὶ παραστήσῃ ἑαυτῷ ἑνδοξὸν τὴν Ἐκκλησίαν μὴ ἔχουσαν σκῆλον ἢ ρυτίδα, ἐδίδαξεν ἡμᾶς ὅτι αὕτη προηγουμένως ἦτο μέσα εἰς τὴν ἀκαθαρσίαν; Ταῦτα λοιπὸν ὅλα σκοπεύμενοι, σὲς οἱ νέοι τοῦ Χριστοῦ στρατιῶται, μὴ βλέπετε τὸ μέγεθος τῆς ἰδικῆς σας ἀβλιότητος, οὔτε νὰ συλλογιζοσθε τὸ πᾶλλὰ σας ἀμαρτήματα μᾶλλον δὲ μὲ ἀκριβείαν ταῦτα δεξιόοντες, καθόλου νὰ μὴ διατάσῃτε, ἀλλὰ γνωρίζοντες τὴν γενναιοῦσίαν τοῦ Κυρίου, τῆς χάριτος αὐτοῦ τὴν ὑπερβολὴν, τὸ μέγεθος τῆς προσφερομένης δωρεῆς, ὅσοι κατηξιώθητε ἐδῶ νὰ πολιτογραφῆθητε, μὲ πολλὴν εὐγνωμοσύνην προσέλθετε καὶ ἀπαρνοῦ-

μενοι ὅλας τὰς μέχρι τώρα πράξεις σας, μὲ ἀλόκληρον τὴν δύναμιν τῆς διανοίας σας τὴν μεταβολὴν σας ἐπιδείξατε.

19. Καὶ ἐπειδὴ ἐπιθέτετε καλὰ ποιοὶ εἶσατε καὶ εἰς ποῖαν κατάστασιν ἐβρισκομένους ὁ Κύριος οὗς πληροῦσαι, κωμῆ νὰ ζητῆ τηρωσίας διὰ τὰ παραπτώματα, οὔτε νὰ ἐξετάσῃ τὰ ἀμαρτήματα, πρέπει καὶ σὲς νὰ εἰσφέρετε τὸ ἴδιόν σας μερίδιον καὶ νὰ ἐπιθεωροῦσατε ὅσα διὰ τῆς γλώσσης μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ εὐκρινούς διανοίας τὰς πρὸς αὐτὸν ὁμολογίας. «Καρδίᾳ γάρ, λέγει ἡ Γραφή, πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν» (Ρωμ. 10, 10). Πρέπει δηλοῦν καὶ ἡ διάνοια νὰ ἔχῃ σπρηκτικὴν στοθερίαν εἰς τὴν εὐσεβῆ πίστιν καὶ ἡ γλῶσσα διὰ τῆς ὁμολογίας νὰ διακρίσῃ τὴν στοθερότητα τῆς διανοίας.

20. Ἐπειδὴ δὲ ὁ θεμέλιος λίθος τῆς εὐσεβείας ἡ κτίσις εἶναι, ὡς οὗς εἶπαμεν ὀλίγα περὶ αὐτῆς, ἵνα, ἀφρο ἀραγῆ καὶ ἀερόλητον τοῦτον τοποθετήσωμεν, δυναθῶμεν ἐν συνεχείᾳ μὲ ἀσφάλειαν τὴν ὅλην οικοδομὴν νὰ οικοδομήσωμεν. Πρέπει λοιπὸν οἱ ἐγγραφεῖτες εἰς τὸ ἴδιόν τους τοῦτο πνευματικὸν στράτευμα νὰ πιστεύουν εἰς τὸν Θεὸν τῶν ὁλων, τὸν πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὸν αἴτιον ὅλων τῶν πραγμάτων, τὸν ἀνεκφραστον, τὸν ἀπειρητόν, ὁ ὁποῖος οὔτε διὰ λόγου, οὔτε δι’ ἐνδοξαίων σκέψαν δύναται νὰ κατανοηθῇ καὶ ὅσοι ἀπὸ φιλανθρωπίαν καὶ ἀγαθότητα τὰ πάντα ἐδημιούργησε.

21. Καὶ εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν Υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ, τὸν κοφ’ ὅλα ἔκον καὶ ἴσον πρὸς τὸν Πατέρα καὶ ἔκοντα τέλειαν καὶ ἀπαράλλακτον τὴν πρὸς αὐτὸν ὁμοίτητα, τὸν ὁμοούσιον καὶ μὴ ἴδιον ὑπόστασιν γνωρίζομενον, τὸν ἀνεκφράστακ ἐξ αὐτοῦ προελθόντα, τὸν προαιώνιον καὶ τῶν αἰώνων δημιουργόν, ὅσοι εἰς ὕστερους καιροὺς διὰ τὴν ἰδικὴν μας σωτηρίαν, βορρὴν δουλοῦ ἀνάλαβε καὶ ἄνθρωπος ἔγινε καὶ συναναστάσῃ μετὰ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν καὶ ἑσταιρώσῃ καὶ κατὰ τὴν τρίτην ἡμέραν ἀναστήσῃ.

22. Πρέπει τὰς ἐληθείας αὐτὰς νὰ ἔχετε στοθερῶς προσηλωμένους εἰς τὴν διάνοιάν σας, διὰ νὰ μὴ γίνεσθε εὐκόλα θύματα τῶν τεκνασμάτων τοῦ διαβόλου. Ἀλλὰ, ἐάν οἱ ὀφθαλοὶ τοῦ Ἀρείου θέλουν νὰ οὗς ἐξαπατήσουν καὶ καταβάλουν, νὰ γνωρίζετε καλὰ, ὅτι πρέπει νὰ κλείετε τὰ αὐτὰ σας εἰς ὅσα λέγουσιν καὶ μετὰ παρησίας πρὸς αὐτοὺς νὰ ἀποκρίνεσθε καὶ ἀποδεικνύετε ὅτι ἴδιοι¹ κατὰ τὴν οὐσίαν πρὸς τὸν Πατέρα

1. Ἡ φράσις αὕτη «ἴδιοι» κατὰ τὴν οὐσίαν ὅσα τὸν Υἱὸν τῆ Πατρὸς τοῦ ἰεροῦ Χριστοῦ οὗτος δὲν πρέπει νὰ παρεξηγηθῇ καὶ νοιωθῇ, ὅτι ὁ Χριστοῦ οὗτος ἄνηκε εἰς τοὺς «ἑνωμασμένους» μετὰ τὸν Ἁγίωκα Βασιλεῖον καὶ Ἀποστόλους Ἰερόγην, διότι, ὡς ἑνωτέρω εἶπα, ἑσται τὸν Υἱὸν ἴσον

είναι ο Υἱός. Διότι αὐτός ὁ ἴσως εἶπε: «Ὁ Πατήρ ὁ Πατήρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζῶσσοι, οὕτω καὶ ὁ Υἱὸς οὗς θέλει ζῶσσοις» (Ἰωαν. 5, 21) καὶ διὰ πάντων ἀποδεικνύει ὅτι ἡ δύναμις του εἶναι ἴση πρὸς τὴν δύναμιν τοῦ Πατρὸς. Ἄν δὲ ὁ Σαβῆλλιος ἄρ' ἑτέρου θελήσῃ νὰ σὲ νοθεύσῃ τὰ ὑγιᾶ δόγματα, συγκρίνω τὰς ὑποτάσεις, καὶ εἰς αὐτοῦ τὰς διδασκαλίας φράξω τὰ αὐτά σου, ἀγαπητέ, καὶ διδάξῃ του ὅτι ἡ μὲν οὐσία Πατρὸς καὶ Υἱοῦ καὶ ἁγίου Πνεύματος εἶναι μία, τρεῖς δὲ αἱ ὑποτάσεις. Οὕτε ὁ Πατήρ υἱὸς εἶναι δυνατόν νὰ ἀνομιωθῇ, οὕτε ὁ Υἱὸς πατήρ, οὕτε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἄλλο τι, παρὰ τοῦτο, ἀλλ' ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν ὑπόστασιν μόνον ἔχει τὴν ἴσην δύναμιν.

23. Πρέπει ἀκόμη καὶ μίαν ἄλλην ἀλήθειαν νὰ ἔχετε προσηλωμένην εἰς τὴν διάνοιά σας, ὅτι δηλοῦν καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔχει τὴν αὐτὴν πρὸς τὰ ἄλλα πρόσωπα ἄξιαν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς πρὸς τοὺς μαθητάς του ἔλεγεν: «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος» (Ματθ. 28, 19).

24. Εἶδες ὁμολογίαν τελείαν; Εἶδες διδασκαλίαν ποῦ δὲν ἀφίνει καμμίαν ἀμφιβολίαν; Κανείς λοιπὸν ἂς μὴ σὲ ταράσῃ τοῦ λοιποῦ εἰσάγων εἰς τὰς τῆς Ἐκκλησίας δόγματα ἐπινοήσεις τῆς διανοίας του καὶ τὰ ὀρθὰ καὶ ὑγιᾶ δόγματα θολώνων, ἀλλὰ νὰ ἀποφεύγῃ τὰς συναναστροφὰς τῶν τοιοῦτων ἀνθρώπων, ὅπως τὰ δηλητηριώδη φάρμακα. Διότι οὗτοι εἶναι καταστρεπτικώτεροι ἀπὸ ἐκεῖνα, ἐπειδὴ ἡ βλάβη τῶν δηλητηρίων δὲν καταστρέφει, παρὰ τὸ σῶμα μόνον, ἐνῶ οὗτοι καταστρέφουν αὐτὴν τὴν ψυχὴν, ματαιώνοντες τὴν σωτηρίαν τῆς. Διὰ τοῦτο πρέπει εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς νὰ ἀποφεύγετε τὰς τοιαύτας αὐτῶν ὁμιλίαις, μέχρις ὅτου δυνηθῆτε, μὲ τὴν πόρεσιν τοῦ χρόνου, ἐξμελισμένον καλά μὲ τὰ πνευματικὰ ὄπλα, τὰ ὅποια εἶναι αἱ ἀπὸ τὴν θείαν Γραφὴν προερχόμενοι μαρτυρίαι, νὰ ἀνακαταστήτε τὴν ἀνασκυτον αὐτῶν γλῶσσαν.

25. Καὶ διὰ μὲν τὰ δόγματα τῆς Ἐκκλησίας τὴν ἀποδοθὴ γνώσιν θέλομεν νὰ ἔχετε καὶ σταθερῶς παραγμένα εἰς τὴν διάνοιά σας νὰ τὰ κοπέσετε. Ἐπειδὴ ὅμως πρέπει, ἐκεῖνος ποῦ ἔχουν τοσαύτην πίστιν, νὰ τὴν ἐκδηλοῦν καὶ νὰ λαμπρύνω διὰ τῶν ἔργων των, εἶναι ἀνάγκη καὶ περὶ τοῦτου νὰ

τῶ Πατρὶ καὶ ἀπερίσπαστον ἔχοντα τὴν πρὸς αὐτὸν ὁμοιότητα, ὁμοούσιον καὶ ἐν ἰσῆ ὑπόστασι γινώσκόμενον». Καὶ καταπέρας «ὅτι μὲν οὐσία Πατρὸς καὶ Υἱοῦ καὶ ἁγίου Πνεύματος μία». Ἰδι καὶ Παν. Τετρακτὰ, δογματικὴ τῆς Ὁριεθῆου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, τόμ. Α', Ἀθήναι 1958, σελ. 249 κ. ε.

διδάξω τοὺς μέλλοντας νὰ ἀξιοῦσθω τῆς βασιλικῆς δωρεᾶς, διὰ νὰ μάθετε, ὅτι κανένα ἀπόστημα δὲν εἶναι τόσον μέγα, ὥστε νὰ δύναται νὰ καταβάλῃ τὴν γενναιοδουρίαν τοῦ Κυρίου μας. Ἐπεὶ λοιπὸν ἕνας εἶναι πάντως, εἴτε μοικός, εἴτε θηλυπροεῖς, εἴτε ἀρενοκοίτης, εἴτε ἀσελγής, εἴτε ἄρπαξ, εἴτε πλεονέκτης, εἴτε μέθυσος, εἴτε εἰδυλολάτρης (Α' Κορ. 6, 9-10) τόσον μεγάλη εἶναι ἡ δύναμις τῆς δωρεᾶς καὶ τοῦ Κυρίου του ἡ φιλανθρωπία, ὥστε ἐξοφανίσει ἅλα αὐτὰ καὶ λαμπρότερον καὶ ἀπὸ αὐτὰς τὰς ἡλικιακὰς ἐκτίνας καθιστᾷ ἐκείνον ποῦ μόνον διάθεσιν ἐγώσθῃ καὶ ἐγγνώσκοντα ἐπέδειξε.

26. Ἐκοντες λοιπὸν ὅτ' ἔσθιν, τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ τὴν τόσον μεγάλην δωρεάν, πᾶρα τὸν ἐαυτὸν σας προσημαίσατε διὰ τῆς ἀποκίης ἀπὸ τῶν κακῶν πράξεων καὶ διὰ τῆς ἐπιτελέσεως τῶν καλῶν. Τοῦτο καὶ ὁ προφήτης συνοψιστὶ λέγων: «Ἐσκληθὲν ἀπὸ κακοῦ καὶ ποιήσαν ἀγαθόν» (Ψαλμ. 36, 17). Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Χριστὸς ἀπευθυνόμενος εἰς ὁλόκληρον τὸ ἀνθρώπινον γένος ἔλεγεν: «Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι κατὰ ἀναπαύσῃ ὑμᾶς ἄρατε τὸν ζυγὸν μου ὅτ' ὑμεῖς καὶ μάθετε ὅτ' ἔμοῃ διὰ πρᾶξ εἶμι καὶ ταπεινὸς ἢ καρδία καὶ εὐρήσατε ὄνασαισιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν» (Ματθ. 11, 28-29).

27. Εἶδατε ἀγαθόητος ἀφθονίαν; Εἶδατε προσκλήσεως γενναιοδουρίαν; «Δεῦτε, λέγει, πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι. Φιλανθρωπικός εἶναι ἡ πρόσκλησις, ἀπορητός ἡ ἀγαθότης. «Δεῦτε πρὸς με πάντες», δεῖ μόνον οἱ ἀρκοντες, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀρκόμενοι· δεῖ μόνον οἱ πλούσιοι, ἀλλὰ καὶ οἱ πτωχοί· δεῖ μόνον οἱ ἐλευθέροι ἀλλὰ καὶ οἱ δούλοι· δεῖ μόνον οἱ ἄνδρες ἀλλὰ καὶ οἱ γυναῖκες· δεῖ μόνον οἱ νέοι, ἀλλὰ καὶ οἱ γέροντες· δεῖ μόνον οἱ ὑγιεῖς εἰς τὸ σῶμα, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀνόητοι καὶ ἀκρητισιασμένοι μέλη ἔχοντες. Δοῦ, λέγει, ἔλθετε. Τοιαῦτα εἶναι τὰ δῶρα τοῦ Κυρίου μας. Δὲν κάμνει διάκρισιν μεταξὺ δούλου καὶ ἐλευθέρου, πλουσιοῦ καὶ πτωχοῦ· ὅλα αὐτὰ οἱ διακρίσεις ἔχουν καταργηθῆ. «Δεῦτε πρὸς με, λέγει, πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι».

28. Βλέπε ποίους προσκαλεῖ. Ἐκεῖνους ποῦ καταδρανήθησαν μέσα εἰς τὰς παρουσίας, ἐκεῖνους ποῦ εἶναι φορητοί μὲ τὸ βάρος τῆς ἁμαρτίας, ποῦ δὲν δύναται πλέον νὰ ἀναυσιάζουν τὴν κεφαλὴν, ποῦ εἶναι γεμῆτοι ἀπὸ ἐντροπὴν, ποῦ δὲν ἔχουν κανένα κούχημα. Καὶ διὰ τὴν τοῦ προσκαλεῖ: «Ὅτι διὰ νὰ τοὺς ζητήσῃ εὐθὺς καὶ κἀμ δικαστήριον. Ἀλλὰ διὰ τὴν: Διὰ νὰ τοὺς ἀνακουφίσῃ ἀπὸ τῶν κόπων, διὰ νὰ τοὺς ἀραιώσῃ τὸ θῶρον φορτίων· διὰ τὴν δύναται ποτε νὰ γένη βαρύτερον ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν; Αὕτη καὶ μυριάς ἄν ἐφμεθῇ ἀνεπέσθητα, καὶ ἂν θέλομεν νὰ μὴ μῦς γνωρίζῃ ὁ κό-

σμος, τὴν συνείδησιν διεγείρει ἐναντίον μας, τὸν δικαστὴν τὸν ὀδύκοστον, καὶ ἐκεῖνος διαρκῶς ἐξεγερόμενος, διαρκῆ θλίβει μᾶς δημιουργεῖ, ὡς ὁμίως τις κατασκευάζει καὶ πύγων ἡμᾶς νοερώς, καὶ δεκνύει διὰ τοῦτου τῆς ἁμαρτίας τὸ μέγεθος. «Αὐτοὺς λοιπὸν ποῦ εἶναι ὑπ' αὐτῆς θεταρμένοι, λέγει, καὶ ἔχουν κομψὴν ἀπὸ τοῦ φορτίου τῆς, τοῦτους θὰ ἀνακουφίσαι, τὴν ὄρεσιν τῶν ἀμαρτημάτων χαρίζομενος, μόνον ἔλθετε πρὸς με!» Ποῖος θὰ εἶναι τόσο ἀνάσθητος ὡς ὁ λίθος, ποῖος θὰ εἶναι τόσο ἀκαμπτos, ὥστε νὰ μὴ ὑπακούσῃ εἰς τὴν τόσο φιλόανθρωπον προσκλήσιν;

29. "Ἐπειτα, διὰ νὰ μᾶς διδάξῃ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον θὰ μᾶς ἀνακουφίσῃ, προσέθεσε: «Ἀρατε τὸν ζυγὸν μου ἐφ' ὑμᾶς» (Ματθ. 11, 29). "Ἐλθετε, λέγει, κάτω ἀπὸ τὸν ζυγὸν μου. Ἄλλὰ μὴ δειλιάσετε ἀκούοντες τὴν λέξιν ζυγός· διότι δὲν κρίβει τὸν λαμὸν ὁ ζυγὸς οὗτος, οὔτε ἀναγκάζει κάτω νὰ κούτωμεν τὴν κεφαλὴν, ἀλλὰ διδάσκει νὰ σκεπτόμεθα τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν ἀληθῆ φιλοσοφίαν μᾶς παρέχει. «Ἀρατε τὸν ζυγὸν μου ἐφ' ὑμᾶς καὶ μάθετε· μόνον ἔλθετε κάτω ἀπὸ τὸν ζυγὸν μου καὶ θὰ μάθετε. Θὰ μάθετε, δηλαδὴ ἀνοξάτε τὰ στήνα σας, διὰ νὰ ἡμωρῶσατε νὰ μάθετε ἀπὸ ἐμέ. Αὐτὸ ποῦ ζητεῖ ἀπὸ σας δὲν εἶναι καθόλου βαρὺ. Σεῖς ποῦ εἰσθε δοῦλοι μου, μνησῆτε ἐμὲ τὸν Κύριόν σας σεῖς ποῦ εἰσθε κῆρα καὶ σπαστὴ ἐμέ, ποῦ εἰμαι τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς ποιητὴς καὶ δημιουργὸς ἰσχυρὸς σας, λάβετε ὡς παράδειγμα. «Μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, λέγει, ὅτι πρὸς ἐμὲ καὶ ταπεινὸς τῆ καρδίας».

30. Εἶδες συγκατάθεσιν δεσπότου; Εἶδες φιλοανθρωπίαν ἀνέκροστον; Δὲν οὐκ ἐξήγησα κάτι βαρὺ καὶ ἀνυπόφορον· δὲν εἶμαι· Μάθετε ἀπ' ἐμοῦ ὅτι ἔργα ἀσυνήθη ἔκομα, ὅτι νεκρὸς ἀνέστησα, ὅτι θαύματα ἐπέλεσα, τὰ ὁποῖα μόνον ὑπὸ τῆς δυναμείας ἐκεῖνου ἦτο δυνατόν νὰ γίνουιν. Ἄλλὰ τί; ἐμάθετε ἀπ' ἐμοῦ ὅτι πρὸς ἐμὲ καὶ ταπεινὸς τῆ καρδία καὶ εὐρήσατε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. Εἶδες πόσον εἶναι τοῦ ζυγοῦ τούτου τὸ κέρδος, πόση ἡ ἀφέλεια; Ἐκεῖνος λοιπὸν ποῦ θὰ δεχθῆ νὰ εἶναι κάτω ἀπὸ τὸν ζυγὸν τούτου, καὶ θὰ μάθῃ παρὰ τοῦ Κυρίου πρὸς νὰ εἶναι καὶ ταπεινὸς εἰς τὸ φρόνημα, θὰ εὐρῆ τελείαν ψυχικὴν ἀνάπαυσιν καὶ γαλήνην. Τοῦτο, πράγματι, εἶναι τὸ κυριώτερον μέσον διὰ νὰ ἐπαύωμεν τὴν οὐτηρίαν μας. Ἐκεῖνος ποῦ ἔχει τὴν ἀρετὴν ταύτην, θὰ δυνήθῃ, ἂν καὶ φέρῃ ἀνθρώπων σῶμα, νὰ συναγωνίζεταί τὰς ἀσμάτους δυνάμεις καὶ νὰ μὴ ἔχη τίποτε τὸ κοινὸν μὲ τὰ πράγματα τοῦ παρόντος κόσμου.

31. Διότι ὁ μιμούμενος τοῦ Κυρίου τὴν πραότητα δὲν θὰ ὀργισθῆ, δὲν θὰ ἐξεγερθῆ κατὰ τοῦ πλησίον. Καὶ ἂν ἓνας κτι-

πίση αὐτόν, θὰ εἴπῃ «Εἰ κακὸς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ, εἰ δὲ καλῶς, τί μὲ ὀβριεῖς» (Ἰω. 18, 23). Ἐάν δαιμονιομένον αὐτὸν καλέσῃ κάποιος, ἀπαντᾷ: «Ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω» (Ἰω. 8, 49) καὶ κανένα δυσόρεστον σημεῖον δύνανται νὰ τὸν θλώσῃ. Ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος θὰ περιφρονῆσῃ κάθε δόξαν τῆς παρούσης ζωῆς, καὶ κανένα πρῆγμα τοῦ παρόντος κόσμου δὲν θὰ τὸν προσελκύσῃ, διότι τοῦ λοιποῦ θὰ ἔχη ἄλλα μάτια. Ὁ ταπεινὸς εἰς τὸ φρόνημα οὐδέποτε θὰ φθονῆσῃ τὸν πλησίον διὰ τὰ ἀγαθὰ του. Ὁ τοιοῦτος δὲν θὰ κλέβῃ, δὲν θὰ γίνῃ πλεονέκτης, οὐκ μόνον δὲν θὰ ἐπιθυμῆσῃ κοσμήματα, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ ποῦ ἔχει θὰ ἀπορνήσῃ, διότι θὰ δεκνῆ μεγάλην συμπάθειαν εἰς τοὺς συναφρούς του· δὲν θὰ διαρρήξῃ ἑένου γέμον. Ἐκεῖνος ποῦ ἔθεσε τὸν ἑαυτόν του κάτω ἀπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ Χριστοῦ καὶ ἔμοιβε νὰ εἶναι πρὸς καὶ ταπεινὸς εἰς τὸ φρόνημα, ἐξάναντος θὰ ἐπιβεβῆ κάθε ἀρετὴν καὶ θὰ θεώσῃ εἰς τὰ ἴκνη τοῦ Κυρίου.

32. Ἄς θέσωμεν λοιπὸν τὸν ἑαυτόν μας κάτω ἀπὸ τὸν ζυγὸν τὸν ἀφέλιμον καὶ δεσπαστικὸν τὸ φορτίον τὸ ἐλαφρόν, διὰ νὰ δυνήθωμεν νὰ εὐρῶμεν ἀνάπαυσιν. Ὁ κάτω ἀπὸ τὸν ζυγὸν αὐτὸν ἐλάτῳ ὀφείλει νὰ ληρηνοῆσῃ ἄλλας τὰς παλακὰς αὐτοῦ συνηθείας καὶ πολλὰν προσκλήσιν εἰς τὰ μέτα του νὰ ἔχη, διότι λέγει ἡ γραφή: «Ὁ γὰρ ἐμβλέψας γυναικὶ πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι ἦδη ἐμώκευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ» (Ματθ. 5, 28). Πρέπει λοιπὸν νὰ ἀσφαλισώμεν τὰ ὀπτικά αἰσθητήρια, διὰ νὰ μὴ ἀνοθῆ δι' αὐτῶν ὁ θάνατος. «Ὅχι μόνον δὲ τὰ μάτια, ἀλλὰ καὶ τὴν γλῶσσαν πρέπει πολὺ νὰ προσέχωμεν. Διότι λέγει ἡ Γραφή: «Πολλοὶ γὰρ ἔπεσον ἐν στόματι μακαίρας καὶ οὐκ ὡς οἱ πεσόντες διὰ γλώσσης» (Σοφ. Σειρ. 28, 18). Πρέπει ἀκομή καὶ τὰ ἄλλα πάθη, τὰ ὁποῖα εἶναι δυνατόν νὰ γεννηθῶν μέσα μας, νὰ τὰ καλινωγνησώμεν, τὴν δεινότητα ἡρεσῶν νὰ ἔσωμεν, τὸν θυμὸν μακρὸν νὰ ἐκώδωσωμεν, καθὼς καὶ τὴν ὀργὴν, τὴν ἐκθρόν, τὴν βασκανίαν, τὰς ἀπότους ἐπιθυμίας, κάθε ἀσέλγεια, ἅλα γενικῶς τὰ ἔργα τῆς σαρκὸς, τὰ ὁποῖα, λέγει ἡ Γραφή εἶναι ἡ μοικεῖα, ἡ πορνεία, ἡ ἀκαταροσία, ἡ ἀσέλγεια, ἡ εὐκολολατρεία, ἡ μαγεία, ἡ ἐκθρα, ἡ φιλονικία, οἱ φθόνος, αἱ μῆται, τὰ ὄνειρα συμπόσια (Γαλ. 5, 19-20).

33. Ὅλα λοιπὸν ταῦτα πρέπει νὰ ξερκισθῶν καὶ νὰ προσεβῆσωμεν μὲ προθυμίαν νὰ ἀποκτιώσωμεν τὸν καρπὸν τοῦ Πνεύματος, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ ἀγάπη, ἡ καρὰ, ἡ εἰρήνη, ἡ μακροθυμία, ἡ χρηστότης, ἡ ἀγαθοσύνη, ἡ πραότης, ἡ ἐγκράτεια (Γαλ. 5, 22). Ἐάν καθορίσωμεν καλῶς τὴν δεινότητάν μας διὰ τῆς μελψίδος τῶν εὐσεβῶν διδασκάλων, τῶν ἐκ τῆς Γραφῆς προερχομένων, θὰ δυνήθωμεν ἀπὸ τώρα πλέον κατα-

λήλως ψυχικῶς πορευομενοί, νὰ ἀξιοῦμεν νὰ δεκθῶμεν τὴν μεγάλην δωρεὰν καὶ νὰ διατηρήσωμεν τὰ ἀγαθὰ, τὰ ἀπείρα θὰ μὲς δοθῶν.

34. Διὰ τοῦτα τοῦ λοιποῦ δὲν πρέπει νὰ φροντίζωμεν διὰ τοῦς ἑξωτερικοῦς καλλωπισμοὺς καὶ τὰ παυτελῆ ἐνδύματα, ἀλλ' ὅλη μας ἡ προθυμία νὰ στραφῆ εἰς τὴν ἐπιμέλειαν τῆς ψυχῆς, ὥστε ἡ ἠραιότης οὐτῆς νὰ γίῃ λαμπροτέρα. Μακρὰν λοιπὸν τὰ μεταξυτὰ ἐνδύματα καὶ τὰ χρυσαῖα περιδέματα. Ὁ ἐδῶκαλος τῆς οἰκουμένης γνωσκὼν τὸ ἐπιδεικτικὸν πνεῦμα τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, καὶ μάλιστα τῶν γυναικῶν, καὶ τὸ ἄσπιτον τῆς θελήσεως, δὲν ἐδίωξεν νὰ ἀσπῆ ἐν τούτοις δὲν ἐδίωξεν νὰ δώσῃ ἐντολὰς. Περὶ κοσμημάτων ὁμιλῶν λέγει: «Μὴ ἐν πλεῖστον ἢ χρυσοῖ ἢ μαργαρίταις ἢ ἱματισμῶ πολυκελεῖς» (Α' Τιμ. 2, 9). Διὰ τούτων λέγει σκεδὸν τὰ ἔξω: «Θέλεις, ὦ γυναῖκα, νὰ στολιζῶσαι καὶ νὰ ἐπαινήσῃς ὑπὸ ἐκείνων ποὺ θὰ σὲ δάξουν; Ἐγὼ θὰ μόνον τοὺς ὁμοίους μὲ σὲ ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ τὸν Κύριον τῶν ὕλων θὰ προσκαλέσω νὰ σὲ ἐπαινῆσῃ καὶ ἔγκωμιόν.»

35. Ἀφοῦ δὲ ἀπηγόρευσε τὸν στολισμὸν ἐκεῖνον, ποὺ προέρχεται ἀπὸ τὰ κοσμήματα, τὰ χρυσοειδέ, τὰ μαργαριτάρια καὶ τὰ παυτελῆ ἐνδύματα ὡς ἴσωμεν μὲ ποῖον στολισμὸν περιβάλλει τὴν γυναῖκα. Ὁ στολισμὸς διὰ τῶν χρυσοῦν κοσμημάτων καὶ ἐνδυμάτων προσφέρει ἐπὶ ὀλίγον μόνον χρόνον εὐχαρίστησιν εἰς ἐκείνην ποὺ τὰ φορεῖ, διότι τὰ κοσμήματα ταῦτα φθείρονται μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου· ἀλλὰ τί λέγας φθείρονται; Πρὸ τῆς φθορᾶς, τὴν ὁποίαν ἐπιφέρει ἡ πάροδος τοῦ χρόνου, ταῦτα διεγείρουν τὰ μάτια τῶν φθονερῶν καὶ παρακινοῦν τοὺς κακοποιοὺς νὰ τὰ κλέβουν. Ὁ στολισμὸς ὅμως, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ Ἀπόστολος περιβάλλει τὴν γυναῖκα, εἶναι ἀναφαίρετος, ἀδαπάνητος, διαρκῆς, καὶ εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν παραμένει μὲ ἐκείνην ποὺ τὸν ἔχει, καὶ εἰς τὸν ἄλλον κόσμον τὴν συνοδεύει, καὶ πολλὴν παρησίαν τῆς δίδει.

36. Ἄλλ' εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀκούσωμεν αὐτὰ τὰ ἴδια τὰ ἀποστολικὰ λόγια. Τί λοιπὸν λέγει; «Ἄλλ' ὁ πρέπει γυναῖξιν ἐπισημασμένους θεοσεβεῖν δι' ἔργων ἀγαθῶν» (Α' Τιμ. 2, 10). Κάμει, λέγει, ἔργα ἀγαθὰ τῆς χριστιανικῆς σου ἰδιότητος διὰ τῶν ἔργων τῶν ἀγαθῶν στόλιζε τὸν ἑαυτὸν σου. Νὰ ἀκολουθῆς ἢ ἐπιτέλῃς τῶν ἀγαθῶν ἔργων τὴν χριστιανικὴν σου ὁμολογίαν καὶ νὰ εὐρίσκῃς εἰς ἁρμονίαν πρὸς αὐτήν. Ὁμολογεῖς ὅτι σέβῃς τὸν Θεόν, ἐργάζου τὰ εἰς ἐκεῖνον ἀρεστά, ὁλοσθὲ τὰ ἔργα τὰ ἀγαθὰ. Τί δὲ σημαίνει τὸ «εἰς ἔργων ἀγαθῶν»; Τὸ σύνολον τῶν ἀρετῶν σημαίνει, τὴν περι-

φρόνησιν τῶν παρόντων ἀγαθῶν, τὴν ἐπιθυμίαν τῶν μελλόντων, τὴν περιφρόνησιν τῶν χρημάτων, τὴν γενναιοδωρίαν πρὸς τοὺς πτωχοὺς, τὴν ἐπιείκειαν, τὴν πραότητα, τὴν φιλοσοφικὴν διάθεσιν, τὴν ψυχικὴν εἰρήνην καὶ γαλήνην, τὸ νὰ μὴ θαυμάσιον ἀπὸ τὴν δόξαν τῆς παρουσίας ζωῆς, ἀλλὰ πρὸς τὸ ὄνο νὰ ἔχη ἐστραμμένα τὰ μάτια τῆς ψυχῆς καὶ διὰ τὰ ἐκεῖ διαρκῶς νὰ φροντίζῃ καὶ τὴν δόξαν τῶν ἐκεῖ νὰ ἐπιθυμῇ.

37. Ἄλλ' ἐπειδὴ ὀπιθεύνομαι τώρα εἰδικῶς πρὸς τὰς γυναῖκας, ἐπιθυμῶ καὶ ἄλλας τινὰς συμβουλὰς νὰ εἴπω εἰς αὐτάς, αἱ ὁποῖαι εἶναι αἱ ἑξῆς: νὰ ἀπέχουν ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ ἀπὸ τὴν ἐπιθλαβῆ συνήθειαν νὰ φτειοσιδύουν τὸ πρόσωπον, ὡς ἐάν τοῦτο εἶναι ἀτελὸς δημιουργημένον καὶ διὰ τοῦ τρόπου τούτου νὰ προσβάλλουν τὸν δημιουργόν. Τί δηλαδὴ κάνεις, ὦ γυναῖκα; Μήπως νομίζεις ὅτι μὲ τὸ θωπεύματα τοῦ προσώπου θὰ ἀσφίξης τὴν φυσικὴν ἠραιότητα ἢ θὰ μεταβάλλῃς τὴν φυσικὴν ἀσχημίαν; Οὐτε εἰς τὸ φυσικὸν κάλλος θὰ προσθήσῃς κάτι μὲ αὐτὰ, ἐπὶ πλέον δὲ καὶ τῆς ψυχῆς τὴν ἠραιότητα θὰ καταστρέψῃς, ἐπεὶ ἡ μικροπρέπεια αὐτῆ φανερίναι ἑσωτερικὴν μικροπρέπειαν καὶ κοφρότητα. Ἐξ ἄλλου πολὺ πρὸ ἐτοιμάζεις διὰ τὸν ἑαυτὸν σου διὰ τοῦ τρόπου τούτου, διότι τὰς ὄψεις τῶν νέων διεγείρεις, προσελκύεις τὰ ἀκόλαστα μάτια, τελείως μοικρῶς δημιουργεῖς καὶ τὰ ἀλοσιήματα ἐκείνων θὰ ἐξοπίσθουν εἰς τὸ κεφάλι σου.

38. Τὸ μὲν λοιπὸν πρόσωπον καὶ ἑσωτερικὸς εἶναι τελείως ἀπ' αὐτὰ νὰ ἀπέχουν ἐάν ὅμως ἀρνοῦνται νὰ πράξουν τοῦτο, διότι ἔχουν ἀικραλωσθῆ ὑπὸ τῆς κακῆς ταύτης συνήθειας, τοῦλάχιστον, διὰν ἔρχωνται εἰς τὸν οἶκον τῆς προσευχῆς ἢς ἀπέχουν ἀπ' αὐτὰ. Διατί, δηλαδὴ, λέγε μου, διὰν ἔρχῃς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν συγυρίζῃς ἔτσι, μήπως τὴν ἠραότητα ταύτην ζητεῖς ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον ἔρχῃς νὰ προσκυνήσῃς καὶ νὰ τοῖ ἐξομολογήσῃς τὰ ἁμαρτήματά σου; τὴν ἑσωτερικὴν ἠραιότητα ἐπιζητεῖς τὴν ἐκδηλουμένην μὲ τὴν ἐπιτέλειον τῶν ἀγαθῶν ἔργων, μὲ τὴν ἐλεηροσύνην, τὴν συμφοροσύνην, τὴν κατανύξιν, τὴν πίστιν τὴν ἀκριβῆ καὶ τελείαν. Σὺ ὅμως ἀδιαφοροῦσα δι' αὐτὰ, εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν ἐκκλησίαν ἐπιχειρεῖς νὰ ρίψῃς πολλοὺς ἀπρασάκτους εἰς τὴν ἁμαρτίαν. Πόσον μεγάλη τιμωρία σοῦ ἀῖξει διὰ τὴν πράξιν σου ταύτην! Εἰς τὸν ἡμίνα ἦλθες καὶ μόνῃ σου ἐδημοσώρησας ναυάγιον εἰς τὸν ἑαυτὸν σου. Εἰς τὸν ἱατρὸν ἔρχῃς διὰ νὰ σοῦ θεραπεύσῃ τὰς πληγὰς καὶ ἀπέρκειαι ἀφοῦ ἡ ἰδίαις ἔκαμες νὰ εἶναι εἰς κειρότερον κατὰστατον! Πῶς λοιπὸν θὰ εὐρῆς συγγνώμην; Ἐάν προηγουμένως μερικοί ἦσαν τὸσον ἀμελεῖς εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο διὰ τὴν σωτηρίαν σου, ἡμεῖς τοῦλάχιστον ἢς θελήσωμεν νὰ ἀπαλλαγῶν ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν

ταύτην, διότι ἔδν κατὰ τὸν Ἀπόστολον ἀπαγορεύεται ἡ κρήσις πολυτελῶν ἐνδύματων, πολὺ περισσότερον ἀπαγορεύονται τὰ φτερισθία καὶ τὰ διαδήματα τοῦ προσώπου.

39. Μαζὶ δὲ μετὰ τὰ ἀντιτέρω καὶ τὴν ἐξῆς παράκλησον ὑποβάλλω καὶ εἰς ἄνδρας καὶ γυναῖκας: νὰ ἀποφεύγουν τελείως τὰς δευκαδικασίας καὶ τὸς εἰς αὐτάς ἀναφερομένας παρατηρήσεις. Αὐτὰ εἶναι ἔργα τῶν εἰδωλοκρατῶν καὶ ἀνοήσιαι ἐκείνων, ποὺ ἀκόμη παραμένουν εἰς τὴν πλάνην τῆς εἰδωλολατρίας, τὸ νὰ ἐξετάζουν μετὰ προσοχῆς τὴν φωνὴν τοῦ κόροκος, τὸν κρότον τοῦ παντοκῆ, τὸ τρίχμον τοῦ δοκαριῦ καὶ τὰς μὲν συναντήσεις τῶν αἰσχροῦν ἀνθρώπων μετὰ εὐκαρίστησιν νὰ δέκονται, τὰς δὲ τῶν εὐσεβῶν καὶ σεμνῶν ὡς οἰσῆς ἀναριθμήτων κακῶν νὰ ἀποφεύγουν.² Βλέπε πῶσαι εἶναι αἱ πανουργίαι τοῦ διαβόλου· ἔχι μόνον θέλει νὰ εἰρθεῖ ἐπιτερημένοι ἀρετῆς καὶ πρὸς τὴν κοκίαν νὰ κλίνωμεν, ἀλλὰ καὶ μῖσος ἐπιζητεῖ νὰ μᾶς ἐκβάλῃ πρὸς τὴν ἀρετὴν καὶ ἀποστροφήν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἀκολουθοῦν αὐτήν. Καὶ πάλιν ἔχι μόνον ἐπιθυμεῖ νὰ μᾶς κἀμῃ νὰ ἀκολουθῶμεν τὸ κακόν, ἀλλὰ καὶ σπεύδει νὰ μᾶς δημιουργήσῃ αἰκετότητα μετὰ αὐτοῦ, παρασκευάζων εὐκαρίστους συνθήκας κατὰ τὴν μετὰ αὐτοῦ συνάντησιν.

40. Ταῦτα μὴ τὴ θεωρήσετε μικρὰ καὶ ἄνευ σημασίας, διότι εἶναι ἱκανὰ νὰ καταποντίσουν ψυχὴν καὶ εἰς αὐτὸν τὸν δυνὸν τῆς κακίας νὰ τὴν ὀδηγήσουν. Εἰς τοῦτο δηλαδὴ ἔγκειται τὸ κακόβουλον τέκνασμα τοῦ διαβόλου, εἰς τὸ νὰ μᾶς καταβάλλῃ καὶ διὰ μικρῶν μέσων. Ἀλλὰ οὐκ οἱ νέοι τοῦ Χριστοῦ στρατιῶται καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες (διότι εἰς αὐτὸ τὸ στρατόπεδον τοῦ Χριστοῦ δὲν ὑπάρχουν διακρίσεις φύλου) ἀποβάλατε ἀπὸ τώρα καθὲς τιαύτην συνήθειαν, διότι μέλλετε τὸν βασιλέα τῶν ὄλων νὰ ὑποδεχθῆτε. Καθαρίσατε καλὰ τὴν διάνοιάν σας, ὥστε νὰ μὴ μενεῖ εἰς αὐτὴν κανένα ρυπαρὸν σημεῖον, τὸ ὅποιον νὰ οἴε ἐπισκοπικῆ τὴ διανοήματα.

41. Ἐάν κανεὶς ἔχη ἐχθρόν, νὰ συμπληρωθῇ μετὰ αὐτοῦ, ἀναλογιζόμενος ἅλα ἐκεῖνα τὰ ἀγαθὰ, ποὺ θὰ δεχθῇ παρὰ τοῦ Κυρίου, καίτοι εἶναι θυθημένος εἰς τοσαύτην ἀμαρτήματα καὶ ἐς συγκοπήσιν τὰ πρὸς αὐτὸν πταίσματα τοῦ πλησίον, διότι λέγει ἡ Γραφή: «Κακίαν γὰρ ἕκαστος τῷ πλησίον ἐπιθεῖ μὴ λογίζεσθαι» (Ζαχ. 8, 17). Καὶ ἔν ἔχη γραμμῆσαι ὀφειλετῶν του, τὰ ὅποια θὰ τοῦ ἀποφέρουν πολλοὺς τόκους, νὰ τὰ σκίῃ, διότι ἔχει γραφῆ: «Συγγροφὴν ἄδικον δίκασται» (Ἰσα. 58, 6). Καὶ γενικῶς ἕκαστος ἔς δεξιὰ πρῶτον πρὸς τὸν

2. Σήμερον ἀποφασίζου τὴν συνάντησιν κληρικῶν, θεωροῦντας αὐτὴν ἔς κακὸν σιγῆν!!

πλησίον τοῦ τὴν συγγνώμην, ποὺ ἐξαρτᾶται ἐκ' αὐτόν, δὲ νὰ δεχθῇ κατόπιν ἀφρονετέραν τὴν παρὰ Θεοῦ συγγνώμην.

42. Πρὸ πάντων διατηρήσατε καθαρὰν τὴν γλῶσσαν σας ἀπὸ τοὺς ὄρκους. Μετὰ τοῦτο δὲν ἐνωσῶ τὰς ψευδορκίας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὄρκους, ποὺ γίνονται ἀπὸ τὸς καὶ ὡς ἔτυχε καὶ προσεβῶν κακῶν εἰς αὐτοὺς, ποὺ τοὺς κάνουν. Ἐρρήθη γὰρ, λέγει, οὐκ ἐπυρκήσατε. Ἐγὼ δὲ λέγαι ὑμῖν μὴ ὀμῶσαι δίκαις (Ματθ. 5, 33-34). Ἦκουσας ὅτι καθόλου δὲν πρέπει νὰ ὀρκίζεσθε ἀπὸ τώρα λοιπὸν νὰ μὴ περιεργάζεσθε μετὰ σχολαστικότητος αὐτὰ ποὺ ὁ Κύριος ἐνομοθέτησεν, ἀλλὰ νὰ ὑπακούητε εἰς τὸν διατάσσοντα καὶ δι' ὄλων τῶν μέσων νὰ διατηρῆτε καθαρὰν τὴν διάνοιάν σου.

43. Νὰ ἀπέχεσθε τώρα πλέον ἀπὸ τὰς ἱπποδρομίας καὶ ἀπὸ τὰ θεάματα τῶν παρανομῶν θεάτρων, διότι ταῦτα ὑποδαυλίζουν τὴν ἀσελγείαν, καὶ ἀπὸ τὰς ἀγρίας τέρψεως τῶν θηριομαχῶν. Ποῖα τέρψις ὑπάρκει, λέγει μου σὲ παρακαλῶ, νὰ βλέπῃς τὸν ὄμογενῆ σου καὶ τὴν αὐτὴν φύσιν μετὰ ἔχοντα, ὑπὸ τῶν ἀγρίων θηρίων νὰ κατοσιπράσσεται; Καὶ δὲν φοδεῖσαι, οὔτε φρίττεις, μήκαρ κεραυνὸς ἀπὸ τὸν οὐρανὸν ξεσπάσῃ κατὰ τῆς κεφαλῆς σου καὶ τὴν κατακάσῃ; Διότι σὺ ἀσκῶνεις, οὕτως εἰπεῖν, τὰ δόντια τοῦ θηρίου, ὅσον ἐξαρτᾶται ἀπὸ σέ, συμμετέκων διὰ τῆς φωνῆς σου καὶ σὺ κάνεις τὸν φόνον, ἂν εἶ μετὰ τὰ χέρια, ἀλλὰ μετὰ τὴν γλῶσσαν.

44. Μὴ, ὡς παρακαλῶ, τόσον παλὸν ἀδιαφορεῖτε διὰ τὸ ζήτημα τῆς σωτηρίας σας. Ἀναλογίσου τὴν ὄξιαν σου καὶ ἐντραπίου. Ἐάν, ὅταν ἔχει ἕνα ἀνθρώπινον ὄξωμα, ὑπερφανεύεται καὶ πολλὰς ἀποφεύγει νὰ κἀμῃ κάτι, διὰ νὰ μὴ προσβάλλῃ τὸ ὄξιμά του, σὺ ποὺ μέλλεις τόσον μέγα ὄξωμα νὰ ἀποκτήσῃς, δὲν πρῶτα τώρα πλέον νὰ καταστήσῃς σεβαστὸν καὶ σοβαρὸν τὸν ἑαυτὸν σου; Διότι τὸ ὄξωμα ποὺ θὰ λάθῃς τόσον μέγα εἶναι, ὥστε καὶ εἰς τὴν παροῦσαν ζωὴν παραμένει μαζὶ σου πάντοτε καὶ μαζὶ σου πάλιν ἀποδημεῖ εἰς τὴν μέλλουσαν ζωὴν. Πῶσον λοιπὸν εἶναι αὐτὸ τὸ ὄξωμα; Τοῦ λοιποῦ θὰ ὀνομάζωσι, διὰ τῆς κάρτιος τοῦ Θεοῦ, χριστιανὸς καὶ πιστός. Ἰδοὺ ὅτι δὲν θὰ ἔχεις ἕνα ὄξωμα ἀλλὰ δύο. Τὸν Χριστὸν μέλλεις μετ' ὀλίγον νὰ ἐνδυθῆς καὶ πρέπει, καθὲς τι ποὺ θὰ πράττῃς καὶ θὰ σκέπτεσαι, νὰ τὸ κἀνῃς ἔκων ὑπὸ ἔμφαν σου, ὅτι Ἐκεῖνος εἶναι παντοῦ μαζὶ σου.

45. Ἦ δὲν βλέπετε τοὺς πολιτικοὺς διοικητὰς ὅτι, ὅταν φοροῦν τὸ ἐνδυμα, ποὺ ἔχει ἐπάνω τὸς βασιλικὰς εἰκόνας, ἔκων καὶ ὑψηλὰ φρονήματα καὶ ἔξ αὐτοῦ λαμβάνουν τὸ δικαίωμα νὰ ἄξιουσιν νὰ τοὺς ἀποδοῦν μεγαλυτέρας τιμὰς καὶ νὰ ἔκων καὶ δορυφόρους; Ἐάν λοιπὸν οὗτοι οἱ ἐπὶ ἐνδύματα ἔκωντες τὴν μορφήν τοῦ βασιλέως, ἔνεκα αὐτῆς, θέλουσιν

νά είναι αξιοθέατος, πολύ περισσότερο αὐτὸν τὸν ἴδιον τὸν Χριστὸν μέλλεις νὰ ἐνδυθῆς; Διότι λέγει: «Ἐνοήσω γὰρ ἐν ὑμῖν καὶ ἐπιπεταίησθε καὶ ἔσομαι ὑμῶν Θεός» (Λευτ. 26, 12).

46. Ἀποφεύγετε λοιπὸν ἅλα αὐτὰ τὰ πονηρὰ δελεάσματα τοῦ διαβόλου καὶ ἀπὸ τὴν τακτικὴν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μεταβαίνετε καὶ μὴ προχωρεῖτε. Μετὰ τὴν ἀποκτῆν ἀπὸ τῆς τροφῆς καὶ ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, δεῖτε καὶ μεγάλην προθυμίαν ὑπὲρ τῆς ἀρετῆς καὶ διὰ τὸν χρόνον τῆς ἡμέρας νὰ τὸν μοιράσασθε εἴτε εἰς προσευχὰς καὶ ἑξομολογήσεις, εἴτε εἰς ἀνάγνωσιν βιβλίων καὶ ψυχικῆς κατάνυξιν, διὰ νὰ τὸν ἴπλόν μαρ νὰ διαθέτασθε εἰς πνευματικὰ συνομιλία. Παλὸν πρέπει νὰ προσέχωμεν τὸ σημεῖον τοῦτο, διὰ νὰ μὴ πέσομεν εἰς τὰς παγίδας τοῦ διαβόλου. Ἐάν διὰ ἀνυπελή καὶ περιττὸν λόγον θὰ λογοδοτήσωμεν (Ματθ. 12, 36), πολύ περισσότερο δι' ἀκαίρους φλυαρίας καὶ κοσμικὰς συζητήσεις.

47. Ἄν λοιπὸν διὰ τὰ ἀνωτέρω φρονίσετε καὶ ἐνδιαφύρον διὰ τὴν ὕψιστον τῆς ψυχῆς σας δεῖτε, σεις μὲν τοῦ Θεοῦ τὴν εὐνοίαν εἰς μεγάλον βαθμὸν θὰ ἀπολαύσετε καὶ μεγαλυτέραν παρηγορίαν καὶ θεωσιότητα θὰ ἀπολαύσετε, ἡμεῖς δὲ μὲ πολλὴν προθυμίαν θὰ συνεχίσωμεν τὴν διδασκαλίαν, γνωρίζοντες, ὅτι εἰς εὐγνώμονα καὶ καλῶν διαθέσεων ἄκωμην, εἰς παχείαν καὶ εὐφορον γῆν ρίπτομεν τοὺς πνευματικὸς τούτους σπόρους. Ἐθε δε καὶ σεις νὰ ἀξιοθῆτε ἀφθόνου παρὰ τοῦ Θεοῦ δωρεὰς καὶ ἡμεῖς νὰ τόκωμεν τοῦ ἐλέους αὐτοῦ, διὰ τῆς χάριτος καὶ τῶν οἰκτιρῶν τοῦ μονογενοῦς αὐτοῦ Υἱοῦ, μετὰ τοῦ ὁποίου εἰς τὸν Πατέρα συγκρόνως καὶ εἰς τὸ ἕλγον Πνεῦμα ἀνάκει δόξα, κράτος, τιμὴ, ἰσχύς καὶ πάντα καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΤΗΣ ΟΜΙΛΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΒΑΑΟΝΤΑΣ
ΝΑ ΒΑΠΤΙΣΘΩΣΙ ΚΑΙ ΣΑΦΗΣ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΙΚΩΣ
ΚΑΙ ΤΥΠΙΚΩΣ ΕΙΣ ΤΟ ΘΕΙΟΝ ΒΑΠΤΙΣΜΑ ΤΡΑΦΟΜΕΝΩΝ

1. Ἄς εἰπωμεν λοιπὸν πάλιν ὀλίγας λέξεις εἰς ἐκείνους ποὺ ἐνεγράφησαν εἰς τοῦ Χριστοῦ τὸ τάγμα, διὰ νὰ δεῖξωμεν εἰς αὐτοὺς καὶ τῶν ὕψιστων, τὰ ὁποῖα πρόκειται νὰ θεωσοῦν, τὴν δύναμιν καὶ τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ τὴν ἄκρατον ἀγαθότητα, τὴν ὁποῖαν εἰς τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων ἐπέδεικνύει, ὥστε μὲ μεγάλην πίστιν καὶ πλήρη θεωσιότητα νὰ προσέλθωσιν καὶ ἀφθονωτέραν νὰ ἀπολαύσωσιν τὴν θεῖαν μεγαλοδοσίαν. Σκέψου, σὲ παρακαλῶ ἀγαπητέ, ἀπ' αὐτὴν κώτην τὴν ἀρχὴν τῆς ἀγαθότητος τοῦ Θεοῦ τὴν ὑπερβολὴν. Πράγματι, ἐάν εἰς αὐτοὺς ποὺ ἀκόμη δὲν ἑκαπίσασιν, οὔτε ἐπέδειξαν κάποιον τὸ ἀξιοσημείωτον, τοὺς ἀξίως τῶσον μεγάλης δωρεῆς καὶ τοὺς συγκραεῖ ἅλα τοῦ παρελθόντος τὸ ἁμαρτήματα, ἐάν μετὰ τὴν τῶσιν αὐτοῦ γενναιοδοσίαν, φανήτε εὐγνώμονες, καὶ θελήσετε νὰ κάμετε δεῖ, ἐξοστῆται ἀπὸ σῆς, τίσσης ἀμοιβῆς εἶναι ἐπιόμενον νὰ ἀξιοθῆτε παρὰ τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ;

2. Ἐπὶ μὲν τῶν ἀνθρώπων οὐδέποτε εἶναι δυνατὸν νὰ ἴδῃς τοιοῦτον πρῶγμα, ἀλλὰ πῶνιναν πολλοὶ πολλὰς μετὰ ἀπὸ τοῦ πολλοῦ κόπου καὶ τῆς πειραστικῆς ποδὸ ὑψίσταται, μετὰ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ ἀμειψθῶσιν, ἐπιτρέπουσιν εἰς τὸν οἶκόν των μὲ ἄδεια χεῖρα, ἢ διότι ἐκεῖνοι ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἀνάμενον νὰ ἀμειψθῶσιν ἀχάριστοι ἐγένοντο ἀπέναντι ἐκείνων, ποὺ ἑκαπίσασιν, ἢ διότι πολλὰκις ἀνηγάγησαν ἐκ τοῦ μέσου τοῦ κόπου τούτου γρήγορα καὶ ἔπα δὲν ἠδινύθησαν νὰ ἐκπληρώσωσιν τὰς υποκρέσεις των. Εἰς τὰς πρὸς τὸν ἰδικόν μας ὁμοῦ Κόριον ἰσχυροῦς δεῖ μόνον τίποτε τοιοῦτον δὲν εἶναι δυνατόν ποτὲ νὰ ὑποπέσῃ τις, ἀλλὰ συμδάνει καὶ τὸ εἶχε: προτοῦ ἀρχίσωμεν ἡμεῖς νὰ κοπιᾶμεν, καὶ νὰ κάμωμεν δεῖ δυνάμεθα, μᾶς προλαμβάνει καὶ τὴν γεναιοδοσίαν του μᾶς δεκνύει, ἵνα μὲ τὰς πολλὰς του εὐεργεσίας μᾶς κινήσῃ τὸ ἐνδιαφύρον ὑπὲρ τῆς σωτηρίας μας.

3. Τωσυτοτρόπως λοιπὸν ἐπέρθη ὁ Θεὸς ἀπὸ τὴν ἀρχὴν καὶ διετέλεσεν εὐεργέτης τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Μόλις ἐδημοῦργησε τὸν πρῶτον ἀνάγκας εἰς τὸν παράδεισον τὸν ἐγκατέστησε καὶ τὸν ἑστερημένον ταλαιπωριῶν ἐκεῖνον βίον τοῦ ἐχάρσε, ἐπιτρέψας εἰς αὐτὸν νὰ ἀπολαμβάνῃ ἅλα τὰ ἐν τῇ παραδείσῳ ἐκτὸς ἐνὸς μόνου δένδρου.

Ἄλλ' ἐκείνος ἀπατηθεὶς ὑπὸ τῆς γυναικὸς λόγῳ τῆς ἀκρατείας του, κατέπαυσε τὴν ἐντολήν, ποὺ τοῦ εἶπε δοθῆ καὶ παρεφρόνησε τὴν πόσιν αὐτῆν.

4. Ἄλλὰ βλέπε καὶ ἐδῶ τὸ μέγεθος τῆς θείας φιλοφροσύνης. Ἐνῷ ἔπρεπε τὸν ἴσον ἀγνώμονα φανεῖντα εἰς τὰς προηγουμένας ἐβερνεσίας σου, νὰ μὴ τὸν κρίνῃ πλέον ὡς ἄσπληνον καὶ νὰ μὴ λάβῃ καθόλου πρόνοιαν περὶ αὐτοῦ, ἔειπ' ἴσως μόνον ταῦτο δὲν ἔπραξεν, ἄλλ' ὡς ὁ πατέρας ἐκεῖνος ὁ φιλόστοργος, ποὺ ἔκει ἀποκτὸν υἱόν, ὑπὸ τῆς φυσικῆς φιλοστοργίας αὐτοῦ κινούμενος δὲν τιμωρεῖ αὐτὸν ἀναλόγως μὲ τὸ παράπτωμά του, οὕτε πάλιν τὸν ἀφίνει τελείως ἀτιμώρητον, ἀλλὰ τὸν τιμωρεῖ μετρίως, ἵνα μὴ ἐξακείλῃ εἰς μεγαλύτερον παράπτωμα, τὸν ἴδιον τρόπον μετεχειρίσθη καὶ ὁ ἀγαθὸς Θεὸς. Ἐπειδὴ ὁ ἀνθρώπος βδεδεῖν μεγάλην παρακοήν, ἀπ' ἐνὸς μὲν τὸν ἐστέργησεν τῆς εὐτυχίας ἐκείνης καταστάσεως, ἐκδιώξας αὐτὸν ἐκ τοῦ παραδείσου, ἀπ' ἑτέρου δέ, διὰ τὴν ἐξάλειψιν τοῦ λοιποῦ τὴν ὑπεργηράνευσεν, ὥστε νὰ μὴ ἀποσκαιρῆται περισσότερο, τὸν κατέδικασε νὰ ᾗ ἐργαζόμενος μὲ κόπους καὶ ταλαιπωρίας, λέγων τρόπον τινά, διὰ τοῦτου εἰς αὐτὸν τὰ ἔζη:

5. Ἡ μεγάλη ἄνεσις καὶ εὐουσία, ποὺ ἔλαες, σὲ ᾤδηγησεν εἰς παρακοήν καὶ σὲ ἔκαμε νὰ λησμονήσῃς τὰς ἐντολάς μου· τὸ νὰ μὴ ἔχης τὴν νὰ κάμῃς, σὲ ᾤδηγησεν εἰς τὸ νὰ ναυτίσῃς τὸν ἑαυτὸν σου ἀνώτερον ἀπὸ ἐμὲ, εἰς τὸ εἶπαι, εἰς τὰ ἔργα ἐδίδοξεν κακίαν» (Σοφ. Σερ. 30, 37), διὰ τοῦτο σὲ καταδικάζω νὰ ἐργάζου μὲ κόπους καὶ ταλαιπωρίας ἵνα, διὰ τὴν ἐργάζου τὴν γῆν, ἔχης διαρκὴ ὑπόμνησιν τῆς παρακοῆς σου καὶ τῆς μηδανότητος τῆς φύσεώς σου. Ἐπειδὴ δηλαδὴ μεγάλα ἐφαντάσθη διὰ τὸν ἑαυτὸν σου καὶ δὲν ἠθέλησες νὰ μείνῃς εἰς τὰ ὄρια σου, διὰ τοῦτο ἀπὸ τὴν γῆν ἀπὸ τὴν ὅποιαν προήλθες εἰς αὐτὴν πάλιν διαπίστω νὰ ἐπανέλθῃς· «Ἐἴ ἢ γὰρ εἴ, λέγει, καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ». (Γεν. 3, 19).

6. Καὶ διὰ τὸ τοῦ ἀπειθήνῃ τὴν θλίψιν καὶ τὸν κόπον νὰ αἰσθανθῇ ζῆσπρὰ τὸ σφάλμα του, δὲν τὸν ἔβαλε νὰ κοινοποιῆ μακρὰν τοῦ παραδείσου, ἀλλὰ πλησίον αὐτοῦ, ἀπὸ τοῦ ἀπέκλεισε τὴν εἰς αὐτὸν εἰσοδόν, ἵνα, βλέπων καθ' ἑκάστην ὥραν ποῖον ἀγαθὸν ἀπὸ τὴν ἀπροσεξίαν του ἐστέργησεν τὸν ἑαυτὸν του, ἀπολαύσῃ διαρκοῦς νουθεσίας καὶ μὲ ἐκρίβεισιν εἰς τὸ μέλλον φιλόπτη τὸς ἐπιτολάς, τὸς ὁποῖας θὰ λαμβάνῃ. Διότι, διὰ τὸν δὲν αἰσθανόμεθα τὰ ἀγαθὰ, ποὺ ἀπολαμβάνομεν καὶ δὲν τὰ ἐκτιμῶμεν, ὅπως πρέπει, διὰ τὸν ὑπερηβόμεν, ἢ στέργας συντελεῖ νὰ τὰ αἰσθανώμεν καὶ τὰ ἐκτιμῶμεν περισσότερο καὶ μᾶς δημιουργεῖ μεγαλύτερον θλίψιν. Τοῦτο ἀκριβῶς καὶ εἰς τὸν πρωτόπλαστον τότε ἔγινε.

7. Ἄλλὰ διὰ τὴν ἐννοήσῃ καὶ τοῦ διαβόλου τὴν ἐπιθυμίαν καὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν τὴν σφρίαν καὶ ερευρετακότητα, προσέειπε νὰ ἴδῃς τὴν μὲν ὁ διαβόλος ἐπεχείρησε νὰ κάμῃ εἰς τὸν ἀνθρώπον διὰ τῆς ἀπάτης αὐτοῦ καὶ ποῖαν φιλοφροσύνην βδεδεῖν εἰς αὐτὸν ὁ Κύριος καὶ κηδεῖν αὐτόν. Ὁ πονηρὸς δηλαδὴ δαίμων φθόνους αὐτὸν διὰ τὴν ἐν τῷ παραδείσῳ εὐτυχίαν καὶ διαμονὴν αὐτοῦ ποὺ ἐνέβαλε τὴν ἐπιθυμίαν, διὰ τὴν ἐπιθυμίαν μεγαλύτερα ἀγαθὰ καὶ τὸν, ἔκαμε νὰ κίση καὶ αὐτὰ ποὺ εἶπεν εἰς τὰ χέρια του. Ἀπὸ τὸν ἔκαμε νὰ φαντασθῇ ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ ἴσος μὲ τὸν Θεόν, τὸν ἔφερεν εἰς τὴν διὰ θανάτου τιωρίαν. Ταῦτα, πράγματι, εἶναι τὰ δολιχεύματα αὐτοῦ· ἔκει μόνον μᾶς στερεῖ ἀπὸ τὰ ἀγαθὰ, ποὺ ἔσκαμεν εἰς τὰ χέρια μας, ἀλλὰ καὶ εἰς κρημνὸν μεγαλύτερον ἀπαχειρεῖ νὰ μᾶς ρίψῃ. Ὁ φιλόφρονας Θεὸς δὲν βδεδεῖν ἀδιαφορίαν διὰ τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, καίτοι εὐρίσκειτο εἰς τοιαύτην κατάστασιν, ἀλλὰ διὰ τὸ βελτίειν εἰς μὲν τὸν διαβόλον, διὰ αἱ ἐνέργειαι του ἐναντίον τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀνόητοι, εἰς δὲ τὸν ἀνθρώπον πόσον φροντίζει καὶ ἐνδιαφέρεται περὶ αὐτοῦ, διὰ τοῦ θανάτου τὴν ὀθανοσίαν τοῦ ἐδάφησε. Ἰδοὺ δηλαδὴ τί ἔγινε: Ἐξέβαλεν ὁ διαβόλος τὸν ἀνθρώπον ἐκ τοῦ παραδείσου, εἰσάγαγεν ὁ Κύριος τὸν ἀνθρώπον εἰς τὸν οὐρανόν. Τὸ κέρδος καὶ ἡ δωρεὰ εἶναι μεγαλύτερα τῆς τιμωρίας.

8. Ἄλλὰ, διὰ τὸ ἐπανέλθῃ εἰς αὐτό, ποὺ ἔλεγον εἰς τὴν ἀρχὴν, ἐκ τοῦ ὁποῖου ὀρμώμενος ἔκαμε αὐτὴν τὴν παρέσθαι, ἐὰν ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος ἐφάνη ἀγνώμων εἰς τὰς τὸσας ἐβερνεσίας, τὸν ἠξίωσε πάλιν τὸσας φιλοφροσύνας ἐὰν σὺ οἱ τοῦ Χριστοῦ στρατιῶται φανήτε ἐνώνυμοι πρὸς αὐτὸν διὰ τὰς μακροχρόνους ἀνεκφορτίους ταύτας δωρεὰς καὶ προσέειπε νὰ διαφυλάξετε τὰ ἐμπιστευόμενα εἰς ὑμᾶς, πόσα, λέγειέ μου, θὰ σὺς καρίσῃ ἡ γενναϊοσύνη σου, μετὰ τὴν διαφύλαξιν πόσων; Ὁ ἴσως ἔκει εἶπε: «Τῷ ἔκοντι δοθήσεται καὶ περισσεύσεται» (Ματθ. 25, 29). Διότι ἐκεῖνος ποὺ θὰ φανῇ βίος καὶ καλὸς διαχειριστὴς ἐκείνων ποὺ τοῦ ἐδόθησαν, εἴναι δίκαιον νὰ τοῦ δοθῶν καὶ περισσότερα.

9. Ὅλοι λοιπὸν εἰσι ἠξιώθητε νὰ ἐγγραφῆτε εἰς τὴν ἐνευράνιον ταύτην θύραν, ἐφοδιασθήτε μὲ πλοῦτον πίστους καὶ σταθερότητα φρονήματος. Διότι διὰ τῆς πίστους καὶ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ψυχῆς εἶναι ἀνάγκη τὸ ἐδῶ τελοῦμενα νὰ ἀλείψανται, ὥστε οἱ βλέποντες αὐτὰ νὰ μὴ προσέκλινον μόνον εἰς τὰ ὅσα βλέπονται ἀλλ' ἀπ' αὐτὰ νὰ φέρωνται εἰς τὰ ὅσα δὲν βλέπονται. Ταῦτα, πράγματι, εἶναι αἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἰσότητος. Καθὼς δηλαδὴ οἱ τοῦ σώματος ὀφθαλμοὶ, ἐκεῖνα μόνον δύνανται νὰ ἴδωσιν, τὰ ὅποια ὑποκίτανται εἰς τὰς ἀσθήσεις, τοιαυτοτρόπως

καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς πίστεως, τίποτε ἀπὸ τὰ ὄρατὰ δὲν βλέπουν, ἀλλὰ μόνον τὰ ἀόρατα, καὶ μάλιστα τὰ βλέπουν ὡς νὰ εἶναι ἔμπροσ ἐκ τὰ μάτια μας. Διότι τοῦτο εἶναι πίστις τὸ νὰ προσέκοιμεν εἰς τὰ ἀόρατα ὡς νὰ εἶναι ὄρατὰ. Διότι λέγει ἡ Γραφή: «Ἐστὶ γὰρ πίστις ἀκριβοῦμένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος οὐ βλεπόμενων» (Ἐβρ. 11, 1).

10. Τὶ λοιπὸν σημαίνουν τὰ ἀνατέρω καὶ θασι εἶπον νὰ μὴ προσέκοιμεν εἰς τὰ ὄρατὰ ἀλλὰ νὰ ἀποκηρύξωμεν πνευματικὸς ὀφθαλμοῦς; Ἐποῦν αὐτὰ ἵνα μὴ νομίση, διὰν ἔβη τὴν καλλιθέραν τῶν ὑδάτων τοῦ θαπτοματός καὶ τὸ χεῖρ τοῦ ἱερέως νὰ ἐκάνηται τῆς κεφαλῆς σου, ὅτε διὰ τὰ ὄρατα ἐκεῖνα εἶναι κοινὰ ἴσατα, ὅτε διὰ μόνον τὸ χεῖρ τοῦ ἀρχιερέως τίθεται ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου. Διότι δὲν τελεῖ ἄνθρωπος τὰ ἐκεῖ τελοῦμενα, ἀλλὰ ἡ χάρις τοῦ ἁγίου πνεύματος εἶναι ἐκεῖνη ἢ ἡποῖα καὶ τὴν φύσιν τῶν ὑδάτων ἀγιάζει καὶ μὰζ μὲ τὴν χεῖρα τοῦ ἱερέως ἐκάνηται τῆς κεφαλῆς σου. Καλῶς λοιπὸν δὲν εἶπον, ὅτι τῶν ὀφθαλμῶν τῆς πίστεως ἔχομεν ἀνάγκην προκειμένου περὶ ἐκεῖνων ποῦ δὲν βλέπονται, ἵνα νὰ μὴ ὑποθέσωμεν κανένα ἄλλων στοιχείων εἰς αὐτὰ.

11. Ἐνταφιασμός καὶ ἀνάστασις εἶναι τὸ θάπτομα. «Συνθάπτεται γὰρ ὁ παλιὸς ἄνθρωπος τῇ ἁμαρτίᾳ καὶ ἀνίσταται ὁ νέος ὁ ἀνακαινούμενος κατ' εἰκόνα τοῦ κρείσσοντος» (Κολ. 3, 10). Ἀποθνήσκω καὶ ἐνδιύμεθα. Ἀποθνήσκω μὲν τὸ παλαιὸν ἐνδιύμα, τὸ λερωμένον ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἁμαρτιῶν μας, ἐνδιύμεθα ἄλλως τὸ νέον καὶ ἀπὸ πύσας κηλῖδα ἀπηλλαγμένον. Πι λέγω τὸ νέον; Αὐτῶν τῶν ἰσίων τῶν Χριστῶν ἐνδιύμεθα. «Ὅσα γὰρ λέγει, εἰς Χριστῶν ἐθαπίσθητε, Χριστῶν ἐνδιύσεσθε». (Γαλ. 3, 27).

12. Ἐπειδὴ ἄλλως ἐπληροῦσαν ὁ καιρὸς, κατὰ τὸν ὁποῖον θὰ δεχθῆτε τὰς τῶσον μεγάλας δωρεάς, ὡς ὅς διδάξωμεν, ὅσον θεοῦ εἶναι δυνατόν, περὶ τοῦ τυπικοῦ ἐνὸς ἐκείνου ἐκ τῶν πλουσιμένων, ἵνα τὰ μάθητε καὶ τελειῶς πληροφορημένοι περὶ αὐτῶν ὡς ἔδει νὰ ἀνακηρύξωτε. Πρέπει λοιπὸν νὰ μάθητε διὰ μετὰ τὴν καθημερινὴν διδασκαλίαν εἰς τὰς φωνὰς τῶν ἑξοριστῶν ὅς παραπέμπομεν. Τοῦτο δὲν γίνεται ἀπλῶς καὶ κυρίως λόγων. Ἐπειδὴ θὰ δεχθῆτε ἐντός σας ὡς ἔνοχον τὸν ἐπιουράνιον βασιλεῖα, μετὰ τὴν ἰδικὴν μας νοθεσίαν, ὅς παραλαβόμενον οἱ εἰς τοῦτο τεταγμένοι καὶ ὅς συγγίξουν καὶ καλλιπάζουν, ὡς τὴν οἰκίαν ἐκείνην, ὅπου ὁ βασιλεὺς θὰ παραμείνη. Διὰ τῶν λόγων ἐκεῖνων τῶν φθερῶν (οἱ ἑξοριστῶν) καθαρῶς τὴν διάνοιάν σας, φυγαδεύοντες καθεὶ τῆς ἡμέρας τοῦ ποιοῦ καὶ ὅς καθίσταν ἄξιους νὰ κατακτῆτε ἐντός σας ὁ βασιλεὺς. Διότι εἶναι ἀδύνατον

ὅσον ἄγιος καὶ σκληρὸς καὶ ἂν εἶναι ἕνας δαίμων, μετὰ τὰς φωνὰς ἐκεῖνας τὰς φοβεράς, καὶ τὴν ἐπίκλησιν τοῦ κοινοῦ τῶν ἄλων θεοῦ, νὰ μὴ ἀπομακρυνθῆ μετὰ μεγάλης ταχύτητος ἀπ' αὐτῶν. Ἐκτὸς δὲ τούτου καὶ αὐτὰ τὰ τελοῦμενα πολλὴν εὐλάβειαν ἐναποθέτουν εἰς τὴν ψυχὴν καὶ εἰς μεγάλην κατόνησιν τὴν ὀδηγοῦν.

13. Τὸ δὲ θαυμαστὸν καὶ παράδοξον ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἶναι, ὅτι κατὰ τοὺς ἑξορισμοὺς καθεὶ διαφορά καὶ διάφορος ὀφθαλμῶν παραμελεῖται. Καὶ εἴτε ἕνας ἔτιχε νὰ εἶη κοσμικὸν ἄξιαμα ἔμφανός, εἴτε πλοῦτη ἄφρονος, εἴτε ὑπερηφανεύεται διὰ τὴν ἐγγενῆ καταγωγὴν του καὶ τὴν κοσμικὴν του δόξαν, ἵσταται καὶ αὐτός εἰς τὴν ἴδιαν σφαιρὰν ποῦ εἶναι ὁ ζητήσιος καὶ ὁ κωρευλιάρης καὶ δὲν δυσανασχετεῖ διὰ τοῦτο, διότι γνωρίζει ὅτι εἰς τὰ πνευματικὰ ζητήματα δὲν λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν αἱ κοσμικαὶ διακρίσεις, ἀλλὰ μόνον ἡ ἀγάθῃ τῆς ψυχῆς διάθεσις.³

14. Καὶ αἱ μὲν φωναὶ καὶ ἐπίκλησις ἐκεῖναι αἱ φοβεραὶ καὶ θαυμασταὶ τῶσον μεγάλων ὠφελειῶν πρόξενος γίνονται. Ἡ δὲ ἑξωτερικὴ αὐτῶν ἐμφάνισις, ἡ γυμνότης τῶν ποδῶν καὶ ἡ ἔκτασις τῶν χειρῶν πρὸς τὸν οὐρανὸν κατὰ ἄλλο μὲς φανεροῦνται. Καθὼς οἱ εὐρισκόμενοι εἰς ἀικμαλοῦσαν συμποικὴν δὲ τῆς ἑξωτερικῆς αὐτῶν στάσεως φανεροῦνται τὴν κατέκουσαν αὐτοὺς λύπην, διὰ τὴν συμφορὰν εἰς τὴν ὅποιαν εὐρίσκονται, τοιοῦτοτρόπος καὶ οὕτως, αἰκμαλοῦται γινόμενοι τοῦ διαδόλου, ἐπειδὴ πρόκειται νὰ ἐλευθερωθῶν ἀπὸ τὴν τυραννίαν ἐκεῖνου καὶ νὰ ἔλθουν κάτω ἀπὸ τὸν ζυγὸν τῶν ὠφελίμων, μὲ τὴν ἑξωτερικὴν αὐτῶν στάσιν ὑπενθιμῶντες εἰς τὸν ἑαυτὸν τους τὴν προηγούμενην των δυσόρεστον κατάστασιν, διὰ νὰ μάθωσι καλὰ ἀπὸ ποῶν ἀπαλλοῦσονται καὶ εἰς ποῶν προσέρχονται καὶ διὰ νὰ τοὺς γίνῃ ἡ ὑπόμνησις αὐτῆς ἄφορητῃ μεγαλύτερας εὐκαριστίας καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν Θεόν.

15. Θέλετε νὰ ἀπειθυνθῶμεν πύρα εἰς τοὺς ἀναδόκους σας,⁴ διὰ νὰ μάθωσι καὶ ἐκεῖνα ποῶν ἀποδῶν ἄξιουσιν, δὲν ἐπιδοῦσται πολλὴν διὰ ὅς φροντίδα καὶ ἀντιθέτως ποῖα τιμωρία τοὺς ἀναμένει ἂν ἀμελήσωσι; Διὰ δὲ τὸ ἐννοῶν

3. «Ἐν τῇ ἑκκλησίᾳ οὐκ ἔστι πόλιος καὶ ἐκαστὸς διακρίσεις, οὐδὲ εἶναι καὶ πολλοὶ, οὐδὲ γέροντος καὶ νέου, οὐδὲ σοφοῦ καὶ ἀσοφοῦ, οὐδὲ τραυλοῦ καὶ ἀνόρου, ἀλλὰ πᾶσι εἴκοις καὶ πᾶσι ἄξια, καὶ ἑκατέρω ἡ φύσις διότις εἰς τὴν κληροῦσαν ἐκείνην ἠμῶνιστοι τῶν ὁδοῦν, καὶ ἐπιπέως ἡ τῆς, καὶ ἂν πτωχός, τῶν αὐτῶν ἀπολαύσουσι καθαρῶς» (εἰς τὸ «Ὁ 84ο ἔμπε ἀνοῦν...» (P.G. 51, 247).

4. Ἐπειδὴ εἰς τὰς μεγάλας ἱεῖς πόλεις δὲν ἔστι δυνατόν οἱ ἱεραῖς νὰ γνωρίζωσι τὰς διαθέσεις τῶν προσερχομένων πρὸς τὸ θάπτομα, προσήχοντο αὐτοὶ πρὸς ἑτηροῦν εἰς τὸν Κατάλογον τῶν τεταγμένων ἡμῶν

σης, ακέψου, αγαπητέ, εκείνους που γίνονται έγγυηται και ανάδοχοι προσώπων δανειζομένων κρήματα, ότι περισσότερον από των ύπεύθυνων και δανειζόμενων εκείνοι ύφιστονται την άγωνίαν και τών φόβον. "Αν δηλαδή ο δανεισθείς φανή συνεπής, κατέστησεν έλαφρόν τὸ φορτίον, ποῦ ανέλαβεν ὁ έγγυητής, ἂν δὲ φανῆ άγνώμων και άσυνεπής, τότε τοῦ παρεσκεύασε τελείαν κατατροπήν. Διά τούτο και ἕνος σοφός διδעי τὴν ἑξῆς συμβουλήν: "Ἐάν έγγυητής άσπίσιον φρονιτιζε" (Σοφ. Σειρ. 8, 18). "Ἐάν λοιπὸν ὄσοι ανάδοχοιται ἄλλους διά κρήματα είναι πλήρως ύπεύθυνοι δι' ὀλόκληρον τὸ ποσόν, πολὺ περισσότερον εκείνοι ποῦ ανάδοχοιται ἄλλους και έγγυηται διά πνευματικά και τὴν ἀρετήν, πολὺ ἔνδιαφέρον πρέπει νὰ ἐπιδεικνύουν δι' αὐτοῦς, προτρέποντες, συμβουλεύοντες, διαφρονόντες αὐτοῦς και πατρικὴν ἀγάπην ἐπιδεικνύοντες.

16. "Ἄς μὴ νομίζον οὔτοι, ότι τὸ νὰ είναι ανάδοχοι είναι τυπικὸν και τυκαίον πράγμα, ἀλλὰ ἡς μόνον καλά, ότι και αὐτὰ γίνονται συμμέτοχοι τῆς πνευματικῆς ἀφελείας τῶν ἀναδοκῶν, ἔάν διά τῶν συμβουλῶν των τοῦς χειραγωγῶσιν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς, και ότι ἂν πάλιν δείξουν ἀφέλειαν και ὀδιοφορίαν, θὰ ἐπιφέρουν εἰς τὸν ἑαυτῶν των πολλὴν καταδίκην. Δαὸ τούτο ἐπικρατεῖ ἡ συνήθεια και πατέριας πνευματικῆς νὰ ὀνομάζων τοῦτους, διὰ νὰ μόνον δι' οὔτων ἰῶν ἔργων πόσην ἐπιμέλειαν πρέπει νὰ ἐπιδεικνύουν διὰ νὰ μορφώσουν αὐτοῦς καλά πνευματικῶς. Διότι, ἔάν εκείνους ποῦ δὲν ἔχουν καρμίαν ἰδιαίτερον σκεπὸν μετ' ἡμῶς, πρέπει νὰ τοῦς ἐπιβάλλωμεν τὸν ὅραϊον τῆς ἀρετῆς (ἕλλον, πολὺν περισσότερον ἀφελίωμεν νὰ ἐπιτελέσωμεν τὸ καθήκον ἰαυτοῦ ἔναντι ἐκεῖνου, τὸν ὅποιον ἀναδοχομέθα ὡς πνευματικὸν ἕκνον. Δαὸ τῶν λόγων τούτων ἐράθετε και οἱ ἀνάδοχοι ότι δὲν ὄσας ἀπελαί μικρὰς κίνδυνος, ἔάν δείξετε εἰς τὸ καθήκον ἰαυτοῦ ἀμέλειαν.

17. "Ἄς ὄσας ὀμιλήσωμεν τώρα και περὶ αὐτοῦ τοῦτοῦ ἰαυτοῦ μυστηρίου (τοῦ βαπτίσματος) και τῶν συνθηκῶν ποῦ θὰ γίνων μετὰ ὁμῶν και τοῦ Κυρίου. Καθὸς θεοσίως εἰς τὸς κοσμικὰς ὑποθέσεις, ἔάν ἕνος θελήσῃ νὰ ἀμνηστευθῆ εἰς κάποιον τὴν ὑπάρκοντά του, είναι ἀνάγκη ἔγγυωρος συνθήκη νὰ γίνῃ μετὰ τοῦ ἐμπιστευομένου τὴν ποικιλοσθένειν και ἰαυτὸν δεχομένον τὰς τῆς, τὸ ἴδιον σιμῖθεται και ἰαυτὸν ἔδω, ἐπειδὴ ὁ ἰαυτὸν ὄλων Κύριος πρόκειται νὰ ὄσας ἐμπιστευθῆ ὄχι ἐπιγίγειν πράγματα, ὄστε φοβητὴ και πρόκακη, ἀλλὰ πνευματικὰ και ἔπουράνια. Δαὸ τῶν και ἰσως καλεῖται, ἐπειδὴ τίποτε τὸ ὄμοικὸν δὲν περιλαμβάνει, ἀλλ' ὄλα ὄκεινα εἰς ἀγαθὰ, εἰ ὄμοικον

μετ' ἐμπιστευτοῦ Χριστιανοῦ, καλομένης ἀναδου ὄστις παρὸς τοῦ κατὰ τὴν ἕκαστον τοῦ καταγομένου.

ὄν θλέπονται, πορὰ μόνον μετ' ὄσας ὄφθαλμοῦς τοῦ πνεύματος. Είναι λοιπὸν ἀνάγκη νὰ συνοσθῆ μετὰ ὁμῶν τῶν δύο συνθηκῶν ὄχι εἰς τὸν κάρτην διὰ τῆς μελέτης, ἀλλὰ εἰς τὸν θεόν ἰαυτὸν τοῦ πνεύματος. Διότι οἱ λόγοι τοῦς ὄποιους προφέρετε ἔδω κάτω, καταγράφονται εἰς τὸν ὄυρανὸν και οἱ ὑποσέσεις, ποῦ διακηρύσσετε διὰ τῆς γλώσσης, ἀνεξέλαστοι μένουν πλησίον τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

18. Πρόσθετε πάλιν ἔδω τῆς αἰχμαλωσίας τὸ διακριτικὰ. Διότι οἱ εἰσάγοντες ὁμῶς ἱερεῖς δίδουν ἔντολήν νὰ προσέχῃτε, ὄπου πρώτον γονατίζετε και τὰ κέρια εἰς τὸν ὄυρανὸν ὄψόσεται και διὰ τῆς τοιαύτης στάσεως ὁμῶν ὄσας ὑπενθυμίζον ἰαυτὸν ποῖον ἀπελευθερώσασθε και εἰς ποῖον μέλλετε νὰ ἔπεράσεται τὸν ἑαυτῶν ὄσας. "Ἐπειτα ἔρχόμενος ἐμπροσθεν ἕνος ἕκαστου ὁ ἱερεὺς ζητεῖ τὰς συνθηκῶς, ὄλοαὸ τὰς ὑποσέσεις και τὰς ὄμολογίας και ὄσας προπαρασκευάζει νὰ εἰπετε τὰ φοβερὰ ὄκεῖνα και γεμῖται φρίκην λόγοι: "Ἄποτάσσομαι ὄσας σατανᾶν.

19. Μοῦ ἦλθε τώρα νὰ δοκίμωσῃ και θεθεῖ νὰ ἀναστεινῶς, διότι ἐνεθυμῖθην τὴν ἡμέραν ἐκεῖνην κατὰ τὴν ὄποιον και ἐγὼ κατηκῖθην νὰ εἰπω τοῦς λόγους τούτους. Ἀναλογιζόμενος δὲ τὸ φορτίον τῶν ἁμαρτημάτων, τὸ ὄποιον ὄπο τῆς ἀμέρι σήμερον συνάλαξα και θάλασκον πόσην ἔκ τούτου ἔνεκρῖθην ἐπεσῶρευσαι εἰς τὸν ἑαυτῶν μου διὰ τῆς ἀμελείας, τὴν ὄποιον ἀπὸ τῆς ἐπέθεξαι, μοῦ συγκύρεται ἡ διάνοια και ραγίσκεται ἡ καρδιά. Διὰ τούτο παρακαλῶ πάντως ὁμῶς κάποιον γενναιοδωρικὸν και ἔνδιαφέρον νὰ ἐπιδείξετε δι' ἐμέ, και ὄταν θὰ ἐμφανισθῆ ἔνδιον τοῦ βασιλέως (διότι θὰ ὄσας δεχθῆ μετὰ πολλῆς στοργῆς, θὰ ὄσας ἐνδύσῃ τὴν βασιλικὴν ἐκεῖνην στολήν και θὰ ὄσας δώσῃ ὄσα και ὄποια δῶρα θὰ θελήσεται, ἀρκεῖ μόνον αὐτὰ ποῦ θὰ τοῦ ζητήσωμεν νὰ είναι πνευματικὰ) νὰ τοῦ ζητήσετε και δι' ἐμὲ μὲν κάρην νὰ μὴ μοῦ ζητήσῃ εἰθῶνος δι' ὄσα ἔπραξα, ἀλλὰ νὰ με συγκωρήσῃ και εἰς τὸ μέλλον νὰ με ὄξωσῃ τῆς στοργῆς και ἀγάπης τοῦ. "Ὅτι δὲ θὰ μοῦ κάμει αὐτὴν τὴν κάρην, λόγοι τῆς στοργῆς, ποῦ οἰοθῶνεσθε πρὸς τοῦς διδασκάλους ὄσας, δὲν ἀφιβάλλω.

20. "Ἄλλ' ἡς ἔλθωμεν εἰς τὴν συνέκειαν τοῦ λόγου. Τότε λοιπὸν ὁ ἱερεὺς ὄσας λέγει νὰ εἰπῆτε: "Ἄποτάσσομαι ὄσας σατανᾶν, και τῆς παμῆς σου και τῆς λατρείας σου και τῶς ἔργων σου. "Ὅλογοι είναι οἱ λόγοι, ἀλλὰ μεγάλη αὐτῶν ἡ δύναμις. Διότι οἱ παροτάμενοι ἄγγελοι και οἱ ὄδρατοι δυνάμεις ἀγαλλίσαν ἀσθονόμενοι διὰ τὴν ἐπιστροφήν ὄσας, παραλαμβάνουν τοῦς λόγους τοῦ ὄσματος ὄσας και εἰς τὸν δεσπότην τῶν ὄλων τοῦς μεταφέρουν" ἔγγράφονται δὲ οὔτοι εἰς τὰ βιβλία τοῦ ὄυρανοῦ.

21. Ἐβάτε ποῖον είναι τὸ παρεκόμενον τῶν συνθηκῶν:

Μετά την άποταγήν και άπάρνησιν του πονηρού και όλων έκεινων διά τή άποία ένδοξάρεται ο πονηρός, ο Ιερεύς έκ νέου ούς παρασκευάζει νά ειπίητε: «Και συντάσσομαι σσι Χριστός. Είθεε της άγαθήτης αυτού την υπερέβλην; Μόνον που εφες τά λόγια αυτά, οού έμπιστεύεται ένα τόσο μεγάλον θησαυρόν δωρεών, λοιποσών όλην την προηγουμένην σου άγνωσύνην και ούτε κόν οού υπενθυμίζει τά παρελθόντα, άλλ' άρκείται εις τά σύνταμα αυτά λόγια.

22. Έν συνεχεία μετά την ανθήκην ταύτην και την άποταγήν έκ του πονηρού και την σύνταξιν με τον Χριστόν, επειδή φιλολόγησε την δεσποσίαν αούτου και διά των λόγων του σπύματος σου συντάγηε με τον Χριστόν, ως στραπύλην πλέον εισελθόντα εις τον άγώνον των πνευματικών οέ άλείπει επί του μετώπου διά του μύρου του πνευματικού επόθετων την σφραγίδα και λέγων «Χρίσται ο δείνα εις τό θνομη του Πατρός και του Υιού και του άγιου Πνεύματος».

23. Επειδή γνωρίζει, ότι του λοιπού ο έκθρος μάνεται και τρίζει τους δόδοντας και περιέχεται ως λέων ώρούμενος, διότι άλείπει έκείνους που πρόπερον ήσαν υπό την τυραννίαν του διά μιάς νά τού φεύγουν και αυτόν πέν νά άπαρνούνται, με τον Χριστόν δε νά συντάσσονται, διά τουτο ο Ιερεύς τους χρίει επί του μετώπου και τους επιθέτει την σφραγίδα (του σπαιρού)® ίνα ύποστρέψη έκείνος άνι, αυτόν της ύψεις. Διότι δέν τολμά νά τους άνειση κατά πρόσωπον, επειδή τυφλώνεται από την άσπρατήν που έκπιθή έκ του κρίματος και της σφραγίδος ταύτης. Έπειδή του λοιπού μάχη και αντίστασις έκ του πονηρού προς αυτούς γίνεται, διά τουτο ως άθλητής του Χριστού διά της άλοιφής εις τό πνευματικόν στάδιον τους εισάγει.

24. Κατόπιν, κατά τον καιρόν της νυκτός, άφου του άφαιρέση τελείως τά ένδόματα, ως έν εις αυτόν τον άφρανόν μέλλει νά εισαγάγη αυτόν, δι' έκείνων που θα τελεσθούν, τον άλείπει με τό έλαιον έκείνο τό πνευματικόν, ώστε όλα τά μέλη του σώματος του νά άσφαλισθούν και άκατάβλητα νά γίνουν εις τά παρά του έκθρου ριπόμενα βέλη.

25. Μετά την άλωσιν ταύτην εις τό ιερό νόημα τον είνεζει, όπτιων συγχρόνως τον παλαιόν άνθρωπον και άνισπών τον γένον που άνακαινίζεται κατά την εικόνα του δημιουργού αυτού (Κολ. 3, 10). Τότε λοιπόν διά των λόγων του Ιερέως και των καιρών αυτού έπέρχεται ή κώδοος του Άγιου Πνεύματος επί αυτού και άλλος άνι' άλλου έξέρχεται έκ του ύδατος, διότι απέβαλε τον ρύπον των άμαρτημάτων, ά-

5. "Έτσι τους χρίει σπαιρούσθες. Πρόκειται περί της χρίσεως με "έλαιον Ιεροσολύμοσ" (10' Κανόν "Ιεροσολύμοσ") άνω, κατά τον Κήρυλλον των "Ιεροσολύμοσ", (Κήρυξ. Κ' § 3) ήτοι άμφύλου της κοινωνίας μετά της κληρικέου (του Χριστού) και του άγεννησίου εις αυτήν.

πεύθεη τό παλαιόν της άμαρτίας ένδυμα και ένεδύθη την βασιλικήν δούλην.

26. Και διά νά μόνηε και έκ τούτου, ότι μία είναι ή ούσια του Πατρός και του Υιού και του άγιου Πνεύματος, ως έξής γίνεται τό βάπτισμα: "Όταν ο Ιερεύς έκφωνεί τό: «Βαπτίζεται ο δέανο εις τό θνομη του Πατρός και του Υιού και του άγιου Πνεύματος» τρεις φορές θυρίζει την κεφαλήν του βαπτιζόμενου έντός του ύδατος και την άνωμάνει και διά της μουσικής ταύτης τελετής παρασκευάζει τούτον νά δεχθή την έσφοίτησιν του άγιου Πνεύματος. Διότι δέν είναι μόνος ο Ιερεύς ο ποιος εφόρτεται της καρλής του βαπτιζόμενου άλλα και ή δεξιά του Χριστού. Τούτο δε φαίνεται και έξ αυτών των λόγων του βαπτιζόντος, διότι δέν λέγει: «εγώ βαπτίζω τον δέανο»! άλλά «βαπτίζεται ο δέανο» φαναράντων διά τούτου δια αυτός διάκονος μόνον γίνεται της καρής και την χειρά αυτού παρέχει, επειδή εις τούτο παρά του Πνεύματος έχει τάθη. Έκείνος δε που έκτελει όλα τά σκετικά με τό βάπτισμα είναι ο Ποιητ και ο Υιός και τό άγιον Πνεύμα, ή Τριάς ή δόξαίρετος. Η εις ταύτην λοιπόν πίστις είναι έκείνη που κορρίζει την άρεσιν των άμαρτιών και ή άμολογία αυτής την υίοθεσιν μας διαρίζει.

27. "Όσοι δε κατόπιν γίνονται είναι ικανά νά μας δώσουν νά έννοήσμεν από ποίους ήλευθερώθησαν και ποία άγαθά έλασον, όσοι ήζυθήσαν της μουσικής ταύτης τελετής. Άμέσως μόλις έξέλθουν από τό ιερό έκείνα νόματα, όλοι οι παρευρισκόμενοι εκεί τους άγκαλιόζου, τους καιροτούν, τους καταφιλόυν' συναγάλλονται και συχοίρου, διότι οι άλλοτε δουλα και αιχμάλωτοι με μιάς έλευθήρου και τέκνα έγιναν και εις την τράπεζαν την βασιλικήν προσεκλήθησαν. Πράγματι, μετά την έξ αυτών άνοδον άμέσως εις την τράπεζαν άδηγούνται την φροκήν και πλήρη άναριθμήτων άγαθών, μεταλαμβάνουν του Σώματος και Άίματος του δεσποτικού και κατοικία γίνονται του άγιου Πνεύματος. Ένδεδυμένοι δε αυτόν τούτον τον Χριστόν και ως τσούτοι, παντού ήπου μεταβόινουν, φαίνονται ως άγγελιο επίγειοι και ως άκτινες υπέρλαμπροι.

28. "Όλα αυτά ούκι άπλώς και ως έτυκεν έκ των προτέρων τά καίτεσθα γνωστό εις την άγίατην οας. "Επροφα τούτο διά νά ος δώσω την εύκαιρίαν πρό της άπαλαούσεω του μοστηρίου (του βαπτισματος) πολλήν νά αισθανήτε από

6. Τών τέτων τούτων, διατί είναι ήρωστος εις την άρχαίαν "Καλησύν, μετακρίζεται ή άσμαί "Εκκλησία.

7. Πρόκειται περί του άπαλαού, ήν ο νεογέννητος, έπερχόμενος του Ιερου βαπτισματος, άντηλλάσσει μετά τον έν τή Ιερή Νιχ Χριστιανών «ότινες αούτος καταφιλόται συναγάλλόμενοι με»' άφροσόντες (Κανόν 141 "Ιεροσολύμοσ").

τάρα εύχαρίστησαν, ἀναπτερούμενοι διὰ τῆς ἐλπίδος καὶ ἀντάξιον τῶν δαῶν θὰ γίνουσι φρόνημα νὰ λάβετε· καὶ καθὼς προέτρεψεν ὁ μακάριος Παῦλος, τὰ ἴδια νὰ σκέπτεσθε (Καλ. 3, 2), καὶ νὰ μεταφέρετε τὰς σκέψεις σας ἀπὸ τῆς γῆς εἰς τὸν οὐρανόν, ἀπὸ τὰ φαινόμενα εἰς ὅσα δὲν φαίνονται. Ταῦτα τὰ ὀλίγοι μὲν καθαρώτερα διὰ τῶν πνευματικῶν ὀφθαλμῶν, παρὰ ἐκεῖνα ποὺ ὑπασιπύουσι εἰς τὰς αἰσθήσεις μας.

28. Ἄλλ' ἐπειδὴ πρό τῶν βασιλικῶν ἀνακτόρων ἐπίσκεψθε καὶ πρόκειται νὰ πληρώσατε εἰς αὐτῶν τῶν τῶν θρόνων, ὅπου κόβεται ὁ βασιλεὺς ὁ διανέμων τὰς διαρκείας, ἐπιδείξατε μεγάλην διάκρισιν καὶ σύνεσιν, σκετικῶς μὲ ἐκεῖνα ποὺ θὰ ζητήσατε. Κανένα κοσμικὸν ἀγαθὸν κανένα ἀνθρώπινον μὴ ζητήσατε, ἀλλὰ τὰ αἰτήριά σας νὰ εἶναι ἀντίξια τοῦ παρόντος αὐτὰ βασιλείας. Ὅταν λοιπὸν ἐσεῖσθε εἰς τὰ θεῖα ἐκεῖνα νόμιμα καὶ τὸ σὺμβολον τῆς ἀναστάσεως διὰ τῆς ἀνάβου σας ἐξ αὐτῶν ἐπιδείξατε, ζητήσατε τὴν βοηθειάν του, ὥστε νὰ δυνηθῆτε νὰ διαφυλάξετε καλῶς τὰς διαρκείας του καὶ ἀκατάβλητοι γίνετε εἰς τὰ τεκνώματα τοῦ διαδόλου. Περὶ τῆς εὐχῆς τῶν Ἐκκλησιῶν παρακαλέσατε. Περὶ τῶν εὐρισκομένων ἀκόμη εἰς τὴν πλάνην ἱκετεύσατε. Προσπέσατε ἐνισπῶν του, δεόμενοι ὑπὲρ τῶν ἀρρωτιῶν, ἵνα καὶ ἡμεῖς ἀξιωθῶμεν ἐπιεικέως τινός. Διότι ἐκεῖνος ποὺ οὐκ ἔδωκε τὸ σπιν παρησίαν, καὶ εἰς τὴν πρώτην σειρὰν τῶν φίλων ἐνέγραψε, καὶ εἰς τὸ ἄξιωμα τῆς υἰοθεσίας οὐκ ἀνύψωσε, τοὺς προηγουμένους ἀρχαίλους καὶ δούλους καὶ τελείως περιφρονημένους, δὲν θὰ παραβλέψῃ τὰς παρακλήσεις σας, ἀλλ' ὅλα ὅσα ζητήσατε θὰ οὐκ ἐν δόξῃ λόγῳ τῆς μεγάλης αὐτοῦ ἀγαθότητος.

30. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου θὰ ἐπιούρατε καὶ εἰς τὸν ἑαυτὸν σας εἰς μεγάλον βαθμὸν τὴν εὐνοίαν του. Διότι, ὅταν οὐκ ἴσῃ τὸσον πολὺ νὰ φροντίζετε διὰ τὰ μέλη σας καὶ τὴν σωτηρίαν τῶν ἄλλων, θὰ οὐκ ἀξιῶσιν μεγαλύτερας παρησίας. Διότι τίποτε δὲν εὐφραίνει αὐτὸν τὸσον παλὺ, ὅσον τὸ νὰ εἰμεθὺ συμπιεθῆτε εἰς τὰ μέλη μας καὶ πολλὴν ἀγάπην νὰ ἐπιδεικνύωμεν εἰς τοὺς ἀδελφούς μας καὶ διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ πληθῶν πολὺ νὰ φροντίζωμεν.

31. Ταῦτα λοιπὸν ἔχοντες ὀπίσθην, ἀγαπήτοι, μετὰ καρδίας καὶ εὐφροσύνης πνευματικῆς πρὸς τὴν ὑποδοχὴν τῆς χάριτος ἐπομάσθε τὸν ἑαυτὸν σας, ἵνα καὶ οὐκ ἐλευσῶσιν τὴν δωρεάν (τοῦ βαπτίσματος) ἀπολούσατε καὶ ἴδοι ἀπὸ κοινοῦ ἀξίαν τῆς χάριτος διαγωγῆν ἐπιδεικνύοντες, τῶν αἰσθῶν καὶ ἀνεκφράστων ἀγαθῶν ἀξιωθῶμεν, διὰ τῆς χάριτος καὶ φιλανθρωπίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μετὰ τοῦ ὁποῦ εἰς τὸν Πατέρα, συχαρόντες καὶ εἰς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἀνιῆκει δόξα, κράτος, τιμὴ, τώρα καὶ πάνποτε καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΤΡΙΤΗ

ΤΟΥ ΑΓΓΟΥ, ΟΜΙΛΙΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΚΟΒΑΠΤΙΣΘΕΝΤΑΣ

1. Εὐλογητός ὁ Θεός ἰδοὺ καὶ ἀπὸ τῆς γῆς ἐμφανίζονται ἀστέρες, ποὺ εἶναι λαμπρότεροι τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ. Ἀστέρες ἐπὶ τῆς γῆς ἐμφανίζονται ἐξ αἰτίας ἐκεῖνου, ποὺ ἐνεφανίσθη ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ τῶν οὐρανῶν. Δὲν εἶναι μόνον ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλὰ καὶ ἐν πλήρει ἡμέρᾳ τοῦτο εἶναι δευτέρου βαθμοῦ. Οἱ ἀστέρες οὗτοι τῆς ἡμέρας εἶναι λαμπρότεροι τῶν ἀστέρων τῆς νυκτός, διότι ἐκεῖνοι οἱ ἀστέρες, ὅταν ἐμφανισθῇ ὁ ἥλιος ἐξαφανίζονται, ἐνῶ οὗτοι, ὅταν ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης ἐμφανισθῇ περισσότερον λάμπουν. Εἶδες ποτὲ νὰ ὑπάρκουν ἀστέρες ἐν καιρῷ ἡμέρας ποὺ λάμπει ὁ ἥλιος;

2. Ἐκεῖνοι, ὅταν ἐμφανισθῇ ἡ συντέλεια τοῦ κόσμου, θὰ ἐξαφανισθοῦν, οὗτοι δὲ ὅταν ἡ συντέλεια ἐπέλθῃ λαμπρότεροι θὰ γίνουσι. Καὶ περὶ μὲν ἐκείνων λέγει τὸ Εὐαγγέλιον, ὅτι ἐπὶ ὅσῃρα τοῦ οὐρανοῦ πεσοῦνται ὡς πέπτοις φύλλα ἀπὸ οὐρανοῦ (Ματθ. 24, 29. Ἠσ. 34, 4)· περὶ δὲ τούτων, ὅτι καὶ δικαίαι ἐκλάμπουσιν ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν (Ματθ. 13, 43).

3. Τί δὲ σημαίνει τὸ: «ὡς ἴσθαι φύλλα ἀπὸ οὐρανοῦ οὕτως οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ πεσοῦνται»; Ὅπως ἡ ἡμιπελοσ, καθ' ἂν κρόνον τρέφει τὰ σταφύλια, ἔχει ἀνάγκην καὶ τῆς προστασίας τῶν φύλλων, ὅταν δὲ ἀποβῆλθῃ τὸν καρπὸν, ἀποβάλλει ἐπίσης καὶ τὴν κόμην τῆς δηληθῆ τῶ φύλλα, τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ μὲ τὸν κόσμον ἀκόσμητον. Ἐφ' ὅσον οὕτως ἔχει ἐνὸς αἵψου τὸ ἀνθρώπινον γένος, ὁ οὐρανὸς διατρέφει τὰ ὅσῃρα, ὅπως ἡ ἡμιπελος τὰ φύλλα· ἀλλὰ εἰς τὸν μέλλοντα κόσμον, εἰς τὸν ὅποιον δὲν θὰ ὑπάρχῃ νύκτα, δὲν θὰ ὑπάρχῃ ἀνάγκη καὶ ἀστέρων.

4. Ἀπὸ πῶρ ἀποτελεῖται τῶν ὅσῃρων ἐκεῖνων ἡ φύσις; ἀπὸ πῶρ ἀποτελεῖται καὶ τῶν ὅσῃρων τούτων ἡ οὐσία. Ἄλλ' ἐκεῖ μὲν εἶναι πῶρ αἰσθητῶν, ἐνῶ ἐδῶ πῶρ νοητῶν. «Αὐτὸς

5. Ἡ παροῦσα καὶ αἱ μετ' ἐσθῆν ἡμιπέλοσ ἀναγομένη εἰς τὴν κλασμένην «συσταγμένην» καὶ εἶναι, ἡδὲ ἡ γ', ἐκ τῶν ἴσων συσταγμένων ἡμιπέλων τοῦ Χριστοῦ. Ἀπὸ τῆς ἐμφανισθῆ τὴν νύκτα τῆς Κυριακῆς τοῦ ἁγίου Πέτρος, μετὰ τὴν εἰσεὶν τοῦ βαπτίσματος τῶν Κατὰχων. Ἡ χάρις τοῦ Χριστοῦ διὰ τὴν εἰσεὶν νέων μελῶν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἀντικαταρτίζονται εἰς ἐσθῆν καὶ μεταβάλλεται καὶ εἰς τὸν ἀναγινόμενοντα τούτου.

ὕδατος βάπτισαι, κρῖνον, ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ καὶ ὑδάτι» (Ματθ. 3, 11). Θέλεις νὰ μάθῃς καὶ τὰ ὄνοματα ἐκείνων καὶ τοῦτων τῶν ἀπέριτων; Ἐκεῖνα τὰ ὄνομα ἔχον τὰ ἔξῃς ὄνοματα: ὕδρον, ἀρετοδότης, Ἐσπερος καὶ φωσφόρος· εἰς αὐτὰ ὄνομα δὲν ὑπάρχουν ὄνομα τῆς νύκτος («Ἐσπερος» ἀλλὰ εἶαι εἶναι ὄνομα τῆς ἡμέρας (φωσφόρος).

5. «Ἐὐλογητὸς ὁ Θεὸς» πάλιν δε εἰπωμεν «ὡς πῶς θανμάσια μόνος» (Ψαλμ. 72, 18), ὁ ὁποῖος τὰ πάντα δημιουργεῖ καὶ μεταποιεῖ αὐτὰ. Αὐτοὶ ποὺ ἦσαν κτῆσ ἀικμάτωτα, τώρα εἶναι ἐλεύθεροι καὶ πολιταὶ τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ προσηγομένους εἰς τὴν ἐντροπήν τῆς ἁμαρτίας εὐδοκίμως, τώρα εἶναι εἰς παρησίαν καὶ δικαιοσύνην. Δὲν εἶναι ἐλεύθεροι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἄγιοι δὲν εἶναι ἄγιοι μόνον, ἀλλὰ καὶ δίκαιοι δὲν εἶναι δίκαιοι μόνον, ἀλλὰ καὶ υἱοὶ δὲν εἶναι υἱοὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ κληρονόμοι δὲν εἶναι κληρονόμοι μόνον ἀλλὰ καὶ ἄδελφοὶ τοῦ Χριστοῦ δὲν εἶναι ἄδελφοὶ τοῦ Χριστοῦ μόνον, ἀλλὰ καὶ συγκληρονόμοι δὲν εἶναι συγκληρονόμοι μόνον, ἀλλὰ καὶ μέλη αὐτοῦ δὲν εἶναι μέλη μόνον, ἀλλὰ καὶ υἱοὶ δὲν εἶναι υἱοὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ ὄργανα τοῦ Πνεύματος.

6. «Ἐὐλογητὸς ὁ Θεός, ὁ ποιῶν θαυμάσια μόνος». Εἰδες πόσα εἶναι αἱ δωρεαὶ τοῦ βαπτίσματος; Ἐνῶ πολλοὶ νομίζουν ὅτι μοναδικὰ δωρεὰ τοῦ βαπτίσματος εἶναι ἡ ἄφεσις τῶν ἁμαρτιῶν, ἡμεῖς ὀπωτέρω ἀνεφερόμεν δέκα τιμητικὰς δωρεὰς αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο βαπτίζομεν καὶ τὰ παιδιὰ ὄν καὶ δὲν ἔχουν ἁμαρτίας, διὰ νὰ λάθουν τὴν ἁγιασμόν, τὴν δικαιοσύνην, τὴν υἰοθεσίαν, τὴν κληρονομίαν, τὴν χάριν καὶ εἶναι ἄδελφοὶ καὶ μέλη τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ γίνουν κατοικία τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

7. Ἄλλ' ὡς ποθενωτότοι ἀδελφοί, ἐάν θεοσίων μου εἶναι ἐπιτετραμμένον νὰ σὲς ὀνομάσω ἀδελφός, διότι εἰς τὴν αὐτὴν πνευματικὴν ἀναγέννησιν συμμετέσχον καὶ ἐγώ, ἀλλὰ λόγῳ τῆς ἀμελείας, ποὺ δεῖξαι κατόπισ, ἐπέβαλον τὴν μεσῆς συγγένειαν, τὴν ἀληθῆ καὶ γνησίαν. Ἐπιτρέψατέ μου ὄνομα νὰ σὲς ὀνομάσω ἀδελφός διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην, ποὺ ἀποθάνομαι πρὸς ὑμᾶς καὶ νὰ σὲς παρακαλέσω νὰ δεῖξετε ἀπὸ τώρα τίσον ζῆλον καὶ προθυμίαν, ὅση εἶναι ἡ τιμὴ, τὴν ὁποῖαν ἀπελάσατε.

8. Ὁ μὲν πρὸ τοῦ βαπτίσματος χρόνος ἦτο παλαίστρα καὶ γυμναστήριον, καὶ ὡς ἐκ τούτου συνεχωροῦντο τὰ τότε παραπτώματα ἀπὸ σήμερον ὅμοια τὸ στάδιον τῶν ἀγώνων ἦνοιξεν, ὁ καιρὸς τοῦ ἀγῶνος ἦλθεν. Ἡμῖς εἰς τοὺς θεατὰς εὐρίσκασθε. Δὲν ἐλέουν μόνον οἱ ἄνθρωποι τοὺς ἀγῶνας σας, ἀλλὰ καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀγγέλων. Διὰ τοῦτο ὁ Παῦλος φωνάζει, γράφειν πρὸς τοὺς Κορινθίους «Θάραρον ἐγεννή-

θημεν τῷ κόσμῳ, ὡς ἀνθρώποις δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ ἀγγέλοις» (Α' Κορ. 4, 9). Ἄγγελοι λοιπὸν ὡς παρατηροῦν, ὁ τῶν ἀγγέλων Κύριος συνακροεῖ τὸν ἀγῶνα. Τοῦτο δὲ δὲν εἶναι τιμὴ μόνον ἀπὸ σὲς, ἀλλὰ καὶ ἀσφάλεια. Πράγματι, διὰ τὸν τοῦ ἀγῶνος κρῖνον ἐκεῖνος, ποὺ ἐθυσίωσε τὴν ζωὴν τοῦ ὑπερ ἡμῶν, τὸ γεγονός τοῦτο πῶς δὲν εἶναι πρόξενον μεγάλης τιμῆς καὶ ἀσφαλείας εἰς ἡμᾶς;

9. Εἰς τοὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἄγῶνας ὁ διακτητὴς εἰς τὸ μέσον τῶν ἀγωνιζομένων ἱσταται, κυριεὶ νὰ δικάσει αἰνοδοκῶς ὅσῃ ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς ὅσῃ ὑπὲρ τοῦ ἄλλου καὶ ἀναμένει τὴν ἐκδοσὴν τοῦ ἀγῶνος, διὰ νὰ ἀποφρονθῆ περὶ τοῦ νικητοῦ. Διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὸ μέσον ἱσταται, διότι καὶ ὡς πρὸς τὴν θέλησιν εἰς τὸ μέσον εὐπίων εἶναι, ἦτοι σφδότερος. Εἰς τὸν ἀγῶνα ὅμοια ἡμῶν ἐναντίον τοῦ διαβόλου δὲν ἱσταται εἰς τὸ μέσον καὶ σφδότερος ὁ Χριστός, ἀλλ' εἶναι ἀλόκληρος μετὰ τὸ μέρος μας. Καὶ οὕτως εἶναι φαίνεται ἐκ τῶν ἔξῃς: Ἡμεῖς, διὰ τὸν εἰσῆλθομεν εἰς τὸν ἀγῶνα μᾶς ἤλοιπεν ἐνῶ ἐκεῖνον τὸν ἔθεος: ἡμεῖς μᾶς ἤλασμεν μετὰ ἑλασιν ἀγαλλιάσεως, ἐνῶ ἐκεῖνον τὸν ἔθεος μετὰ σεσημᾶ ἄλλα, διὰ νὰ τοῦ παρεμβάλῃ προσκόμματα εἰς τοὺς ἀγῶνας. Εἰς ἡμᾶς, διὰ τὸν οὐμῆ νὰ σκονηίωμεν εἰς τοὺς ἀγῶνας, ποὺ δίδει χεῖρα βοηθείας, καὶ ἂν πέσῃ μετὰ σπῶσει καὶ ποὺ δίδει τὴν δύναμιν τὸν διάβολον πάλιν νὰ τὸν πατῶ, διότι λέγει: «Πατερετὴ ἐπάνω ὄφρα καὶ ἀκορησίαν καὶ ἐπὶ πάσιν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ» (Λουκ. 10, 19).

10. Ἐκεῖνον μετὰ τὴν νίκην του μετὰ γενναν τὸν ἡμεῖς ἡμεῖς ἐγώ, ἐάν νικήσῃ, σφραφανώσιμος ἐκεῖνος, ἐάν νικήσῃ, κολάζεται. Καὶ διὰ νὰ μάθῃς, ὅτι τότε περισσοτέρον τιμωρεῖται, διὰ τὴν νίκησῃ, δε σοὺ τὸ ἀποδείξω ἀπὸ τὰ γεγονότα. Ἐνίστασε τὸν Ἀδάμ καὶ τὸν κατέβαλε. Ποῖον ἦτο τὸ ἐπαθλον τῆς νίκης του; «Ἐπὶ τῷ στήθει καὶ τῇ κοιλίᾳ πορεύσει καὶ γῆν φραγῆ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου» (Γεν. 3, 14). Ἐάν δὲ τὸν ὀρατὸν ὄραν τόσον πολὺ ἐπιμῆρισε, πόσον θὰ τιμωρήσῃ τὸν νοητὸν; Ἐάν τοιαύτη ἐπιμῆριση ἢ κατὰ τὴν τοῦ ὄργανου, εἶναι πολὺ φανερόν ὅτι πολὺ μεγαλύτερα κατὰ τὴν ἀναμένει τὸν πενήτην. Καθὼς ἔνας πατέρας φιλόστοργος, διὰ τὸν σφραφανώσῃ αὐτόν, ποὺ ἐφρονεῖ τὸν υἱόν του, δὲν τιμωρεῖ μόνον τὸν φονέα, ἀλλὰ καὶ τὸ μακαῖρι αὐτοῦ διὰ τοῦ ὁποῖου ἔκαμε τὸν φόνον κατακοιματίζεται, τὸ ἴδιον ἔκαμε καὶ ὁ Χριστός ἐφρὸν τὸν διάβολον καὶ θανατόν τὸν ἀνθρώπον, δὲν ἐπημῆρισε τοῦτον μόνον, ἀλλὰ ἀκόμη καὶ τὴν μάκαιραν αὐτοῦ ἔκαπεσε τελείως.

11. Μετὰ ἄλλοις λοιπὸν δε ἀποδυθῶμεν εἰς τοὺς ἀγῶνας, διότι τὰ ὄπλα, διὰ τῶν ὁποῖων μᾶς ὄπλισεν εἶναι λαμπρότερα ἀπὸ κάθε χρυσίον, καυρότερα ἀπὸ κάθε ἀδάμαντα, θερμότε-

ρα και σφοδρότερα από κάθε φωτιά, ελαφρότερα από τον άνεμο. Δεν φέρει θόρος εις τα γόνατα ή φώος πῦν ὀπλων τούτων, ἀλλὰ ἀναπτεράνει τὰ μέλη και ὑψηλά τὰ ἀνυψώνει και ἄν εις τὸν οὐρανὸν θελήσῃς νὰ πετάξῃς με αὐτὰ τὰ ὄπλα, τίποτε δὲν σὲ ἐμποδίζει. Διότι νέα εἶναι ἡ οὐσία τῶν ὀπλων τούτων, ἐπειδὴ νέον εἶναι και τὸ εἶδος τῆς μάχης τούτης. Ἐνῶ εἶμαι ἄνθρωπος, ὑποκρῶμαι νὰ ἀγωνίζωμαι ἐναντίον τῶν δαιμονίων ἐνῶ φέρομαι ὡς πρὸς ἀσπίδας ἰσχυροὺς παλαίω. Διὰ τοῦτο τὸν θόρακα μου τὸν κατεσκεύασεν ὁ Θεὸς διὰ ἀπὸ σίδηρον, ἀλλὰ ἀπὸ ὑκασιούνην διὰ τοῦτο τὴν περικεφαλῶσαν δὲν μου τὴν ἔκαμην ἀπὸ καλόν, ἀλλὰ ἀπὸ πίστην. Ἐκὼ και μάκαρην ἀνοικισμένην, τὸν λόγον τοῦ πνεύματος. Ἐκείνος ρίπτει βέλη ἐναντίον μου, ἐγὼ ὅμως ἔκω μάκαρην. Ἐκείνος εἶναι τοξότης, ἐγὼ εἶμαι ἀπλήτης. Μάθε και ἀπὸ τούτου τὴν πονηρίαν τοῦ ὀξότης δὲν τολμᾷ πλησιᾶν νὰ ἔλθῃ, ἀλλὰ ἀπὸ μακρὰν κτυπᾷ με τὰ βέλη.

12. Ἀλλὰ τί; Ἀρὰ γε μόνον ὄπλα κατεσκεύασεν ὁ Θεός; Ὅχι, ἀλλὰ και πρόπεσον ἠτοίμασεν, ἰσχυροτέρην ἀπὸ κάθε ὄπλον, διὰ τὰ μὴ κουράζωμαι εἰς τὸν πόλεμον, διὰ νὰ νικήσῃς τὸν πονηρὸν κοριτσιμένον και ἐν τρυφῇ εὐρισκόμενον. Διότι και μόνον νὰ σὲ ἴδῃ νὰ ἐπανέρχεται ἀπὸ τὰ δεσποτικὰ δειπνα, φεύγει γρηγορώτερα ἀπὸ τὸν ἀνεμον, ὅπως ἐκείνος που βλέπει λέοντα πῦρ ἀπὸ τὸ στόμα του νὰ ἐκβάλλῃ. Καὶ ἄν δείξῃς εἰς αὐτὸν τὴν γλώσσαν σου θαρμένην ἐπὶ τὸ τίμιον αἷμα, δὲν θὰ ἠμπορέσῃ νὰ σταθῇ. Καὶ ἄν τοῦ δείξῃς τὸ στόμα σου κοκκινισμένον, ὡς εὐτελὲς θηρίον θὰ ὑποχωρήσῃ.

13. Θέλεις νὰ μάθῃς τὴν δύναμιν τοῦ αἵματος τούτου. Ἄς γυρισθῶμεν ὅπου εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ, εἰς τὰ παλαιὰ γεγονότα που ἔλαβον χώραν εἰς τὴν Αἴγυπτον. Τὴν δεκάτην πληγὴν ἐμελλε νὰ καταφέρῃ κατά τῶν Αἰγυπτίων. Ἦθελε τὰ πρωτότοκα αὐτῶν νὰ θανατώσῃ, ἐπειδὴ κατέκταν τὸν πρωτότοκον αὐτοῦ Ἰσὺν. Τί ἔπραξε λοιπὸν νὰ γίνῃ, διὰ νὰ μὴ ἀναρῆσθον με τοὺς Αἰγυπτίους και οἱ Ἰουδαῖοι, ἂν οὐ εὐρίσκοντο εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. Μάθε τοῦ τύπου τὴν δύναμιν, διὰ νὰ κατανοήσῃς τὴν ἰσχὺν τῆς ἀληθείας, τὴν ὁποίαν ὁ τύπος συμβολίζει. Πληγὴ θεοσκόπιος ἐμελλε ἀνωθεν νὰ ἔλθῃ και ὁ ἐξολοθρευτὴς ἄγγελος ἐπήρκειτο κατά τῶν οἰκίων.

14. Τί κάνει λοιπὸν ὁ Μωυσῆς; «Θύσατε, λέγει, ὀρνὸν ἄρνιον και τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπιπίστετε ταῖς θύραις» (Ἐξοδ. 12, 21-25). Τί εἶναι αὐτὰ που λέγει; τὸ αἷμα (αἷου, ποὺ δὲν ἔχει λογικόν, δύναται νὰ σώσῃ λογικοὺς ἀνθρώπους. Ναι, ἀπαντᾷ, δὲν σώζει, διότι εἶναι αἷμα, ἀλλὰ ἐπειδὴ εἶναι τύπος τοῦ αἵματος τοῦ θεσποτικῶ. Ὅπως δηλοῖ ὁ θεολογικὸς ἀνδράκιος, ἂν και εἶναι ἄψυκα και ἀνοήθητα ὄντα, τοὺς κατα-

φύοντος εἰς αὐτοὺς ἀνθρώπους, ποὺ φέρουν ψυχὴν και οἰοσφαιεῖς, δύναται νὰ διασώσῃ, διὰ ἐπειδὴ εἶναι καλός, ἀλλ' ἐπειδὴ εἶναι εἰκὼν τοῦ βασιλέως, τοιοῦτοτύπος και τὸ αἷμα ἐκεῖνο, τὸ ἐστερημένον ψυχῆς και αἰσθήσεως, τοὺς ἀνθρώπους, ποὺ εἶχον ψυχὴν ζωοῦς, διὰ ἐπειδὴ αἷμα ἴητο, ἀλλ' ἐπειδὴ ἴητο τύπος τοῦ αἵματος τούτου.

15. Τότε εἶδεν ὁ ἐξολοθρευτὴς ἄγγελος τὸ αἷμα, διὰ τοῦ ὁποίου εἶχον κρησθῆ αἱ θύραι και δὲν ἐτόλμωσεν νὰ εἰσελθῇ ἐντὸς τῶν οἰκίων. Τίμα ἂν ἴδῃ ὁ διάβολος διὰ πλέον με αἷμα ὑπερβολικόν νὰ εἶχον κρησθῆ θύραι, ἀλλὰ με τὸ αἷμα τῆς ἀληθείας νὰ ἔχουν κρησθῆ τὰ κεφαλὰ τῶν ποταμῶν, ποὺ εἶναι αἱ θύραι τοῦ ναοῦ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον μετέβληθῇ ὁ ἄνθρωπος, πολὺ περισσότερο δὲν θὰ ἐμποδισθῇ νὰ εἰσελθῇ ἐντὸς αὐτοῦ. Διότι, ἂν ὁ ἄγγελος ἐπειδὴ εἶδε τὸ σύμβολον ὑπεκώρησε, πολὺ περισσότερο ὁ διάβολος, ὅταν ἴδῃ τὴν ἀλήθειαν, θὰ τραπῆ εἰς φυγὴν.

16. Θέλεις νὰ μάθῃς και δεῖ ἄλλης ἀποδείξεως τοῦ αἵματος τούτου τὴν δύναμιν; Βλέπε ἀπὸ ποῦ ἤρξατο πρῶτον νὰ τρέχῃ και ποῦ ὑπῆρξεν ἡ πηγὴ αὐτοῦ ἀπὸ ὧου ἤρξατο, ἀπὸ τὸν σταυρὸν, ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς θεσποτικῆς. Διότι λέγει ἡ Γραφὴ δι, ὅταν ἐπέθανεν ὁ Χριστὸς και εἰς τὸν σταυρὸν ἀκόμη ἴητο προσελθὼν ὁ στρατιώτης ἐκέντησε τὴν πλευρὰν αὐτοῦ διὰ τῆς λόγχης και ἐξῆλθεν ὕδωρ και αἷμα. Καὶ τὸ μὲν ὕδωρ τοῦ βαπτίσματος σύμβολον ἴητο, τὸ δὲ αἷμα τῶν μυστηρίων. Διὰ τοῦτο δὲν εἶπεν ἐξῆλθεν αἷμα και ὕδωρ, ἀλλὰ μόνον ἐξῆλθεν τὸ ὕδωρ και ἐν αὐτῷ κείναι τὸ αἷμα, ἐπειδὴ πρῶτον ἔρχεται τὸ βάπτισμα και κατόπιν τὰ ἄλλα μυστήρια. Ἐκέντησε λοιπὸν τὴν πλευρὰν ὁ στρατιώτης ἐκεῖνος, ἐπύριψε τὸν αἷκον τοῦ ἁγίου ναοῦ και ἐγὼ τὸν θησαυρὸν εὐρον και τὸν πλοῦτον ἔλαβον. Τὸ ἴδιον ἔγινε και εἰς τὸν ἄμῶν· οἱ Ἰουδαῖοι ἔσκαζον τὸ πρόβατον και ἐγὼ τὴν σπηλιάν, ποὺ ἴητο ὁ καρπὸς τῆς θυσίας τούτης τῆς συμβολικῆς, ἀπλήτους.

17. Ἐξῆλθεν ἀπὸ τῆς πλευρᾶς ὕδωρ και αἷμα. Μὴ ἐπιπολιώσῃς διεξέλθῃς, ἀγαπᾷ, ὡς λέλας ταύτας ἀπὸ ἀπόψεως μυστηρικῆς. Διότι ἔκω και ἄλλην ἐξήγησιν μυστικὴν νὰ σοῖ εἶπω. Εἶπον ἀνωτέρω διὰ τοῦ βοήθηματος συμβόλων εἶναι τὸ ὕδωρ ἐκεῖνο και τὸν μυστηρίων τὸ αἷμα. Ὅπως λοιπὸν και ἐκ τῶν δύο τούτων ἔχει γεννηθῆ ἡ Ἐκκλησία οἰαῖ Ἀποστόλου παλλαγγισσίας και ἀνακαννώσεως Πνεύματος ἁγίου.

9. Τὸ καίμενον τῆς Γραφῆς λέγει «αἷμα και ὕδωρ» (Ἰω. 19, 34-35). Ὁ Ἀποστόλος προτάσει τὸ ὕδωρ ἐνταῦθα και εἰς τὴν 36ην ἐπιπέσει αὐτὸς εἰς τὸ κατά Ἰωάννην (1Ρ. 5, 69, 403), ἐπὶ εἰς τὴν 41αὴν «ἵδωσ τε αἷμα και ὕδωρ» (1Ρ. 5, 229) προτάσει τὸ αἷμα λέγων «και εἰ τῶν τῶν ἀληθῶν και ὕδατος ἡ Ἐκκλησία ἔσται συντάκτης».

ους (Τίτ. 3, 5) διὰ τοῦ βαπτίσματος καὶ τῶν μυστηρίων. Τὸ σύμβολο τοῦ βαπτίσματος καὶ τῶν μυστηρίων προέβλετο ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τοῦ Χριστοῦ ἄρα ἀπὸ τὴν πλευρὰν ἐδημοσίωθησεν ὁ Χριστὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ὅπως ἀπὸ τὴν πλευρὰν τοῦ Ἀδάμ ἐδημοσίωρησεν τὴν Ἔδαν.

18. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Μωϋσῆς περὶ τοῦ πρόσωπου ἀνθρώπου ἠμίλων λέγει: «ὅσοτον ἐκ τῶν ὀστέων μου καὶ ὀσφίς ἐκ τῆς σαρκός μου» (Γεν. 2, 23), τὸ ὅποιον εἶναι ὑπαντιγράφις τῆς πλευρᾶς τοῦ Κυρίου. Ὅπως δηλαδὴ τότε ὁ Θεὸς ἔλαβε μίαν πλευρὰν τοῦ Ἀδάμ καὶ ἐξ αὐτῆς ἐδημοσίωρησεν τὴν γυναῖκα, ἔτσι καὶ ὁ Χριστὸς μὲς ἔδωκε τὸ σῶμα καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ ἀπέφραξεν ἐκ τῆς πλευρᾶς του καὶ ἐδημοσίωρησεν τὴν Ἐκκλησίαν. Ὅπως λοιπὸν τότε, ὅτε ὁ Ἀδάμ ἐδόξατο εἰς ἔκστασιν καὶ ἔκοιτατο, ἔλαβε τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, ἔτσι καὶ πᾶρα μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, τὸ αἷμα καὶ τὸ ὕδωρ ἔδωκε, καὶ πρῶτα τὸ ὕδωρ καὶ κατόπιν τὸ αἷμα. Ὅτι δὲ ἦτο εἰς τὸν Ἀδάμ ἡ ἔκστασις, τοῦτο τώρα ἐγένετο ὁ θάνατος, διὰ τὴν μάθησιν ὅτι ὁ θάνατος τοῦ λοιποῦ θὰ γένη ὕψις.

19. Εἶδате πᾶς ὁ Χριστὸς ἠνώθη μετὰ τῆς νόμφης, ποὺ εἶναι ἡ Ἐκκλησία: Εἶδате μὲ ποίαν τροφήν τρέφει ἑαυτὸς ἡμᾶς; Ἐκ τῆς ἰδίας τροφῆς ἐκ τῆς ὁποίας ἐσχηματίσθημεν τρεφόμεθα. Ὅπως δηλαδὴ ἡ γυναῖκα τὸ παιδί, τὸ ὅποιον ἐγέννησεν, τὸ τρέφει μὲ τὸ σῆμα τῆς καὶ τὸ γάλα τῆς, ἔτσι καὶ ὁ Χριστὸς τρέφει συνεχῶς διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ἑκείνου τοῦ ἐγέννησεν.

20. Ἐπειδὴ λοιπὸν τόσο μεγάλην δωρεὰν ἀπλοῦσαμεν, ἃς ἐπιδειξάμεν μεγάλην προθυμίαν καὶ ἃς ἐνούθησάμεν τὰς συνθήκας, ποὺ ἐκάμαμεν μετ' αὐτοῦ. Εἰς οὗς ἀπευθύνομαι, ποὺ τώρα ἐνούθητε εἰς τὰς θείας ἀληθείας, τὰ νέα μέλη τῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰς τὰ παλαιά, τὰ πρό πολλῶν ἔτων μνηθέντα. Οἱ λόγοι μου ἀνοφείρονται εἰς ἑαυτοὺς ἡμᾶς, ἐπειδὴ καὶ ὅλοι συνήκαμεν πρὸς αὐτὸν συνθήκας, τὰς ὁποίας δὲν ἐγράψαμεν διὰ μελάνης, ἀλλὰ διὰ τοῦ πνεύματος, ἔτσι διὰ καλῶ μου ἀλλὰ διὰ τῆς γλώσσης. Διότι διὰ τοῦτου τοῦ καλῶ μου αἰ πρὸς τὸν Θεὸν συνήκαμε γράφοντες. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Δαυὶδ λέγει: «Ἡ γλῶσσα κάλαμος γραμματικῶς ὀξυγράφου» (Ψαλμ. 44, 2). Ὑπολογισάμεν οὖτοι τὴν κυριαρχίαν, ἠρνήθημεν τὴν διαβολικὴν τυραννίαν. Τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν ὑπογραφήν μας, τὴν συνθήκην, τὴν ἔγγραφον τῆς συνθήκης.

21. Προσέχετε μήπως παραβῶμεν τὰς συνθήκας καὶ γένημεν πάλιν ἀρεϊλῆται κριματικῶ γραμματικῶ. Ὁ Χριστὸς ἦλθε μὴ φορὰ, εὔρε προγονικὸν μας κρέος, κριματικὸν γραμματικόν, ποὺ εἶχεν ὑπογράψει ὁ Ἀδὰμ. Ὅπως πρῶτος ἤρξατο τὸ κρέος καὶ ἤρξατο τὸ ἠρῆμαμεν μὲ τὰς κατώτην ἀ-

μαρτίας μας. Κατὰ καὶ ἁμαρτία καὶ θάνατος καὶ καταδίκη ὑπὸ τοῦ νόμου ἦτο τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ κρέους τοῦτου. Ὁ Χριστὸς ὅμως ἔλα αὐτὰ τὰ κατήργησε καὶ τὰ συνεχώρησε. Τοῦτο καὶ ὁ Παῦλος μεγαλοφώνως διακηρύττει λέγων: «Τὸ κριματικὸν τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῶν καὶ αὐτὸ ἦρεν ἀπὸ τοῦ μέσου, προσηλώσας αὐτὸ, τῷ σταυρῷ» (Κολ. 2, 14). Δὲν εἶπεν ἐξαιτίας αὐτοῦ, δὲν εἶπε καράζας, ἀλλὰ καρφίσας αὐτὸ εἰς τὸν σταυρὸν, διὰ νὰ μὴ μείνη οὔτε ἴχνος αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο δὲν τὸ ἐξέλαμεν, ἀλλὰ τὸ ἐξέσκασε, διότι τὰ καρφία τοῦ σταυροῦ τὸ ἐξέσκασαν καὶ τὸ κατέστρεψαν τελείως, ὥστε τοῦ λοιποῦ νὰ εἶναι ἄκρηστον.

22. Καὶ τὴν τελείαν καταστροφὴν τοῦ κρέους δὲν τὴν ἔκαμε εἰς νῆπιον καὶ κρυφά, ἀλλ' εἰς τὸ μέσον τῆς οἰκουμένης καὶ ἐπὶ ὑψηλῆς ἐξέδρας. Νὰ βλέπουν ἄγγελοι, λέγει, νὰ βλέπουν ἀρχάγγελος, νὰ βλέπουν οἱ ἄνω δυνάμεις καὶ οἱ πονηροὶ δαίμονες καὶ αὐτὸς ὁ διάβολος, οἱ ὅσιοι μὲς ἔκστασιν ὑπευθύνους διὰ τὰ κρέη καὶ πρῶτιστα ἐπὶ τῶν δαναειῶν. Σκίζεται τὸ κριματικὸν γραμματικόν διὰ νὰ μὴ μὲς ἐνοκλοῦν καὶ ἐπατίθενται τοῦ λοιποῦ.

23. Ἀφοῦ λοιπὸν ἐστίσθη τὸ παλαιὸν κριματικὸν γραμματικόν, ἃς προσέξαμεν νὰ μὴ δημουργήσωμεν ἄλλο κρέος, διότι δὲν ὑπάρχει δεύτερος σταυρὸς, οὔτε δεύτερα ἄρεσκαι διὰ τοῦ λοιποῦ τῆς παλιγγενεσίας. Ἄρεσκαι δηλαδὴ ἁμαρτιῶν ὑπάρχει, ἀλλ' οὐκ ἄρεσκαι διὰ δεύτερον φορὰν διὰ τοῦ βαπτίσματος.¹⁰ Ἄς μὴ μὲς καταβάλῃ ἡ ἐμὲλετα παρακαλῶ. Ἐβλήθησεν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, ἃ ἄνθρωποι, μὴ λοιπὸν πάλιν ζητήσῃ τὴν Αἴγυπτον καὶ τὰ κακά αὐτῆς. Μὴ ἐνούθησεν τὴν λύσθη καὶ τὰς πλίνθους, ἄρα τὴν καὶ πλίνθους αἰνοῦν τὰ πράγματα τῆς παρουσίας ζωῆς, ἀφοῦ καὶ αὐτὸς ὁ κρυπὸς προτοῦ γίνῃ κρυπὸς δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ κῆμα.

24. Εἶδον θαύματα οἱ Ἰουδαῖοι καὶ οὐ τώρα μεγαλίωσα καὶ πολλὸ λαμπρότερα θὰ ἦεν ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ εἶδον οἱ Ἰουδαῖοι, ὅτε ἐξήρποντο ἐκ τῆς Αἴγυπτου. Δὲν εἶδες τὸν Φαροῦ νὰ πνίγεται μὲ τὰ ὕδατα του, ἀλλὰ εἶδες τὸν διάβολον νὰ καταποντίζεται μὲ τὰ ὕδατα του. Ἐπέρασαν ἐκεῖνοι πέλαιρος, ἐπέρασαν ἐπὸ τὸν θάνατον. Ἀπὸ τῆς Αἴγυπτου ἐκεῖνοι ἀπὸ τοῦ Αἴγυπτιοῦ ἠλευθερώθησεν οὐ ἀπὸ τοῦ δαίμονος. Ἀπέβαλον δουλείαν δαρδαικὴν οἱ Ἰουδαῖοι, οὐ ὅπως ἀπέβαλες τὴν χειρῶν δουλείαν, τὴν δουλείαν τῆς ἁμαρτίας.

25. Θέλεις καὶ δι' ἄλλου τρόπου νὰ μάθης, ὅτι μεγαλιώτερων δωρεῶν ἠξιώθησεν οὐ ἀπὸ τοῦ Ἰουδαίου; Οἱ Ἰουδαῖοι

10. Ἡ ἄρεσκαι τῶν μετὰ τὸ βάπτισμα ἁμαρτιῶν παρῆται: διὰ τῆς μετανοίας καὶ ὅς λέγει ἄλλοι: «ἔτσι μετάνοια, ἀλλὰ ἄρεσκαι οὐκ ἔστι δούρατον» (Ρ.Ο. 6, 30).

τότε δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἰδοῦν τὸ δοξασιμένον πρόσωπον τοῦ Μωυσέως, ἐν καὶ ἦτο δούλος τοῦ Θεοῦ ὅπως αὐτοὶ καὶ συγγενεῖς τῶν οὐ θύμας τὸ πρόσωπον εἶδες τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν δόξαν του. Καὶ φωνάζει ὁ Παῦλος: «Ἡμεῖς δὲ ἀνακακαλυμμένοι προκαίω τὴν δόξαν Κυρίου κατοπτρίζομεθα» (Β' Κορ. 3, 18). Εἶπον ἐκεῖνοι τὸν Χριστὸν, πού τοὺς ἠκολούθει ὀπίσθεν τότε, ἄλλο πολὺ περισσότερον ἡμᾶς σήμερον ἠκολουθεῖ. Διότι ἐκεῖνους τότε ἠκολούθει ὁ Κύριος πρὸς χάριν τοῦ Μωυσέως, ἡμεῖς δὲ ἠκολουθεῖ ὅχι μόνον διὰ τὴν χάριν τοῦ Μωυσέως, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἰσχὺν μας πρὸς αὐτὸν ὑπακοήν. Ἐκεῖνους μετὰ τὴν Αἴγυπτον τοὺς ἀνέμενε ἡ ἔρημος, σὲ ἡμᾶς μετὰ τὴν Ἑβραὸν ἐκ τῆς καλυμθῆρας σὲ ἀνοίμενοι ὁ οὐρανός. Εἶπον ἐκεῖνοι ἡγεμόνα καὶ στρατηγὸν ὄρισαν τὸν Μωυσά, ἔκομεν καὶ ἡμεῖς ὡς ἄλλον Μωυσά, τὸν ἴδιον τὸν Θεόν, ὁ ὁποῖος προηγεῖται ἡμῶν καὶ εἶναι στρατηγός μας.

26. Παιὸν ἦτο τὸ διακριτικὸν γνώρισμα ἐκείνου τοῦ Μωυσέως; «Ἦν γάρ, λέγει, Μωσῆς πραότερος ἀπάντων ἀνθρώπων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς» (Ἀριθ. 12, 3). Τὸ ἴδιον ἂν εἴπῃ ἕνας καὶ διὰ τὸν ἰδικὸν μας Μωυσά, δὲν θά πῶσῃ ἕως. Διότι μαζί με αὐτὸν ἦτο τὸ πραότερον ἠνεῦμα ὡς ὄρισαν καὶ συγγενές. Ὁ Μωυσῆς τότε ἐσώσωσε τὰ κέρια εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἔκαμε νὰ κατέβῃ ὁ ἄρκος τῶν ἀγγέλων, δηλαδὴ τὸ μάννα. Ὁμοίως ὁ Μωυσῆς ἀνυψώσαν τὰ κέρια εἰς τὸν οὐρανὸν φέρει τὴν αἰώνιον τροφήν. Ἐκεῖνος ἐκτόπισε τὴν πέτραν καὶ τὴν ἔκαμε νὰ ἐκβάλῃ ποταμοὺς ὕδατων οὕτως ἐγγίζει τὴν τράπεζαν, κτιπᾷ τὴν νοσητὴν τράπεζαν καὶ τὴν κἀνὴ νὰ γίνῃ πηγὴ πολλῶν πνευματικῶν δωρεῶν. Διὰ ταῦτο ὡς πηγὴ εἰς τὸ μέσον ἢ τράπεζα ἐδράσκειται, διὰ νὰ περιβάλλουν ἀπὸ παντοῦ τὰ ποιμένα τὴν πηγὴν καὶ ἀπολαμβάνουν τῶν σωτηρίων νομάτων αὐτῆς.

27. Ἀφοῦ λοιπὸν ποιήσῃ πηγὴν ἐδῶ ἔκομεν, πηγὴν ζωῆς, ἢ δὲ τράπεζα ἀπὸ ἀναριθμητοῦ ἀγαθῶ ἐνὶ γεσίῃ, καὶ ἀπὸ παντοῦ δῶρα πνευματικὰ ἀναβλάσκει, δε προσέλθωμεν μετ' εὐληκρῆς καρδίας, μετὰ καθαρᾶς συνειδήσεως, ἵνα λάβωμεν χάριν καὶ ἔλεος καὶ βοήθειαν εἰς κατὰλληλον περιστάσει, διὰ τῆς χάριτος καὶ φιλανθρωπίας τοῦ μονογενοῦς Υἱοῦ Κυρίου δὲ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ τοῦ ὁποῖου καὶ μετὰ τοῦ ὁποῖου εἰς τὸν Πατέρα καὶ εἰς τὸ ζωοποιὸν Πνεῦμα ἀνέκει δόξα, τιμὴ, κράτος, δόξα καὶ πάντοτε καὶ εἰς αἰὸς αἰώνων; τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

11. Πρόκειται περὶ τῆς ἁγίας Τραπέζης, τῆς εἰς τὸ μέσον τοῦ λαοῦ ἑστηκυίας, τὸ πάλαι εὐκαταστάθη, ὡς περιγράφει Ἰωάννης ὁ Καππαδόκειος (P.G. 80, 946).

Κ Α Τ Η Χ Η Σ Ι Ε Σ Τ Ε Τ Α Ρ Τ Η

ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΝΕΟΒΑΠΤΙΣΘΕΝΤΑΣ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ «ΜΙ ΤΙΣ ΕΝ ΧΡΙΣΤΩ, ΚΑΙΝΗ ΚΤΙΣΤΕ ΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΠΑΡΗΛΕΘΕΝ, ΙΔΙΟΙ ΓΕΓΟΝΕ ΤΑ ΠΑΝΤΑ ΚΑΙΝΑ.» (Β' ΚΟΡ. 5, 17)

1. Φαιδρότερα, ἀπὸ διὰ ἦτο συνήθως, βλέπει νὰ εἶναι σήμερον ἡ συγγένωσις μας καὶ ἡ Ἑκκλησία τοῦ Θεοῦ νὰ καίρῃ ἐξ αἰτίας τῶν τέκνων της. Καθὼς δηλαδὴ ἡ φιλόστοργος μητέρα βλέπουσα νὰ τὴν περιβάλλουν τὰ παιδιά της, εὐκαρῶσαι, σαρμᾶ καὶ πατῆ εἰς τὸν ἄερα ἀπὸ τὴν χαρὰν της, κατὰ τὸν ἴδιον ἀκριβῶς τρόπον καὶ ἡ πνευματικὴ αὕτη μητέρα, παρατηρούσα τὸ τέκνον της καίρῃ καὶ ἀγάλλεται, διότι βλέπει τὸν εαυτὸν της νὰ εἶναι ὡς εὐφροσ πεδιάς, στολισμένη μετὰ τὰ στόχια αὐτὰ τὰ πνευματικὰ. Κόττασε, σὲ παρακαλῶ, ἀγαπητέ, νὰ ἴδῃς τῆς χάριτος τὴν ὑπερβολήν. Ἰδοὺ σὲ μίαν μόνον νόστιμην ποσὴν τέκνον ἐγέννησε μετὰ μίαν ἡ πνευματικὴ αὕτη μητέρα.¹¹ Καὶ μὴ ἀπορήσῃς διὰ τοῦτο διότι ποσότητα εἶναι οἱ πνευματικοὶ τοκοῦτοι δὲν ἀποτοῦν οὔτε χρόνους οὔτε περιόδους μηνῶν.

2. Ἐμπρὸς λοιπὸν δε καρῶμεν καὶ ἡμεῖς μαζί με αὐτὴν καὶ δε συμπετάσωμεν εἰς τὴν εὐφροσύνην της. Διότι ἐὰν δε' ἕνα μόνον ἀμαρτανῶδες μετανουοῖντα κερὰ γίνεται εἰς τὸν οὐρανὸν (Λουκ. 15, 7), πολὺ περισσότερον διὰ τόσον πλῆθος πρέπει νὰ σαρπῆται ἀπὸ χαρὰν καὶ νὰ εὐφρονηθῆται καὶ νὰ δοξάζωμεν τὸν φιλάνθρωπον Θεόν διὰ τὴν ἐνεκδηγήτων αὐτοῦ ταύτην δωρεάν. Καὶ ἐπρόσρηται, υπερβαίνει κάθε λόγον τὸ μέγεθος τῶν δωρεῶν τοῦ Θεοῦ. Ποῖος νοῦς, ποῖα δίδονα, ποῖα σκέψις, θὰ δινηθῆί ποτε νὰ ἐννοήσῃ τῆς φιλανθρωπίας τοῦ Θεοῦ τὴν ὑπερβολὴν καὶ τὸ μέγεθος τῶν ἀνεκφράστων δωρεῶν, τῆς ὁποίας εἰς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν ἔχει χάρισις.

12. Τὴν νόστιμην ποσὴν Πάσχα καθ' ἣν ἐβλαστήσαν. Ὡς γινώσκοντες καλῶς, εἰς τὴν μέγαν Πάσχα εὐλαβῶς, ταῦτα δε' ἦτε ἢ ἀνίσταται, οἱ δοξαζόμενοι κατὰ τὸ Πάσχα ἀνήγοντα εἰς πολλὰς ἐκαστοτέρας. Ἐκ τῶν Παλλοῦ μανθόμενον δε: οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ τὸ Πάσχα τοῦ 404 διακηρόντες ἦσαν «ἀμφὶ τριχίλους» (P.G. 47, 54).

3. Αὐτοὶ ποὺ κἀὸς καὶ προκθὲς δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας ἦσαν, καὶ χωρὶς καμμίαν παρησίαν κἀτω ἀπὸ τὴν τυραννίαν τοῦ διαβόλου εὐρίσκοντο καὶ ὡς αἰμαφάλια ἐφέροντο ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ἰδοὺ σήμερον ἐγένοντο δεκτοὶ εἰς τὴν τάξιν τῶν υἱῶν τοῦ Θεοῦ. Ἀφοῦ δὲ ἀπέβαλον τὰ φορτία τῶν ἁμαρτιῶν καὶ ἐφόρεσαν τὴν βασιλικὴν στολήν, ἀμιλλάντες εἰς λαμπρότητα αὐτῶν τοιῶν τῶν οὐρανῶν καὶ λαμπρότερα ἀπὸ τοῦς ἁστέρας αὐτοῦ λάμποντες, μὲ τὸ φῶς αὐτῶν τὸ ἄφθονον περιλούουν τὸ πρόσωπον ἐκείνων ποὺ τοὺς ἀλέπουν. Ἐκείνοι οἱ ἀστέρες μόνον κατὰ τὴν νύκτα λάμπουν, κατὰ δὲ τὴν ἡμέραν καθόλου δὲν φαίνονται. Οὔτοι ὁμοί καὶ κατὰ τὴν νύκτα καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐξ Ἰησοῦ λάμπουν, διότι εἶναι ἀστέρες πνευματικοὶ καὶ πρὸς οὐδὲ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ἀμιλλώνται, ἢ μᾶλλον καὶ αὐτὸ τὸ ἑσπερῶν. Ἐὰν δὲ αὐτὴν τὴν εἰκόνα μεταχειρισθῆ ὁ δεσπότης Χριστὸς, διὰ τὴν δεξιὴν τὴν λαμπρότητα τῶν δικαίων εἰς τὴν μέλλουσαν ζωὴν καὶ εἶπε: «Τότε οἱ δικαιοὶ ἐκλάμπουσιν ὡς ὁ ἥλιος» (Ματθ. 13, 43) τοῦτο τὸ εἶπε δυνατόν νὰ εἴσῃ ἄλλο αἰσθητὸν πρῶγμα λαμπρότερον ἀπὸ τῶν ἡλίων. Διὰ τοῦτο μεταχειρισθῆ τὴν εἰκόνα αὐτὴν διὰ τὴν δεξιὴν τὴν κατὰ τῶν δικαίων.

4. Τοιοῦτος λοιπὸν καὶ ἡμεῖς σήμερον δε ἐναγκαλισθόμεν, οἱ ὅποιοι περισσότερο ἀπὸ τοὺς ἁστέρας δύνονται νὰ λάμπουν καὶ συναγαγόμενοι εἰς τὴν λαμπρότητα τῆς ἡλιακῆς ἀκτίνος. Ἄς μὴ τοὺς περιβάλλωμεν δὲ μόνον μὲ τὰ κέραι αὐτὰ τὰ σαρκιακά, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς πνευματικῆς διδασκαλίας δε ἐκδηλώσωμεν τὴν πρὸς αὐτοὺς ἀγάπην καὶ δε τοὺς παρακαλέσωμεν καὶ προτρέψωμεν, νὰ ἐννοήσουν κατὰ τὴν υπερβολικὴν τοῦ Κυρίου γενναϊότητα καὶ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἐνδύματος, τὸ ὅποιον ἠξιώθησαν νὰ ἐνδύσων. Διότι λέγει ὁ Ἀπόστολος: «Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε» (Γαλ. 3, 27). Εἰς τὸ μέλλον δὲ πᾶν δεῖ πρῶτον καὶ ἐνεργεῖν, νὰ τὸ πρῶτον ὡς δὲν τῶν Χριστῶν, τῶν τῶν ὧν δημιουργοὶ καὶ δεσποτὴν τῆς ἡμετέρας φύσεως, εἶκον ἐνὸς τῶν ἀτάκτων. Ὅταν δὲ λέγω τῶν Χριστῶν, καὶ τῶν Πατέρων λέγω καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. Διότι ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς ἔδωκε αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν: «Ἐάν τις ἀγαπᾷ με καὶ τὰς ἐντολάς μου τηρῆσῃ, ἐγὼ καὶ ὁ Πατήρ ἐλευσομένθα καὶ μὴν παρ' αὐτῆ ποιήσωμεν» (Ἰω. 14, 23).

5. Ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος τοῦ λοιποῦ ἐνῶ θὰ περπατῆ ἐπὶ τῆς γῆς, θὰ φέρεται ὡς εἶναι ζῆ εἰς τὸν οὐρανόν, τὰ ὄντα φρονῶν, τὰ ἔνω φρονιζόμενος καὶ μὴ φοβούμενος τοῦ πονηροῦ δαίμονος τῆς ἐπιβολῆς. Διότι διὰ τὴν ἰσχυρὴν μεταβολὴν ὁ διάβολος καὶ δε ἐκεῖνος, ποὺ προηγουμένως ὑπὸ

τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἦσαν, εἰς τόσον ὄντος ἀνῆλθον καὶ τόσῃς ἀγάπης ἠξιώθησαν παρὰ τοῦ Κυρίου, κατεντρομασμένους ἀπέχεται χωρὶς νὰ τολμήσῃ νὰ τοὺς ἀντιπρὸσθῃ, διότι δὲν ἠμπορεῖ νὰ ὑποφέρῃ τὴν μεγάλην λάμπην ποὺ ἐκπέμπουν. Ἐτοῖ τοῦ τυφλωμένου ἀπὸ τὴν λάμπην αὐτῶν στρέφει τὰ νῦνα καὶ φεύγει.

6. Ἀλλὰ οὐκ οἱ νεοὶ τοῦ Χριστοῦ στραπῶνται, οἱ εἰς τὴν οὐράνιον πολιτείαν πολιτογραφηθέντες, οἱ εἰς τὸ πνευματικόν τοῦτο συμπόσιον προσκληθέντες καὶ τῆς τραπέζης τῆς βασιλικῆς μέλλοντες νὰ ἀπολαύσῃτε. Ἐπιδεξάτε προθύμως ἀνταξίαν τῶν μεγάλων δωρεῶν ποὺ ἐλάβατε, ἵνα καὶ μεγαλυτέραν τὴν θέλιαν χάριν ἐφελκύσῃτε εἰς ἡμᾶς. Φιλάνθρωπος εἶναι ὁ Κύριος ἡμῶν διὰ τοῦτο, διὰ τὸν Ἰησῆ, δε εἶθε εὐγνωμόνους δε' ὅσο μᾶς ἔδωκε καὶ δεῖ προσέχομεν καλὸ νὰ διαφυλάξωμεν τὸς δωρεὰς του, ἀφθονον παρέχει τὴν χάριν του καὶ ἂν ἡμεῖς τὸ μικρὸν αὐτό, ποὺ ἐξαρτάται ἀπὸ ἡμᾶς, προσφέρωμεν, μὲ μεγάλας αὐτὰς δωρεὰς μᾶς τιμὰ καὶ ὠφελείας.

7. Λάθετε ὡς παράδειγμα τὸν Παῦλον τὸν διδασκαλὸν τῆς αἰκουμένης. Οὗτος καὶ ἄραξ κατεδάμακε τὴν Ἐκκλησίαν, τρέμαν παντοῦ, οὐρανὸν ἄνδρας καὶ γυναικας, σύγκλητον καὶ ταρακὴν παντοῦ δημοκρατίων καὶ μὲ μόνιαν καὶ λύσαν ἐπιπέθεμενος. Ὅταν ὁμοῦ ἀπέλαυσε τῆς ἀγάπης τοῦ Κυρίου καὶ ἐκτίσθη μὲ τὸ νομὸν φῶς καὶ ἀπέβαλε τὸ σκότος τῆς πλάνης καὶ πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἀγαγῆθη καὶ διὰ τοῦ βαπτίσματος ἐκαθάρισθη ἐπ' ὅλα τὰ ἀμαρτήματα τοῦ παρελθόντος, ἁ μῆκος, χωρὶς τὴν παρανομίαν ἀνοσολῆν, ἐκεῖνος ποὺ προηγουμένως ὑπὲρ τῶν Ἰουδαίων τὰ πάντα ἔπραττε καὶ τὴν ἐκκλησίαν ἐλεπλᾶτει καὶ ἠρῆμιον, ἀμέτους σύγχυσιν εἰς τοὺς Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας εἰς τὴν Δαμασκὸν ἔφερε, κηρύσσων, δεῖ ὁ ἐσταυρωμένος εἶναι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

8. Εἶδες εὐγνωμοσύνην; Εἶδες δεῖ αὐτῶν τοῦτων τῶν πραγμάτων μᾶς ἔδειξεν δεῖ ὅσο προηγουμένως ἐπραττεν ὠφελόντα εἰς ἄνομον; Εἶδες δεῖ αὐτῆς τῆς πέρας τῶν πραγμάτων ἐδίδοεν ὄντος τῆς δεῖ δικαιοῦς ἠξιώθη τῆς ἀνοσολῆς φιλανθρωπίας καὶ πρὸς τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας ἐκπερογαγῆθη; Διότι ὁ ἀγαθὸς Θεός, διὰ τὸν Ἰησῆ μίαν ψυχὴν νὰ εἶναι μὲν εὐγνωμόν, ἀλλ' ἐνεκα ἄνομος νὰ πλανᾶται, δὲν τὴν παρεθέλει, οὕτε τὴν ἀφῆκε ἐπὶ ποὺ χωρὶς τὴν πρόνοιαν του, ἀλλὰ πράττει πᾶν δε ἐξουσιᾶν δεῖ αὐτοῦ καὶ τίποτε δὲν παρῆλει ἐξ ἐκείνων ποὺ συμβάλλουν εἰς τὴν σωτηρίαν μας, ἀρκεῖ μόνον καὶ ἡμεῖς νὰ καταστήσωμεν τοὺς εἰρηνοὺς μας, ὡς ἵνα νὰ δεχθώμεν μετὰ μεγάλης προθυμίας τὴν ἄνοσολῆν κατερχομένην χάριν, καθὼς καὶ ὁ μακάριος οὗτος.

9. Ὅλα ἐκεῖνα ποὺ προηγουμένως ἐπραξεν, ἦσαν ἀπο-

τέλεσμα άγνοίας, διότι ένόμιζεν ότι οι έπιθέσεις που έκανε μετά ζήλου υπέρ της Έακλησίας ήσαν υπέρ του νόμου, διά τούτο και ένίνετο εις πάντας αδικας θορόβου και ταραχής. "Όταν όμως έμαθε παρ' αύτου τούτου του νομοθέτου, ότι τών άντίθετων όρόμων διαδίκει και κυριεύει τό άντιλαμβάνεται κατά κρημών φέρεται, άμέσως κυριεύει διαταγμών και άνταβολήν, επειδή έφωτίσθη άφθόνας από τό νοσητόν φως, όλην τήν πλάνην απέβαλε και κάρυε τής άληθείας ένινε. Έκείνους δέ πρώτους εις τών όρόμων τής ευσθετίας ήθελε να φέρη, προς τούς άπαύους και τας έπιστολάς του άρχιερέως έφερε, καθώς ο ήσως εις τήν όμηγορίαν του προς τό πλήθος τών 'Ιουδαίων έλεγε: «Ώς και ο άρχιερεύς μαρτυρεί μοι και πάν τό προσβυτέριον ότι έπιστολάς δεξάμενος παρ' αυτών εις Δαρμασκόν έπορευόμην προς τούς άρχιερείς, ώστε και τούς εκεί έντας δεδεμένους άναγαγείν εις 'Ιερουσαλήμ» (Πράξ, 22, 5).

10. Είδες τών Παύλου σάν λέοντα μανιασμένον παντού να περιφέρεται; Βλέπε αυτών πάλιν με μίαν να έκη γίνει ήμερος σάν πρόβατον και αυτός που προηγούμενος έδενε και έφυλάκιζε και τούς εις τών Χριστόν πιστεύοντας κοτεδίσκεν, έξασμα κάρην του Χριστού, να καταβούν από τό τεύχη τής Δαρμασκού μέσα σέ κοφίνι, διά να διασφύγη τας έπιθυλάς τών 'Ιουδαίων (Πράξ, 9, 25); έλλατε δέ έν καιρώ νυκτός εις Κασορέαν να σπείλονται και άν' εκεί εις τήν Ταρσόν, διά να μη κατασπαράσσθι από τής μανίας τών 'Ιουδαίων (Πράξ, 9, 30). Είδες, άγαπητέ, πόνον μετεπλήθη; Είδες πόνον μετεμορφώθη ψυχικός; Είδες ότι άπου άσπλάουσε τής άνωθεν γενναιοδωρίας, προθύμιας και άσθόνας προσέφερεν εκείνο, που έχρητάτο απ' αυτου, δηλαδή τών ζήλον, τήν θερμότητα, τήν πίστην, τήν άνδρείαν, τήν ύπομονήν, τήν μεγαλοψυχίαν, τού φρονήματος τήν στωχρότητα. Διά τούτο και ήξιώθη μεγάλης βοηθείας άνωθεν, όπως και ο ήσως έγραφε: «Περισσότερον αυτών πάντων έκούσασα σός έγώ δέ, άλλ' ή χάρις του Θεού ή σάν ήμεις» (Α' Κορ. 15, 10).

11. Τό παράδειγμα τούτου, παρακαλώ, μιμηθήτε και σεις οι όποιοι ήξιώσθητε να τεθήτε κάπο από τών ζυγών του Χριστού και τήν υιοθεσίαν να άπολαύσετε. Από τήν άρχήν μεγάλην ζέσην και πίστην προς τών Χριστόν έπιδείξατε, ίνα και μεγάλην κάρην επούρτετε εις τών ένουτών σας άνωθεν, και τό δοθέν εις ύμιας ένδύμα λαμπρότερον καταστήσετε, και εφθονον τήν εδονον και άγάπην του Κυρίου άπολαύσετε. Έάν δέ κυριεύει άκέρη ή καιτε κανένα αγαθόν έργον και ένψι έφέρατε επάνω σας τόσα φορτία άμαρτημάτων, τόσων πολλών σός ήξιώσε δωρεών, λόγω τής φιλανθρωπίας του, διά τι έκι μόνον σός απήλλαξεν έκ τών άμαρτημάτων και δικαιο-

σύνην σός εκάρισεν, άλλά και άγιώως σός άνέδειξε και τήν υιοθεσίαν σός έδωσε άν λοιπόν έκ τών προτέρων σός δούρησε τόσα αγαθά, έν σός, κοφίνια και μαζί με τήν διαφύλοσιν εκείνων που έλάσασε, έπιδείξατε και καλήν και προσεκτικήν διαγωγήν, πώς δέν θα σός άξιώση πάλιν μεγαλύτερων δωρεών;

12. Ηκούσατε σήμερα τών μακάριων Παύλου τών παράνυμφον τής εκκλησίας να γράφη και να λέγη: «Ώστε εις τις έν Χριστώ, καινή κτίσις» (Β' Κορ. 5, 17). Διά να μη νομίσμεν δέ ότι άνοφέρεται εις τήν αίσθητήν κτίσιν, που βλέπομεν, προσέθεσε και τας λέξεις: «εφ' ης έν Χριστώ», διαδύσκων ότι εκείνος που έτοπισθήσασε τών ένουτών του εις τήν παράταξιν τών πιστών του Χριστού έμφανίζεται ως νέα κτίσις. Διάτι, ή κερδίσασε, λέγε μοι να βάλωτε ένα σφρανόν νέον και κτίσιν νέαν, ένψι μεγάλο κέρδος έκει να ήσως ένα άνθρωπον από τήν κτίσιν να μετασθί εις τήν άρετήν και από τήν πλάνην εις τήν άλήθειαν. Τούτο νέαν κτίσιν και ο μακάριος σός 'Απόστολος έννόμισσε δι' αυτό και άμέσως έν συνεχεία προσέθεσε: «Τά άρκαία παρήλαθεν, ήδού γέγονε τό πάντα καινά» (αυτόθι). Διά τούτων λέγει σκεδόν τό έξής: διά τής εις Χριστόν πίστewς, ως παλαιών φορέμα απέβαλον τό φορτίον τών άμαρτημάτων και τό νέον τούτο και λαμπρόν φορέμα και τήν στολήν τήν βασιλικήν ένεδούθησαν οι έλευθερωθέντες από τής πλάνης και διά του φωτός τής δικαιοσύνης φωτισθέντες. Διά τούτο έλεγε: «ΕΙ τις έν Χριστώ καινή κτίσις τό άρκαία παρήλαθεν, ήδού γέγονε τό πάντα καινά».

13. Πώς δέν είναι νέα και παράδοξα όλα, όταν ο χθός και προσθέσει με τήν καλοπέρασιν και πολυπραγίαν άσυχολύμενος σφονης έγρωσής και αποδύσαστος γίνεται; Πώς δέν είναι νέα και παράδοξα τό πάντα, όταν ο άλλος διεσφωμένους και εις τας ήσόνες τής παρούσης ζωής καταδουπανόμενος, έξήσασα άνωτέρως τών παθών γίνεται και τόσων καλό άρουσιώνεται εις τήν έγκράτειαν και τήν άγνότητα, ως έν δέν εβσε καθόλου σήμα;

14. Είδες πώς πράγματι νέα κτίσις είναι αυτό που αννήθη; Η χάρις του Θεού δηλαδή εισέλασσε εις τας ψυχάς τας μετεπλάσε τας μεταμορφώσασε και τας εκασμε άλλας άντι άλλων, έκι διότι μετέβαλε τήν ούσιαν αυτών, άλλά διότι τήν θέλησεν αυτών ήλλαξε; διά δέ του φωτισμού τής διανοίας συνετέλεσεν, ώστε σθη να μη σχηματική περι τών πραγμάτων άντίθετον γνώσμη, άλλά καθάρισσασε τά μάτια σότης από τας τσίμπλας, τά κατέσθησεν ίκανά να βλέπουν καλά και τής κταίας τήν άσχημίαν και δυσμορφίαν, και τής άρετής τήν

πολλήν ώραότητα και φωδιρότητα.

13. Είδες πως καθ' ἑκάστην ἡμέραν νέαν κτίαν δημιουργεῖ ὁ Κύριος; Ποῖος ἄλλος, λέγει μου, ἔπεισεν ἐκεῖνον ποῦ ἄλην τὴν ζωὴν του πολλὰς φορές ἐπέρασεν εἰς τὰς ὀπολαύσεις τοῦ κόσμου και λίθους και ἔξυλα ἐπροσέεινε και θεοὺς τὰ ἐνόμιζε, ἔφαρνα εἰς τόσων ὕψος ἀρετῆς νὰ ἀνέλθῃ, ὥστε ἐκεῖνα μὲν ἔλα τώρα νὰ τὸ περιφρονῆ και περιγελά και τοὺς λίθους νὰ τοὺς βλέπῃ ὡς λίθους και τὰ ἔξυλα ὡς ἔξυλα, τὴν δὲ τῶν ὄλων δημιουργὸν νὰ προσκυνῆ και τὴν εἰς αὐτὸν πίσαν νὰ προσημῆ και θεωρῆ ἀνωτέραν ἀπ' ὅλα τὰ πράγματα τοῦ κόσμου τούτου.

16. Είδες πως ἡ εἰς τὸν Χριστὸν πίστις και ἡ πρὸς τὴν ἀρετὴν ἐπόνοδος νέα κτίσις λέγεται; Ἄς ἀκοῦσαμεν λοιπὸν, οὗς παρακαλῶ, ὄλοι και οἱ ἱεροὶ πολλοὶ ἀρόνου μαρτυρήματα και μέλη τῆς Ἐκκλησίας γενόμενα και οἱ πρὸ ὀλίγου τὴν γεννασιουρίαν ἀπολαύσαντες τοῦ Κυρίου, δε ἀκοῦσαμεν τὴν προτροπὴν τοῦ Ἀποστόλου, ὁ ὁποῖος πᾶς λέγει: «Τὰ ἄρκαία παρῆλθεν, ἴδιον γέγονε τὰ πάντα καινὰ» (Β' Κορ. 5, 17): καὶ λημονοῦντες ὄλον τὸ παρελθὸν μας, δε ἀλλάξωμεν συμπεριφορὰν, ἀφοῦ ζῶμεν εἰς νέαν πολιτείαν· ὄλοι δὲ οἱ λόγοι μας και οἱ πράξεις μας νὰ εἶναι ἀντάσεια τοῦ ὕψηλοῦ ἀξιωματος ἐκεῖνου, ὁ ὁποῖος κατοικεῖ ἐντὸς μας.

17. Διότι ἐάν οἱ κοσμικὰ ἀξιώματα ἀναλαμβάνοντες, οἱ ὁποῖοι πολλὰς φέρουν ἐπὶ τοῦ ἐνδύματος ποῦ φοροῦν ζωγραφισμένας τὰς βασιλικὰς εἰκόνας, και ὡς ἐκ τούτου τυγκῶνουν ἀσβασιμὸν παρὰ πάντων, οὐδέποτε ἤβελον ἀνεκτῆ νὰ κάμουν κάτι ἀνάξιον τοῦ ἐνδύματος, ποῦ φέρει τὰς βασιλικὰς εἰκόνας· ἀλλὰ και ἂν αὐτοὶ ἤβελον ποτὲ ἐπιχειρῆσαι νὰ κάμουν τοιοῦτον τι, ὑπάρχουν πολλοὶ ποῦ τοὺς ἐμποδίζουν και ἂν πνὲς θελήσουν νὰ τοὺς κοσπομαίσουν, ἡ περιβολὴ τοῦ ἐνδύματος, λόγῳ τῶν εἰκόνων, τοὺς προφυλάσσει μὲ πολλὴν ἐσφάλευσιν, ὥστε τίποτε τὸ ἀπρεπὲς νὰ μὴ πάθουν, ποῦ μάλλον αὐτοὶ ποῦ ἔχουν ὄχι ἐπάνω εἰς τὸ φῶσμα ζωγραφισμένων τὸν Χριστὸν, ἀλλὰ κάτοικον ἐντὸς τῆς ψυχῆς των και τὸν τούτου Πατέρα και τὴν παρουσίαν τοῦ ἁγίου Πνεύματος, εἶναι ἐπόμενον ἀσφαλὲς νὰ εἶναι και πρῆτες εἰς ὄλους νὰ δεκνύουν διὰ τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς των και τοῦ προσεκτικῶς θίου των, ὅτι φέρουν τὴν βασιλικὴν εἰκόνα.

18. Καθὼς ἐκεῖνοι, ἐπειδὴ φέρουν ἐμπροσθεν τοῦ στήθους ἐπὶ τῶν φοραμάτων τὰς βασιλικὰς μορφάς, εἰς ὄλους εἶναι γνωστοί, κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον και ἡμεῖς, οἱ ὁποῖοι ἀπαξ διὰ παντός τὸν Χριστὸν ἐνεδύθημεν και εἰς τὴν ψυχὴν μας νὰ κατοικήσῃ ἡζωδῆμεν, ἐάν θελήσωμεν, θὰ δυναθῶμεν διὰ τοῦ ἐναρέτου θίου μας, και ἂν ἀκόμη σιωπῶμεν, νὰ δεκνύω-

μεν τὴν δύναμιν τοῦ κατοικοῦντος ἐντὸς ἡμῶν. Καὶ ὅπως τώρα ἡ περιβολὴ σας και ἡ λαμπρότης τῶν ἐνδυμάτων σας¹⁸ προσελκύουν ὄλων τὰ βλέμματα, κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον και πάντοτε ἐάν θελήσῃτε, θὰ δυναθῆτε, τὴν λαμπρότητα τοῦ ἐνδύματος τοῦ βασιλικοῦ διατηροῦντες, περισσότερο ἀπὸ τώρα, διὰ τῆς θεωρήσεως πολιτείας σας και τῆς μεγάλης ἀκριβείας εἰς τὴν ἐπιτέλειαν τῶν καθηκόντων σας νὰ προσελκύσῃτε ὄλους αὐτοὺς και οὗς βλέπουν εἰς τὸν Ἰσον ἕβλον και εἰς τὴν δοξολογίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

19. Διὰ τοῦτο και ὁ Χριστὸς ἔλεγε: «Λαμπρῶτα τὸ φῶς ὄμων ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων ὅπως ἔβωσι τὰ καλὰ ἔργα ὄμων και δοξάσωσι τὸν Πατέρα ὄμων τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς» (Ματθ. 5, 16). Εἶδες ὅτι προτρέπει νὰ λάμψῃ τὸ φῶς ποῦ εἶναι ἐντὸς μας δεκα διὰ τῶν φοραμάτων, ἀλλὰ διὰ τῶν ἔργων. Διότι, ἀφοῦ εἶπε: «Λαμπρῶτα τὸ φῶς ὄμων, προσέθεσεν» ἄπως ἔβωσι τὰ καλὰ ἔργα ὄμων. Τοῦτο τὸ φῶς, περὶ τοῦ ὁποῦ ὀμιλεῖ, δὲν στοχεύῃ εἰς τὰς ἀσθήσεις τοῦ σώματος, ἀλλὰ φωτίζει τὰς ψυχὰς και τὴν δύνανσιν ἐκεῖνων ποῦ νὰ βλέπουν και ἀφοῦ διασκορπίσῃ τὸ σκότος τῆς κακίας, προσελκύσῃ τρεῖνους ποῦ συναντῆ εἰς τὸ νὰ μιμηθοῦν τὴν ἀρετὴν και νὰ λάμψουν και αὐτοὶ διὰ τοῦ ἴδιου φωτός.

20. «Λαμπρῶτα, λέγει, τὸ φῶς ὄμων ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων». Καὶ καλῶς εἶπεν ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων». Τὸσον μεγάλο πρῆτει νὰ εἶναι, λέγει, τὸ φῶς σας, ὥστε δεκα μόνον οὗς νὰ φωτῆ εἰς μεγάλων βαθμῶν, ἀλλὰ και ἐμπρὸς εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ποῦ ἔχουν ἀνάγκην αὐτοῦ, νὰ φέγγῃ. Καθὰς λοιπὸν τὸ σιδητὸν φῶς ἀποκαρκεῖναι τὸ σκότος και συντελεθῆ, ὥστε οἱ θαδίζοντες εἰς τὸν δρόμον τὸν αἰσθητὸν νὰ θαδίζουν καλὰ, τοιοιτοτρόπως και τὸ νοητὸν φῶς, ποῦ προσέρχεται δεκα τῆς ἀρίστης διαγωγῆς, φωτίζει ἐκεῖνους ποῦ ἔχουν θελωμένα τὰ μέσα τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὸ σκότος τῆς πλάνης και δὲν δύνανται νὰ ἔβουν καλὰ τὸν δρόμον τῆς ἀρετῆς, τοὺς καθαρκεῖ τὰ μάτια τῆς διανοίας, τοὺς ὀδηγεῖ εἰς τὴν εὐθείαν ὁδὸν και τοὺς βοηθεῖ, ὥστε τοῦ λοιποῦ νὰ θαδίζουν εἰς τὸν δρόμον τῆς ἀρετῆς.

21. «Ὅπως ἔβωσι τὸ καλὰ ἔργα ὄμων και δοξάσωσι τὸν Πατέρα ὄμων τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς». Ἡ ἀρετὴ σας, λέγει διὰ τούτων, και ἡ μεγάλη προσοχὴ εἰς δεκα ἀφορὰ τὴν διαγωγὴν σας, και ἡ ἐπιτέλεις καλῶν ἔργων, συντελοῦν, ὥστε ἐκεῖνοι ποῦ οὗς βλέπουν, νὰ θαδίζουν τὸν κοινὸν ἡμῶν θεοπότην.

18. Ἵσσοσεὶ τὰ λευκὰ ἐνδύματα, ἔτινα οἱ νεωφύτοις ἔφαρον και διὰ τὴν ἡμῶν ἀπὸ τῆς θαρτέσεως αὐτῶν, τὴν ἀμφοῦ τὴν διαγωγὴν εἰς ἀκαλῆς κατὰ Γρηγορίου ὁ Βασιλεῖος (ἀδγ. 40, P.G. 36, 393).

Ἐκατος λοιπὸν ἀπὸ οὗ, παρακαλῶ, νὰ προσπαθῆ νὰ ᾤ μὲ τὴν κριστιανικὴν ἀκρίβειαν, ὥστε εἶναι δοσι οὗς προσέκουν νὰ εὐλογοῦν καὶ δοξολογῶν τὸν Κύριον ἡμῶν.

22. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ μακάριος οὗτος, ὁ μιμητὴς τοῦ Χριστοῦ, ὁ διδάσκαλος ἀρίστης διοργανῆς, ὁ πανταχοῦ τρέμων καὶ τὰ πάντα ἐνεργῶν διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων ἔγραψε: «Ἐἴ τις ἐν Χριστῷ κανὴ κτίσις: τὰ ἀρκία παρήλθεν, ἰδοὺ γέγονε τὰ πάντα κανὰ» (Β' Κορ. 3, 17), εἶδεν διὰ τούτων τὴν εὐχὴν ἀκαθὸν προτροπῆν: ἀπέβαλε τὸ πελαγὸν ἔνδυμα, εἰσέθεε τὸ νέον, ποὺ εἶναι τόσον παλὺ λαμπρόν, ὥστε νὰ συναγινώσκται εἰς τὴν λαμπρότητα καὶ αὐτὸς ἀκόμη τὸς ἡλιακὸς ἀκτῖνας προσέξε νὰ διακρίθῃ πάντοτε εἰς τὴν αὐτὴν λαμπρότητα τὴν ἠραιότητα τοῦ ἐνδύματος. Διὰτὶ ἐν δομῶ βλέπει ὁ πονηρὸς ἐκεῖνος δοξῶν καὶ ἐκθρὸς τῆς σωτηρίας μας νὰ ἀπαστραπτῆ τὸ ἔνδυμα ἡμῶν τοῦτο τὸ πνευματικὸν τόσον πολὺ φασφείται τὴν λαμπρότητα του. Διὰτὶ ἡ ἀστραπὴ τοῦ ἐκπιθῶ ἀπὸ ἐκεῖ τοῦ τυκλῶνεται τὰ μάτια.

23. Διὰ τοῦτο, οὗς παρακαλῶ, τώρα ποὺ εἶθε εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς πνευματικῆς οὗς ζωῆς, ὁμῶς, πολὺ ἀγωνισθῆτε. παλλὴν λαμπρότητα ἐπαδειξθε καὶ διὰ παντὸς τρόπου τὴν ἠραιότητα τοῦ ἐνδύματός οὗς τοῦτο λαμπρότερον καὶ φαιδρότερον καταστήσατε. Καὶ μὴτε λόγος ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε νὰ ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ στόμα, ἀλλὰ πρῶτον νὰ σκεπτιώμεθα, ἐὰν ὁ λόγος ποὺ θέλωμεν νὰ εἰπωμεν προσφέρῃ κάποια ἀφέλειαν καὶ ἐὰν δύναιται νὰ συντελέσῃ κάποια εἰς ἀποδορῶν ἐκείνων ποὺ θὰ τὸν ἀκούσουν καὶ τότε μετὰ πολλῆς προσοχῆς νὰ ὁμιλῶμεν, ὡς ἐὰν ἐπίρροπο ἐκεῖ κάποιος καὶ ἐρωπε τοὺς λόγους μας, ἔκοντες ἐπ' ὅσων τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου: «λέγω ἡμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ὄργων ὁ ἐὼν λαλοῦσιν οἱ ἄνθρωποι ἀποδύσονται περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως» (Ματθ. 12, 36).

24. Ἄς μὴ γίνεται λοιπὸν ἀπὸ ἡμῶς συνομιλία κοσμικὴ καὶ ἀνευφελῆς, διὰτὶ εἰς πολυταίαν νέαν καὶ διαφορετικὴν τῆρα πλῆθον ὀνήκοιμεν καὶ πρῆπει τὰ ἔργα μας νὰ εἶναι σύμφωνα με αὐτὴν, διὰτὶ ἄλλως θὰ ἐμμεθᾶ ἀνάξιοι ταύτης. Δὲν παρορηρεῖτε τί συμβαίνει εἰς τὰ κοσμικὰ ἀξιώματα, πῶς ἐκεῖνοι ποὺ ἐπιδικῶνται νὰ καταλάβουν θέσαν εἰς τὴν σύγκλητον ἀπὸ τῶν ἀνθρωπίνων νόμων ἐμποδίζονται νὰ κάμουν πράξεις ἰνάς, τὰς ὁποῖας ελευθέρως, οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι ἐπιτρέπεται νὰ πράττουν; Κατὰ τὸν ἴσον τρόπον καὶ οὗς, οἱ τῆρα μεμυημένοι καὶ οἱ πρὸ πολλοῦ χρόνου τῆς χάριτος ποιῆτες ἀξιοθένητες, εἶνε πρῆπον, ὅσοι ἄπας εἰς τὴν σύγκλητον τὴν πνευματικὴν ἐνεγράφημεν, νὰ μὴ κάμνωμεν ὅτι κάνομεν οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, ἀλλὰ καὶ προσοκῆν εἰς τὴν γλῶσσαν νὰ ἔκωμεν καὶ

καθαρότητα διανοίας νὰ δευκνῶμεν καὶ κάθε μέλος τοῦ σώματος μας νὰ τὸ συνηθίσωμεν νὰ μὴ ἐπιτελῆ κανένα ἔργον, ὃ ὁποῖον δὲν θὰ φέρῃ εἰς τὴν ψυχὴν μεγάλην ἀφέλειαν.

25. Τὶ θέλω νὰ εἰπω με τοῦτο; Τὴν γλῶσσαν μόνον εἰς ὄμους καὶ δοξολογίαν τοῦ Θεοῦ καὶ ἀνάγνωσιν τῶν θεῶν λόγων καὶ συζητήσεως πνευματικὰς νὰ χρησιμοποιοῦμεν: ἔξως γὰρ λόγος, λέγει, ἀγαθὸς πρὸς ἀποδορῶν ἵνα διὰ χάριν ποῖς ἀκούσονται καὶ μὴ λυπεῖται τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἐν ὃ ἐσφραγισθῆτε» (Ἐφ. 4, 29—30). Εἶδαστε ὅτι διὰν δὲν κάνατε αὐτὰ ποὺ εἶπα, λυπεῖται τὸ ἅγιον Πνεῦμα; Διὰ τοῦτο, οὗς παρακαλῶ, νὰ προσέξωμεν νὰ μὴ κάμνωμεν κανένα ἐξ ἐκείνων τῶν ἔργων, ποὺ λυποῦν τὸ ἅγιον Πνεῦμα: ἀλλ' ὅταν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξέλθωμεν ἀπὸ τὸν οἶκον μας, νὰ μὴ μεταδύωμεν εἰς ἐπιβληθεῖς συγκεντρώσεις, οὗτε νὰ συνκνῶμεν εἰς συλλόγους ἀνθρώπων ἀνοήτων καὶ φλυαρῶν, ἀλλ' ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, ἀπὸ τοὺς οἴκους τῆς προσευχῆς καὶ τοὺς συλλόγους, ὅπου γίνονται πνευματικαὶ διαλέξεις, τίποτε ἄλλο νὰ μὴ θεωρῶμεν προσημότερον.

26. Πᾶσαν πράξιν μας νὰ τὴν διακρίνῃ πολλὴ σοβαρότης καὶ εὐτοξία, διὰτὶ λέγει ἡ Γραφή: «Στολισμὸς γὰρ ἀνδρός καὶ γέλας δόδωναι καὶ ὄμμα πεδὸς ἀναγγέλλει τὰ περὶ αὐτοῦ» (Σαμ. Σειρ. 19, 27). Καὶ πολὺ ὀρθῶς, διὰτὶ τὴν κατάστασιν τῆς ψυχῆς σαφῶς καὶ ἀκριβῶς φανερῶνει ἡ ἐξωτερικὴ τοῦ ἀνθρώπου ὄψη, ἡ δὲ εὐνοία τῶν μελῶν του εἶναι ἐκείνη ποὺ κυρίως δευκνῶσι τὴν ἠραιότητα τῆς ψυχῆς του. Ὅταν λοιπὸν καθίζωμεν εἰς τὴν ἠγορᾶν, τὸ βδωμά μας νὰ εἶναι τόσον ἡσυχον καὶ σοβαρὸν, ὥστε νὰ προκαλῆ τὴν προσοκῆν ἐκείνων ποὺ μετὰ συναντοῦν. Καὶ μὴτε οἱ ὀφθαλμοὶ νὰ βλέπουν ἄσασα ἐξῆς καὶ ἐκεῖ, μὴτε τὰ πόδια ἄπασα νὰ βαδίζωμεν: ἡ δὲ γλῶσσα με ἡσυχίαν καὶ γλυκύτητα νὰ προσφέρῃ τοὺς λόγους καὶ γενναίως θὰ τὰ ἐξωτερικὰ τοῦ ἀνθρώπου νὰ φανερώσουν τὴν ἠραιότητα τῆς εἰς τὸ ἑσωτερικὸν τοῦ σώματος καθήμενης ψυχῆς. Τοῦ λοιποῦ ἡ διαγωγὴ μας πρῆπει νὰ εἶναι νέα καὶ διαφορετικὴ, ἐπειδὴ νέα καὶ παράδοξα εἶναι οἱ ὄψεσιν ποὺ ἐλάβομεν καὶ ἡ πνευματικὴ ζωὴ, εἰς τὴν ὁποῖαν εἰσῆλθομεν, καθὸς καὶ ὁ μακάριος Παῦλος τὸ ἀποδεικνύει, λέγων: «Ἐἴ τις ἐν Χριστῷ κοινὴ κτίσις.

27. Καὶ διὰ τὸ μᾶλλον ὅτι νέα καὶ παράδοξα εἶναι τὰ ὄψα ποὺ μᾶς ἐδόθησαν, ἀκόμω τὸ δεῖξῃ: ἡμεῖς οἱ ὁποῖοι προηγουμένως καὶ ἀπὸ αὐτῶν ταύτων τὴν λάσπην εἰμεθα εὐτελέστεροι καὶ εἰς τὴν γῆν τρόπον ἐνὰ ἐσπυρόμεθον, ὁμῶς ἐγίνωμεν λαμπρότεροι ἀπὸ τὸν κρασὸν καὶ ἀντηλλάξωμεν τὴν γῆν με τὸν οὐρανόν. Διὰ τοῦτο καὶ ὅλα τὰ ὄψα ποὺ μετὰ ἐδόθησαν εἶναι πνευματικὰ. Καὶ τὸ ἔνδυμα ἡμῶν εἶναι πνευμα-

τικόν και ἡ τροφή πνευματικῆ και τὸ ποτὸν πνευματικόν. Ἐπομένως τοῦ λοιποῦ και ἅλα τὰ ἔργα μας και ἅλα αἱ πράξεις μας πρέπει νὰ εἶναι πνευματικαί. Διότι αἱ πνευματικαὶ πράξεις εἶναι καρπὸς τοῦ Πνεύματος, ὅπως και ὁ Παῦλος λέγει: «Ὁ δὲ καρπὸς τοῦ Πνεύματος ἐστὶν ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθουσύνη, πίστις, πραΰτης, ἐγκράτεια κατὰ τῶν τοιούτων ὅτι ἐστὶ νόμος. (Γαλ 5, 22—23. Α' Τιμ. 1, 9). Καλῶς δὲ ἠμῖλλονε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, διότι εἶναι ὑπεράνω τοῦ νόμου οἱ ἀκολουθοῦντες τὴν ἀρετὴν και ὡς ἐκ τούτου δὲν ὑπόκεινται εἰς τὸν νόμον· ἀδικαίω γάρ, λέγει, νόμος οὐ κείται» (Α' Τιμ. 1, 9).

28. Ἄφοῦ δὲ ἀνέφερε ποῖος εἶναι ὁ καρπὸς τοῦ Πνεύματος προσέθεσεν ἐν συνεχείᾳ: «Οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασι και ταῖς ἐπιθυμίαις» (Γαλ. 5, 24), δηλαδὴ τὴν κατέστησαν ἀνίσκονον νὰ κινή τὸ κακόν, τὴν παρέλυσαν κυριολεκτικῶς και διὰ τῶν ἀγόνων αὐτῶν ἐναντίον τῆς ἔγιναν ἀνώτεροι τῶν παθῶν και τῶν ἐπιθυμιῶν. Τοῦτο ὑπονοοῦσε, ὅταν ἔλεγε ἐσταύρωσαν. Καθὼς δηλαδὴ ἐκεῖνος ποῦ εἶναι καρπομένος εἰς τὸν σταυρὸν και μὲ τὸ κορυφαίω τρυπημένος, ἐπειδὴ θανατίζεται ἐπὶ τοῖς πόνους, οἱ ὅποιοι τοῦ τρυπητοῦ ἅλο τὸ αἷμα, δὲν εἶναι δυνατὸν ποτὲ νὰ ἐνοκληθῆ ὑπὸ σαρκικῆς ἐπιθυμίας, ἀλλὰ τὰ πάθη ἅλα και κάθε πονηρὰ ἐπιθυμία φεύγει, διότι ὁ πόνος δὲν παρακυρεῖ κομμίαν θέσση εἰς τὰ πάθη ἐκεῖνα, κατὰ τὸν αὐτὸν ἀκριβῆς τρόπον και ἐκεῖνοι, ποῦ ἀφάρωσαν τὸν ἑαυτὸν τους εἰς τὸν Χριστόν, τὸσον πολὺ πρὸς αὐτὸν προσεκαλλήθησαν και τὸσον περιεφρόνησαν τὰς σαρκικὰς ἀνάγκας, ὡς νὰ ἐσταύρωσαν τὸν ἑαυτὸν των μαζί με τὰ πάθη και τὰς ἐπιθυμίας.

29. Ἡμεῖς λοιπὸν οἱ ὅποιοι ἐγίνομεν ἑνθρώποι τοῦ Χριστοῦ και αὐτὸν ἀνεδύθημεν και ἀξιοῦμεθα νὰ τρώγομεν τὴν τροφήν αὐτοῦ τὴν πνευματικὴν και νὰ πίνωμεν τὸ ποτὸν αὐτοῦ τὸ πνευματικόν, δε τακτοποιώμεν τὸν ἑαυτὸν μας κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε τίποτε τὸ κοινὸν νὰ μὴ ἔχωμεν πλέον πρὸς τὰ πράγματα τοῦ παρόντος κόσμου, διότι ἐκ ἄλλην πολιτείαν ἐπολιτογραφηθήμεν, εἰς τὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ. Διὰ τοῦτο, ὡς παρακαλοῦ, ἀντιᾶξι πρὸς τὴν πολιτείαν ἐκείνην νὰ εἶναι τὰ ἔργα μας, ἵνα διὰ τῆς ἀρετῆς, τὴν ὅποιαν θὰ ἀσκώμεν και διὰ τῆς διδασκαλίας πρὸς τὸν Θεόν, εἰς τὴν ὅποιαν θὰ καλοῦμεν τοὺς ἄλλους διὰ τοῦ παραδείγματός μας, ἐπιστρωμεν εἰς τὸν ἑαυτὸν μας εἰς μεγάλον θαθμόν τὴν εὐνοίαν και ἀγάπην τοῦ Θεοῦ. Διότι, ὅταν ὁ Κύριος ἡμῶν δοξάζεται ἐξ αἰτίας μας, ἀφθόνως και αὐτὸς θὰ ἐκκινή εἰς ἡμᾶς τὰς δωρεὰς του, ἀνταποκρινόμενος εἰς τὴν πρὸς αὐτὸν εὐγνωμοσύνην μας, και ἐπειδὴ γνωρίζει ὅτι δὲν καταθεῖ τὰς εὐεργε-

σίας του εἰς ἀκαρίστους και ἀγνωστὸν ἀνθρώπους.

30. Γνωρίζω διὰ εἴδη πολλὰ. Σὺς (ἡτὸ συγγνώμην διὰ τοῦτο. Ἡ μεγάλη ἀγάπη ποῦ αὐθόνομα πρὸς ὅς, με ἔκαμει νὰ ἐπεκταθῶ ἴσων εἰς τὴν ὁμιλίαν ταύτην. Ἠλέπων δηλαδὴ τὸν πλοῦτον ὡς τὸν πνευματικόν και γνωρίζων τοῦ πονηροῦ δόμιμος τὴν μοχθηρίαν και διὰ τὴν κυρίως πρέπει νὰ λάβειε πολλὰ μέτρα ἀσφαλείας και περιφρουρήσεως τοῦ πνευματικοῦ ὡς πλοῦτου, ὡς ἔκαμει τὴν μακρὰν ταύτην παραίεσιν, ὥστε καθ' ἐκάστην ἡμέραν νὰ εἰσε νηφάλιος, ἐργήγοροι και διαρκῆ ἐπαγρύπνησιν νὰ ἐπιθεκνῶντε πρὸς διαφύλαξιν τοῦ πνευματικοῦ ὡς τοῦτο θησαυροῦ, διὰ νὰ μὴ δυνηθῆ νὰ εὐρη κομμίαν παρτοῦλαν ὁ ἐκθρὸς τῆς σωτηρίας μας και εἰσε-ἔλθῃ και μᾶς ἀφάρωσῃ τὸν θησαυρὸν τοῦτον.

31. Τὰς συνθήκας λοιπὸν, τὰς ὅποιας ἐκάμει με τὸν Κύριον και ἐγράψατε διὰ με μελάνην, ὡς ἐπὶ τοῦ κάρτου, ἀλλὰ διὰ τῆς πίστεως και τῆς ὁμιλίας, φυλάξατε με σταθερότητα ἀκλόνητον. Προσπάθησατε νὰ παραμείνετε καθ' ἅλον τὸν χρόνον τῆς ζωῆς ὡς εἰς τὴν αὐτὴν λαμπρότητα, ποῦ εἰσθε τώρα. Εἶναι δὲ δυνατὸν, ἐὰν θέλωμεν, συνεχῶς νὰ προσφέρωμεν πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν, ἐκεῖνο ποῦ ἐξαρτῆται ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν μας, διὰ τὸν ὅσον νὰ διατηρήσωμεν τὴν λαμπρότητα, ποῦ ἔχομεν τώρα, ἀλλὰ και λαμπροτέρην νὰ κάμωμεν τὴν ἑνδύμασιν ταύτην τὴν πνευματικὴν, διότι και ὁ Παῦλος μετὰ τὴν χάριν τοῦ βαπτίσματος, ὅταν παρήκατο ὁ χρόνος, τὸσον λαμπρότερος και φαιδρότερος ἐγένετο διὰ τῆς χάριτος, ἢ ὁμοῖα ἄνθρωποι ἴσο εἰς αὐτὸν.

32. Καὶ ἡμεῖς λοιπὸν δε προσέκομεν πολὺ κάθε ἡμέραν μίμικας κηλίδας ἢ ζορματικὸν δεσφὴ τὸ λαμπρὸν τοῦτο ἑνδύμα μας: δε προσφυλοσώμεθα πολὺ ἀπὸ τὰ θεωρούμενα μικρὰ ἁμαρτήματα, διὰ νὰ δυνηθῶμεν νὰ ἀποφύγωμεν και τὰ μεγάλα. Διότι, ἐὰν ἀρχίσωμεν νὰ μὴ δίδωμεν σημασίαν εἰς μερικὰ και νὰ τὰ θεωρῶμεν ὡς ἀσήματα, σιγὰ-σιγὰ θὰ προκηρῶσωμεν και εἰς τὰ μεγάλα παταίματα. Διὰ τοῦτο, ὡς παρακαλοῦ, τὰς ὑποκρούσεις, ποῦ ἀνελάθετε διὰ τῶν συνθηκῶν, πάντοτε νὰ ἐνθυμηθῆτε και ἅλα ἐκεῖνα ποῦ ἀπρητήθητε δηλαδὴ τὰς διαβολικὰς ἰουμπὰς και ἐπέδειξε και ἅλα τὰ ἄλλα τεχνάσματα τοῦ πονηροῦ, νὰ ἀποφεύγετε διαρκῶς ὡς μολυσματικὴν ἀσθένειαν. Τηρήσατε με μεγάλην ἀκρίβειαν τὰς συνθηκὰς ὡς πρὸς τὸν Χριστόν, διὰ νὰ λαμβάνετε πάντοτε μέριος, καρπούμενα, εἰς τὸν πνευματικὸν τοῦτον δειπνον και διὰ τῆς δυνάμεως, τὴν ὅποιαν ἐκ τῆς τροφῆς ταύτης θὰ λαμβάνετε, νὰ γίνεσθε ἀκατάβλητοι εἰς τὰ τεχνάσματα τοῦ διαβόλου.

33. Διὰ τῆς ἀρίστης δὲ διαγωγῆς, τὴν ὅποιαν θὰ ἐπιθε-

ἔχετε, τόσοι παλὸν θὰ προσελκύσετε εἰς τὸν ἑαυτὸν σας τὴν χάριν τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὥστε καὶ οἱ μὲν ἀκατανίκητοι νὰ εἰσθε καὶ ἡ ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ νὰ σκιερῇ καὶ καίρη διὰ τὴν ἰδίαν σας προκοπὴν, καὶ ὁ Κύριος ἴδων μᾶς νὰ δοξάζε-ται καὶ ὅλοι μὸς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν νὰ ἀξιωβούμεν, διὰ τῆς χάριτος καὶ τῶν ἀκτινῶν καὶ τῆς φιλανθρωπίας τοῦ μονογενοῦς αὐτοῦ Υἱοῦ, Κυρίου δὲ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μετὰ τοῦ ὁποῦ εἰς τὸν Πατέρα συγχρόνως δὲ καὶ εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦμα ἀνήκει δόξα, κράτος, τιμὴ, τῶρα καὶ πάντοτε καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Κ Α Τ Η Χ Η Σ Ι Σ Η Ε Μ Π Τ Η

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΡΟΤΡΟΠΗ ΠΕΡΙ ΑΠΟΦΙΤΗΣ ΤΗΣ ΤΡΥΦΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΕΘΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΤΙΜΗΣ ΕΙΣ ΟΛΑ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ, ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΕΟΒΑΠΤΙΣΤΕΝΤΑΣ

1 Ἐάν καὶ ἡ νηστεία σαρβλθεν, ἀγαθηκαί, ἀλλὰ ὅμως ἢ εὐλάβεια πρέπει νὰ παραμείνη. Ἐάν καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἀγίας Τεσσαρακοστῆς μᾶς ἐγκατέλειπε, δὲν πρέπει ὅμως νὰ μᾶς ἐγκαταλείψη καὶ ἡ ἀνάμνησις αὐτῆς. Ἄλλ' ἄς μὴ δυσχερασθῆ κανεὶς, παρακοιδῶ, διὰ τὴν προτροπὴν μου ταύτην, διότι δὲν λέγω αὐτὰ διὰ νὰ σὺς ἐνοχώσω νὰ ὑποβληθῆτε εἰς νέαν νηστείαν καὶ νὰ σὺς στενοχωρήσω, ἀλλὰ διὰ νὰ σὺς φέρω εἰς ἄνεον καὶ εὐχάριστον κατάστασιν καὶ νὰ ἐπαθεῖτε τῶρα, ποῦ δὲν εἶναι καιρὸς νηστείας, μὲ μεγάλην ἀκρίθειαν τὴν ἀληθῆ νηστείαν. Διότι εἶναι δυνατὸν ἕνας νὰ νηστεύῃ, ἔστω καὶ ἂν δὲν νηστεύῃ. Καὶ πῶς εἶναι δυνατὸν τοῦτο; Ἴδου πῶς ὅταν τρώγομεν μὲν φαγητὰ, ποῦ δὲν εἶναι νηστεύματα, ἀλλὰ ἀποφεύγομεν τὰ ἁμαρτήματα. Διότι αὐτὴ εἶναι ἡ ὑφέλιμος νηστεία καὶ δι' αὐτὴν καὶ ἡ ἐπιποσὴ ἀπὸ τὰ φαγητὰ γίνεται, διὰ νὰ τρέχωμεν εὐκολώτερον πρὸς τὸν δρόμον τῆς ἀρετῆς. Ἐάν λοιπὸν θέλωμεν καὶ τὴν ἀρμόζουσαν πρὸς τὸ σῶμα φροντίδα νὰ δεκνύωμεν καὶ τὴν ψυχὴν καθαρὰν ἀπὸ τὰ ἁμαρτήματα νὰ διατηρῶμεν, ἔτι πρέπει νὰ ἐνεργῶμεν, παθόμενοι εἰς αὐτὰ ποῦ λέγομεν τῶρα.

2 Καὶ ὁ τρόπος αὐτὸς τῆς νηστείας μᾶς εἶναι εὐκολώτερος ἀπὸ τὸν ἄλλον διότι τὴν ἄλλην νηστείαν, βλασφῆ τὴν ἀπακὴν ἀπὸ τὰ φαγητὰ, ἴκουσαι πολλοὺς νὰ λέγουν, ὅτι πολλὸ δυσκολοῦσάναι νὰ τὴν τηροῦσιν, προβάλλοντες σωματικὰν ἀδυναμίαν καὶ πολλὰ ἄλλα, καὶ λέγοντες ὅτι ἡ ἀποκὴ ἐκ τοῦ λουτροῦ καὶ τὸ νὰ πίνουν μόνον νερὸν, θὰ συνετέλεσθ εἰς τὸ νὰ ἀσθενήσωσιν. Δι' αὐτὴν ὅμως τὴν νηστείαν, περὶ τῆς ὁποίας ομιλοῦ, ἵποτε οὐκ αὐτὰ ἢ παρόμοια δὲν δύναται κανεὶς νὰ ἰσχυρισθῆ, διότι εἶναι δυνατόν καὶ ὅλων αὐτῶν νὰ ἀπολασθῆ καὶ τὰς καταλλήλους περιποιήσας εἰς τὸ σῶμα νὰ προσφέρῃ καὶ τὴν ἀρμόζουσαν εἰς τὴν ψυχὴν φροντίδα καὶ δε-

κνή. Πέρα από κανένα εξ αυτών δεν σου συνιστά να απέχεις. Μόνον από την αμαρτία να απέχεις και την άποχήν εξ αυτής διαρκώς να διατηρείς και τότε θα δυναθής καθ' όλον τον χρόνον της ζωής σου την άληθινή νηστεία να έσπελεις. Έκείνα, που άνεφέρωμεν άνιπέτω, δεν απαγορεύεται να τί άπαλάση κανείς με μέτρον, της άμαρτίας όμως ή υπόλασσης τελείως απαγορεύεται αυτή δε δεν προέρχεται από άλλο τι, παρά από τον τρυφήλόν ήσιν, από την πολυφαγίαν και την μεγάλην άνοσησίαν. Διά τούτο, ος παρακαλώ, ταύτα άκριβώς γνωρίζοντες, ως μη μεταχειρίζεσθε άστοχα έπακρηθήματα προς δικαιολογίαν της άμαρτίας μας.

3. Έκείνο που πολλές εβιν, θα έπαναλάβω και πάλιν έπις, το να πρῶγ ένος, όταν πεινά και με μέτρον, συντελεί εις την υγείαν του σώματος και εις την καλήν κατάστασην της ψυχής, έτσι αντίθετως και ή έλλειψις μέτρου και από σωματικής και από ψυχικής όπώφους φιλώπει τον άνθρωπον. Διότι αι κατακρήσεις εις τῶ φαγητά και τῶ ποτά παραλύουν τῶς δυνάμεις του σώματος και καταστρέφουν της ψυχής την υγείαν. "Ας άποφεύγωμεν λοιπόν τῶς υπερβολάς, και ως μη άμελάμεν διά την σωτηρίαν μας; άλλ' έκοντες ύπίθην ότι αυτή είναι ή ρίζα όλων των κακών, ως την ξεριζώσωμεν τελείως. Διότι πηγή από την όποιον προέρκονται όλα τῶ εβιν της άμαρτίας είναι ή τρυφή και ή μέθη. Και ε,π είναι ή εβίλεικτος ύλη εις την φροτίαν, τῶ ήσιν είναι και ή τρυφή και ή μέθη δια τῶ όλοσθήση ένος εις την άμαρτίαν. Και έπις εκεί ή άφροσύνη εβίλεικτου ύλης περισσότερο ανήκει την φροτίαν και σηκώνει την γλῶσα πολύ ύψηλά, έτσι και εδῶ, τῶ να είναι κανείς έκείτος εις την τρυφήν και την μέθην, συντελεί εις τῶ να μεγαλώνη και ή φλόγα των άμαρτημάτων.

4. Και γνωρίζω μὲν ότι, επειδή εβίθε συνεται δεν θα άνεχθήτε, κατόν της προτροπής ήμῶν ταύτης να περιόσεται τῶ άναγκαία όρια. Έγῶ όμως πέρα με αυτήν την εύκαιρίαν ος προτρέπω όχι μόνον την μέθην αυτήν την συνήθη να άποφεύγετε, αλλά και εκείνην που γίνεται χωρίς όνον, διότι αυτή είναι περισσότερο καταστρεπτική από εκείνην. Και ως μη ος φανή παράξενον αυτό που λέγω, διότι είναι δυνατόν να μεθῶ ένος χωρίς να πίνω όνον. Και ότι τούτο είναι δυνατόν έπισως τῶς λόγους του προφήτου: "Οδοί αι μεθύοντες ούκ από οίνου" (Ήσ. 29, 9). Τῶ εβίθος λοιπόν είναι αυτή ή μέθη, που δεν προέρχεται από τον οίνον; Πολλῶν και διαφόρων ειδῶν είναι. Διότι και ή όργη δημιουργεί μέθην και ή κενοδοξία και ή υπερηφάνεια, και κάθε ένα από τῶ άλλῶρια πόθη, που γεννῶνται μέσα εις την ψυχῆν μας, δημιουργ

γεί εν είδος μέθης και κοροσμού και μες σκοτίζει τῶ λογικόν. Διότι μέθη δεν είναι τίποτε άλλο παρά μετατόσση των φρονῶν από της φυσικής των θέσεως, παραστράτημα του λογικού και υπάλεσα της συνέσεως.

5. Κατά τι λοιπόν ύπερούν από εκείτους που μεθῶν με όνον αι όργιζόμενοι και μεθύοντες με τον θυμόν; Όσοι ήσιν παρακτρέπονται, ώστε καταφέρονται κατά πάντων με τον ήσιν τρόπον, χωρίς ούτε εις τῶ λόγια των να προσέκουν, ούτε εις την άξίαν των προσώπων. Καθώς δε οι τρελλοί και παράφρονες, ενῶ ρίπτονται εις τον κρημόν, δεν τῶ αισθάνονται, τῶ αυτό συμβαίνει και εις τῶς όργιζόμενους και υπό του θυμού πολιορκουμένους. Διά τούτο και κάποιος σοφός θέλων να παραστή την καταστροφήν, την όποιαν ή τσαούτη μέθη φέρει, λέγει: "Η γάρ ροπή του θυμού αυτού πτωίως σῦτῶ" (Σαφ. Σαφ. 1, 21). Εβίθος πῶς με όλίγας λέξεις μες έδωκε να έννοήσωμεν τῶ μέγεθος του καταστρεπτικού τούτου πάθους;

6. Και ή κενοδοξία πάλιν και ή παραφορά είναι άλλου είδους μέθη, ή μάλλον χειρότερο από την μέθη. Διότι εκείνος που έκυριεύθη υπό των ποθῶν τούτων, κάνει, ούτως ειπείν, τον ρυθμιστή των αισθήσεων και δεν είναι εις κατωτέρα μοίραν από τῶς παράφρονες. Ένῶ κάθε ήμέραν από τῶ πόθη αυτά κατακαυδίζεται, δεν τῶ αισθάνεται, έως ότου εις τον θυμόν της κακίας καταπονησθή και με όθεράπειτα κοκά περιβάλῃ τον έαυτόν του. "Ας άποφεύγωμεν λοιπόν παρακαλώ, και την μέθην, που προέρχεται από τον οίνον, και τον σκοτασμόν του λογικού μας, που προέρχεται από τῶ έπιση πάθη και ως έκαμεν ύπίθην τους λόγους του κανονί της σέκουμένης διδασκαλίαν: "Μη μεθύσκεσθε οίνω, εν ὃ εστιν άσποτία" (Έφ. 5, 18).

7. Εβίθος πῶς διά των λόγων τούτων μες έδειξε καθαρά, ότι είναι δυνατόν και κατ' άλλον τρόπον ένος να μεθῶ; Διότι, εάν δεν ήτο άλλου είδους μέθη, δια ποιῶν λόγων, άφού έπιση "μη μεθύσκεσθε", προσέθετε: οίνω; Πρῶτος εις τῶ σημείον αυτό της σοφίας αυτού την υπερβολήν και της διδασκαλίας αυτού την άκρίβειαν, με όσα άκαμῃ προσέθετε. Διότι άκού ειπτε: "Μη μεθύσκεσθε οίνω", συνέχισε εν ὃ εστιν άσποτία, λέγων, τρόπον τινά δια τούτου εις ήμῶς, ότι ή άνευ μέτρου όνοποσία γίνεται αιτία όλων των κακών. Διότι υπάρκει άσποτία λέγει, ήπλοδή, δια του τρόπου τούτου τον πλοτίαν της άρετής κίνησον.

8. Και δια τῶ μέθη εις αυτό ύπνοει, θῶ ος τῶ άποδείξω από την σημασίαν που έχει ή λέξις άσποτία, την όποιαν χρησιμοποιεί. Άσποτίος συνήθως καλοῦμεν τους νέους έπει

νοους, οι οποίοι την πατρικήν περιουσίαν ἀπεραιοκρίτως και ὅπου δὲν πρέπει σπαταλοῦν και δὲν γνωρίζουν οὔτε πότε εἶναι καιρὸς νὰ ἐξοδεύουν, οὔτε μέτρον ἔχουν εἰς τὰ ἔξοδά των, ἀλλὰ ἐντὸς ὀλίγου χρόνου ὅλον τὴν πατρικὴν πλοῦτον σκορπίζουν και εἰς ἐσχάτην πτωχείαν καταπίπτουν. Τοιοῦτοι εἶναι και ὅσοι ὑπὸ τῆς μέθης τοῦ οἴνου κυριεύονται. Δὲν γνωρίζουν πλέον νὰ χρησιμοποιοῦν ὅπως πρέπει τὸν διανοητικὸν τὴν πλοῦτον, ἀλλὰ καθὼς οἱ ἄσωτοι νέες, ἔτσι και οἱ οἱ εἰς τὴν μέθην θυθημένοι, εἴτε πρόκειται νὰ τοὺς ξεφορῶν κάποιος λόγος ἀπὸ τὸ σῶμα, εἴτε πρόκειται νὰ εἰπουν κάτι ποὺ εἶναι ἄσπουδον και πάρα πολὺ ἀπ᾿ ἤμισον, δὲν προσέχουν, ἀλλὰ τὰ πάντα ἀπρεπῶς και ἀπεραιοκρίτως λέγουν και πράττουν. Εἶναι πλὴ ἀπεραιοκρίτως ἀπὸ τοὺς ἄσωτους νέους, ποὺ σπαταλοῦν τὴν ὑλικὴν τὴν περιουσίαν και δι' αὐτὸ εἰς τὴν ἐσχάτην πτωχείαν ἀπὸ ἀπόφικου ἀρετῆς ρίπτουν τὸν ἑαυτὸν τους. Πολλοὶ δὲ ἐνῶ φανερίουν τὰ μυστικά τῆς διανοίας των, δὲν τὸ ἀισθάνονται, ὅλας δὲ τὸς διανοητικὰς τὴν δυνάμεις ἀφωρῶ ἐξοδεύουσιν, με μὰς ἔρημοι και γυμνοὶ ἀρετῆς και συνέσεως γίνονται.

9. Ὁ μεθύσιμος δηλαδὴ, δὲν γνωρίζει νὰ μεταπειρίζεται τοὺς λόγους αὐτοῦ μετὰ συνέσεως, ἀλλ' ὅπως ἡ οἰκία ἐκείνη, ποὺ εἶναι ἀπὸ παντοῦ ἄνοικη, παρέχει διὰ τοῦτο τὴν εὐκολίαν εἰς τοὺς κακοποιοὺς νὰ εἰσέλθουν και νὰ τὴν λεηλατήσουν, ἔτσι και εἰς τὴν διάνοισιν τοῦ μεθύσιμου, ἐπειδὴ εἶναι ἄνοικη ἀπὸ παντοῦ, εἰσέρχονται τὰ ἀλέθρια πάθη και τὴν καταπαράδουσιν. Ἡ μέθη, πράγματι, δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ προδοσία τὴν ἀκέννητον τοῦ μεθύσιμου, συμφορὰ ποὺ ἐπιπέττειται και νόσημα ποὺ κλευάττειται. Ἡ μέθη εἶναι δαίμων, τὸν ἄποικον δέκεται ἕνας με τὴν θέλησιν του· ἡ μέθη εἶναι ἀκαταμάχητος νόσος· ἡ μέθη εἶναι ἐξελίξιμος συνέσεως· ἡ μέθη εἶναι προσένομημα τὴν παύσιν. Ἐκείνον ποὺ βασανίζεται ὑπὸ τοῦ δαίμονος πολλὰς φορές τὸν λυποῦμεθα, ἐνῶ ἐναντίον ἐκείνου ποὺ βασανίζεται ὑπὸ τοῦ δαίμονος τῆς μέθης ἀνακαταπίπτει και ὀργίζομεθα. Ἐπὶ τοῦτο, διὰ τοῦτο εἶναι ἀπαιτούμενα και ἀναγκαῖα ἐνεργείας, ἐνῶ τοῦτο εἶναι βεβήγα ἀμειλίχης και μεγάλης ἀπολαύσεως. Ἐπειδὴ ὁ δημιουργὸς τοῦ κακοῦ εἶναι ὁ δαίμων, ἐνῶ ἑδὼς ὁ δημιουργὸς τῆς δικαιοσύνης οὐτῆς καταστάσεως εἶναι ἡ θέλησις τοῦ ἀνθρώπου.

10. Καὶ διὰ τὴν μέθη δα ἔτσι ἔχει τὸ πρᾶγμα, κτύπησε σὲ παρακαλῶ νὰ ἴδῃς ὅτι ὁ μεθύσιμος τὴν ἴσιν και κερρότερα ἀπὸ τὸν διανοητικὸν πρόττει. Ὅπως δηλαδὴ ὁ διανοητικὸς ἐγγάζει ἀφροῦς ἀπὸ τὸ σῶμα, πέττει κάτω και ἀκνήσιος πολλὰς φορές μένει εἰς τὸ ἔδαφος, χωρὶς νὰ ἀναγνωρίζῃ ὅπου εἶναι πλησίον του. Διὰ τοῦτο ἔχουν δοῦλαί τὰ μάτια του, ἔτσι ὁ

κροτῆς φέρεται και ὁ μεθύσιμος. Ὅταν ἡ ἄσπυρία τοῦ οἴνου ἐπέσθη ἐντὸς του και τοῦ ἀκαταμάχτην τὴν διαγωγή ἀκνήσιος, ὅπως ἐκεῖνος, δα μόνον ἀφροῦ ἀπὸ τὸ σῶμα ἐγγάζει, οὔτε κερρότερα ἀπὸ τὸν νεκρὸν εἶναι ἐξηρηλωμένος ἐπὶ τοῦ ἔδαφους, ἀλλὰ και κυμοὺς οἴκους πολλὰς ἀπὸ τὸ σῶμα με τοὺς ἐρηπτοὺς ἐπέσθη. Διὰ τοῦτο τοῦτο προξενεὶ τὴν ἀπίαν εἰς τοὺς φίλους του, γίνεται ἄσπυρος εἰς τὴν γυναῖκα του, καταγέλαστος εἰς τὰ παιδιὰ του, περιφρονεῖται ἀπὸ τοὺς ὑπηρέτας του και γνημιαὶ εἰς ὅλους ἄσπυρος τὸν ἀλέπουν προξενεὶ ἄσπυρον ἐντύπωσην και γέλια.

11. Ἐἴδες ὅτι και ἀπὸ τοὺς διανοητικὸς ποὺ ἀξιολύπητοι εἶναι οἱ τοιοῦτοι; Θέλεις πάρα, μαζὶ με δὲ αὐτὰ, νὰ μάθῃς και τὸ κερρότερον κακὸν τῆς μέθης; Διὸς ἂν και ἀνεφέρα τῶσα, δὲν εἶναι τὸν κολοφῶνα τὴν κακῶν. Ὁ μεθύσιμος ἀποκλείεται και ἀπὸ τὴν βασίλειαν τὴν οὐρανῶν. Ἀκούσε τὸν μακάριον Παῦλον ποὺ λέγει· «Μὴ πλανᾶσθε οὔτε πᾶναι, οὔτε εἰδωλωτάτροι, οὔτε μοικροὶ, οὔτε ἀρσενολογοῦνται, οὔτε μεθύσιμοι, βασίλειαν Θεοῦ κληρονομήσουσιν» (Α' Κορ. 6, 9-10). Ἄλλ' ἴσως θὰ ἠδύνατο κάποιος νὰ εἴπῃ· Τί λοιπόν; Καὶ ὁ εἰδωλωτάτρος και ὁ μοικρὸς και ὁ μεθύσιμος κοπὴ τὸν ἴδιον τρόπον ἀποκλείονται ἀπὸ τὴν βασίλειαν τοῦ Θεοῦ; Μὴ ζητῆς νὰ μάθῃς τοῦτο ἀπὸ ἐμῆ ἀγαπητέ. Ἐγὼ ἀνέγνωσα θελον νόμον, ὁ ὁποῖος λέγει αὐτὸ. Μὴ λωσῶν πολυεργατῆρας, δὲν πεμφορῆται ἐξ Ἰσοῦ με ἐκείνους ὁ μεθύσιμος, ἀλλὰ τοῦτο λίβε σφαιρῶς ἐπ' ἑαυτὸν, ὅτι θὰ στερηθῆ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἐκεῖνος. Ἐπειδὴ δὲ ποὺ θὰ μείνη ἐξω τῆς βασιλείας, ποῖαν κατηγορίαν θὰ εἴρῃ;

12. Λέγω αὐτὸ πάρα δα διὰ τὴν ἐπικρίσιν οὐκ, μὴ γένοιτο, διὸς ἔχω περὶ τῆς δα τῆς κέρτος, τοῦ Θεοῦ εἰσθε καθαροὶ ἀπὸ τὸ πάθος τοῦτο και μεγίστη ἀπόδειξις τοῦτο εἶναι ἡ προθυμία ποὺ ἔχετε νὰ ἐρασεῖτε εἰς τὴν οὐκέντησιον ταύτην και ὁ ζῆλος νὰ ἀσπυσετε πνευματικῶν διδασκαλιῶν δὲν εἶναι δὲ δυνατὸν ἐκείνους ποὺ δὲν εἶναι ἐργαστῆς και νηφάλοις νὰ ἐπιθυμῆ νὰ ἀσπυθεῖ λόγους. Λέγω ἕως αὐτὰ, ἐπειδὴ ἐπιθυμῶ διὰ μέσου ἡμῶν και ὅλοι οἱ ἄλλοι νὰ διδάσκονται και σὺς ἀσπυσετέρος νὰ καταστήσω, ὡστε ποῦ πλέον νὰ μὴ οὐκ κυριεύσῃ τὸ πάθος τοῦτο.

13. Διὸς οἱ κυριεύομενοι ἐπ' αὐτοῦ γίνονται ποὺ ἀνῆτοι ἀπὸ τὰ ἴδια. Καὶ πῶς φαίνεται τοῦτο; Θὰ οὐκ τὸ εἶπω ἐγὼ κοινοῦ νὰ πῶν περισσότερο ἀπ' ὅσον ἡ ἀνάγκη τῆς διπῆς ἐπέσθη. Οἱ ἀνθρώποι οὐκ, ποὺ ἔχουν λογικόν, δὲν κερτάσων πῶς νὰ ἰκανοποιήσουν τὴν ἄσπυρον των, ἀλλὰ πῶς νὰ καθοῦν ὀλικληροὶ μέσα εἰς τὸν οἶνον και διὰ τοῦτο

τόπου να κάρουν καταστρεπτικότερον τὸ νοσηγιόν τους. Καὶ ὅπως τὸ πλοῖον, ποὺ ἐπιλημιόρουν ἀπὸ νερά, γρήγορα καταβυθίζεται, ἔτσι καὶ ὁ ἄνθρωπος ποὺ θὰ ὑπερβῆ τὰ μέτρα τῆς ἀνάγκης καὶ μὲ μεγαλύτερον φορτίον ἀπὸ τὸ κανονικὸν θὰ ἐπιβαρῶν τὸν σκόρπον, καταπίνοντα τὴν διάνοιάν του καὶ ἔκασε τῆς ψυχῆς του τὴν εὐγένειαν.

14. Διὰ τοῦτο πολλὴν φροντίδα πρέπει, ἀγαπητοί, νὰ καταβάλλετε, ὥστε τὸν πλοῖόν σας νὰ διορθώσετε καὶ διασώσετε ἀπὸ τὴν θαλασσοκρασίην καύτην, ἵνα πολλὸν μισθὸν λάβετε διὰ τὸν μόνον διὰ τὸ εἶς τὸν ἑαυτὸν σας ἀφορίοντα καλὰ ἔργα, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν αὐτηρίαν τῶν ἄλλων. Αὐτὴν τὴν σφύσιν καὶ ὁ Παῦλος ἔβλεπε λέγων «ἡμεῖς τὸ ἑαυτοῦ ζητήσω ἄλλα τὰ πρὸ πολλῶν συμφέρον» (Α΄ Κορ. 10, 24). Καὶ πάλιν «Ὀλοκοιμήσετε εἰς τὸν ἕνα» (Α΄ Θεο. 5, 11). Μὴ ὀλέητε λοιπὸν μόνον διὰ τὸ ὑφαινεῖσθαι καὶ ἔκασε ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τὴν νόσον, ἀλλὰ πάλιν νὰ φροντίζητε καὶ νὰ ἐνδιαφερέσασθε, ὥστε καὶ ἑσῆνος ποὺ εἶναι μέλος σου, νὰ ἀπαλλαγῆ ἀπ' αὐτὴν τὴν νόσον καὶ εἴτε πάσαι ἔν μέλος συμπόσκειν καὶ πάντα τὰ μέλη» (Α΄ Κορ. 12, 25-26).

15. Δὲν ἔκατε τόσον ἀνάγκην παραινέσεων καὶ συμβουλῶν καθὰ τὴν περίοδον τῆς ἀγίας τεσσαρακοστῆς, ὅταν ἔκατε τώρα. Τότε ὁηλοῦθι ἡ ἀσπίς τῆς νηστείας καὶ κοιλίς νὰ θέλετε οὐκ ἐκωφρονίζεσθαι, ἐνθὺ τώρα φοδοῦμαι τὴν ἄνεσιν καὶ τὴν ἐκ ταύτης προερακιμένην ἀμέλειαν. Διότι πρὸ οὐδενὸς πράγματος ἡ ἀνθρωπίνη φύσις δὲν εἶναι τόσον ἀνίσχυρος, ὅσον εἶναι πρὸ τῆς ἀνάσεως. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ φιλόστροφος δεσπότης ἠνυθεὶν καὶ ἀπ' ἀραχῆς ἔθεσεν ὡς καλὴν εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος τὸν πόνον καὶ τὴν ταλαιπωρίαν, εἰς τὴν ὅποιαν κατεδύκατε τὸν ἄνθρωπον, δεκνύων διὰ τοῦτο μεγάλην πρόνοιαν περὶ τῆς αὐτηρίας μας.

16. Διότι διαρκῶς ἔσμεν ἀνάγκην καλῶν, διὰ νὰ δοῦμεν φρόνημα, ἀφοῦ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι ἔξ αἰτίας αὐτῆς συνετέλεσαν νὰ ἐκπαθήσθαι ἠνυθεὶν κατ' αὐτὴν ἡ ἀργίᾳ τοῦ Θεοῦ. Ὅταν δελεῖθι, ἀφοῦ πραγματοποιέως ἀπαλλάγησαν τῆς ἐν Αἰγύπτῳ σκληρᾶς δουλείας, ἀπῆλθον πολλοὶ ἀνάσεως, ἡσυχίας καὶ ἀφορησίας, ἐνθὺ ἔπρεπε πάλιν νὰ εὐχαριστοῦν τὸν Κύριον καὶ μὲ θερμὴν νὰ τὸν δοξολογοῦν καὶ ἐργάζομενος νὰ φανῶν πρὸς ἑκάστην, ὁ ὅποιος τόσας εὐεργεσίας τοῖς προσέφερον, αὐτοὶ ἔκαμον τὸ ἀντιθετὸν, ἐπὶσθ' ἀπὸ τὴν πολλὴν ἄνεσιν ἐξέσκελιν. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ θεία Γραφή τοὺς ἐποκρίνατε διὰ τὴν ἐξῆς λέξεν: «Ἐργαζέτω Ἰακώβ, ἐνεργάσθη, ἐλαπύνθη καὶ ἐπακύνθη καὶ ἀπελάττωσεν ὁ ἠγαπημένος» (Δευτ. 32, 15).

17. Μετὰ ἀπὸ τὰ πολλὰ ἔσεσθαι θάματα καὶ τὰ σημεῖα τὰ παρόδοξα καὶ τῆς θαλάσσης τὴν διάσασιν καὶ τὴν κατατροφήν τῶν Αἰγυπτίων καὶ τὴν νέαν καὶ παρόδοξον ἔσσειν τῶν μάννα τροφήν, ἐνθὺ ἀκόμη ἀντιπρῶσεν εἰς τὰ ὑπὸ τῶν ἡ ἀνάμνησιν τῶν εὐεργεσιῶν τοῦ Θεοῦ, ἐπειδὴ εὐρέθησαν εἰς ἄνεσιν, ἄλλα ἑκεῖνα τὰ ἐλησιόνησαν καὶ μοχαρὶ κατασκευάσαντες τὸ ἀπροσκυνοῦσαν λέγοντες: «Οὗτοι οἱ Θεοὶ σου, Ἰσραὴλ, οἱ ἐργάζοντες σὲ ἐκ γῆς Αἰγύπτου» (Ἐξὸδ. 32, 4). Τὴ ἀγνωσιότην, τὴ ἀνασθησιὰ Τσαυτῆς ὑπῆρχε πόντος ἡ συμπεριφορῶν. Καὶ ὅταν μὲν εὐρίσκοντο ἐν ἀνάσει, κατὰ κρημνῶν ἐφῆμντο καὶ ἐλησιόνησαν τὸν εὐεργέτην, ὅταν δὲ εὐρίσκοντο εἰς σπενόχωρον κατάστασιν, τότε περιμαρῶντο καὶ ἐταπεινῶντο. Τοῦτο ἐφάνερον καὶ ὁ Δαυὶδ ὅταν ἔλεγε: «Ὅταν ἀπέκτεινεν αὐτοὺς, τότε ἐξείλητον αὐτοὺς» (Ψαλμ. 77, 34).

18. Τσαυτῆς εἶναι ἡ συμπεριφορὰ τῶν ἀγνῶμων ὑπηρετῶν καὶ τῶν ἀνωσθητῶν Ἰουδαίων. Ἡμεῖς δὲ, οὐκ παροκαλῶ, διαρκῶς τὰς δωρεὰς τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν νοῦν μας νὰ περιμαρῶμεν καὶ ἐνθυροῦμεν τὸν εὐεργεσιῶν αὐτοῦ τὸ μέγεθος καὶ τὸ πλῆθος, εὐγνώμονες νὰ γινώμεθα. Συνεχῶς δὲ τὸν αἴτιον τῶν πρὸς ἡμῶς ἀγαθῶν νὰ ἀνογνωρίζομεν, ἀνταξίαν πρὸς τὰς εὐεργεσίας διαγωγῆν νὰ ἐπιδεικνύομεν, καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν νὰ ἐργαζόμεθα διὰ τὴν ὑγιάν τῆς ψυχῆς μας. Τοῦτο πρέπει κυρίως οἷς νὰ κέρτε, οἱ ὅποιοι προεφίως κατηξιάθητε τῆς θείας μυσταγωγίας, οἱ ὅποιοι ἀπεθέσατε τὸ θῆρος τῶν ἡμερῶν σας καὶ ἐφορέσατε λαμπρὸν σπολὴν. Καὶ τί λέγει λαμπρὸν σπολὴν; Τὸν ἕνα τὸν Χριστὸν ἐνεδόθητε καὶ τὸν Κύριον τῶν ἄλων μέρα σας ἐθέσατε νὰ καταξίση! Ἀνταξίαν ἔσκειναι, ποὺ ἐντὸς σας κατοικεῖ, διαγωγῆν ἐπέδειξατε, ἵνα ἀφθονώτερον τὴν χάριν αὐτοῦ δεκθῆτε καὶ φροντίσατε νὰ μιμηθῆτε τὸ παρόδειγμα ἑσῆνος, ποὺ πρῶτα ἦτο δασκὴς καὶ κατόπιν ἔγενεν ὑπόστολος.

19. Οὗτος μάλισ ἐδαπίσθη καὶ μὲ τὸ φῶς τῆς ἀληθείας ἐφωτισθῆ, ἀρέσας μέγας ὑπῆρξεν, ἀλλὰ ἀπέθῃ πρὸ μεγάλου δαίμονος, μὲ τὴν πάρασιν τοῦ χρόνου. Ἐπειδὴ προσέφερε πᾶν θ,π ἐξ αὐτοῦ ἐξηγῆται, ἦσαι τῶν ζῆλων, τὴν προθυμίαν, τὰς ταλμηρὰς ἀφορῶσας, τὸν θερμὸν πόθον, τὴν περιφρόνησιν τῶν πρηνάτων τοῦ παρόντος κόσμου, πηνοσιας ἀπέλαθε καὶ θ,π ἐξηγῆται ἐκ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἑκεῖνος ὁ ὅποιος προηγουμένως ἐδείκνυε ἀκάθεκτον μόνον, τρέχων παντοῦ καὶ δι' ἄλων τῶν μέσων πολέμων ἐναντίον τῆς αἰτίας τῆς εὐεργεσίας, ἀπ' οὗ ἐγνώρισεν τὸν ὄρον τῆς ἀληθείας, ἀμέσως σῆγκυσιον ἔφερον εἰς ταὺς ἀγνώμονας Ἰουδαίους καὶ κατήρατο διὰ τῆς παραθέρου τοῦ τελευτῶν μέρα σὲ κορῆν, διὰ νὰ δυνηθῆ νὰ διαφύγη τὴν θρησκῶν τῶν μαριονέτων Ἰου-

δαίνυ. Βλέπετε άπότομον μεταβολήν! Βλέπετε πώς ή χάρις του Πνεύματος την ψυχήν του μετεποίησε, πώς τας διαθέσεις αύτου μετέβαλε! Όπως ή φωτιά που κάηται εις τας άκένθους τας έφφραγίξαι, έτσι και ή χάρις του Πνεύματος, εισελθούσα έντός του, τας άκένθους των άμαρτημάτων έφφραγίξαι και εκείνον περισσότερο άκαμπτον άπό τόν άδάμντου τον κατέστησε.

20. Τούτων και σεις μιμηθήτε, σεις παρακαλώ, και τότε θα είναί δυνατόν δια επί δύο, τρεις, δέκα και έβδομο μόνον ήμέρας να άναμάξωθε νεοφώτιστοι, άλλα και επί δέκα και είκοσι και τριάντα χρόνια και γενικώς καθ' όλην την ζωήν σας θα είσθε άξιοι αύτης της άνορθίας. Εάν δηλαδή θα προθυμοποιηθήμεν δια της έκτελέσεως καλών έργων να κατοικήσωμεν υπό φωτεινόν και άσπετον τό έντός ήμών φώς, έννοώ την χάριν του Πνεύματος, τότε καθ' όλην την ζωήν μας θα άπαλαύωμεν αύτου του δόνατος. Όπως είναι δυνατόν ό νηφάλιος και προσεκτικός και άναξίαν διαγωγής έπαδεικνύων, άσφακώς να είναι νεοφώτιστος, έτσι άνασθέναι είναι δυνατόν και πάλιν ήμεράν μετά τό βάπτισμα, όταν φωνή άμελής, να γίνη άνάξιος του δόνατος του νεοφωτιστού.

21. Τοιοιτοτρόπως και ό μακάριος Παύλος, προσελκόμενος δια της καπλής άρετής του πλουσίαν την άνωθεν δοθήσαν, άσφακώς εις την λαμπρότητα ταύτην διέμενε, διότι συνεχώς λαμπρότερον καθίστα, τό έντός αύτου φώς της άρετής. Τό άντίθετον όμως συνέβη με τον Σίμωνα εκείνον τόν μάγον. Ούτος εις την άρχήν μετενόησε, έπρεξε να λάβη την όπό του βάπτισματος παρεχομένην δωρεάν και δια του δωτισματος ήξιώθη να λάβη την χάριν και τόν πλοσίον των δεσποτικών δωρεών. Έπειδή όμως μετά τό βάπτισμα δεν έδειξε διαθέσεις άναξίας της χάριτος, άλλα μεγάλην ραθυμίαν, άμέσως έσπερήθη της τόσο μεγάλης δωρεάς, εις τοσίτον μάλαστα βαθύν, ώστε ό πρώτος των Άποστόλων τόν συνέβούλευσε δια της μετανόησης να θεραπεύση τό μέγεθος του άμαρτηματός του εσών έμετανάσσειν γάρ, λέγει, άπό της κακίας σου ταύτης, ει έρα άπεθήρησαι σοι ή έπίνοια της καρδίας σου. (Πράξ. 8, 22).

22. Άλλ' εδωκεν ποτέ να μη συμβή τοίωτον πράγμα εις κανένον έξ εκείνων που εδώ έκουν αναθεωρηθεί, άλλ' όπως ό μακάριος Παύλος έδωκε εις τοσίτην έπίδοσιν άρετής να φθάσει, ώστε πλουσιότερων δωρεών παρά του Κυρίου να άξιωθή. Διάτι μη νοήσαι, άγαπήτι μου, ότι ταυτήν δωρεάν ήξιώθημεν. Τό μέγεθος των δωρεών, που γάρ ήξίωσαν ό Θεός υπερβαίνει κάθε άνθρωπινήν διάνοιαν και καταβάλλει τας σκέψεις μας. Σκέψου, σέ παρακαλώ, ποίαν άρχήν αύτ

ένεπισητώθη και ποίον άξίωμα έλαθε παρά του βασιλέως των δλων. Έδ που προηγουμένως ήσο δούλος, αικαλάτος, δυσόρεκτος εις τόν Θεόν, σίφνης ένωπιόθη εις τό άξίωμα της υιοθεσίας. Μή λοιπόν δεξήσθαι άμέλειαν, μηδέ άνεκθήσθαι να σου άφαιρηθί τό ύψηλόν τοϋτο άξίωμα και να στερηθής του πλοσίτου τούτου του πνευματικού. Λέγω τοϋτο, διότι χωρίς την συγκοτόθεσίν σου, κανείς ποτέ δεν θα ήμπαρέση να σου άφαιρέση τό δώρα, που σου έδωκεν ό Θεός.

23. Βεβαίως εις τά άνθρώπινα πράγματα τοϋτο δεν είναι δυνατόν. Όταν ένας λάβη κάποιο άξίωμα παρά του έπαγίου βασιλέως, δεν έκπαύεται άπό την θέλησίν του ή άπαφραξας αύτου. Εκείνος που τό έδωκε την όξιν είναι και κύριος της στερήσεως αύτης και όταν θέλη, άπογυμνάσει αύτον άπ' αύτης, έως την άμέσως τόν κάνει και τόν στερεί του άξιώματος. Είς τήν βασιλεία όμως τόν ήδικόν μας συμβαίνει έντελής τό άντίθετον. Τό άξίωμα, τό άπόστον ή φιλονειμία αύτου άπαξ μας εδωκεν, έννοώ την υλαθεσίαν, τόν άνασθέν, την χάριν του Πνεύματος, εάν ήμεεις δεν θα δείξωμεν άμέλειαν, κανείς ποτέ δεν θα άνοηθή να μας τό άφαιρέση. Και τί λέγω να μας τό άφαιρέση; Εάν φανώμεν ελγνόμενος προς τόν βασιλέα μας δια τας παρακαθήσεως ήδη ευεργεσίας, και νέας προσθέται και με πολλήν γενναιοδωρίαν πάλιν αυξάνει τας δωρεάς του προς ήμάς.

24. Γνωρίζοντες λοιπόν δια, μετά την χάριν του Θεού, τό πόν έκπαύεται άπό ήμάς και την ήδικήν μας προθυμίαν, ως φανώμεν ευγνώμονες προς αύτόν δια τας δωρεάς, που ήδη έλάβομεν, δια να κατοικήσωμεν τούς εαυτούς μας άξίως να δεχθώσι και μεγαλυτέρας άπ' αύτάς. Δια τοϋτο σεις παρακαλώ σεις οι όποιοι προσφάτως εδέχθητε την θεϊάν δωρεάν, διαφυλάξατε αύτήν με μεγάλην προσοχήν και τό βόθεν εις ήμάς πνευματικών ένδυμα καθαρόν και άκαλλίδωτον διατηρήσατε. Σεις δε οι όποιοι πρό πολλού χρόνου έλάβατε ταύτην την δωρεάν, έπιδείξατε μεγάλην εις τόν βίον σας μεταβολήν. Υπάρκει πράγματι, υπάκουε έπιστροφή και μεταβολή, άν θελήσωμεν, και είναι δυνατόν εις την υρασήτητα και λαμπρότητα, που είκομεν άλλοτε, να επιστρέψωμεν, εάν μόνον προσφέρωμεν, δια από ήμάς εξαστάται.

25. Και προκειμένου μόνον περί της σωτηριακής υρασήτητος, είναι αδύνατον ή δικας εκείνη, που άναξ έγινε άσφακτος, και υπό γήρας ή άσθενείας ή υπό άλλης τινός σωματικής περιπτώσεως έχασε την υρασήτητα, που προηγουμένως είχε, να επιστρέψη πάλιν εις τήν πρώτην αύτης άκαμήν και λαμπρότητα. Τό συμβάν εδώ είναι έργον της φύσεως και δια του

το είναι αδύνατον πρὸς τὴν λαμπρότητα τῆς προηγουμένης αὐτῆς ἀρωαότητος νὰ ἐπανέλθῃ. Παρακαμένου περὶ τῆς ψυχῆς, τοῦτο είναι δυνατόν, ἂν ἡμεῖς τὸ θέλησαμεν, χάρις εἰς τὴν ἄριστον τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπείαν. Ἡ ψυχὴ, ποὺ ἀπ᾿ ἕνεκεν ρωπαρὰ καὶ λόγῳ τοῦ πλῆθους τῶν ἀμαρτημάτων τῆς, δόμορφος καὶ ἀσχημος, είναι δυνατόν γρήγορα εἰς τὴν προηγουμένην αὐτῆς ἀρωαότητα νὰ ἐπανέλθῃ, ἂν θὰ ἐπιδειχθῇ μεγάλην καὶ εὐλακρὴν μετάνοιαν.

26. Ταῦτα τὰ λέγει διὰ τὸν ἑαυτὸν μου καὶ ἐκεῖνους, ποὺ παλαιὰ ἐδοκίμησαν. Σὺς ἡμεῖς οἱ νέοι τοῦ Χριστοῦ στρατιῶται, ἀκούσατέ με, καὶ με πάντα τρόπον προσοθήσατε καθαρὸν νὰ διατηρήσατε τὸ ἔνδυμά σας. Διότι είναι πολὺ καλύτερον τώρα νὰ φροντίζετε καὶ μεριμνᾶτε διὰ τὴν πνευματικὴν σας λαμπρότητα, ὥστε διαρκῶς νὰ διαμένετε καθαροὶ καὶ κομμίαν νὰ μὴ δεχθῆτε κηλῖδα, παρὰ νὰ ἀδιοφορήσατε τώρα καὶ κατόπιν νὰ κλαίετε καὶ κόπτεσθε, διὰ νὰ ἀποπλύνετε τὸν ρύπον, ποὺ ἐδέχθητε. Σὺς παρακαλῶ φροντίσατε νὰ μὴ πάθετε τὰ ἴδια με ἡμᾶς, ἀλλ' ἡ ἀμέλεια τῶν προηγουμένων σας, νὰ οὐκ γίνῃ μάθημα, διὸ πρέπει νὰ περιφρουρήσατε τὸν ἑαυτὸν σας.

27. Καὶ ὡς στρατιῶται πνευματικοί, γεννοῖσι καὶ ἔξυπνοι, καθ' ἑκάστην ἡμέραν νὰ καθαρίζετε τόσο καλὰ τὰ ὄπλα σας τὰ πνευματικὰ, ὥστε βλέπω ὁ ἐχθρὸς (διάβολος) τὴν μεγάλῃν τῶν ὀπλῶν λήψιν, νὰ ἀπομακρύνεται καὶ οὐτε κἄν νὰ σκέπτεται νὰ οὐκ πληρώσῃ. Διότι, ὅταν ἴδῃ ὅσα μόνον νὰ ἀπρόσπουν τὰ ὄπλα σας ἀλλὰ καὶ οὐκ νὰ ἴσθῃ ἀπ' ἑαυτὰ τὰ μέρη καλῶς ἀκουραμένα καὶ τὸν θησαυρὸν τῆς διανοίας σας καλὰ ἠσφαλισμένον, ὅπως ἀσφαλίζεται ὁ ὄκος, θὰ καλύψῃ τὸ πρόσωπον καὶ θὰ ἀνακηρύξῃ, διότι γνωρίζει, διὸ τίσις δὲν θὰ κατορθώσῃ, ὅπου καὶ ἂν ἀναρτήσῃτε ἐπιθέσεις ἀπικερσίαν, διότι, ἂν καὶ εἶναι ἀδύνατος καὶ ἱσχυρὸς καὶ ἀπὸ κάθε θηρίου θηρωδέστερος, δεῖν βλέπῃ τὸν ἄριστον πνευματικὸν ἐξοπλισμὸν σας καὶ τὴν δύναμιν, ποὺ οὐκ ἔδωκε τὸ ἅγιον Πνεῦμα, λαμβάνει πλήρη γνώσιν τῆς ἀδυναμίας του καὶ με πολλὴν ἐντροπὴν ἀπομακρύνεται, κατακρίνων τὸν ἑαυτὸν του, διότι γνωρίζει καλῶς, διὸ ἀκατόρθωτα ἔργα εὐχεῖται νὰ κάμῃ.

28. Ἄς εἰμεθα λοιπὸν, οὐκ παρακαλῶ, προσετακοὶ καὶ ἄγραυτοι ὄμοι. Ἄς προσέταρμεν ὅσα πρὸ ἐτῶν ἱκμάθημεν νὰ λάβωμεν τὴν δωρεάν ταύτην, διὰ νὰ δυναθώμεν νὰ ἐπιβλέσωμεν εἰς τὴν ψυχικὴν ἀρωαότητα, ποὺ εἴχαμεν εἰς τὴν ἀρκίαν καὶ τὸν ρύπον ποὺ ἐν τῇ μεταξύ ἐλάβομεν νὰ καθαρίσωμεν. Μεγάλῃν προσοκῆν καὶ πολλὰ μέτρα ἀσφαλείας λάβετε, ὅσοι προσφάτως τὴν βασιλικὴν γενναιοδωρίαν ἀπηλάττω-

τε, ὥστε οὐ διαρκῆ καθαρότητα νὰ διαμένετε καὶ κομμίαν ρωπία ἢ κηλῖδα νὰ μὴ λάβετε ἐκ τῶν τεχνασμάτων τοῦ διαβόλου. Ἦς δὲ νὰ εἶναι οὕτως παρὶν καὶ πλησθὸν ἡμῶν καὶ νὰ ἐξακοντίσῃ ἐναντίον μας τὰ θέλη τῆς πανηρίας του, ὅπου παντοῦ τὸν ἑαυτὸν μας νὰ περιφρουρούμεν καὶ με πολλὴν δύναμιν νὰ ἀνθεστήμεθα εἰς αὐτὸν καὶ μεγάλῃν πρόνοιαν νὰ λαμβάνωμεν περὶ τῆς σωτηρίας μας. Ἦνα καὶ τὰς παγίδας ἐκείνου δυναθώμεν νὰ διαφύγωμεν καὶ ἄσπρατα διαμένοντες, τὴν ἐπιθυμίαν δοθήσεται ἐπιτελοῦσάμεν εἰς ἡμᾶς, διὰ τῆς χάριτος καὶ φιλανθρωπίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μετὰ τοῦ ὁποῦ εἰς τὸν Πατέρα, συγκρόνως καὶ εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦμα ἄνηκει δόξα, δόξαμας, τιμὴ, τώρα καὶ πάντοτε καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΕΚΤΗ

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΚΚΑΤΑΔΙΩΘΕΝΤΑΣ
ΤΗΝ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΙΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΑΣ ΨΗΦΟ-
ΔΡΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΑ ΘΕΑΤΡΑ ΑΠΕΛΘΟΝΤΑΣ ΚΑΙ ΟΤΙ ΠΡΕΠΕΙ
ΝΑ ΦΡΟΝΤΙΣΜΕΝ ΗΡΕΙ ΤΩΝ ΑΜΕΛΟΓΩΝ ΔΕΔΕΦΩΝ ΚΑΙ
ΤΟΥΣ ΝΕΟΒΑΠΤΙΣΘΕΝΤΑΣ.

1. Πάντες ἰσοδρομία καὶ θεάτρα σατανικά καὶ ἡ συ-
κέντρωσίς μας μικρότερα γίνεται. Διὰ τοῦτο καὶ ἐγὼ φοβού-
μαι τὴν ἐκ τῆς ἀνάστασις καὶ ἡσυχίας προερχομένην ροδη-
μίαν καὶ ἀμέλειαν, ἐπιτάλακα καὶ συνεβούλευσα καὶ παρεκέ-
λευσα τὴν ἀγάπην σας ὅστε τὸν ἐκ τῆς νηστείας συγκεντρω-
θέντα πλοῦτον νὰ σπαταλέτε, ὅστε νὰ θελήσετε νὰ μολυνθῆ-
τε μὲ τὴν ἐκ τῶν σατανικῶν θεάτρων προερχομένην ψυχικὴν
ἀσθένειαν· ἀλλὰ καθὼς θέλετε αἱ συνήθειαι μοῦ ἐκείναι δὲν
ἔφερον κανένα ἀποτέλεσμα. Διότι ἰδοὺ μερικὸν ἐκ τῶν ἀκρο-
σπῶν μου παρεδύρθησαν σήμερον, καὶ τὴν πνευματικὴν κα-
τὴν ἀκρόσιν ἀγκαταλείψαντες, ἔπρεξαν ἐκεῖ, χωρὶς νὰ λά-
θουν καθόλου δι' ἑαυτῶν, τῆς ἀγίας τεσσαροκοστῆς τὴν ἀνά-
μνησιν, τῆς ἡμετέρας ἡμέρας τὴν οὐτήριον ἐορτήν,¹⁴ τῶν
θεῶν μυστηρίων τὴν φρικτὴν καὶ ἀπόρητον κοινωσίαν, τῆς
ἰδικῆς μας διδασκαλίας τὴν συνέκασιν.

2. Μὲ τί ἄρεθιν λοιπόν, λέγε μοι, νὰ συνεχίσω τοῦ λοι-
ποῦ τὴν συνήθει διδασκαλίαν, ὅταν βλέπω, ὅτι τίποτε πλέον
δὲν ὠφελείσθε ἐκ τῶν λόγων μου, ἀλλὰ ὅσον ἡ διδασκαλία
μου προικρεῖ, τόσο καὶ ἡ ἀμέλεια, ὅπως εἶπεν, μεγαλί-
νει, πρὸς γὰρ τὸ ὅποιον καὶ ἐς ἡμᾶς πολὺ μεγάλην ἔλαβον δι-
μοιουργεῖ καὶ ἐς ἐκείνους μεγαλύτεραν καταδίκην προσφέρει·
Μάλλον δὲ ὅτι πρὸς ἑλπίαν μὴ δημιουργεῖ, ἀλλὰ καὶ ὑπερ-
βολικὴν στενωπύριον. Ὁ γεωργός, ὅταν ἴδῃ, ὅτι μετὰ ἀπὸ
τοῦς πολλοῦς κόπους καὶ μάχους αὐτοῦ, ὁ ἀγρός του δὲν

τοῦ παρόγι τίποτε ὄρεθιν τῶν κόπων του, ἀλλὰ εἶναι ὡς ἡ ἄ-
γνος πέτρα δὲν ἔχει πλέον ἄρεθιν νὰ ἐργασθῆ εἰς τὸν ἀγρόν
τοῦτον, αὐτὸ βλέπει ὅτι ἄδικα κοπιᾷ. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει
καὶ ἐς τὸν διδασκόντα. Ὅταν ἴδῃ, μετὰ ἀπὸ τὴν φροντίαν
καὶ συνεκτὴ διδασκαλίαν, τοὺς ἀκροστές του νὰ παραμένουν
ἐς τὴν αὐτὴν ἀνομορφίαν καὶ ἀμέλειαν, δὲν θὰ δυνηθῆ ποτε
νὰ συνεχίσῃ τὴν διδασκαλίαν του μετὰ τῆς ἰσῆς προθυμίας,
καίτοι δὲ ἡ ἀμαθία δὲν τοὺς κόπους του δὲν ἐλαττοῦται, λό-
γω τῆς ἀμελείας τῶν ἀκροστῶν.

3. Δὲν συμβαίνει ἐς τὴν πνευματικὴν διδασκαλί-
αν, ὅτι καὶ ἐς τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς. Ὁ γεωργός, ὅταν
ὁ ἀγρός διαφείσθῃ τὰς ἐπιτάλακας του, μὲ ἄδικα κέρμα ἐπιστρέ-
φει εἰς τὸν ἄσπον του, χωρὶς νὰ δυνηθῆ νὰ εὕρῃ καρμίας πα-
ρηγορίαν διὰ τοὺς κόπους, ποὺ κατέβαλεν. Ἐξὸ ἄλλως δὲν
συμβαίνει τὸ ἴδιον· ἀλλὰ καὶ ἂν ἐς τὸν αὐτὸν βαθμὸν ἀμε-
λείας μένουν αἱ ἀκροσταί· καὶ ἂν κανεὶς δὲν ὠφελείσθῃ ἀπὸ
τὰ κηρύγματά του, ὅταν ὁ κήρυξ τοῦ θεοῦ λόγου δὲν ἐπιτελῆ
ἀμελῶς τὸ καθήκον του, θὰ ἀμειψθῆ πλουσιοπαρόπως, διότι
ὁ φιλόδημος θεὸς δὲν τοῦ ἐλαττοῦται τὴν ἀμοιβὴν τῶν κό-
πων του, λόγω τῆς ἀμελείας ἐκείνων· εἴτε ἀκούσουν, εἴτε
δὲν ἀκούσουν καθόλου, παρέκει πλουτοῦσαν ἀμοιβὴν εἰς τὸν
κηρύσσοντα.

4. Ἐπειδὴ ἄλλως ἄρεθιν δὲν πορητροῦμεν τοῦτο μόνον,
ἂν θὰ λάθωμεν ἀκροσίν τὴν ἀμοιβὴν τῶν κόπων μας, ἀλλὰ
καὶ τὸ ἴδιον σας συμφέρων· καὶ ἐπειδὴ πολὺ ἐνδιαφερόμεθα
καὶ διὰ τὸ ἴδιον σας κέρδος καὶ τὴν ἰδικὴν σας ὠφέλειαν,
θεωροῦμεν προσηγορίαν μας ἕρμαιον τὴν ἰδικὴν σας ἀμέλειαν.
Διὰ τοῦτο θεωροῦμεν, ὅτι ἐλαττοῦνα ἡ ἰδικὴ μας καὶ
τῆς ἀμοιβῆς καὶ μάλας ὅταν οὐκ ἐθέλωμεν, ὅτι ἡ διδασκαλία
μας θὰ ἀποθῆ εἰς τὴν μεγαλύτεραν κηρύξιαν· εἰς αὐτοὺς ποῦ,
μετὰ ἀπὸ τῶν παρανοήσεων, ἐξοικονομοῦν νὰ δεκνύνουν τὴν
αὐτὴν ἀναφορὴν καὶ κηρύξιαν καὶ δὲν θέλουν νὰ ὠφελι-
θοῦν ἐκ τῆς συνεκτῆς διδασκαλίας.

5. Ἐκεῖνο ποῦ ὁ Χριστὸς ἔλεγε περὶ τῶν Ἰουδαίων·
«Εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον νῦν
ἐξ ὑμῶν οὐκ ἔκρουσι περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν» (Ἰω. 15,
22), τοῦτο ἀμύθη καὶ ἡμᾶς νὰ εἴπωμεν τώρα περὶ ἐκείνων,
ποῦ ἐπιτόπιον ἀπὸ τὴν συγκέντρωσιν ταύτην τὰς ἐφομιάρ-
τους διακοκόσους, τὰς ἐπιζήμιους συγκεντρώσεις, τὰς ἰσο-
δρομίας καὶ τὰ θεήματα τοῦ διαβόλου. Ἐάν ὅσοι ἐκείνων προ-
λάβει νὰ τοὺς συμβουλεύσωμεν τόσο καλῶς, ἐπὶ τῶν κρῶ-
νον νὰ τοὺς φωνάζωμεν καὶ νὰ τοὺς παρακαλῶμεν, ὡς νὰ
ἦσαν μικρὰ παιδιὰ, καὶ κάθε ἡμέραν νὰ τοὺς προτρέπωμεν
διὰ τῆς συνεκτῆς διδασκαλίας νὰ ἀκολουθήσουν τὴν ὁδὸν τῆς

14. Δηλαδή τὴν ἡμέραν τοῦ ἁγίου Πέτρου, κατ' ἑν, ὅς φαίνεται ἐκ
τοῦτου, ἡμερομῆθῃ ἢ παροῦσιν ἡμέραις.

ἀρετής, να τους δεκνούσαμε την ζημίον, που φέρει ή κακία, να τους παρακαλούμε να διαρκάσουν διά της μετανοίας τα προηγούμενα αμαρτήματα, δέν λέγει, δέν εβκαμεν προλάβει να κάμωμεν όλα ταύτα, ίσως θά ήμπορούσε κανείς να τους συγκαρίση.

8. Τώρα όμως πάλιν δικαιολογίον θά εδρουν; Ποίος θά αξίωση αὐτοῦ συγγνώμης, όταν οὗτοι διά της τοιαύτης ἀμελείας των οὐκ μόνον τὸν ἑαυτὸν τους παλὸ θλάπτουν, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλους γίνονται αἰτία ασανθάου, καὶ όταν ὁ γέρον δέν λαμβάνει ὅτι ὄντι οὕτε την ἡλικίαν του, οὕτε ὡς οὐ εὐράσκειται πλησίον εἰς τὸν θάνατον, οὕτε τὸ θάρος τοῦ φορτίου τῶν αμαρτημάτων τοῦ παρελθόντος, ἀλλὰ καθ' ἑκάστην ἡμέραν αὐξάνει τὰ αμαρτήματά του καὶ εἰς τοὺς νέους γίνεται διδάσκαλος τῆς ἀμελείας; Πότε λοιπόν, λέγε μου, ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος θά δυναθῆ νὰ διορθῶσιν τοῦ παιδιοῦ του τὴν ἀμελείαν καὶ νὰ σφικρῶσιν τὸν στακτὸν νέον, αὐτὸς ὁ ὁποῖος δέν εὐσφρονίσθη οὕτε ὑπὸ τῆς μεγάλης του ἡλικίας καὶ ὁ ὁποῖος, ἐνθὺ μέλλει νὰ δώσῃ λόγον οὐκ μόνον διὰ τὰ ἴσκιά του αμαρτήματα, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ μωρήματα τῆς ἀμελείας, πού δίδει διὰ τοῦ παραδείγματός σου εἰς τοὺς ἄλλους, ἐν τούτοις δέν κόβει τὴν ποινήν τοῦτην συνάψαν;

7. Καθὼς ἔκεινος, πού ἀκολουθεῖ τὴν δόξιν τῆς ἀρετής, δέν ἀρείβεται μόνον διὰ τοὺς ἰσμούς τοὺς ἰδικούς του, εἰς τοὺς ὁποῖους ὑποβάλλεται, ἀκολουθῶν τὴν ἀρετὴν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀρετὴν τοὺς ἄλλους, ἐπειδὴ πολλοὺς διὰ τοῦ παραδείγματός του παρασύρει νὰ μνησθῶν τὸν ζῆλον του καὶ τὴν ἀρετὴν του, κατὰ τὸν ἕνα πάλιν τρεῖσι καὶ οὐ ἀκολουθοῦντες τὴν δόξιν τῆς ἀρετίας, θά ὑποσταθῶν μεγάλην τιμωρίαν, διότι γίνονται κακὸν παράδειγμα εἰς τοὺς ἄλλους καὶ ἐν προκειμένῳ διδάσκουν τὴν ἀμελείαν. Πᾶς λοιπὸν θά ἐπιυλάξωμεν τοῦ λοιποῦ τοὺς νέους, ἀφοῦ οἱ γέροντες ἔφθασαν εἰς τοιοῦτην ἀμελείαν, ὥστε νὰ μὴ ἀσούουν τὴν ἀποστολικὴν προτροπήν, ἣ ὁποία λέγει ἑΛυρόσκαττα γίνεσθε καὶ Ἰουδαίαις καὶ Ἑλλήσι καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ (Α' Κορ. 10, 32).

8. Εἶδες συμβουλίην προεκαμένην ἐκ τῆς ἀγάπης τῆς ἀποστολικῆς; Τὴν ἀπιθύνειν, ἐπειδὴ ἐφοβεῖτο καὶ ἔτρεψε δι' ἐκείνους πού θλάπτονται ἐκ τῆς ἰδικῆς μας ἀμελείας καὶ διότι ἐγνώριζεν, ὅτι δέν ἐκτίθενται εἰς μακρὸν κίνδυνον ἑσέλνοι, πού ἐπατείνουν τὴν ἀμελείαν καὶ ἀδικασίαν τῶν ἄλλων. Διὰ τοῦτο καὶ εἰς ἄλλην ἐπιστολήν αὐτοῦ συνιστῶ τὴν ἀρετὴν παντοῦ νὰ ἐπιυλάξωμεν, λέγων ἔπειθε ἐσθίετε, εἴτε πίνετε, εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε (Α' Κορ. 10, 31). Ἀλλεῖτε, σὲ παρακαλῶ, εἰς τοῦτο ἀκριβεστάτην παραί-

νεον. Πᾶν ἔτι θά ἐπιεκαρήσῃς ἢ θά πράξῃς νὰ ἔκη πάντοτε ὡς εἶχαν καὶ ὄσαν τοῦτο τὸ νὰ συντελεθῆ εἰς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ καὶ τίποτε νὰ μὴ κάμῃς, τὸ ὁποῖον δέν ἔχει αὐτὴν τὴν δόξαν. Ἐἴτε σὺν ἐσθίετε, εἴτε πίνετε, εἴτε τι ἔτερον ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε.

9. Καὶ πᾶς εἶναι δυνατὸν, λέγει, νὰ τρώῃ καὶ νὰ πίνῃ κανεὶς εἰς δόξαν Θεοῦ; Ὅταν, καθήμενος εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ φαγητοῦ, εὐχαριστῆς ἑκείνον, πού ἔδωκε τὰ φαγητά, βίαν ἀντανυφίρης τὸν κορηγὸν αὐτῶν, ὅταν δέν ἔκῃ συτήσεις κοσμικὰς, ὅταν, ἀφοῦ μὲ πολλὴν ἐγκράτειαν ἰκανοποίησῃς τὴν εἰς τροφήν ἀνάγκην τοῦ σώματος, ἀποφεύγων τὴν ἄλλωσιν μέτρον καὶ τὴν πολυφαγίαν, σιωπῶσῃς καὶ εὐχαριστήσῃς ἑκείνον πού ἔδωκε τὴν τροφήν πρὸς συντήρησιν μας, τότε ὅλα εἰς δόξαν Θεοῦ τὰ ἔκαμες. Διότι ἔἴτε γὰρ ἐσθίετε, λέγει, εἴτε πίνετε, εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε.

10. Κύτταξε, σὲ παρακαλῶ, πᾶς διὰ τῆς συντάμῃ τοῦτης φράσεως ὁ Ἀπόστολος περιέλαβεν ἀλόκληρον τὸν θίον μας μὲ τὸ νὰ εἴπῃ δηλαδὴ ἔπειθε τι ποιεῖτε ὅλην τὴν ζωὴν μας εἰς μίον μόνον λέξιν περιέλαβε, θέλων νὰ μῆς διδάξῃ, ὅτι ποτὲ δέν πρέπει νὰ ἐπιτελώμεν τὰ ἔργα τῆς ἀρετῆς ἀποβλέποντες πρὸς τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων. Καὶ οὐκ μόνον τοῦτο ἀλλὰ μὲ τὸ νὰ εἴπῃ ἔπειθε τι ποιεῖτε πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε καὶ κατὰ ἄλλο ὑπονοεῖ δι' ἡμῶς τὸ νὰ ἐπέκωμεν τελείως ἀπὸ τὰ ἔργα τῆς κακίας καὶ τίποτε νὰ μὴ πράττωμεν τὸ ὁποῖον δέν φέρει δόξαν εἰς τὸν κανὸν δλων Κύριον. Ἐάν λοιπὸν τὴν ἀρετὴν ἀσκήσωμεν, εἰς τοῦτο κυρίως νὰ ὑποβλέπωμεν, εἰς τὸ νὰ μῆς ἐπανέσθῃ μόνον ὁ Θεὸς καὶ καθόλου νὰ μὴ φροντίζωμεν διὰ τοὺς ἐπείνοους τῶν ἀνθρώπων. Ἐάν ἀντιθέτως κατακόμωμεν ὑπὸ ἀμελείας καὶ ἀδικασίας, ἕκαστος νὰ μῆς φασίξῃ καὶ ταπεινώσῃ τὸ ὑψηλὸν μας φρόνημα, ἐννοῶ τὸ κρητῆρον ἐπίνον τὸ ἀδικασίαν. ἢ ἀρετῆς τῆς φοβερᾶς ἐκείνης ἡμέρας καὶ ἡ αἰεὶς ἐπὶ διὰ τὸν ἐρασιματὸν ἔργων μας συντελούμεν εἰς τὸ νὰ βλασφημηθῶμεν ὁ Θεός. Καθὼς λοιπὸν λέγει, προσεπιμένου περὶ ἑκείνων πού ἀσκούν τὴν ἀρετὴν, Ἐτοὺς δοξάζοντες με δοξάσω (Α' Βασ. 2, 30) ἐπὶ διὰ τοῦ προφήτου λέγει καὶ περὶ ἑκείνων πού ἐράμαρτον θίον ἔχουν Ἄουα ἦντι ἐπὶ δι' ἡμῶς τὸ βνωρὰ μου βλασφημηταί ἐν ταῖς ἐθνεσιν (Ἠσ. 52, 5. Ἰερ. 36, 30).

11. Ἠλέπεις πόσων ἀνανάκτησιν ἐκαρφύκουν οἱ λόγοι οὗτοι; Ἀλλὰ διὰ πόσου τρόπου εἶναι δυνατόν νὰ δοξασθῇ ὁ Θεός; Μὲ τὸ νὰ ζῶμεν εἰς δόξαν τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ λήπωμεν διὰ τῆς ζωῆς μας, ὅπως εἴπωμεν ἄλλωσιν Ἐλαμάρτας τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσι τὰ καλὰ

ἔργα ὁμῶν καὶ δοξάζουσι τὸν Πατέρα ὁμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς» (Ματθ. 5, 16). Τίποτε, πράγματι, δὲν συντελεῖ τόσον εἰς τὸ νὰ δοξάζεται ὁ Κύριός μας, ὅσον ἡ ἀρίστη διαγωγή τοῦ ἀνθρώπου. Ὅπως δηλοῦσθαι τὸ φῶς τοῦ ἡλίου μετὰ τὰς ἀκτῖνας καὶ φαίνεται τὰ πρόσωπα ἐκείνων ποὺ τὸν βλέπουν, κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον καὶ ἡ ἀρετὴ διὰ τῆς λάμπειας τῆς φωσκίτουσ καὶ προσελκύουσα ἄλλους ἐκείνους, ποὺ τὴν βλέπουν, συντελεῖ εἰς τὸ νὰ δοξαλογοῦν τὸν Κύριον, ὅσοι ἔχουν ἀγαθὴν διάθεσιν. Πάν λοιπὸν ὅ,τι θὰ πράττωμεν, νὰ τὸ πράττωμεν κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὅπως καθένος ποῦ θὰ μᾶς βλέπῃ, νὰ κινήται πρὸς δοξαλογίαν τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἔχει λεχθῆ ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου «εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε» (Α' Κορ. 10, 31).

12. Παραδείγματος χάριν ἐὰν θελήσῃς νὰ συνναστροφῆς καὶ συνάγῃς ἀκόσμους μετὰ κάποιον, μὴ ἐπιδοῦμαι νὰ προσφέρῃς ἐκδουλεύσεις εἰς ἐκείνους ποὺ εφημεροῦν καὶ εἶναι ἐπιφορῆς κατὰ κόσμον, ἀλλὰ εἰς ἐκείνους ποὺ ἀπρίσκονται εἰς θλίψεις, εἰς δυσκόλους περιστάσεις, εἰς φυλακὰς, εἰς ἐκείνους ποὺ εἶναι τελείως ἔρημοι καὶ δὲν ἀποληθιάζουσι καμμίαν παρηγορίαν. Τὴν μετ' αὐτῶν συνναστροφὴν νὰ θεωρῆς ἀνωτέραν ὑπὸ κάθε ἄλλῃ, διότι ἀπ' αὐτοὺς θὰ ὠφεληθῆς θὰ μῶνις φιλοσοφικώτερα νὰ σκεπτεῖσαι καὶ τὸ πᾶν εἰς δόξαν Θεοῦ θὰ πρῶτῃς. Καὶ ἂν εἶναι ἀνάγκη νὰ κινήσῃς ἐπισκέψεις, πρῶτῃς νὰ ἐπισκεφθῆς τὰ ὄρανα, τὰς χήρας καὶ τοὺς εἰς πολλὴν πτωχείαν εὐσχομένους, παρὰ ἐκείνους ποὺ εἶναι οὐ δόξαν καὶ λαμπρότητα. Διὰ τὸ ἕως ὅτου ὁ Θεὸς εἶπεν «Ἐγὼ εἰμι πατὴρ ὄρφανῶν καὶ πατὴρ χηρῶν» (Ψαλμ. 67, 6). Καὶ πάντων «κρίνατε ὄρφανῶν καὶ δικαιοσύνη χάριον καὶ δεῦτε καὶ δικαιοσύμην, λέγει Κύριος» (Ψαλμ. 1, 17).

13. Καὶ ἂν ἀπλῶς εἰς τὴν ἀγορὰν θέλῃς νὰ μεταβῆς, ἐνθυμήσου τὴν ἀποστολικὴν παραίνεσιν, ἡ ὅποια λέγει «εἴτε τι ποιεῖτε πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε». Μὴ χάνῃς τὸν καιρὸν σου εἰς ἀκόσμους καὶ ἐπιβλαβεῖς συνναστροφάς, ἀλλὰ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ νὰ καταβύθῃσαι, ἵνα συγκρόνῃς τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχὴ μεγίστην ὠφέλειαν εὑρῶν ἐκεῖ. Ὅταν τέλος ἀμυλῶμεν πρὸς ἄλλους, μετ' ἐπισκεψίαν καὶ πολλὴν πρότητα νὰ πράττωμεν τοῦτο καὶ νὰ μὴ τοὺς ἀμυλῶμεν διὰ ζητήματα θωματὰ καὶ ἀνομιεῖς, ἀλλὰ δι' ἐκείνα, ποὺ καὶ ἐκείνους θὰ ὠφεληθῶν, καὶ ἡμεῖς θὰ ἀπαλλάξωμεν ἀπὸ μορφήν.

14. Δὲν ἀνεκίνησα πῶσα τὸ ζήτημα τοῦτο εἰς τὴν ἀγάπην σου ἀπλόα καὶ ὡς ἔπρεπε, ἀλλὰ διὰ τὸ μᾶλλον πῶσον προσοχὴν πρέπει νὰ ἔχωμεν, ἐὰν θέλωμεν νὰ φροντίζωμεν διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς μας καὶ πόσον ἀξιοκαταβεβῆτοι εἶναι ἐκείνοι ποὺ προτιμοῦν ἀπὸ τὴν ἐδῶ συνᾶρσιν καὶ τὴν

πνευματικὴν τούτην διδασκαλίαν, τῆς ἐφομιάρτου διακεδόσεις, τὰς ἀκόσμους καὶ ἐπιβλαβεῖς συνναστροφάς, τὰς ἐπιπορευμάς καὶ τὰ σατανικὰ καὶ καταστρεπτικὰ θεάματα καὶ δὲν ἀκούουν οὔτε τὸν μακάριον Παύλον, ὁ ὅποιος λέγει «Ἀπρόσκοπτοι γίνεσθε καὶ Ἰουδαίους καὶ Ἑλληνας καὶ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ» (Α' Κορ. 10, 32).

15. Πῶς λοιπὸν νὰ συγκυρήσῃ κανεὶς τοὺς τοιοῦτους καὶ πῶς νὰ τοὺς δικαιολογήσῃ, ἄφοῦ, ἐνῶ εἶναι χριστιανοὶ καὶ μετέχουν τῆς ἐδῶ διδασκαλίας καὶ ἀπολαύουν τῶν φρακτῶν καὶ ἀσπρητῶν μυτηρίων, ἐν τούτοις μετὰ τῶν Ἰουδαίων καὶ πᾶν ἐθνικῶν συνναστροφῶνται καὶ εὐρίσκουν εὐκαρίστησιν εἰς τὰ ἴδια μετ' ἐκείνους μετὰ ἡθονῆς; Θὰ ἡμιτρέπωμεν λοιπὸν ποτέ, ὑπὸ τοιοῦται συνθήκῃς, λέγει μοι, τὸν πλανώμενον νὰ ἀδηγήσωμεν εἰς τὴν δόξαν τῆς ἀληθείας καὶ εἰς τὴν εὐσέβειαν νὰ προσελκύωμεν πάλιν ἐκείνους, ὁ ὅποιος εὐρίσκειται εἰς μεγάλην ἀσφαλίαν καὶ ἀμέλειαν; Δὲν εἶναι κατὰλληλος ἡ περίστασις νὰ εἴπωμεν καὶ ἡμεῖς πρὸς τοὺς τοιοῦτους ἐκεῖνο ποὺ καὶ ὁ μακάριος Παῦλος ἔλεγεν εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι εἰς τὴν Κόρινθον εἰσῆλθοντο εἰς τοὺς ναοὺς τῶν εἰδώλων, ἄφοῦ ἐδέχθησαν τὸν λόγον τῆς εὐσεβείας; «Ἐάν τις ἴδῃ σε, λέγει, τὸν ἕκοντα γνάθῳ ἐν εἰδωλίῳ κατακείμενον» (Α' Κορ. 8, 10).

16. Ἡμεῖς δὲ, μεταβάλλοντες ἄλλοτε τὸ κείμενον, θὰ εἴπωμεν «Ἐάν κάποιος ἴδῃ σε, ὁ ὅποιος ἔσται τὴν ἀληθῆ γνάθῳ τῆς εὐσεβείας, νὰ διέρχεται διπλὴν τὴν ἡμέραν σου εἰς τὰς ἀκόσμους καὶ ἐπιβλαβεῖς ἐκείνας συνναστροφάς, δὲν θὰ ἐπιδοκίμῃ ἡ συνειδήσις σου, ἄφοῦ εἶναι ἀσθενής, εἰς τὸ νὰ ἐπιδοκίμῃ εἰς τὰς τοιοῦταις ἀσκαλίαις μετ' περισσοτέραν προθυμίαν;» Ἐκεῖνο λοιπὸν τὸ ὅπολον ὁ μακάριος ἐκεῖνος ἔλεγε, διὰ τὸ ἀποτρέφῃ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι χωρὶς προφύλαξιν, μετὰ τὴν γνώσιν τῆς εὐσεβείας, ἐλάμβανον μέρος εἰς τὰς εἰδωλολατρικὰς τραπέδας καὶ ἐγίνοντο ἄφρατοι ἀσυνδάλοιοι εἰς τοὺς ἑλλογιστοὺς, τοῦτο καὶ ἡμεῖς μετὰ τὴν εὐκαρίαν ταύτην θὰ εἴπωμεν πᾶρα πρὸς ἐκείνους, ποὺ τρέχουν εἰς τὰς παρανομίας ἠθικῶς ταύτας σύγκεντρώσεις, καὶ τὰς ἐφομιάρτους διακεδόσεις προτιμοῦν ἀπὸ τὴν ἐδῶ συνᾶρσιν.

17. Ἀλλὰ εἰς τί χρησιμεύουν αἱ αὐτηταὶ αὐτὰς ἐπιπλήξεις, διὰν οἱ διπεύθουσι δὲν εἶναι παρόντες, διὰ τὸ ἀκούσων αὐτὰ ποὺ λέγομεν; Ἐν τούτοις καὶ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην δὲν θὰ εἶναι ἄνευ ὠφελείας ἡ παραίνεσις αὕτη. Διότι εἶναι δυνατόν, χάρις εἰς τὴν ἰδικὴν σοφίαν ἐπέμβασιν, ὅλα ὅσα ἐλέγξωμεν, λεπτιμερῶς νὰ τὰ μάθωσι καὶ νὰ ἀποφύγουν ὑπὸ διαβόλου τὸ δόλεον καὶ νὰ ἐπανέλθωσι εἰς τὴν νηπιματικὴν τροφήν. Αὐτὸ κάνουν καὶ οἱ κτηροί. Ὅταν ἐπι-

σκέπτονται τους άρρώστους, δεν συναρμολογούν μόνον με αυτούς περί το πώς θά γίνουν καλά, αλλά και με τους υγιείς που είναι μαζί με τους άρρώστους και εις τους συγγενείς αυτών δίδουν όλες τις ιατρικές των εντολές και άφου αναθέσουν εις αυτούς να φροντίσουν περί τούτων, άνακαρτούν με την παροήθειαν, ότι έκαμαν ό,τι έπρεπε. Και ήμεις λοιπόν το ίδιο πράττομεν. Άν και δεν είναι παρόντες οι ψυχικώς άσθενείς, εις όσς τους υγιείς αναθέτομεν την φροντίδα της θεραπεύσεως αυτών και όσς άποκαλύπτομεν την λύτην της ψυχής μας, ίνα όεις του λοιπού φροντίσετε περί της σωτηρίας των μελών σας και εφαρμόσετε διά των έργων την άποστολικήν τάτην προτροπήν: «Έσττε εσθετες, ειτε πάντες, ειτε τι ποιείτε, πάντα εις δόξαν Θεού ποιείτε».

18. Όταν δηλαδή, έξερασκόμενος άπ' έδω, έμπράκτως ένδιαφερόμην διά την σωτηρίαν του άδελφού και δεν άρκεσθής μόνον εις έπικρίσεις και έπιπλήξεις, αλλά και τον συμπουλεύσησιν και την παρακαλήσησιν και του διεύξησιν την θιάδην, που προέρχεται άπό τός έφορμήτους διασκευόσεις, και την ώφέλειαν, που προέκειν ή έδω διδασκαλίω, εις δόξαν Θεού τό πάν έκομεσ και διεγλύον μισθόν διά τόν έαυτών σου ήτοήμασ: πρώτον άπ' όσα διά την ίδιάν σου σωτηρίαν έκομεσ και δεύτερον διά τός προσαιθείας, που κατέβαλεσ, διά να θεραπεύσης τόν άδελφόν, που είναι μέλος ίδιόν σου. Τούτο είναι τό κακάριον της Έκκλησίας, τούτο είναι του Σατήρος ήμιν ή έντολή, τό να μη επιδιώκωμεν μόνον την ώφέλειαν που έαυτού μας; αλλά και τού μίσθον (Φιλ. 2, 4).

19. Σκέψου πάλιν έξημέριον τόν έαυτών του εκείνης, που δεσκνύει μεγάλον ένδιαφέρον διά την σωτηρίαν του άδελφού. Ό τρώκτης μμητής, όσον είναι άνθρώπινωσ δυνατών, τόν Ίσον τόν Θεόν. Άκούσε τι περί τούτου λέγει ό Θεός διά του προφήτου αυτού: «Ό έξάγων Ώρον έξ άνόξεισ τις στήμα μου έσται» (Ίερ. 15, 19). Εκείνος, λέγει, που πολύ προσαιθεί να διασώση τόν εις άμελειαν και άδικοφροσίαν εύρισκόμενον άδελφόν του και ήρει να τόν άποσπάση άπό τόν φάρμαγα του διαβόλου, κατά τό άνθρώπινωσ δυνατόν μμητείται έξέ. Ποίων έργων δύναται να έξουσθή με αυτό, τούτο είναι τό μεγαλύτερον όλων των καλών έργων, τούτο είναι ό καλύτερόν της άρετής.

20. Και είναι πολύ φυσικόν. Διότι ένν ό Χριστός έκυσε τό αίμα του διά την ίδιάν μας σωτηρίαν (και ό Παύλος γράφει περί εκείνων που δημιουργούν τό σκάνδαλα και ός εκ τούτου βλάπτουν πολύ την σωτηρίαν εκείνων που τά βλέπωμεν, ότι θά καθή ό άσθενής πνευματικώς άδελφός διά τόν ίδιόν ό Χριστός άπέθανεν έξ αιτίας της ιδιότης σου γνώσε-

ως), ένν λοιπόν ό Κόσμος σου άπ' αυτόν έκυσε τό αίμα του, δεν είναι δικαίον ό καθένας έξ ήμιν να προσφέρει τούλάσσον την διά των λόγων ένδιασκίαν και προτροπήν και να έσση κείρα βοηθείας εις εκείνους, που λόγω άμελείας εις τός παγίους του διαβόλου έκου πέσει: Άλλ' ότι θά πρόξεται τούτο λόγω της μεγάλης σου άγάπης προς τά μέλη τά ίδιάν σου, και θά άνακαρτήσετε τός άδελφούς σας εις την κοινήν μητέρα, δεν άμφόβηται καθόλου, όστι γνωρίζω, ότι διά της χάριτος του Θεού είσθε συνεται και ίκανοι και άλλους να νοθεύητε.

21. Έπαυμά τώρα, εις τό τέλος της όμιλίς μου, να στραφώ προς τός νεοφροσίτους. Νεοφροσίτους δε, όταν λέγει, δεν έννοώ εκείνους, οι όποιοι προ όλίγου ήξιώθησαν της πνευματικής δωρεής του βαπτίσματος, αλλά και εκείνους, που την έλαβον προ ένός ή και περισσοτέρων ετών. Διάτι, όταν θελω, δύναμαι και οι τελευταίοι ούτοι άσφακώς να φέρουν αυτήν την άνομασίαν. Η νεότης αυτή δεν γνωρίζει γήρας, δεν υπόκειται εις άσθένειαν, δεν αιμαλωτίζεται υπό της λύτης, δεν άμαυρούται υπό της πολυκαρίας, δεν ύπαικρει προ σθένος, δεν νικείται παρ' σθένος, παρά μόνον υπό της άμαρτίας, όστι θαρδ γήρας δι' αυτήν είναι ή άμαρτία.

22. Και διά να μάθησ ότι αυτή είναι θάρος άνυπόφορον, θαρύτερον άπό κάθε άλλο, άκουσε τός λόγους του προφήτου: «Ποσει φορτίον θαρδ έδαρνήθησιν έπ' έμέ». Δεν είναι δε μόνον πολύ θοραεία, αλλά και θρωμερά. Διά τούτο προσέθεσε: «Προσάξωσιν και έσθήσωσ οι μάλλυές μου». Εξέσ ότι δεν είναι μόνον θάρος άνυπόφορον αλλά και θρωμερά ή άμαρτία; Μάθε τώρα και πόθεν αυτή προέρκεται, δι' όσον λέγει έν συνεκεί: «Από προσώπου γάρ, φησί, της άφροσύνης μου» (Ψαλμ. 37, 5-6). Άρα ή άφροσύνη είναι ή αιτία όλων των άμαρτιών. Είναι λοιπόν δυνατόν ένός είναι είναι γέρον κατά την ηλικίαν του σάρκασ, να είναι νέος και νεοφροσίτος κατά την άμην της χάριτος, και ένός είναι νέος σωματικώς, να είναι γέρον πνευματικώς λόγω του πλήθους των άμαρτιών αυτού. Διάτι, όπου αυτή εισέρκεται, πολλές καρτίδας και πολλές ζαρομιστιές δημιουργεί.

23. Διά τούτο παρακαλώ και εκείνους, που προσκέρτες ήξιώθησιν να βαπτισθών και εκείνους, που προ πολλού κρόνω ήξιώθησιν να λάβουν την δωρεάν τούτην, οι μόν δεύτεροι να καθαρίζουν δι' έξομολογήσεσ, διά δασκίων και ελεγκνούς μετενοός τός καρτίδας, που έβάδθησιν μέμρι σήμερον, οι δε πρώτοι να διατηρήσων την φαύρότητα και πνευματικην νεότητα, που έκουν, άνθρών και της ψυχής την υρωσύτητα να προσέκων καλά, ώστε να μη δεκθών καμμίαν

ρανίδα, ή όποια νά δύνηθι νά τούς δημιουργήση ρυπαρότητα. Δέν παροτρύνετε έκείνους πού φορούν λαμπράν και καινούργη ένδυμασίαν πόσον προσέχουν, όταν βαδίζουν εις την αγοράν, μήπως καρμία ρανίδα διαρρόρου έπιπέσονται επί αυτών και θλάσῃ τήν ύραιότητα τής ένδυμασίας; Καιτοι εις την περιστασίαν αυτήν καθόλου δέν είναι δυνατόν νά ζημωθῇ ή ψυχή, διότι έδώ πρόκειται περί ένδύματος, τό όποίον και ό σκάρος κατακτάται και ό χρόνος φθείρεται και όν λερωθῇ εύκολα καθαρίζεται διά τού ύδατος. Προκειμένου όμως περί τής ψυχής, εάν κήσεται συμβῆ, πράγμα τό όποίον άπεύχασται, κάποια κηλίδα αῖτη νά δεκθῇ, είτε διά λόγων, πού προσφέρει ή γλώσσα, είτε δι' ένδονόμαζον σκεψίμων, πού γεννῆι ή διάνασι, άμέσως μεγάλη καταστροφή γίνεσται, πού τό βάρος τού φορτίου, πολλή ή δυσάθετα.

24. Διά τόστο και έγώ φοβούμενος τού έκθροῦ τός παγίτας, συνεκώς συμβουλίας σας άπευθόμην, ίνα τήν νυμφικήν στολήν καθαράν διατηρήσετε και μέ αυτήν πάντοτε εις τόν γάμον τούτον τών πνευματικών νά εισέρχεσθε. Ότι δέ γάμος πνευματικός είναι τό έδώ τελούμενα φρονέται έκ τών έξήκω δώδεκα επί τών γάμων τών σαρκικών οι γυνήλιοι έσονται διαρκούν επί ήμέρας, έτσι και ήμερις επί επί ήμέρας¹⁶ διατηρούμεν τάς έσφράγισ τών πνευματικών τούτων γάμων, παραθέτοντες εις ύμῶς τήν σφραγίδαν αὐτήν τήν μυστικήν, πού είναι γεμάτη άνομιθήτων άγαθών. Καί τί λέγω επί ήμέρας; Εάν θελήσετε νά εἰσεθε νυμφόλαι και προσέκοιμι, καθ' όλον τόν χρόνον τής ζωῆς σας αὐτά θά διαρκέωσι, άμειλίχῃ τού νυμφικών σας ένδύμα έσθε και λαμπρόν νά διατηρήσετε.

25. Διά τού τρόπου τούτου και τήν άγάπην τού νυμφών εις μεγαλύτερον βαθμόν θά έπιστρέψετε εις τόν εαυτόν σας και οεις οι ίδιοι μέ τήν πόρεσιν τού χρόνου φαιδρότεροι και λαμπρότεροι θά φωνήτε, διότι ή χάρις θά καθίσταται μεγαλύτερη διά τής έπιτελέσεως τών άγαθών έργων. Έγθε δέ όλοι ήμερις νά διαφυλάτουμεν έπιείκως τάς δευράς πού ελάδομεν και νά άκρωθόμεν τής άνωθεν φιλανθρωπίας, διά τής κάρτιος και εύσπλαγχνίας τού μονογενοῦς Υἱού αυτού, Κυρίου δέ ήμεϊν 'Ιησοῦ Χριστοῦ, μετά τού όποιου εις τόν Πατέρα, συγκρόνως δέ και εις τό όγιον Πνεῦμα, άνήκει δόξα, δόνασις, τιμή, τιμή και πάντοτε και εις τούς αἰώνας τών αἰώνων. Άμήν.

16. 'Ένοιεί τάς μετά τό έπίσημον επί ήμέρας, καθ' ός φρονέται οι νεοφύτιστοι τήν λευκήν βαπτιστικήν στολήν, μεταβαίνον εις τόν τέρτο Νεόν, έθεο συμμετέχον εις τήν όμειν λευκαίαν και ήσαν τάς προσεγγινόμεν ήμερας μέγχι τής Κοιμήσε τού Θεοῦ ή άλλας Καίνης Κυριακής τελευτήσας, έτε απέβαιον τήν λευκήν βαπτιστικήν ένδυμασίαν έμφορύτερον εὐχέται. Ένεσθον και εις τήν όσον ή Κυριακή τού Θεοῦ έπιτελείτο Dominica in albis ή in albis depositis.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΕΒΔΟΜΗ

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ, ΟΤΙ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΦΩΦΕΒΙΑΝ ΠΡΟΣΕΣΟΥΝ ΕΙΣ ΗΜΑΣ ΤΑ ΛΕΓΩΜΕΝΑ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ ΟΤΙ ΠΡΕΠΗΝ ΝΑ ΠΕΡΙΦΟΡΩΜΕΝ ΟΣΑ ΤΑ ΕΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΙ ΝΑ ΠΡΟΣΚΟΛΛΗΜΕΘΑ ΕΙΣ ΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΠΟΖΟΝ ΦΩΦΕΙΜΟΣ ΕΙΝΑΙ Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΚΑΙ Η ΕΛΕΗΜΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΕΟΒΑΠΤΙΣΘΕΝΤΑΣ¹⁷

1. Διά πολλών και διαφόρων τρόπων έαδηλώνουν τήν πρόνοιαν αυτού πρὸς τό άνθρώπινον γένος ό φιλόάνθρωπος Θεός όχι μόνον τήν κτίσιν όλην έδημιούργησε και τόν σόρον νόν έπέτεινε και τήν θέλεισσαν ήλιωσε και τόν ήλιον άνωσε και τήν σελήνην νά φωτίζη παρεκείσασε και τήν γην μες έκάρως πρὸς κατοικίαν και έλασε τούς καρπούς αυτής μες έδωσε πρὸς διατροφήν και συντήρησιν τών σαρμάτων μας, άλλ' επί πλέον και τό λεύκανα τών άγιων μαρτύρων μες έκόρασε. Καί έσφύ έλασε τάς ψυχάς αυτών — όστι λέγει ή Γραφή δικαιοίαν γάρ, λέγει, ψυχαί εν καρί Θεοῦ (Σοφ. Σολ. 3, 1) — έσφρησεν εις ήμῶς έκς τάρα τό αίμαμα αυτών ως έπιτελεσματικά μέσα παρακλήσεως πρὸς-αὐτόν και τονώσεως, ίνα, εις τούς τάρους τών άγιών τούτων έρχόμενοι, ύποδαυλιζόμεν τόν ζήλον μας πρὸς μίσησιν αυτών και θάλεποντες αυτούς, ένθύσασμεθα τό κατορθώματά των και τάς όμοιότας, οι όποιας έχουν έπωφραλαθή εις αυτούς δι' αὐτά.

2. Μεγάλην ώφέλειαν λαμβάνουν οι ψυχαί μας έξ αυτών, εάν προσέκοιμεν. Διότι δέν δύναται ό λόγος νά μες διαπαιδαγωγήσῃ μέ τόσση έπιβολήν και πρὸς φαιλοσοφικήν εκέ-

16. 'Ε παραδοξ ήμείλα έφρονήθη εις έν εκ τών παλαιότιμων Μαρτύρων τής Άποστολής τής Παρρακοσή της Αποκωνήσεως, ήτις έν τή 'Εκκλησίῃ τής Σαρδίας είχε διαραφῆ εις τήν μνήμην τόν όπύ τού διακλήσε τών Περάθιν Καπώσ ή' ανατιθέσταν τήν Μ. Παρρακοσήν τού έτους 341 καταρκουσίαν Χριστιανών και τού έπισκόπου Αγράν. 'Επειδή δέ τήν Μ. Παρρακοσήν δέν ήτο δυνατόν νά γίνη λειτουργία πρὸς τιμήν αυτών, καθορίσθη νά τελέσται αυτή τήν έπισημήν Παρρακοσήν, τής Αποκωνήσεως, έτις τέλειος προσέλαθε χρόνον ήμερας μονησάσθου όλων τών μαρτύρων. Η μνήμη τών άνωτέρω μαρτύρων τιμήται ήδη έν τή ήμετέρα 'Εκκλησίῃ τή 17η 'Απριλίου.

ψην και εις την περιφρόνησιν των έγκοσμίων να μεις οδηγηση με δσην τα παθήματα των μαρτύρων, τα οποία φανάζουν δυνατώτερα από οάλληγια και εις άλλους διά των πραγμάτων δεσκνύουν το μέγεθος των άμασιών που φέρουν οι έδω κόποι, και την πλουσίαν αυτών αντιστάθουν. Όσον ύστερα ο λόγος από την πράξιν, τόσον και όσο λέγομεν ήμεις ύστερούν από εκείνα, που οι άγιοι ούτοι διάδοσκουν.

3. Όταν λαοίον έλλης έδω, αγαπητέ, και αναλογισθής ότι όλον τοϋτο το πλήθος του λαού με ίσην προθυμίαν σπεύδει διά να άσπασθί την οκόνην των τάφων και λάθρην ήξ αυτών προερχομένην ελάσγιαν, δεν θα άνιωμαθής εις άνιωτέρας σφαιρας διανοητικής και δεν θα προθύμοποιηθής να δεξής τον ήθον ζήλον με τον μάρτυρα, ίνα και οϋ των αυτών άξιωθής άμασιών; Σκέψου το έξής: έάν από ήμεις, που ελμεθα σύνδουλοι αυτών, άπολαβάνουν τόση τιμήσ οι μάρτυρες, τόσησ θα άπολαύσουν παρηγοίας και τιμής παρά του Κυρίου κατά την φοβερήν εκείνην ήμέραν της κρίσεως, έτε θα λάμπουν λαμπρότερον από τας ήλιωκάς άστρίδας; Διότι λέγει η Γραφή τότε, λέγει, εκλάμπουσιν οι δόξασι ως ο ήλιος (Ματθ. 13, 43).

4. Έκοντες λαοίον υπ' ήμων το μέγεθος της παρηγοίας αυτών προς το Θεόν, ποός αυτούς να καταφεύγομεν και την βοήθειαν αυτών να ήπώμεν. Διότι έάν οι δύστυχοι, που έχουν παρηγοίαν και θάρρος ένάντιον του επηρείου θαλάσσης, πολλές και μεγάλας άφελείας δύνασται να προσφέρουσιν εις εκείνους, που καταφεύγουν εις αυτούς, πολύ περισσότερο οι άγιοι ούτοι, οι άσπιοι την παρηγοίαν προς τον Θεόν απέκτησαν διά των παθμάτων των, τα μέγιστα θα μεις άφελήσουν, υπό των όρων και ήμεις να κάμωμεν ήτι έξαρτάται από ήμεις. Διότι τότε μόνον και ή παρ' αυτών προερχομένη προσοσία θα μεις άφελήσθι, όταν και ήμεις δεν μένωμεν άδρανείς, αλλά προσπαθώμεν διά της προθυμίας μας και της προσοχής εις τον θιον μας, να προσελκίσωμεν εις ήμεις του Κυρίου την φιλανθρωπίαν.

5. Είς τούς Ιατρούς λαοίον τούτους τούς πνευματικούς, δηλαδή τούς άγιους μάρτυρας, συνεχώς δε καταφεύγομεν Διότι προς το σκοπόν αυτών και ή άγαθότησ του Κυρίου καταλαπεν εις ήμεις τα σώματα αυτών, ίνα έρκόμενοι ένταύθα και άσπάζόμενοι ταύτα με όλην την διάθεσιν της ψυχής μας, λαμβάνωμεν τελείαν θεραπεσίαν από των φυσικών και σωματικών μας άσθενειών. Πράγματι δε, έάν έλθωμεν προς αυτούς μετά πίστεως και τόχη να έκωμεν σωματικών ή ψυχικών νόσων, όταν επιστρέψωμεν, θα έωωμεν λάθει την κατάλληλον θεραπεσίαν.

6. Προκειμένου περι των άσθενειών του σώματος, είναι δυνατών πολλές και μακρινών ταξίδι να κάμη ένας, διά να εύρη Ιατρόν, και χρήματα να πληρώσθι, και πολλά άλλα μέσα να έπινοήσθι, τα οποία δύνασται να πείσουν τον Ιατρόν να χρηματοποιήσθι τας έπισημονιάς του γνώσεως, διά να εβρωμεν άνακούφισιν εις την νόσον που εύρισκόρεθα. Έδώ όμως τίποτε εξ αυτών δεν κρείσσεται ούτε ταξίδι μακρινόν να κάμωμεν, ούτε εις κάποιον να ύποβληθώμεν, ούτε χρήματα να δαπανήσωμεν, αλλά άρκει πίστιν γνωσίαν να προσκρέμωμεν και δάκρυα θερμά να κύσωμεν με κοτύνουν ψυχής, διά να εύρη άμέσως ή ψυχή την θεραπεσίαν της και το σώμα το φάρμακον αυτού διά την άσθενείαν του.

7. Είδες των Ιατρών μας την δύναμιν και την γενναιοσύριαν; είδες την Ιατρικήν των τέχνην, ή όποια δεν νικάται ούτε υπό των άσθενειών; Λέγω τοϋτο, διότι εις τα σωματικά νοσήματα πολλιάσ ή θαυρίτης της νόσου καθιστά άνόσιχρον την Ιατρικήν. Έδώ όμως ούτε καν να φαντασθής τοιοϋτόν τι, αλλά έάν προσέλθωμεν μετά πίστεως, άμέσως τούς καρπούς της πίστεως λαμβάνωμεν και θεραπευόμεθα. Και μη εκπληγής διά τοϋτο, αγαπητέ. Διότι ο φιλόανθρωπος Κύριος ήμών, επειδή χάριν αυτού και της εις αυτών άμαλογίας δια ύπέμειναν οι μάρτυρες και άντασάθησαν κατά της άμαρτίας έγνωσθέντες μέχρι του σημείου, ώστε να κύσουν και το αίμά τους, θέλων διά τον λόγον τούτον να τούς έμφοσίη λαμπροτέμους, και την δόξαν που μεγαλύτεραν να καταστήσθι και εις τον πρόσκαιρον τούτον θιον, εις τιμήν αυτών πλουσίως της δωρεάς του παρέχει εις εκείνους, που πληροΰνουν αυτούς μετά πίστεως.

8. Ότε αυτά που τόσο λέγομεν δεν είναι λόγια μάταια, το μαρτυρεί ή πείρα των πραγμάτων και γνωρίζω καλά ότι και οεις οι ήδοι θα το έπιβεβαιώσαστε και μαρτυρήσαστε. Διότι, ος έρωτά, ποια γυναίκα, της άπίστος ο ένδρας μετάθι εις μακρινόν μέρος και ως εκ τούτου άστενοκαρής, έώπτε εκουρίσθι αίσθησ, ήλθεν έδω και διά των άγιών μαρτύρων προσέφερον εις τον Κύριον των όλων τας ίακασίας της ύπέρ του άνδρός της και δεν έπαυέφαμε τούτον γρήγορα εκ της μακρινής αίσθησ άσπότημίας. Και ποια πόλιν γυναίκα δάσκουσα το ήσθησ της να είναι θορακά άρρωστα, και ως εκ τούτου να της έσπάζωνται τα σιλάρκνα, ήλθεν έδω και με θερμά δάκρυα παρεκάλεσε να δεηθών προς την Θεόν ύπέρ αυτής οι άγιοι ούτοι, οι νικητοί εις τον ύπέρ Χριστού άγίον, και δεν έξεδάσαν ήμεις τήν άσθενείαν και δεν ανυτέλεσε να επανεύρη ο άρρωστος την ύγιαν;

9. Παλλάι δε εις δυσκόλους περιστάσεις εύρισκόμενοι

καὶ βλέποντες μεγάλους κινδύνους νὰ κρέμανται ἐπὶ τῶν κεφαλῶν των, ἐλθόντες ἐνταῦθα καὶ προσευκασθέντες μὲ πίστην ὅλα αὐτὰ τὰ κατὰ ἄσπεργον. Καὶ διατὶ νὰ ἀναφέρω σωματικά νοσήματα καὶ βουκόλους περσιτάσεις; Πολλοὶ ἐπὶ αὐτὸν τὸν Ἰωάνν τὸν διάβολον τυραννοῦμενοι καὶ ὑπὸ φυσικῶν παθῶν θαυμαζόμενοι, πρὸς τοὺς πνευματικὰς τοῦτους ἱετροὺς ἐλθόντες καὶ τὰ παραπτώματά των ἐνθυμηθέντες καὶ τὰς πληγὰς τῆς φυσικῆς των διὰ τοῦ λόγου γυμνάς φανερούμενοι, τῶσιν ἐξ αὐτῶν ἑλαδὸν παραγοῖσαν καὶ ἐνίσκωσιν, ὥστε ἁμέσως αὐτῇ νὰ γίνῃ αἰσθησις, ἢ συνέλαψις αὐτῶν νὰ ἐξαλειφώσῃ καὶ μὲ μεγάλην πεποιθήσιν, ὅτι συνεκωρῆθησαν νὰ ἀποπέλθουν εἰς τὸν αἰῶνα των.

10. Ὡς πηγὰς πνευματικὰς, ποὺ παρέχουν ἄφθονα νάματα, ἐκάρτισεν εἰς ἡμᾶς ὁ Κύριος τοὺς τάφους τῶν μαρτύρων. Καὶ ὅπως αἱ πηγαὶ τῶν ὑδάτων εἶναι εἰς τὴν διάθεσιν ὅλων ἐκείνων, ποὺ ἐπαθμοῦν νὰ λάθουν νερὸ ἐξ αὐτῶν, ἔκαστος δὲ λαμβάνει ὅσον χωρεῖ τὸ ἄγγειόν αὐτοῦ, τὸ ἴδιον παρατηρεῖται καὶ εἰς τὰς πηγὰς αὐτὰς τὰς πνευματικὰς. Καὶ αἱ πηγαὶ αὗται αἱ πνευματικαὶ εἶναι εἰς τὴν διάθεσιν ὅλων καὶ σὺδερμία προσωπικῆ διὰκρίσεως ἕδω ὑπάρχει ἕτε ἕνας εἶναι πλούσιος ἢ πτωχός, ὄσιλος ἢ ἀσεβής, ἄνδρας ἢ γυναῖκα, τῶσιν ποσότητα δὴ λάβῃ, ὅσον εἶναι τὸ μέγεθος τοῦ ζήλου ποὺ ἔχει.

11. Διότι ὅπως ἐκεῖ πρέπει νὰ ὑπάγωμεν μὲ ἄγγεια, διὰ τὸ νὰ πάρωμεν νερὸ, ἔτσι καὶ ἡμεῖς πρέπει νὰ προσέλθωμεν μὲ εὐσεβῆ διάθεσιν, μὲ φθονερὸν ζῆλον καὶ φυσικὴν κατανύκτιν καὶ προσοχὴν. Ἐκεῖνος λοιπὸν, ποὺ πλησιάζει μὲ τσιταῖς διαθέσεις, ἀμέσως ἀναρίθμητα λαμβάνει ἀγαθὰ ἢ χάρις τοῦ Θεοῦ ἀόρατος τοῦ ἀνεκωκυρίζει τὴν συνέσειον. τοῦ χωρεῖ μὲν ἄλλη δεισιπλοία διὰ τὴν σωτηρίαν του καὶ τὴν κάνει νὰ ἐγκαταλείψῃ τὰ ἐπίγεια καὶ πρὸς τὰ οὐράνια νὰ κατευθύνεται. Διότι εἶναι δυνατόν καίτοι ἕνας φέρει οἴμια ἀνθρώπινον, ποὺ εἶναι ὄλικόν, νὰ μὴ ἔχη τίποτε τὰ κοινὸν πρὸς τὴν γῆν καὶ τὴν ἕλην, ἀλλὰ ὁ νοῦς του νὰ εἶναι εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ διὰ τὰ ἐκεῖ ἐγαθὰ πάντοτε νὰ ἐνδιαφέμεται.

12. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Παῦλος ἐν καὶ ἀπηυθύνετο εἰς ἀνθρώπους ποὺ ἔφερον οἴμια καὶ ἔξιν εἰς τὸ μέσον τοῦ κόσμου καὶ οἰκογενειακὰς φροντίδας ἔχον ἔλεγεν: «Τὰ ἄνω φρονεῖτε» (Κολ. 3, 1). «Ἐπειτα διὰ νὰ μὲνῶμεν τί ἐννοεῖται αὐτῆς τῆς παρασησεως; καὶ ποῖα ἡ σημεσία τοῦ ἐπὶ ἄνω φρονεῖτε προσέθετε: «Ὁδὸ ὁ Χριστὸς ἔστιν ἐν δεξιῇ τοῦ Θεοῦ καθημένος» (σση. 2). Ἐκεῖνα λέγει, θέλω νὰ σκέπτεσθε, τὰ ὅποια

δύναται νὰ μεταφέρουν ἐκεῖ ὑψηλὰ τὰς σκέψεις σας, τὰ ὅποια οὐκ ἀπομακρύνουν ἀπὸ τὰ πράγματα τοῦ κόσμου τοῦτου. «Καὶ γὰρ τὸ πάλαιεμα ἡμῶν ἐν οὐρανῷ ὑπάρχει» (Φιλιπ. 3, 20). «Ὅπου λοιπὸν ἐπαυτογραφῆσθε λέγετε, ἐκεῖ καὶ ἀλόκληρον τὸν νοῦν σας φροντίστε, τὰ ἔχετε καὶ ἐκεῖνα τὰ ἔργα νὰ σκέπτεσθε καὶ νὰ πράττετε, τὰ ὅποια δύναται νὰ σὰς κάμουν ἀξίους ἐκείνης τῆς πολιτείας.

13. Καὶ διὰ νὰ μὴ νομίζωμεν, ὅτι μὰς ἐπιβάλλει ἀδύνατα πράγματα καὶ ἀνίστερα τῶν δυνάμεων τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἐπαναλαμβάνει τὴν προτροπὴν λέγων ἐπὶ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. Τί θέλει νὰ μὰς διδάξῃ μὲ τοῦτο; Μὴ σκέπτεσθε, λέγει, αὐτὰ, ποὺ εἶναι ἔξω τῆς γῆς. Ποῖα δὲ εἶναι τὰ ἔξω τῆς γῆς; Εἶναι ἐκεῖνα ποὺ δὲν ἔχουν καμμίαν μονημότητα, ἐκεῖνα ποὺ προτοῦ ἐφρανοσθοῦν ἐξαφανίζονται, ἐκεῖνα ποὺ δὲν ἔχουν τίποτε τὸ θεόσιον καὶ σταθερὸν, ἐκεῖνα ποὺ τελειοῦν κατὰ μὲ τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου, τὰ ὅποια προτοῦ ἀνθρώπου μαραινόνται, ἐκεῖνα ποὺ ὑπέκεινται εἰς φθορὰν. Τοιαῦτα, πράγματι, εἶναι ὅλα τὰ ἀνθρώπινα, εἴτε πλούτων εἴτης, εἴτε ἐξουσίαν, εἴτε δόξαν, εἴτε σώματος ἀκμὴν καὶ ἀριστήτητα, εἴτε δὴν τὴν ἀνθρωπίνην εὐμηνρίαν.

14. Διὰ τοῦτο καὶ τοιαῦτην ἐκφορὴν μετεχειρήσθη εἰπὴν «μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς» θέλων διὰ τῆς λέξεως «τῆς γῆς» νὰ φανερωσῇ ὅτι ταῦτα δὲν ἔχουν καμμίαν ἀπολύτως ἀξίαν. Μὴ λοιπὸν σκέπτεσθε ταῦτα, λέγει, ἀλλὰ τὰ ἄνω. Ἄντι τῶν ἀγγελων, ποὺ δὲν ἔχουν καμμίαν ἀξίαν καὶ πορέκονται, τὰ ἄνω νὰ σκέπτεσθε, λέγει, τὰ οὐράνια, ποὺ εἶναι μόνηα, ποὺ ἡ διαρκεια αὐτῶν ἐσπεκτείνεται εἰς τοὺς αἰῶνας, ποὺ βλέπονται μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς πίστεως, ποὺ δὲν γινώσκουν τέλος καὶ διαδοχὴν, ποὺ δὲν ἔχουν πέρας. Πέραξ αὐτῶν θέλω διαρκῆ νὰ σπέρηται ἡ διάνοιά σας. Διότι ἡ διαρκῆς περὶ τούτων σκέψις καὶ φρονεσις μὰς ἀπομακρύνει ἐκ τῆς γῆς καὶ μὰς μεταφέρει εἰς τὸν οὐρανὸν.

15. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Χριστὸς ἔλεγεν: «Ὅπου ὁ θηραυρὸς τοῦ ἀνθρώπου, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδιά αὐτοῦ» (Ματθ. 6, 21). Ἡ ψυχὴ, θηλασθὴ, θεαν ἐννοήσῃ καλῶς τὰ ἀπόρητα ἐκεῖνα ἀγαθὰ, ὡς νὰ ἀπελύθη ἀπὸ τὰ δεσμὰ τοῦ σώματος, ἀνημῶνεται ὑψηλὰ καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν τὴν ἀπόλαυσιν ἐκείνων σκέπτεται. Καθόλου δὲν συλλογίζεται τὰ ἐπίγεια πράγματα, ἀλλ' ὅλα ἄς διεκρον καὶ πωδὸν τὰ περιφρονεῖ. Πρὸς ἐκεῖνον ἔκοντα διαρκῆς ἐσπραμμένον τὸν νοῦν, νομίζει ὅτι τὰ βλέπει διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς πίστεως; καὶ κάθε στιγμήν πρὸς ἀπόλαυσιν αὐτῶν ἀπεύθει.

16. Ἄς ἀκούσωμεν λοιπὸν τὴν προτροπὴν τοῦ μακαρίου τοῦτου θαυματοῦ διδασκάλου τῆς οἰκουμένης, τοῦ τε-

λείου παιδαγωγού, του γεωργού τῶν ψυχῶν μας καὶ ἐκεῖνα νὰ σκεπάζεθα, ποὺ σὺτὸς μᾶς συνέστησε. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου θὰ δυνηθῶμεν καὶ τὰ ἐπίγερα ἀγαθὰ νὰ ἀπολαύσωμεν καὶ τὰ οὐράνια νὰ ἐπιτύχωμεν. Διότι, ἐὰν ζητῶμεν πρῶτον τὰ οὐράνια, θὰ λάβωμεν καὶ μὲ αὐτὰ, ὡς προσήκην, καὶ τὰ ἐπίγεια. «Ζητεῖτε γάρ, λέγει, τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν» (Ματθ. 6, 33). Ἐὰς μὴ ζητῶμεν λοιπὸν πρῶτον, ἐκεῖνα ποὺ ὑποσέσθη ὁ Θεὸς νὰ μᾶς δώσει ὡς προσήκην, ἵνα μὴ χάσωμεν καὶ τὰ δύο, ἐπειδὴ πρῶτομεν τὸ ἀντίθετον ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ δέσπευεν ὁ Κύριος. Μήπως περιμένει ὁ Κύριος τὴν ἰδικὴν μας ὑπόληψιν, διὰ νὰ μᾶς χαρίσῃ τὰς δωρεὰς του; Γνωρίζει ἐκεῖνα, ποὺ ἔχομεν ἀνάγκην, πρῶτον ἡμεῖς τὸν παρακαλοῦμεν. Ἐὰν λοιπὸν ἴδῃ ἡμᾶς διὰ τὰ οὐράνια μὲ ζῆλον νὰ φροντίζωμεν, καὶ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν οὐρανίων θὰ μᾶς χαρίσῃ καὶ ἀφθόνως θὰ μᾶς δώσει τὰ ἄλλα, ἐκεῖνα ποὺ ὑπεσκέθη νὰ δώσει, ὡς προσήκην καὶ ἐπὶ πλέον, ἵνα τὰ ἐπίγεια. Ἐὰς ζητῶμεν λοιπὸν, οὐκ παρακαλῶ, πρῶτον τὰ πνευματικὰ καὶ τὰ ἀνω ἢς σκεπάζεθα, ὅσα τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἵνα καὶ ἐκεῖνα ἐπιτύχωμεν καὶ ταῦτα ἀπολαύσωμεν.

17. Λάβετε ὡς παράδειγμα τοὺς ἁγίους μάρτυρας. Ἐπειδὴ τὰ ἀνω ἐσκέψθησαν καὶ ἐζήτησαν, περιφρόνησιν δὲ ἐδείξαν εἰς τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, διὰ τοῦτο καὶ ἐκεῖνα πλουσίως ἀπηλάτισαν καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀπολαμβάνουν τιμὰς δδω εἰς τὴν γῆν. Ἦν καὶ δὲν ἔχουν ἀνάγκην αὐτῶν, διότι ἀπαρτὰ διὰ παντὸς τὰς περιφρόνησιν· ἄλλ' ὅμως πρὸς ἀφέλειαν ἰδικὴν μας δέονται τὴν προσεφοριμένην τιμὴν, τῆς ὁποίας, ἐπαναλαμβάνου, δὲν ἔχουν ἀνάγκην, διὰ νὰ δυνηθῶμεν ἡμεῖς νὰ λάβωμεν τὴν παρ' αὐτῶν παρεχομένην εὐλογίαν καὶ τοὺς καρποὺς αὐτῆς.

18. Καὶ διὰ νὰ μᾶς ἴδῃς, περιεφρόνησαν ὅλα τὰ πρόγιστα τῆς παρούσης ζωῆς, διὰ νὰ δυνηθῶν νὰ ἐπιτύχουν τὰ ἀνώτα ἐκεῖνα ἀγαθὰ, οὐκ οὐροῦ, οὐ παρακαλῶ, ἀγαπήτέ, τὸ ἐπίγεια. Ἐνῶ ἔβλεπον ὅλα τὰ ὀφθαλμῶν τοῦ αἵματος τῶν τιμῶν νὰ ἐκβάλλῃ πῦρ ἐκ τοῦ στόματος, νὰ ἐπισημῆ τοὺς δόντας του, νὰ εἶναι ἀγνώστους ἀπὸ τὸν λείοντα, σωματὰ, τὴ γυνῆ καὶ λέδριας καὶ σγκακίης καὶ προετοιμῆ, καὶ τὸ πᾶν νὰ μετακινῆται, ὥστε νὰ κατακίησῃ καὶ καταβάλλῃ τὴν σταθερὸν αὐτῶν ἀπόφασιν, οὗτοι ὅμως οὐδὲμίαν σημασίαν ἔδωσαν εἰς ὅλα τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, οἷα διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς πίστεως ἔβλεπον τὰ βασίλειά τῶν οὐρανῶν καὶ τὴν σπουδαίαν τῶν ἀγγέλων νὰ εἶναι πλησίον των καὶ τὰ ἀπύρρητα ἐκεῖνα τῶν οὐρανῶν ἀγαθὰ ἐσκέπτοντο.

19. Ἐπειδὴ δὲ μετέφερον ἐκεῖ ὑψηλὰ τὰς σκέψεις των,

τίποτε ἐξ ἐκεῖνων ποὺ ἔβλεπον δὲν τοὺς ἔκανεν ἐντίπιστον· ἄλλ' ἐνῶ ἔβλεπον τὰς κείρας τῶν δαιμόνων νὰ ἔσχιζον τὰς σάρκας των, τὸ ἕλακὸν τοῦτο πῦρ, ὅπου θὰ ἐρόπταντο, νὰ ἀνύπτεται καὶ τὰ κέρβουνα νὰ παροῦν, αὐτοὶ τὸ πῦρ τῆς γενένης νοερῶς ἐσκέπτοντο καὶ ἐζωγράφουν. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου τὴν ἀπόφασιν αὐτῶν ἐνισχύοντες, ἐπευδον πλέον ηλιθύντες εἰς τὰ βασανιστήρια, χωρὶς νὰ ὑπολογίζον τοὺς πόρους, ποὺ θὰ ὑφίσταντο εἰς τὸ σῆμα, διὰ νὰ λάβουν γρηγορὰ τὴν αἰώνιον ἀνάπαυσιν. Ἐπειδὴ συνημεροφάθησαν μὲ τὴν σύστασιν τοῦ Ἀποστόλου καὶ τὰ ἀνω ἐσκέπτοντο, ἐγκαθίσταντο ἐκεῖ ὅπου ἐσκόπεται ὁ Χριστὸς εἰς τὰ δεξιά τοῦ Θεοῦ καθήμενος. Διὰ τίποτε ἐξ ὧν ἔβλεπον δὲν τοὺς ἔκρινεν ἐντίπιστον, ἄλλ' ὅλα τὰ περικρονοῦσαν, θεωροῦντες οὐδ' ὅτι ὄνειρον καὶ αἰσάν, ἐπειδὴ ἡ ἐπιθυμία τῶν μελλόντων ἀγαθῶν εἶχε δώσει πτερὰ εἰς τὴν ἀπόφασιν αὐτῶν νὰ μείνουν πιστοὶ εἰς τὸν Χριστὸν.

20. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ μακάριος αὐτὸς Ἀπόστολος, γνωρίζων τὴν δύναμιν τῆς τοσιότης συμβουλῆς, ἔλεγε: «Τὰ ἀνω φρονεῖτε, οὐ ὁ Χριστὸς ἔστιν ἐν δεξιά τοῦ Θεοῦ καθήμενος (Κολ. 3, 1). Βλέπε τὴν ὁμολοσίαν τοῦ διδασκάλου, βλέπε ποὺ ἀνήψιασε διὰ μᾶς ἐκεῖνος ποὺ ἠκολούθησαν τὴν συμβουλήν του. Διότι ἄφοδ' ἐπέσπε μέσο ἀπὸ ὅλων τοῦ ἀγγέλου, κῆς ἀρχαγγέλου, τοὺς θρόνους, τὰς κυρατίτες, τὰς ἀρχὰς, κῆς ἔθροισας, ὅλας τὰς ἀράτους ἐκεῖνας δυνάμεις, τὰ Χερουθεῖμ καὶ τὰ Σεραφεῖμ, πλησίον εἰς τὸν θρόνον αὐτῶν τῶν βασιλικῶν ἐποσέτησε τὰς σκέψεις καὶ τὰ φρονήματα τῶν πιστῶν καὶ διὰ τῆς διδασκαλίας του ἐπεισεν ἐκεῖνους, ποὺ καθίζουν ἐπὶ τῆς γῆς, νὰ ἀπελευθερωθῆτε ἀπὸ τὰ δεσπὰ τοῦ σαματος καὶ διὰ τῆς θεωρίας νὰ πιστεῦν πρὸς τὸν Κύριον τῶν ὅλων καὶ νοερῶς νὰ ἴστανται πλησίον αὐτοῦ.

21. Καὶ διὰ νὰ μὴ νομίσουν πάλιν ὅτι ἀκούουν ταῦτα, διὰ ὑπερβολικὴ εἶναι αὐτῆ ἡ συμβουλή, ὅτι ἄδύνατον εἶναι νὰ ἑσκαρμοσθῶν τὰ ἐπιβαλλόμενα, ὅτι εἶναι ἀνώτερον τῶν ἀνθρωπίνων δυνάμεων τὸ νὰ ἀναλάβῃ ἕνας ταῖατα ὑψηλὰ φρονήματα, ἀφοῦ εἶπε: «Τὰ ἀνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς», προσέθεσε: «Ἀπεθάνετε γάρ» (Κολ. 3, 3). Ὡ ψυχῆ, ποὺ ἴσως γεμάτη φημὰ καὶ ἐπεὶ πολὺν πόθον πρὸς τὸν θρόνον! «Διὰ τί ἀπεθάνετε» λέγει διηλοδὶ: Τί κοινὸν ἔχετε ἄρα πλέον πρὸς τὴν παρούσαν ζωὴν; Διὰ τί χάσκετε ἐμπρὸς εἰς τὰ πρόγιστα τῆς γῆς; Ἀπεθάνετε, διηλοδὶ ἐγίνετε νεκροὶ ὡς πρὸς τὴν ἀμαρτίαν, ἀφοῦ μὰ γιὰ πάντα ἀπηνήθητε τὴν παρούσαν ζωὴν.

22. Ἐπειτα διὰ νὰ μὴ σαστῶσαν, ἀκούοντας τὸ ἐπιβεβῶντες, ἀμέλει, προσέθεσε: «Καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέρρωται οὖν

τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ». Ἡ ζωὴ, λέγει, ἡ ἰδική σας τώρα δὲν φαίνεται, διότι εἶναι κρυμμένη. Μὴ λοιπὸν φέρεσθε, ὅσον ἀφορὰ τὰ πράγματα τῆς παρουσίας ζωῆς, ὡς ζῶντες, ἀλλ' ὡς ἀποθνήσκοντες, ὡς νεκροὶ νὰ εἰσθε ὡς πρὸς αὐτά. Λέγε μου, λοιπὸν, εἶναι δυνατὸν ἐκεῖνος ποὺ ἀπέθανε κατὰ τὴν ζωὴν ταύτην, νὰ ἐνεργῇ τοῦ λοιποῦ κόσμου διὰ τὰ πράγματα τοῦ κόσμου τούτου; Ὅσα δοξαῖαι, Τὸ ἴδιον, λέγει, πρέπει νὰ συμβαίη καὶ σὲ σὺς ἀπὸ τοῦ ἀπεθάνετε διὰ τοῦ βαπτίσματος καὶ θίγητε νεκροὶ ὡς πρὸς τὴν ἁμαρτίαν, εἶναι ἐπόμενον νὰ μὴ ἔχετε τίποτε τὸ κοινὸν πρὸς τὰ πάθη τῆς σαρκὸς καὶ τὰ ἐπίγεια πράγματα. «Ὁ παλαιὸς γὰρ ἡμῶν ἄνθρωπος, λέγει, συνεσπαιρώθη καὶ ἐτάφη διὰ τοῦ βαπτίσματος» (Ρωμ. 6, 6). Διακόσμησε λοιπὸν κάθε σκέπον μὲ τὰ πράγματα τοῦ κόσμου τούτου καὶ νὰ μὴ ἐνεργῆτε εἰς τὰς ὑποθέσεις αὐτοῦ ὡς ζῶντες. Διότι ἡ ἰδική σας (καὶ τώρα μὲν εἶναι κρυμμένη καὶ ἀφανὴς εἰς τοὺς ἀπίστους, θὰ ἔλθῃ ὅμως σαφρὰ, ποὺ θὰ γίνῃ φανερά. Ὁ καρὸς ὁ ἰδικὸς σας δὲν ἦλθεν ἀκόμα. Ἀπὸ λοιπὸν μὴ γὰρ πάντα ἀπεθάνετε διὰ τοῦ βαπτίσματος ὡς πρὸς τὸν κόσμον ταῦτον, μὴ θέλετε νὰ ἔχετε κοσμικὰς σκέψεις καὶ φρονήματα. Διότι τὸ μέγεθος τῆς ἀρετῆς σας τότε κυρίως φαίνεται, ὅταν, τὸ σωματικὸν φρόνημα κατανακλιόντες, φέρεσθε ὡς νεκροὶ εἰς τὰ πράγματα τοῦ κόσμου τούτου.

23. Ἀς ἀσπασθῶν ταῦτα ἐκείναι ποὺ προσφάτως ἠεῖσθησαν τῆς δωρεῆς τοῦ βαπτίσματος καὶ εἶναι ἡμεῖς οἱ ὅποιοι πρὸ πολλοῦ ἐλάθωμεν τὴν χάριν αὐτὴν καὶ ἄς δεδιώμεν τὴν συμβουλήν ταύτην τοῦ διδασκάλου τῆς ἀκουσμένης. Ἀς ἀναλογισθῶμεν ποῦ θέλει νὰ εἶναι ἡμεῖς, ἀπὸ τοῦ ἀπὸ ποιοῦ ἐγεννηθῶμεν μετὰ τὴν ἀπορήθην μυστηρίων, διὰ θέλει νὰ εἶναι ἐπιβεβαιωμένα ἀπὸ τὴν παρουσίαν ζωῆς, οἷα νὰ φύγουν ἀπὸ τὸν κόσμον ταῦτον καὶ κάποιον μακρὸν αὐτοῦ νὰ κατοικήσωμεν, ἀλλὰ θέλει, παραμένοντες ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κόσμου, νὰ μὴ διαφέρουν καθόλου ἀπὸ ἐκείνους ποὺ εἶναι μακρὸν αὐτοῦ. Θέλει ὡς ἀστέρες νὰ λάμπουν καὶ θὰ τῶν περάσειων τῶν νὰ δεκνύσων εἰς τοὺς ἀπίστους, διὰ τώρα πλὴν ἐγκατεστάθησαν εἰς ἄλλην πολιτείαν καὶ δὲν ἔχουν τίποτε τὸ κοινὸν πρὸς τὴν γῆν καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς πράγματα.

24. Καὶ ὅπως πέρα τὸ λαμπρὸν σας βαπτιστικὸν ἔνδυμα ὅς καθιστᾷ περιδύσασθε εἰς ἄλλους, ἡ δὲ καθαρότης αὐτοῦ μαρτυρεῖ τὴν μεγάλην τῆς ψυχῆς σας καθαρότητα, ἔτσι καὶ εἰς τὸ μέλλον εἶναι πρᾶνον τόσον σὲς, οἱ ὅποιοι πρὸ ὀλίγου κατηρώθητε τῆς δωρεῆς τοῦ βαπτίσματος, ὅσον καὶ οἱ αἰεὶ ἐκεῖνοι, ποὺ πρὸ πολλοῦ τῆς αὐτῆς μὲ σὺς ἀπῆλθον γενναϊοσύνης τοῦ Κυρίου, διὰ τῆς ἁριστῆς διαγωγῆς τῶν νὰ γίνων περιβλεπτοὶ εἰς ἄλλους καὶ ὡς φῶς, νὰ ἀκτινοβολοῦν καὶ

νὰ φωτίζων λαμπρὰς ὁδοὺς ἐκείνους ποὺ θὰ τοὺς βλέπουν. Διότι τὸ ἔνδυμα τοῦτο τὸ πνευματικόν, εἰδὼν ἡμεῖς μόνον θελήσωμεν νὰ διατηρήσωμεν τὴν λαμπρότητα του, μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου ζωηρότερον ἐμφανίζει τὴν φαιδρότητα αὐτοῦ καὶ μεγαλυτέραν τὴν ἀκτινοβολίαν τῆς λαμπρότητός του, πρᾶγμα τὸ ὅποιον οὐδέποτε παρατηρεῖται εἰς τὰ ἴδικα ἔνδυμα. Διότι αὐτὰ ἔστιν καὶ ἂν πόρα πολὺ τὸ περιποιηθῶμεν, ἡ χρῆσις τὰ καταστρέφει καὶ ἡ πόροδος τοῦ χρόνου τὰ ἐξαφανίζει. Καὶ καθόλου δὲ ἂν ἡμεῖς δὲν τὰ θέλωμεν, ὁ σκόρος, τὰ τρώγει καὶ πολλὰ ἄλλα αἴτια τὰ καταστρέφουν. Τὸ ἔνδυμα ὅμως τῆς ἀρετῆς, εἰδὼν ἡμεῖς πράξαμεν ὅτι ἐξαρτάται ἀπὸ ἡμῶν, δὲν θὰ ἑδωρικῆσθε ποτέ, ὅτε θὰ γίνῃ παλαιόν, ἀλλ' ὅσον ὁ χρόνος θὰ παρέρκεται, τόσον ἡ ἁριστία αὐτοῦ θὰ γίνεται λαμπρότερα καὶ ἀραιότερα καὶ ἡ ἀκτινοβολία τοῦ φωτός αὐτοῦ μεγαλυτέρα.

25. Εἶδες τὴν ἀντοκίην αὐτοῦ τοῦ ἔνδυματος; Εἶδες ἔνδυμα λαμπρότητα, τὴν ὅποιαν δὲν καταβάλλει ὁ χρόνος, ὅτε ἀμαυρῶναι ἢ πολυκαίρει; Εἶδες ἁριστία ἀνεκφραστον; Ἀς δεῖξωμεν λοιπὸν προθυμίαν, ὅς παρακαλῶ, νὰ διατηρήσωμεν τὴν ἁριστία ταύτην ἀμείων καὶ ἄς μόθωμεν μὲ λεπτομέρειαν ποῦ εἶναι τὰ μέσα, τὰ ὅποια δύνανται νὰ διατηρήσωμεν τὴν λαμπρότητα ταύτην. Ποῦ λοιπὸν εἶναι ταῦτα; Τὸ κυριώτερον ὅλων εἶναι ἡ ἀδιάκοπος προσευχὴ, ἡ εὐκαρτία διὰ τὰ ἀγαθὰ, ποὺ ἐλάθωμεν καὶ ἡ παράκλησις, ἰστέρας τῆς ἀσφαλοῦς διατηρήσεως αὐτῶν. Τοῦτο εἶναι ἡ σπουδαία μας, ποὺ φέρωμεν τῶν ψυχῶν μας, τὸ ἱστέριον τῶν παθῶν, ποὺ γεννῶνται εἰς τὴν ψυχὴν μας. Ἡ προσευχὴ εἶναι τὸ ὄχημα τῶν πιστῶν· ἡ προσευχὴ εἶναι τὸ ἀκαταμάχητον ὄχημα μας ἢ προσευχὴ εἶναι τὸ καθαρικὸν τῆς ψυχῆς μας ἢ προσευχὴ εἶναι ἡ ἀπολύτρωσις ἀπὸ τὰ ἁμαρτήματά μας ἢ προσευχὴ εἶναι ἡ βάση τῶν ἀνεκφραστον ἁγιοῦν. Διότι ἡ προσευχὴ δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο, παρὰ συνδιάλεξις μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ὁμιλία πρὸς τὸν Κύριον τῶν ὁλων. Ποῖος λοιπὸν δύναται νὰ εἶναι εὐτυχέστερος ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, ποὺ δέχεται συνεχῶς νὰ συναμιλῇ μὲ τὸν Κύριόν του;

26. Καὶ διὰ νὰ μᾶλλον περὶ τίνος ἀγαθοῦ πράκεται, σέβου, σὲ παρακαλῶ, τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους ποὺ ἐπιτρέφονται ἀπὸ τὰ πράγματα τῆς παρουσίας ζωῆς καὶ δὲν διαφέρουν καθόλου ἀπὸ τὰς σαῖς. Οὗτοι, ὅταν ἴδωσι κάποιον συνεχῶς νὰ συναμιλῇ μὲ τὸν ἐπίγειον βασιλεῦ, πᾶσον μεγάλων καὶ σπουδαίων τὸν θεωροῦν! Τὸν χαρακτηρίζουν ὡς τὸν εὐτυχέστερον ἄνθρωπον, τὸν περιβάλλον μετὰ θαυμασμοῦ. Θεωροῦντες τοῦτον ἐξαιρετικὴν προσωπικότητα, εἰς τὴν ὁποῖον ἀνευμενίσθη ἡ ὑπερίστις τιμὴ. Ἐὰν λοιπὸν οὗτος ὁ ἁγ-

φρατος, καίτοι συνομιλεί με ἑμὸν του (διότι ὁ βασιλεὺς ἔχει τὴν αὐτὴν φύσιν με αὐτὸν) καὶ περὶ ἐπιγεῶν καὶ προσωρινῶν πραγμάτων, θεωρεῖται, ὅτι εἶνος τόσον περιόλειτος καὶ ἐπίσημος, ὅτι νὰ εἶπὼν κανεὶς περὶ ἐκείνου, ποὺ κατοικοῦνται νὰ συνομιλῇ μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ οὐκ περὶ ἐπιγεῶν πραγμάτων, ἀλλὰ περὶ συγκυριῶσεως τῶν ἁμαρτημάτων, περὶ τῆς ὁφέσεως τῶν παραπτώματων, περὶ τῆς διακρίσεως τῶν ἰδίων κορηγηθέντων δωρεῶν, περὶ ἐκείνων ποὺ εἰς τὸ μέλλον θὰ τοῦ κορηγηθῶν, περὶ τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν; Ὁ τοιοῦτος καὶ ἀπὸ αὐτὸν ἀκόμη ποὺ φέρει τὸ διάδημα (τὸν βασιλεῖα) δὲν εἶναι εὐτυχέστερος, ἀφοῦ διὰ τῆς προσευχῆς προσελκύει τὴν ἀνωθεν βοήθειαν;

27. Ἄβη λοιπὸν πρὸ πάντων θὰ δυνήθῃ νὰ μᾶς ἀναυλάξῃ ἑαρκῆς τοῦ ἐνδόξου τοῦτου τοῦ πνευματικοῦ τῆν λαμπρότητα καὶ κατὰ με αὐτὴν ἡ ἀφθονος ἐλεημοσύνη, ἡ πηγὴ τῶν ἰσχυρῶν μας ἀγαθῶν καὶ ἡ σωτηρία τῶν ψυχῶν μας. Τὸ ζεῦγος τοῦτο δύναται ἀναρθῆσαι ἀναθὰ ἀνωθεν νὰ μᾶς κορηγήσῃ, νὰ ἀδύσῃ τὴν εἰς τὴν ψυχὴν μας παρακλῆσιν τῶν ἁμαρτημάτων καὶ πολλὴν νὰ μᾶς κορηγήσῃ διακρίσιν μετεχειρίσθῃ καὶ ὁ Κορηγῆς διὰ νὰ ἀποπέλλῃ εἰς τὸν οὐρανὸν τὰς προσευχὰς του. Διὰ τοῦτο καὶ ἤκουσον ἀπὸ τὸν ἀγγελόν: «Αἱ προσευχαὶ σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνόν σου ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ» (Πράξ. 10, 4).

28. Εἶδες πόσῃ δὲ αὐτῶν ἀπέκτησε παρησίαν ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ἐπέτασαν ὅλον τὸν βίον του φορῶν τὸ στρατιωτικὸν ἐνδύμα καὶ τὴν στρατιωτικὴν ζώνην; Ἄς ἀκούσῃς αὐτὰ ἐκεῖνοι, ποὺ εὐλόκωνται εἰς τὸν στρατὸν καὶ ἄς μάθουν, ὅτι τίποτε δὲν ἐπιπόθει νὰ ἀσκή τὴν ἀρετὴν ἐκεῖνος, ποὺ θέλει νὰ διδάξῃ προσηκτικὸν βίον, ἀλλ' εἶναι δυνατὸν εἶτε τὸ στρατιωτικὸν ἐνδύμα ἕνας φορεῖ καὶ ὅπλα φέρει, εἶτε γυναῖκα ἔχει καὶ διὰ παιδιὰ καὶ ὑπηρέτας φροντίζει, εἶτε πολιτικὸν ὄφλημα φέρει, νὰ ἀφοσιωθῇ με πολλὴν προθυμίαν εἰς τὴν ἀρετὴν. Ἰδοὺ τὸ παράδειγμα τοῦ θαυμαστοῦ τοῦτου ἀνδρός: στρατιωτικὰ ἐνδύματα ἔφορε καὶ ὅπλα εἶχε, στρατιωτικὸν ὄφλημα ἔφερε (ἦτο ἐκατόνταρχος): ἐπειδὴ ὅμως ἠθέλησε, ἔζησε με νηφαλιότητα καὶ προσοχήν, καὶ διὰ τοῦτο ἠξιώθη τόσας ἔκ τῶν οὐρανῶν κληρονομίας. Καὶ διὰ νὰ μάθῃς ἀκριθῶς ὅτι ἡ ἀνωθεν χάρις τότε ἔρχεται εἰς ἡμᾶς, διὰν ἡμεῖς πρῶτοι προσφέρωμεν ὅτι δευτέρῳ ἀπὸ ἡμᾶς, ἀκούσε τὴν ἱστορίαν αὐτήν. Ἐπειδὴ ὁ Κορηγῆς προηγουμένως εἶχε κάμει πολλὰ καὶ πλοῦσις ἐλεημοσύνας καὶ ἐνέμενεν εἰς ἔκτενεῖς προσευχὰς, κατὰ τὴν ἐνάτην ἄραν, λέγει ἡ Γραφή, διὰν προσήκοτο, ἕνας ἀγγελὸς ἐπέσει ἐμπροσθέν του καὶ τοῦ εἶπε-

«Κορηγῆς, αἱ προσευχαὶ σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνόν σου ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ» (Πράξ. 10, 1-4).

29. Ἄς μὴ περῶσμεν διαπολιτίως τοὺς λόγους τοῦτου, ἀλλ' ἄς παρατηρήσωμεν προσεκτικὰ τὴν ἀρετὴν τοῦ ἀνδρός καὶ τότε θὰ ἐννοήσωμεν τὴν φιλοφροσύνην τοῦ Κυρίου καὶ θὰ μάθωμεν, ὅτι κανένα δὲν παραδέχεται, ἀλλ' ὅπου θὰ ἴδῃ νηφάλιον ψυχὴν, εἶε καὶ τὴν χάριν αὐτοῦ πλοῦσιως κορηγῆ. Ἐπρόκειτο περὶ ἑνὸς ἀνθρώπου στρατιώτου, ὁ ὁποῖος δὲν εἶχε καθόλου δαδωθῆ τὸν θεῖον νόμον, ὁ ὁποῖος εὐρίσκετο ἀνακατωμένος με κοσμικὰς ὑποθέσεις, ὁ ὁποῖος καθὲ ἡμέραν εἶχε ἀναρτήτους περιστωμοὺς καὶ ἐμπόδια καὶ ὅμως δὲν διαῖρετο τὸν βίον του εἰς φαγοπότια καὶ πολυφαγίον, ἀλλ' εἰς προσευχὰς καὶ ἐλεημοσύνας καὶ τὴν μόνον του ἐδέξατο προθυμίαν καὶ τόσον πολὺ προσήκοτο καὶ ἐλεημοσύνας μεγαλοδύρανας ἔκαμε, ὥστε κατέστησε τὸν ἐπιτόν του ἄξιον νὰ ἴδῃ τοιαύτην ἀπαύσιαν.

30. Ποῦ εἶναι τώρα ἐκεῖνοι ποὺ πλοῦσια τραπέζια παραθετοῦν, εἰς τὰ ὅποια ἀφθονον αἶνον καταναλίσκου καὶ ὅλην τὴν ἡμέραν εἰς συμπόσια περνοῦν καὶ οὔτε πρὸ τοῦ φαγητοῦ πολλὰς κοπιᾶσκοντες νὰ προσευχηθῶν, οὔτε μετὰ τὸ φαγεῖν νὰ εὐχαριστήσωσιν τὸν Θεόν, ἀλλὰ νομίζουσι ὅτι ἐπιτρέπεται εἰς αὐτοὺς νὰ κύνουν ἀπόδειξ ὁτιδήποτε θέλουσι, ἰδίᾳ ἔχουσι ὄφλημα καὶ εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς καταλόγους εἶναι ἐγγεγραμμένοι καὶ με στρατιωτικὴν σπαθὴν εἶναι ἐνεδυμένοι; Ἄς ἴδωμεν τὸ Κορηγῆ τοῦτου τὰς αἰωνίως προσηκτικὰς τὰς πλοῦσις ἐλεημοσύνας καὶ ἄς καλύψωμεν τὸ πρόσωπον ἀπὸ ἐντραπίου.

31. Ἰσως δὲ δὲν θὰ φανῆ εἰς ἐκείνους μόνον οὗτος ἀξιώματος διδάσκαλος, ἀλλ' εἰς ὅλους ἀνεξαρτήτως ἡμᾶς, καὶ εἰς αὐτοὺς ποὺ ἐπιστήσαν νὰ ἀκολουθήσωσιν τὸν μοναχικὸν βίον καὶ εἰς ἐκείνους ποὺ ἀπερῆθησαν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἐκκλησίας. Διὸν ποῖος ἀπὸ ἡμᾶς θὰ δυνήθῃ ποτε νὰ κορηγῆ, διὰ ἐπέσει τὸν βίον με ἐκείνον ζῆλον πρὸς τὴν προσοχὴν ἢ τὴν αὐτὴν γενναϊότητα πρὸς ἐλεημοσύνην, ὥστε νὰ γίνῃ ἕως τοσούτης ἀπιστίας; Διὰ τοῦτο, ὅς παρακαλῶ ἀφοῦ εἰς τὸ παρελθὸν δὲν ἐμηθήμεν τὸν ζῆλον αὐτοῦ, ἄς τὸν μιμηθῶμεν τοῦλαχιστον ἀπὸ τώρα ἴδωσι, χωρὶς κομητῆν διακρίαν, ἴδωσι οἱ στρατιωτικοὶ, ὅσον καὶ οἱ ἰδιώται, ἀφοῦ ἠξιώθημεν τῶν δωρεῶν, καὶ ἄς μὴ φρονώμεν κατώτεροι ἐκεῖνοι, ὁ ὁποῖος με στρατιωτικὴν σπαθὴν τόσον μεγάλην ἐπέδεξεν ἀρετήν. Μόνον τότε θὰ δυνήθωμεν νὰ διατηρήσωμεν ἀκαμίαν τὴν ὑπακοήν καὶ λαμπρότητα τοῦ πνευματικοῦ μας τοῦτου ἁγιώματος, διὰν τὸ ζεῦγος τῶν ἀρετῶν τούτων με πολλὴν ἠκολούθειαν εἰς τὸν βίον μας ἀσκώμεν.

32. Ἐάν δὲ ἐπαθυμίτε τώρα νὰ προσθέσωμεν εἰς αὐτάς καὶ ἄλλας ἀρετάς, δυναμίνας νὰ διατηρήσουν διαρκῶς νέαν καὶ ἀκρῆδωτον τὸ ἔνδυμα τοῦτο, θὰ ἀναφέρωμεν τὴν σωφροσύνην καὶ τὸν ἀγασμὸν «εἰρήνην γὰρ δώκατε, λέγει, ὁ ἀπόστολος καὶ τὸν ἀγασμὸν οὐ χωρὶς οὐδεὶς ἔσται τὸν Κύριον» (Ἐφρ. 12, 14). Ἄς φροντίζωμεν λοιπὸν μετὰ προθυμίας νὰ ἔχωμεν εἰρήνην μετὰ ἄλλους καὶ ἀφ' ἑτέρου ἄς ἐξετάζωμεν εἰς κάθε στιγμήν προσεκτικὰ τοὺς διαλογισμοὺς μας διὰ νὰ προσφυλόζωμεν τὴν ψυχὴν μας ἀπὸ τοὺς ρύπους καὶ τὰς κηλίδας τῶν ἁμαρτιῶν σκέψεων καὶ διαλογισμῶν.

33. Ἐάν διὰ τοῦ τρόπου τούτου καθαρῶμεν τὴν διανοίαν μας καὶ μετὰ κάθε μέσον περὶ τῆς καθαρότητος αὐτῆς φροντίζωμεν, μετὰ μεγάλην εὐκολίαν καὶ ἀπὸ τὰ ἄλλα τῆς ψυχῆς πόθῃ θὰ ἀπαλλαγώμεν καὶ οὕτω αἰγὰ-αἰγὰ θὰ φθάσωμεν εἰς τὴν κορυφὴν τῆς ἀρετῆς. Χάρης δὲ εἰς τὰ πολλὰ πνευματικὰ ἐφόδια, τὰ ὁποῖα θὰ ἔχωμεν συγκεντρώσει ἀπ' ἐδῶ, θὰ δυναθώμεν καὶ τῶν ἀπορρήτων ἐκείνων ἀγαθῶν νὰ ἀξιοθώμεν, τὰ ὁποῖα ἡ ἀγαθότης τοῦ Θεοῦ ἔχει διαφυλάξει δι' ἐκεῖνους, τοὺς τῶν ἀγαθῶν. Ἐἴθε δὲ εὖλοι νὰ ἀξιοθώμεν τούτων, διὰ τῆς χάριτος καὶ φιλανθρωπίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μετὰ τοῦ ὁποῦο εἰς τὸν Πατέρα, συγχρόνως δὲ καὶ εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦμα ἠγάπη δόξα, δόξα καὶ τιμὴ, τώρα καὶ πάντοτε καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΟΓΔΩΗ

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΕΠΑΙΝΟΣ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΕΡΙΧΩΡΩΝ ΕΛΘΟΝΤΑΣ, ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΟΤΙ ΟΑΔΙ ΟΙ ΑΙΚΑΙΟΙ ΕΝΩ ΕΛΑΒΟΝ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙΣ ΠΕΡΙ ΓΑΙΚΩΝ ΑΓΑΘΩΝ, ΑΝΤΙ ΤΩΝ ΓΑΙΚΩΝ ΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΗΘΕΛΗΚΟΝ, ΕΝΩ ΠΡΩΤΩ, ΚΑΙΤΟΙ ΕΛΑΒΟΜΕΝ ΕΠΟΣΦΕΡΕΙΣ ΔΙΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ, ΠΡΟΣΚΟΛΛΗΘΩΜΕΘΑ ΕΙΣ ΤΑ ΓΑΙΚΑ ΚΑΙ ΟΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΠΡΩΤ ΚΑΙ ΒΡΑΔΥ ΝΑ ΣΤΕΙΛΑΜΕΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ, ΔΙΑ ΝΑ ΑΠΕΥΘΥΝΩΜΕΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΘΕΟΝ ΠΡΟΣΕΓΧΑΣ ΚΑΙ ΕΥΧΟΜΟΛΟΓΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΙΝΗΣΕΙΣ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΝΟΘΗΑΥΤΙΣΤΕΝΤΑΣ.¹⁷

1. Ἄρκετὸ σὺς ἐχόρτασαν πνευματικῶς κατὰ τὰς παρελθούσας ἡμέρας· οἱ καλοὶ σοὺ διδάσκαλοι¹⁸ διὰ τῆς συνεχοῦς αὐτῶν παραινέσεως, τὴν ὁποῖαν ἀπελοῦσατε καὶ ἄφθονον ἐλάβετε τὴν ἐκ τῶν λευφάνων τῶν ἁγίων μαρτύρων παρεχομένην εὐλογίαν. Ἐπειδὴ ὅμως σήμερον λεπρωτέρην τὴν συνάθροισίν μας κατέστησαν οἱ ἀπὸ τὰ περικύρια συρρέουσιντες, καὶ ἡμεῖς πλουσιωτέρην ἄς παραθέσωμεν εἰς αὐτοὺς τὴν πνευματικὴν πρόσεχον καὶ γενητὴν ἀπὸ πολλῆν ἀγάπην, τὴν ὁποῖαν ἐπέδειξαν οὗτοι εἰς ἡμᾶς. Τὴν ἀγάπην λοιπὸν ἄς τοὺς προσφέρωμεν ὡς ὁμοίῳ καὶ ἀποδεχόμενοι τὰς ὑπὲρ ἡμῶν εὐχμενεῖς αὐτῶν διαθέσεις, ἄς προθυμοποιηθώμεν πλουσιώως νὰ τοὺς φιλοξενήσωμεν. Διότι, ἐάν αὐτοὶ δὲν ἐδίδοσαν νὰ διαπρέξουν τοσούτον μακρὸν ὁρόμον, διὰ νὰ μᾶς παρόσχουν διὰ τῆς παρουσίας των μεγάλην καρδίαν καὶ εὐχαριστίαν, πολὺ περισσοῦτερον ἡμεῖς οὐκάνον εἶναι σήμερον εἰς αὐτοὺς νὰ πορευθώμεν τὴν πνευματικὴν τῶσιν τροφὴν πλουσιωτέρην, ὅτι μὲ ἄρκετὰ ἐφόδια νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τοὺς οἴκους των.

2. Διότι ἀδελφοὶ ἱσχοί μας εἰσὶ καὶ μέλη τοῦ σωματός

17. Ἡ ἡμεῖς αὐτὴ ἀναμνήσειν τὸ Σάββατον τῆς ἀτακτικότητος καὶ ἔχει μεγάλην ἐπιστήμη εἰς τὴν εὐαγγελίαν. Οἱ ἐκκομισθέντες ἐπισκόποι· ἐκ τῆς ὑπαίθετος εἶναι ἀναμνήσειν· Μοναχοὶ, ἔλθοντες νὰ συμπόσωνον εἰς τὴν πρὸς τὴν τῶν μαρτύρων ἐκείνην τῆς προσηγομένης ἡμέρας. Ἐκ τῶσιν τὰ περὶ τῶν ἀντιθέσεων ὅρη ἔσαν κατὰ τὴν ἡμετέραν, ὡς τὴν εἶναι μετὰ τῆς συγκολλητικῆς καὶ συλλογικῆς περιγίμνης παλαίου ὁ Χριστοστόμου (ἡμεῖς ἡ. 55, 70, 72 εἰς τὸ κατὰ Μασκίων κ.κ.), διότι ἐπὶ ἑκατὸν εἶχε ἔσται τῶσιν.

18. Εἰς τὴν διδασκαλίαν τῶν νεοκρίτων ἐλέμενον μέρος καὶ εἰς αὐτὴν ἡμεῖς, ὅς ἔσται τῶσιν· Φλαβιανός, ὅτις ἡμεῖς τελευταῖος.

της Ήσκληρίας. "Ας τούδε ἐντηραλωθῶμεν λοιπὸν ὡς μέλη ἰδικά μας καὶ γνησίον πρὸς αὐτοὺς ὡς ἐκδηλώσομεν ἀγάπην. "Ας μὴ παρατηρήσομεν ὅτι ἄηλτον διαφορετικὴν ἀπὸ ἡμῶν γλώσσων, ἀλλ' ὡς κυριόζωμεν βαυτίσθαι καὶ προσκετικῶς, ἀδὴν νὰ ἴδωμεν τῆς ψυχῆς αὐτῶν τὴν σοφίαν καὶ σύνεσιν. Ὅστε εἰς τὴν ἀνάβαρον αὐτῶν γλώσσων" νὰ στρέψωμεν τὴν προσοχὴν μας, ἀλλὰ εἰς τὰ ἐκωτερικὰ αὐτῶν φρονήματα. Καὶ τότε θὰ μάθομεν, ὅτι ἐκεῖνα ποὺ ἡμεῖς τυπικῶς διὰ τῶν λόγων προσπαθοῦμεν νὰ διδάσκωμεν, ταῦτα αὐτοὶ διὰ τῶν ἔργων ἐπαδεικνύουσιν, ὁμοίως ἐφαρμόζουσιν εἰς τὸν βίον των ἐμπράκτως τὸν ἀποστολικὸν νόμον, κατὰ τὸν ὅποιον ἕκαστος πρέπει διὰ τῆς ἐργασίας τῶν χειρῶν του νὰ προμηθεύεται τὴν καθημερινὴν του τροφήν.

3. "Ἐκουσαν τὸν μακάριον Παῦλον ποὺ λέγει: «Κοιτῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσὶ» (Α' Κορ. 4, 12). Καὶ πάλιν: «Ὅτι ταῖς χερσὶς μου καὶ ταῖς οὐκί μετ' ἐμοῦ ὑπερέτησαν αἱ χεῖρες αὐτοῦ» (Πρῶτ. 20, 24) καὶ τοὺς λόγους τούτους εἰς τὸν βίον των ἐφαρμόζοντες, ὁμοίως ἐπιγλυπτόμεθα διὰ τῶν ἔργων ἀπὸ ἐκείνων ποὺ κηρύττουν μόνον διὰ τῶν λόγων, καὶ ἀναδεικνύονται ὅμοιως τοῦ μακαρίου ἐκείνου, τὸν ὅποιον εἶπεν ὁ Χριστός: «Μακάριος γάρ, λέγει, ὁ ποιῆσας καὶ διδάξας» (Ματθ. 5, 19). Διότι, ὅταν προηγήται ἡ διὰ τῶν ἔργων διδασκαλία, δὲν ὑπάρκει ἀνάγκη διδασκαλίας καὶ συμβουλῶν διὰ τῶν λόγων. Διὰ τοῦτο λοιπὸν θέλωμε ἕκαστος ἐξ αὐτῶν πόρα μὲν νὰ εὐρίσκειται πλησίον εἰς τὸ ἱερὸν θῆμα, νὰ ἀναγινώσκει τοὺς θεῖους νόμους καὶ νὰ διαπαιδαγωγῆ κριστικῶς τοὺς ὑποτακτικούς αὐτοῦ, κοπιῶν νὰ κοιτάξῃ καλλιεργῶν τὴν γῆν, μετ' ἄλλων νὰ σφύρη ἀροτρον, νὰ ἀνοήγῃ εἰς τὸ κύμα ἀλάκας, νὰ ρίπτῃ ἐκεῖ τοὺς σπόρους καὶ εἰς τοὺς κόλπους τῆς γῆς νὰ τοὺς ἀμψιτεύεται, καὶ ἄλλοτε νὰ μετακινῆται τὸ ἀροτρον τῆς διδασκαλίας καὶ νὰ ἐναποθέτῃ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν του τὸν σπόρον τῶν θεῶν μαθημάτων.

4. "Ας μὴ παραδόμεθα ἡμῶν τὴν ἀρετὴν αὐτῶν, λόγω τῆς ἔξωτερικῆς αὐτῶν περιβολῆς καὶ τῆς γλώσσας ποὺ ὁμιλοῦν, ἀλλ' ὡς ἐξετάσομεν λειτουργίας τὸν βίον αὐτῶν τὸν ἀγγελικὸν καὶ τὸν πλήρη κριστικῆς φιλοσοφίας τρόπον τῆς ζωῆς αὐτῶν. Διότι δὲν ἔστι ἀπαρκουμένη ἀπ' αὐτῶν μόνον καθε τροφή καὶ ἀσπασία εἰς τὰ φαγητὰ, ἀλλὰ καὶ κάθε πολυτέλεια, ἡ ὅποια παρατηρεῖται εἰς τὰς πόλεις. Τρώγουσιν

19. Εἰς τὴν ὑπαφάν τῆς Σηρίας ἀμειλίχῳ ἡ ἐγγύρας γλώσσα, ἡ τοῦ θεοῦ γυναικὴ καὶ ἡ ἐλαχιστὴ γλώσσα. Ἰδὲ Πνευματικῶς Ἀκτινοβολίας, σελ. 214 ἄνω.

τόσον μόνον ὅσον εἶναι ἀναγκαῖον διὰ νὰ διατηρηθῶν εἰς τὴν ζωὴν καὶ ἄλλο τὸν ὑπόλοιπον χρόνον τῆς ζωῆς των ἀερόκονται με ἴμνους καὶ διαρκεῖς προσευκῆς, μιμούμενοι καὶ εἰς τοῦτο τὸ ἔργον τῶν ἀγγέλων.

5. Καθὼς δηλαδὴ αἱ ἀσάματα ἐκεῖνα θυνόμεαι δὲν ἔκουν ἄλλο ἔργον, παρὰ τὸ νὰ ἴμνοῦν διαρκῶς τὸν δημιουργὸν τῶν ὄλων, κατὰ τὸν αὐτὸν ἀκράδως τρόπον καὶ οἱ θαυμάσιοι οὗτοι ἄνθρωποι, κεννοκοῦν θελαίως τὰς σωματικὰς αὐτῶν ἀνάγκας, ἀφοῦ εἶναι συνδεδεμένοι με ὅμοια ἀλλ' ἄλλο τὸν ὑπόλοιπον χρόνον αὐτῶν εἰς ἴμνους πρὸς τὸν Θεὸν καὶ προσευκῆς τὸν ἀφιερώουσι. Ἀφοῦ διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἀπεκαρτέησαν ὁριστικῶς τὰ κτιστικὰ θέληματα, διὰ τῆς ἀριστικῆς συμπεριφορῆς αὐτῶν προσπαθῶν νὰ ὀδηγήσουσι τοὺς ὑποτακτικούς των εἰς τὴν μίσην τοῦ θίου των. Ποῖος λοιπὸν δύναται ἐπαΐξαι νὰ τοὺς ἐγκωμιάσῃ; Οὗτοι ἔν καὶ στεροῦνται ἐξωτερικῆς (κοσμικῆς) σοφίας, ἔκουν τὴν ἀληθῆ σοφίαν καὶ διὰ τοῦ βίου των ἀπέδειξαν πραγματοποιησόμενος τοὺς λόγους τοῦ Ἀποστόλου: «ὅτι τὸ μαρὸν τοῦ Θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστι» (Α' Κορ. 1, 25).

6. Διότι, ὅταν ἴδῃς τὸν ὅποιον τούτων ἄνθρωπον, ποὺ διεκρίνει εἰς τὴν ὑπαφάν καὶ τίποτε ἄλλο ἐκτὸς τῆς γεωργίας καὶ τῆς καλλιεργίας τῆς γῆς δὲν γνωρίζεις, νὰ μὴ φρονική καθόλου διὰ τὰ πράγματα τῆς παροῦσης ζωῆς, ἀλλ' εἰς τὰ σόφρνια ἀγαθὰ νὰ κατευθύνεται με τὰ πτερά τῆς διανοίας, νὰ εἶναι ἐπὶ πλεόν εἰς θεῶν νὰ φιλοσοφῇ περὶ τῶν ἀπορρήτων ἐκεῖνων ἀγαθῶν καὶ νὰ γνωρίζῃ τελείως ἐκεῖνα, τὰ ὅποια οὐτε αὐτὸν νὰ φαντασθῶν ἠμποροῦσαν οἱ ἄθνηκα φιλόσοφοι, ποὺ ὑπερηφανεύονται διὰ τὸν πύγωνα καὶ τὴν μάχην αὐτῶν, πῶς δὲν θὰ ἔαρε μίαν μεγάλην ἀπόδειξιν τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ; Διότι ἀπὸ ποῶν ἄλλῃ πηγῆν, λέγει μοι, οὐ παρακαλῶ, ἔλαθον οὗτοι τόσον μεγάλην φιλοσοφίαν περὶ τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς δυνάμεως νὰ μὴ προσέκουν εἰς τὰ βλαπτόμενα πράγματα, ἀλλὰ νὰ προηποῦν τὰ ὀρθὰ, ἀφανῆ καὶ ἐλυσιζόμενα ἀγαθὰ ἀπὸ τὰ φανερὰ καὶ εἰς τὰς χείρας ὑπάρκοντα; Αὐτὸ εἶναι πίστις: τὸ νὰ θεωρῆθῆς ἕνας τὰ ἀγαθὰ, ποὺ μᾶς ὑπευπέθη ὁ Θεός, τὰ ὅποια δὲν φαίνονται διὰ τῶν σωματικῶν ὀφθαλμῶν, περισσότερον ἀξιώματα καὶ βέβαια, ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ φαίνονται καὶ εὐρίσκονται ἔμπροσ εἰς τὰ μάτια μας.

7. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου ὅλος οἱ δέκασις διέπρεψαν καὶ τῶν ἀνεκφράστων ἐκείνων ἀγαθῶν ἠξιώθησαν. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου ὁ πατριάρχης Ἀβραάμ κατόπιν παύσησιν ἀπὸ τοῦ Κυρίου, ὅτι κατέβαλε τὴν ἀδυναμίαν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καὶ πρὸς τὴν δύναμιν ἐπέεινε, ποὺ ἔδωκε τὰς ὑποστάσεις, κατηύθυνεν ὅλους τοὺς ἀσάμας. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ

θεία Γραφή ἀναφέρει περὶ αὐτοῦ: «Ἐπίστευσε γῆρ, λέγει, Ἀβραὰμ τῷ Θεῷ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην» (Ρωμ. 4, 3). Διὰ τοῦτο καὶ ὅταν εἰς τὴν ἀρχὴν ἤκουσε: «Ἐξέλθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς σου καὶ δεῦρο εἰς γῆν ἣν ἄν σοι δεῖξω» (Γεν. 12, 1) μετὰ μεγάλην προθυμίαν ὑπακούει καὶ ἐξετέλεσε τὴν διαταγὴν τοῦ Θεοῦ καὶ ἐφυγε χωρὶς νὰ γνωρίσῃ ποῦ θὰ στασιάζῃ. Ἀντὶ τῶν φανερῶν καὶ θεσπῶν ἀποφῶν προεστῆα τὴν διαταγὴν τοῦ Κυρίου καὶ οὐκ ἴκοντο νὰ παρρησιάζωμαι ταύτην, ὅστε τοῦ ἐξελέγχετο ἡ διάνασις, ἀλλὰ παρατηρῶν μόνον τὴν ἀξιοσύνην τοῦ δεδωκότος τὴν διαταγὴν, ὑπερνήκισεν διὰ τὰ ἀνθρώπινα ἡμιόδια, δι' ἑν μόνον φρονεῖν, νὰ μὴ ἐπιτελέσῃ ἑλληνικὰ τὴν ἐντολήν, ποῦ ἔλαβε.

8. Ταῦτα δὲ δὲν ἔγιναν μόνον διὰ τὸν δίκαιον, διὰ νὰ φανῇ τὸ μέγεθος τῆς πίστεως αὐτοῦ, ἀλλὰ διὰ νὰ γίνωμεν καὶ ἡμεῖς μιμηταὶ τοῦ πατριάρχου. Ἐπειδὴ δηλαδὴ εἶδον αὐτὸν νὰ ἔκῃ ψυχὴν εὐαγέριον, ἠθέλησε τὸν ἀγνωστον καὶ κρυμμένον αὐτὸν φωστῆρα, νὰ τὸν μεταπέρῃ εἰς τὴν Χαναὰν ἵνα δὴγηθῇ εἰς τὴν οὐδὴν τῆς εὐσεβείας τοὺς εἰς τὴν πλάνην εὐρισκομένους καὶ ἀνέμῃον ἀσέβῃ ἐκόντας τὴν δικαιοσύνην, λόγῳ τοῦ ἀκούου τῆς ἀγνοίας, κοιτοῦκος τῆς κάρως ἐκείνης. Τοῦτο καὶ ἔγινε: Διότι διὰ τοῦ Ἀβραάμ οὐκ ἴκοντο οἱ κάτοικοι τῆς Παλαιστίνης, ἀλλὰ καὶ οἱ τῆς Αἰγύπτου ἐμάνθων μαζὶ μὲ τὴν πρόνοιαν, ποῦ δεῖξεν ὁ Θεὸς περὶ αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀρετὴν τοῦ δικαίου. Κόπασε λοιπὸν τῆς μεγαλοφυΐας αὐτοῦ τὸ μέγεθος καὶ πῶς λαβὼν περὶ τὸν πόθον αὐτοῦ πρὸς τὸν Θεόν, δὲν ἴσαστο μόνον εἰς δεξιὰς ἔλασεν, οὐτε εἰς τὰς ἀσπεύσεις, ποῦ ἐλάμβανε, ἀλλὰ καὶ πέραν τούτων ἐπροχώρει καὶ τὰ μέλλοντα νοερίως ἔβλεπε. Καὶ ἐνῷ ὁ Θεὸς τοῦ ὑπεσκέθη γῆν, ἀπὸ τῆς γῆς, ποῦ ἐγκατέλειπε, λέγων: «Ἐξέλθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ δεῦρο εἰς γῆν, ἣν σοι δεῖξω» (Γεν. 12, 1) αὐτὸς ἐγκαταλείπει τὰ στήθια πρόγραμμα, τὸν νοῦν τοῦ εἰχεν εἰς τὰ πνευματικὰ καὶ αὐτὰ ἐπεθύρει.

9. Ἵσως ἀνίγνωστος φαίνεται αὐτὸ ποῦ λέγει. Μὴ ταρβήσατε ἡμεῖς, Θεὸς οὐκ ἴσαστο νὰ ἐνοήσατε, πῶς ὁ δίκαιος οὐκ εἶναι, λαβὼν ὑποσχέσεις περὶ αἰσθητῶν ἀγαθῶν, τὰ πνευματικὰ ἐπεθύρει. Πόθεν λοιπὸν θὰ λάβωμεν ἀκριβεῖς περὶ τοῦτο πληροφορίας; Ἀς ἀκούσωμεν τὸν ἴσον τὸν Ἀβραάμ ἢ πᾶλλον τὸν μακάριον Παῦλον, τὸν διδάσκαλον τῆς Οἰκουμένης, ὅστις μὲ ἀκρίβειον ἐγνώριεν ὅλα ταῦτα, τι λέγει περὶ αὐτοῦ καὶ γενικῶς περὶ ὅλων τῶν δικαίων. Ἐβλῶν κάποτε νὰ μᾶς ὑπενθυμῶσιν τοὺς δικαίους, π.χ. τὸν Ἀβραάμ, τὸν Ἰσαάκ, τὸν Ἰωακὴμ λέγει: «Καθὼς ἴσαστο ἀπέβησαν οὗτοι πάντες μὴ

κακοῦμενοι τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτάς, ἰδόντες καὶ ἀπιστοῦμενοι καὶ ὁμολογῶντες ὅτι ζῆνοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς» (Ἐβρ. 11, 13).

10. Τί εἶναι αὐτὰ ποῦ λέγεις, ὦ μακάριε Παῦλε; Πῶς δὲν ἔλασθον τὰς ὑποσχέσεις; Δὲν κατέλαβον ὅλας τὰς ἐπαγγελίας τῆς Παλαιστίνης; Δὲν ἔγιναν κύριοι τῆς γῆς; Ναί, λέγει. Τὴν μὲν Παλαιστίνην κατέλαβον καὶ τῆς γῆς κύριοι ἔγινον, ἀλλὰ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς πίστεως ἄλλοῦ εἶχον στρέψει τὴν ἐπιθυμίαν των. Διὰ τοῦτο προσέθεσε: «Οἱ γὰρ ταῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσι ὅτι περὶ τῆς Πατρὸς καὶ εἰ μὲν ἐκείνης ἐμνημόνευον ἄφ' ἧς ἐβλήθησαν, εἶχον ἄν καρὸν ἀνακάμψαι: νὸν δὲ κρείττους ὄροντες, τοιούτων ἐπουρανίων» (Ἐβρ. 11, 11-18). Εἶδες τὸν πόθον αὐτῶν; Εἶδες τὴν ἐπιθυμίαν των; Εἶδες πῶς ἐνῷ ὁ Θεὸς τοὺς ἐδίδεν ὑποσχέσεις περὶ ὕλικων πραγμάτων καὶ περὶ τῆς γῆς ποῦ ἠμέλει, αὐτοὶ ἐζήτουν ἐκείνην τὴν πατρίδα καὶ ἐπεθύρουν ἐκείνην, ποῦ εἶναι εἰς τὸν οὐρανόν; Διὰ τοῦτο προσέθεσε: «ἢς τεχνίτης ἐστὶ καὶ δημιουργὸς ὁ Θεός» (Ἐβρ. 11, 10). Εἶδες πῶς ἐπεθύρουν τὰ πνευματικὰ ἀγαθὰ καὶ πῶς ἐκείνη νοερίως ἔβλεπον, τὰ ὅποια δὲν φαίνονται διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ σώματος, ἀλλὰ διὰ τῆς πίστεως βλέπονται καὶ κατανοοῦνται;

11. Ἄλλ' ἐδῶ ὁ νοῦς: μου ταρβήσατε καὶ εἰ οὐκ εἶσθε μου συγκρίνοντα, ἔσαν λάβω ἵνα ἔδωκάν μου, διὰ ἡμεῖς πρῶτον ἐντελέωμεν τὸ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ. Διότι οἱ δίκαιοι οὗτοι, κατὰ τὸν ἔλεον ὑποσχέσεις περὶ ὕλικων ἀγαθῶν, εἰς τὰ πνευματικὰ ἀγαθὰ εἶχον στρέψει τὴν ἐπιθυμίαν των, ἐνῷ ἡμεῖς, ἀντιθέτως, κατὰ τὸν ἔλεον ὑποσχέσεις περὶ πνευματικῶν ἀγαθῶν, σφοδρὰν ἐπιθυμίαν ἔχομεν διὰ τὰ ὕλικα ἀγαθὰ καὶ δὲν ἀκούομεν τὸν μακάριον Παῦλον ποῦ λέγει: «τὸ γὰρ βλέπομενα πρόσκαρπα, τὰ δὲ μὴ βλέπομενα αἰώνια» (Β' Κορ. 4, 18). Καὶ εἰς ἄλλο μέρος, διὰ νὰ δεῖξῃ ὅτι τριῶντα (αἰώνια) εἶναι τὰ ἀγαθὰ ποῦ ἔχει ἐτοιμάσει ὁ Θεός, δι' ἐκείνους ποῦ τὸν ἀγαποῦν, λέγει: «Ἄ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε καὶ οὐκ οὐκ ἤκουσε καὶ ἐπὶ καρδίᾳ ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη» (Α' Κορ. 2, 9). Καὶ ἡμεῖς κατὰ τὸν ἔλεον τούτων μένομεν μὲ ἀνοικτὸ τὸ στόμα ἡμῶν εἰς τὰ ὕλικα πράγματα, ἐννοῦν τὸν πλοῦτον καὶ τὴν δόξαν τῆς παρουσίας ζωῆς, τὴν πολυτέλειαν, τὰς παρὰ τῶν ἀνθρώπων τιμὰς, διότι αὐτὰ φαίνονται ὅτι καθιστοῦν λαμπρὰν τὴν ζωὴν. Εἶπον φανερῶς, ἐπειδὴ εἰς τὴν πραγματικότητα δὲν διαφέρουν καθόλου ἀπὸ τὴν σκάνη καὶ τὸ ὄνειρον.

12. Καὶ πράγματι αὐτὸς οὗτος ὁ πλοῦτος πόλλας δὲν ἠμῶν μετὰ τῆς ἐσπέρας εἰς ἐκείνους, ποῦ ἐνόμισαν ὅτι ἦσαν κύριοι αὐτοῦ, ἀλλ' ὡς ἀννύμων ὑπέρτης δραπέτες, εἰς ἄλλον κύριον μετέβη, γυμνοὺς καὶ ἐρήμους ἐγκατα-

λέγειος εκείνους, οι οποίοι με τόσην σπουδήν τὴν παρέβαλλον. Ὅτι δὲ καὶ εἰς ἀφορίτους κενόνοους πολλὰς ἀδήγησεν ἐκείνους, ποῦ μεγάλην μετὰ αὐτοῦ ἐπιθυμίαν εἶκον, αὐτὴ αὐτῆ ἢ πέρα τῶν πραγμάτων πάντας διδάσκει. Πορομοία εἶναι καὶ ἡ δόξα ἡ ἀνθρώπινη. Διότι ἐκεῖνος, ποῦ σήμερον φαίνεται εἰς ἄλλους λαμπρὸς καὶ ἐπισημὸς, αἰφνιδίως γίνεται ὅλας τὰς τιμὰς καὶ γίνεται ὄντακις μόνον γενναῖος περιφρονησεως.

13. Τῆ λοιπὴν ὑπάρχει εἰςπελοστερον ἀπὸ ἐκείνα τὰ ὁποῖα, ἐπιναληθῶν, προτὸ ἔκρησισθῶν, ἐφρανηζοντα, τὰ ὁποῖα ποτὲ δὲν παραμένουν μόνιμα, ἀλλὰ πολὺ γρηγορὰ ἐγκαταλείπουν ἐκείνους, ποῦ με πόθον τὰ ἐπιδοσκουν; Αὐτὸ ποῦ παρατηρεῖται εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ τροχοῦ, ἡ ὁποῖα οὐδέποτε παραμένει εἰς τὸ ἴδιον μέρος, ἀλλὰ διαρκῶς μετακινεῖται καὶ σφίρεται ἄνω καὶ κάτω, παρατηρεῖται καὶ εἰς τὰ ἀνθρώπινα πράγματα. Τούτων ἡ μεταβολὴ ἀρητηκὴ εἶναι, ἡ δὲ μεταπτώσις ταπεινὴ διότι δὲν ἔχουν καμμίον σταθερότητα καὶ μονιμότητα. Ὅλα εὐκολὰ ἀνατρέπονται καὶ εἰς τὸ ἀντίθετον πέθουν. Συνεπὸς ὑπάρχει πὸ γαλοῖον ἀπὸ ἐκείνους, οι ὁποῖοι εἰς τὰ πράγματα τοῦ παρόντος κόσμου εἶναι προσκολλημένοι καὶ κάσκουν καὶ προσημῶν αὐτὰ, ἀπὸ ἐκείνα, ποῦ εἶναι μόνιμα καὶ αἰώνια;

14. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ προφήτης σφοδρὰν ἐπιθυμίαν καταφέρει κατ' ἐκείνων ποῦ εἰς αὐτὰ προσκολλῶνται, λέγων· εἴτε ἐσῆτα εἰλογοισκοντα καὶ οὐκ ὡς φεῖγοντα (Ἄμωσ 6, 5). Βλέπε πῶς με μίαν λέξιν ἠθέλησε νὰ φανερώσῃ τὴν ἠδωμνότητα αὐτῶν. Δὲν εἶπεν ὡς παρερκόμενα, δὲν εἶπεν ὡς μεταβαλλόμενα, δὲν εἶπεν ὡς παρατρέχοντα, ἀλλὰ τὶ ὡς φεῖγοντα, διὰ νὰ δεῖξῃ τὴν ταχύτητα καὶ τὴν μεγάλην καὶ αἰφνιδίαν μεταβολὴν αὐτῶν καὶ μὴ διδάξῃ ποτὲ νὰ μὴ προσκολλώμεθα εἰς τὰ ἀσπὸτὰ πράγματα, ἀλλὰ μόνον εἰς ἐκείνα τὰ ἀγαθὰ, ποῦ ὑπόσκειται ὁ Θεὸς, νὰ ἔχωμεν κειποθῆμον καὶ θεσασῆτητα.

15. Διότι καὶ ἀκριβῆματα ἐπιδοσκα καὶ ἂν ἐκρησισθῶν, οὐδέποτε εἶναι δυνατὸν αἰ ὑπασκείας τοῦ Θεοῦ νὰ παραπέθουν καὶ νὰ μὴ πραγματοποιηθῶν. Ὅπως ὁ Θεὸς εἶναι ἀμετάβλητος, ἀναλλοῖστος καὶ πάντοτε καὶ διαρκῶς ὑπάρσκον, τοιοῦτοτρόπος καὶ αἰ ὑπασκείας αὐτοῦ εἶναι σταθεραὶ καὶ ἀμετάβλητα καὶ θὰ πραγματοποιηθῶν, ἐκτός δὲν ἡμεῖς παρεμβαλόμεν ἐπιδοσκα εἰς τὴν πραγματοσηθῆμον τῶν. Εἰς τὰ ἀνθρώπινα ὅμως πράγματα ἐπιτελεῖ τὸ ἀντίθετον συμβαίνει. Ὅπως ἡ φύσις τῶν ἀνθρώπων εἶναι φθαρτὴ καὶ πρόσκαιρος, εἶται καὶ αἰ ἀνθρώπινα ὅμοια εἶναι φθαρτὰ καὶ πρόσκαιρα. Καὶ εἶναι φυσικὸν τοῦτον ἀπὸ ἄλλοι ἡμεῖς αἰ ἀνθρώποις εἶρεθα

ἄντα προσωρινά, καὶ τὰ δῶρα ἡμῶν ἐκκολουθεῖν τὴν ἀνθρωπίνην μας φύσιν. Εἰς τὰς ὑπασκείας ὅμως τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑποθέσῃ κανεὶς κωσῆτον τι. Μόνον αἰ ὑπασκείας αὐτοῦ εἶναι βέβαιαι, σταθεραὶ, πάντα καὶ μόνιμα.

16. Διὰ τοῦτο, ὡς παρακαλῶ, ἐκείνοι τὰ ἀγαθὰ νὰ ἐπιζητήσωμεν, ποῦ εἶναι σταθερὰ καὶ δὲν ἐπιδοσκονται καμμίον μεταβολῆν. Ἐπιτήσες δὲ τὸ θέματα τοῦτο ἐνάπιον ἄλλον ὕμῶν ἀνέπιτα, ἵνα κινήν πρὸς ἄλλοις ἔγωμ τὴν προσησῆν, τῶσιν ἡμεῖς ἐκείνους, οι ὁποῖοι πρὸ πολλοῦ ἐμυθήσασιν, ἔσων καὶ ἡμεῖς ἐκείνους ποῦ προσκρίτως ἠεῖσῆσασιν τῆς δωρεῆς τοῦ βασιλείματος. Ἐπιδοσῆ τὰς προσησῆσμενα ἡμέρας εἰς τοὺς τόφους τῶν μαρτύρων προσκρίμενα πολλὴν εἰ αὐτῶν εἰλογογῆν ἀπεσπρίσασιν καὶ ἐφθασον διὰ τῆς διδασκαλίας πνευματικῆς τροφήν ἀπιλοῖσασιν, πρῶσκειται δὲ νὰ διακοπῆ ἡ συνέκτικα τῶν συνδέσκων τούτων, συνεπὸς καὶ τῆς διδασκαλίας, ἐκρίναμεν ἀνογκασῶν νὰ ὑπενθυμῶσμεν ταῦτα εἰς τὴν ἀγῆτην σας, ὡστε ζωπρὰ νὰ παραμείνῃ εἰς τὴν νύνην σας ἡ τῶσιν σπουδαία αὐτῆ διδασκαλία καὶ ἡ προσησῆς ὕμῶν νὰ ἠρησῆ διὰ εἰς τὰ ὕλακα, ἀλλὰ εἰς τὰ πνευματικά ἀγαθὰ.

17. Μετὰ πολλῆς δὲ προθυμίας νὰ ἐρχεσθε ἐδῶ καθ' ἐκείστην ἡμερῶν διὰ νὰ ἀναρῆρετε εἰς τὸν Θεὸν τῶν ἄλων τῶν ἡμεκτικῶν καὶ ἐρομολογῆσες σας διὰ νὰ τὸν εὐχαριστήτε διὰ τῆς δωρεῆς δωρεῆς καὶ νὰ τὸν παρακαλήτε νὰ σῆς δωρηθῆν νὰς τὰς διαφυλῶσκει. Καπῶν ἐξερομῶσμενα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς νὰ ἀρκῆτε τὰς καθημερινὰς σας ἀσκολίας μετὰ πολλῆς εὐλαστίας. Καὶ ὁ μὲν ἕνας εἰς τὴν χειμαρῶτικὴν του ἐργασίαν ἄς πηγαῖν, ὁ ἄλλος εἰς τὴν ἐν τῷ σπαστεῖματι θέσιν του ἄς σπεδοῖ καὶ ἄλλος εἰς τὰς πολιτικὰς του ὑπὸσκειας. Ἐκαστος ὅμως ἄς ἀρκῆ τὴν ἐργασίαν του με φόδον καὶ ἀγωνίαν, καὶ ἄς περῆ τὴν ἡμέραν, ἔσων ὡς ἡμῖν σου, διὰ ὁφείλει τὸ θρόδου νὰ εἰθῆ πάλιν ἐδῶ, διὰ νὰ δῶσκῃ λόγον εἰς τὸν Κύριον, πῶς ἐπέσασε ταῦτην καὶ νὰ ζητήσῃ συγγνώμην διὰ τὰ παραπτώματα του. Ἐπιδοσῆ εἶναι ἀδύνατον, ἔσων καὶ ἂν πολιτήσμετα προφυλακτικά μέρη λάδωμεν, νὰ μὴ πέσωμεν εἰς πολλὰ καὶ διάφορα παραπτώματα κατὰ τὴν ἡμέραν, διότι ἡ κάποιον λόγον ἀνάριστον θὰ εἰσῆμεν, ἡ σὺζήτησιν ἀνωκρελῆ θὰ ἀκούσμεν, ἡ ἀπρεπέεις ἀέπειεις θὰ διανοηθῶμεν ἢ τὰ μάτια μας δὲν θὰ συγκριτήσμεν, ἡ ἀσκήσις καὶ ἀνικρελῶς τὸν καρὸν μας θὰ περῶσμεν καὶ τὸ καθῆκὸν μας δὲν θὰ κήσμεν.

18. Διὰ τοῦ πρῆσες κάθε θρόδου δι' ἄλλο ταῦτα συγγνώμην νὰ ζητήσωμεν παρὰ τοῦ Κυρίου, νὰ καταπερῶσμεν εἰς τὴν φιλοπῆρικὴν ἄσπὸν καὶ νὰ ὄν μαρικώσμεν. Ἀσπὸ δὲ σπρῶσμεν τὸν καρὸν τῆς νικητῆς με προσοχὴν καὶ νρησιῶ.

πια, πάλιν να εὐθάρμεν εἰς τὴν πρῶτὴν ἐξομολόγησιν. Ἦνα ἕκαστος, κατοικοῦν ὄψας τὸν θῖον αὐτοῦ, δυναθῆι νὰ περῶσῃ καρῆς κίνδυνον τὸ πῆλαγος τοῦ παρόντος θίου καὶ τῆς φιλονεικίας τοῦ Κυρίου νὰ ἐξωθῆι. Καὶ ὅταν θὰ ἔλθῃ ἡ ἄρα τῆς συναθροίσεως, προσηύχοντες τὰ πνευματικὰ ἀντὶ τῶν ὀλιγκῶν, νὰ συναθροισθῆτε ἐδῶ, διὰ τὸ ἐξοκαλοῦσθε καὶ τὰ ἑγὼθὰ πὸ τῶρα ἔχετε εἰς τὰς χεῖρας σας.

19. Διότι εἰν δόσωμεν τὴν προπεριστότητα εἰς αὐτὰ, θὰ ἔχωμεν καὶ ἐκεῖνα καρῆς κόπον, ἐπειδὴ ἡ φιλονεικία τοῦ Θεοῦ θὰ μᾶς τὰ δάσῃ μὲ ἀρθῶναι. Ἐάν δέ, ἀρλουῖντες διὰ τὰ πνευματικὰ, μόνον δέ ἐκεῖνα φροντίζωμεν, καὶ περὶ τῆς ψυχῆς τελείως ἀδιαφοροῦντες, στρεφόμεθα θεωρικῶς εἰς τὰ ἀγαθὰ τῆς παρουσίας ζωῆς, καὶ αὐτῶν θὰ στερηθῶμεν καὶ ἀπὸ ἐκεῖνα πῦστε δὲν θὰ κερδίσωμεν. "Ἄς μὴ ἀντιπράξωμεν τὴν ἐλπίαν, οὐκ παρακαλῶ, ἀλλ' ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τοῦ Κυρίου μας τὴν ἀγαθότητα, ὡς ἀναθέσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα καὶ ὡς μὴ θεωροῦμεν τὸν ἑαυτὸν μας μὲ τὰς φροντίδας τῆς παρουσίας ζωῆς. Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἀπὸ φιλονεικίας ἐκ τῆς ἀνυπαρξίας μᾶς ἔφερεν εἰς τὴν ζωὴν, κοπὴ μείζονα λόγον θὰ προνοήσῃ καὶ δι' ἅλα τὰ ἄλλα, πὸ μᾶς κρείσσοντα. «Ὅλιθε γὰρ, λέγει, ὁ Πατὴρ ἡμῶν ὁ οὐράνιος διὰ κρήσεται τοῦτων ἀπάντων πρὸ τοῦ ὕδατος αἰτήσαι αὐτῶν» (Ματθ. 6, 32).

20. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ εἰμεθα ἀπληλαγμένοι ἀπὸ κάθε τοιαύτην φροντίδα καὶ νὰ ἀσκολοῦμεθα μὲ πολλὴν προθυμίαν μὲ τὰ πνευματικὰ ἀγαθὰ. Ζήτησε σὺ, λέγει, τὰ πνευματικὰ καὶ ἐγὼ θὰ σοῦ δώσω μὲ ἀρθῶναι ὅλα τὰ σωματικὰ. Διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ καὶ ὅλοι οἱ θεσμοὶ ἐδοξόδοθησαν. Ἡ ἀρετὴ αὐτῆ τῶν δικαίων ὑπερῆεν ἡ ἀρετῆρία τοῦ λόγου ἡμῶν τούτου. Ἐλέγομεν διὰ καίτοι οὕτω εἶχαν λάθει ὑποσχέσεις ὀλιγκῶν ἀγαθῶν, ἀνεζήτουν τὰ πνευματικὰ ἀγαθὰ, ἐγὼ ἡμεῖς τὸ ἀντιθέτον ἀπὸ ἐκεῖνους πράξαμεν· καίτοι κατέχομεν ὑποσχέσεις περὶ πνευματικῶν ἀγαθῶν, χάσκαμεν πρὸ τῶν ὀλιγκῶν ἀγαθῶν.

21. Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς, οὐκ παρακαλῶ, ἡμεῖς πὸ εὐμεθεῖς ἐντός τῆς χάριτος, ὡς μνησθῶμεν, τοῦλάχιστον τῶρα, ἐκεῖνους, οἱ ὁποῖοι πρὸ τοῦ νόμου, μόνον τους, καθοδηγοῦμενοι ἀπὸ τὴν εἰς τὴν φύσιν²⁰ ὑπάρχουσαν διδασκαλίαν εἰς ἰσοδοῦσαν ὕψος ἀρετῆς ἡδυνήθησαν νὰ φθάσουν, καὶ μὲ ὅλων μας τὸν ἔβλον ὡς φροντίζωμεν διὰ τὴν ψυχὴν μας. Ἄς ἀνταλλάξωμεν τὰς φροντίδας καὶ ὡς μαρῶσωμεν εἰς τὸ μέσον τὰς

20. «Ἀπὸ τῆς αἰ τῆ φάσις κωμμένη διδασκαλία» ἀνεῖται διὰ τοῦτου ἡ τὴν διδασκαλίαν, ἢ παρῆς ἢ εἰς τὴν ἀνθρώπινον φύσιν ὅσα συντελεσῶς, ἢ τὴν διδασκαλίαν ἢν παρέχει ἡ κτίσις.

μερίδας. Καὶ ἡμεῖς μὲν ὡς ἀναλόωμεν τὰς φροντίδας, πὸ ἀφοροῦν εἰς τὴν ψυχὴν, ἀπὸ αὐτῆ εἶναι τὸ σπουδαιότερον μέρος ἡμῶν, εἰς δὲ τὸν Κύριον ἡμῶν ὡς ἀφίωμεν ὅλας τὰς μερίδας καὶ φροντίδας τοῦ σώματος.

22. Καὶ τοῦτο ἀκριβῶς εἶναι μεγίστη ἀπόδειξις τῆς οσφίας καὶ τῆς ἀνεκφράστου αὐτοῦ φιλονεικίας, τὸ διὰ τὴν φροντίδα διὰ τὸ κυριώτερον ἡμῶν στοιχεῖον, δηλαδὴ τὴν ψυχὴν, ἀνέθεσεν εἰς ἡμᾶς, διδάσκων δι' αὐτῶν τῶν πραγμάτων, διὰ μᾶς ἐδημοῦργησεν ἐλευθῆρα ὄντα, καὶ διὰ εἰς τὴν διάθεσιν καὶ θέλησιν μας ἔθηκε νὰ ἐλλέξωμεν τὴν ἀρετὴν ἢ πρὸς τὴν κακίαν νὰ αἰτιολοῦσθαμεν. Περὶ ὅλων δὲ ἐκεῖνων, πὸ ἀφοροῦν τὸ σῶμα, ὑπευκῆθη, διὰ αὐτὸς ὁ ἕως θὰ φροντίζῃ, θέλων διὰ τοῦτου νὰ διδάξῃ τὴν ἀνθρώπινον φύσιν νὰ μὴ ἔχη πεποιθῆσθαι εἰς τὸς δυνάμεις της, οἷτε νὰ νομίζῃ διὰ ἡμπορεῖ καὶ νὰ συνεικέρῃ πρὸς συντήρησιν τῆς παρουσίας ζωῆς.

23. Διὰ τοῦτο ἡμεῖς, τοὺς ὁποῖους ἐτίμησε διὰ τοῦ λογικοῦ καὶ ἤξιωσε τοιοῦτου προσημοῦ, μᾶς προτρέπει νὰ μιμηθῶμεν τὰ ἐπιτημένα λογικῶς ὄσα, λέγων «Ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ διὰ οὐ ἀπεύρουσιν οὐδέ θερρίζουσιν οὐδέ συναγῶνται εἰς ἀπήλιμα καὶ ὁ Πατὴρ ἡμῶν ὁ οὐράνιος φέρεται αὐτὰ» (Ματθ. 6, 26). Διὰ τούτων λέγει, τρόπον πῶς, τὸ ἔζη: Ἐάν τόσοσιν πολλὸν προνοῦν διὰ τὰ πετεινὰ, πὸ δὲν ἔχουν λογικόν, ὡσεὶ διὰ τοὺς κρείττους νὰ τοὺς τὸ δίωαι καρῆς αὐτὰ νὰ καλλιστροῦν καὶ θερρίζουν καρῶμα, πολὺ περισσότερον θὰ φροντίσω διὰ σὺς, τὰ λογικὰ πλάσματα, εἰν θελήσεται νὰ προσημοῦται τὰ πνευματικὰ ἀντὶ τῶν ὀλιγκῶν. Ἄπὸ διὰ σὺς ἐπλάσα ὅλα αὐτὰ καὶ τὴν ἐπίσιν ὀλιγκῶν, φροντίσω δὲ δι' αὐτὰ τόσοσιν, πόσῃ προνοῖας καὶ φροντίδας θὰ κρίνωσας ἄξιους, διὰ τοὺς ὁποῖους καὶ ὅλα αὐτὰ ἐδημοῦργησα!

24. Ἄς ἔχωμεν λοιπὸν, οὐκ παρακαλῶ, ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν ὑπόσκειν τοῦ Θεοῦ καὶ ὅλην μας τὴν διάνοισιν ὡς κατευθύνωμεν πρὸς τὸν πόθον τῶν πνευματικῶν, θέτοντες εἰς δευτέραν μοῖραν ὅλα τὰ ἄλλα, ἐν σκέσει μὲ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, Ἦνα μὲ ἀρθῶναι ἀπολόωμεν τῶν παρόντων ἀγαθῶν, ἐξωθῶμεν ἐκεῖνον, περὶ τῶν ὁποῶν ἐλάθωμεν ὑποσχέσεις καὶ ἀπαρῶμεν τὴν τιμιότητα τῆς γεννησι. Ἄς μὴ ἐξοδεύεται, οὐκ παρακαλῶ, πάλιν δὴ ἡμεῖς εἰς ἀδιαφορίαν, εἰς ἀνεκρελεῖς ἀσολίας, εἰς ἐφαρῶντες συγκεντρώσεις καὶ εἰς σωματικὰ καὶ μέθην καθυμερηνῆν. Ἄς μὴ ἀκορῶσκωμεν διὰ μελλοντικῆς ἀδιαφορίας, ὅσα τόσοσιν καλῶς συνεκεντρώσκωμεν, ἀλλ' ὡς διαφυλάξωμεν εἰς ἀσφαλεῖς

μέρος δια εκείνα πού μᾶς ἐδώκεν ἡ φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ.

25. Σεις προπάντων, οἱ ὅποιοι πρό ὀλίγου τῶν Χριστῶν ἐνεδόθητε καὶ τοῦ Πνεύματος τὴν ἐπιφοίτησιν ἐδέξαθητε, οὕς παρακαλῶ, καθημερινῶς νὰ προσέχετε τὴν λαμπρότητα τοῦ ἐνδόματός σας, ὥστε νὰ μὴ ἐλαττωθῆτε σὺν τῇ λαμπρῇ διὰ λόγων ἁκατάπτων, διὰ τῆς ἀκοῆς ἀνεκφελῶν συζητήσεων, διὰ σκέψεων πονηρῶν καὶ ἀκατοῦ περιφορᾶς τῶν ὀφθαλμῶν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Ἀπὸ παντὸς λοιπὸν ἵε περιφρουρήσομεν τὸν ἑαυτὸν μας ὅπαντες, διὰ τῆς θαυμάσιας ἐνθουσίας τῆς σθεραῖς ἐκείνης ἡμέρας τῆς κρίσεως. Ἴνα λαμπροὶ πάντοτε παρουσηνοῦνται καὶ τὸ ἔθνος τῆς ἀγαθότητος ἀσπλῶν καὶ ἀκρίβητων διαφυλάττοντες τῶν ἀνεπαράστων ζεινῶν ἀξιωόμενοι διαρεῶν, τῶν ὁποίων εἶθε ὅλοι ἡμεῖς νὰ ἐπιτύχωμεν, διὰ τῆς χάριτος καὶ φιλανθρωπίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μετὰ τοῦ ὁποίου εἰς τὸν Πατέρα συγκρόνως καὶ εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦμα, ἀνῆκει δόξα, δόναμα, τιμὴ, τώρα καὶ πάντοτε καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

**ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ**

**ΙΩΑΝΝΟΥ
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
ΕΡΓΑ**

**ΑΡΧΑΙΟΝ
ΚΕΙΜΕΝΟΝ**